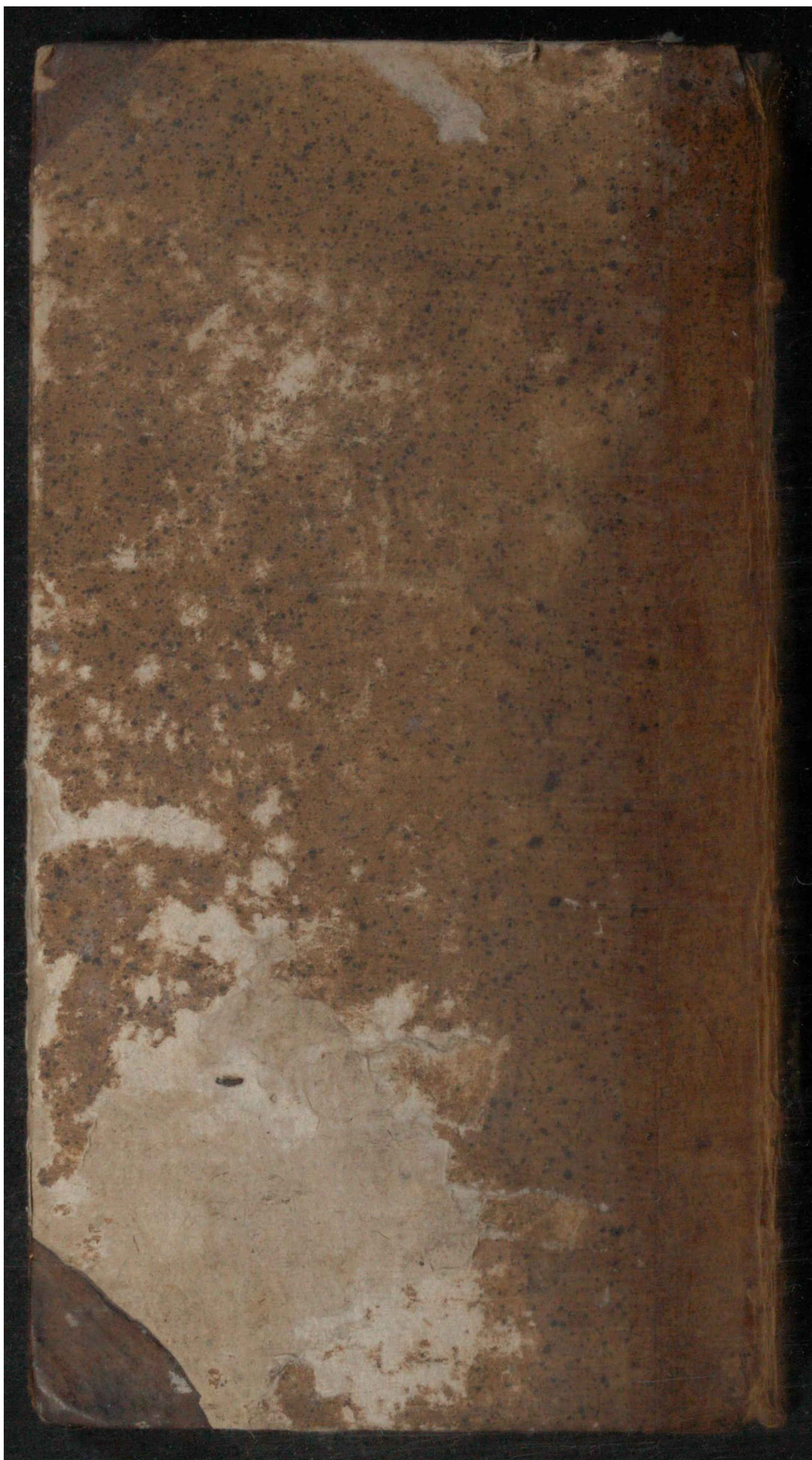

I. SCHEFFERI
MISCELLANEA
M
5

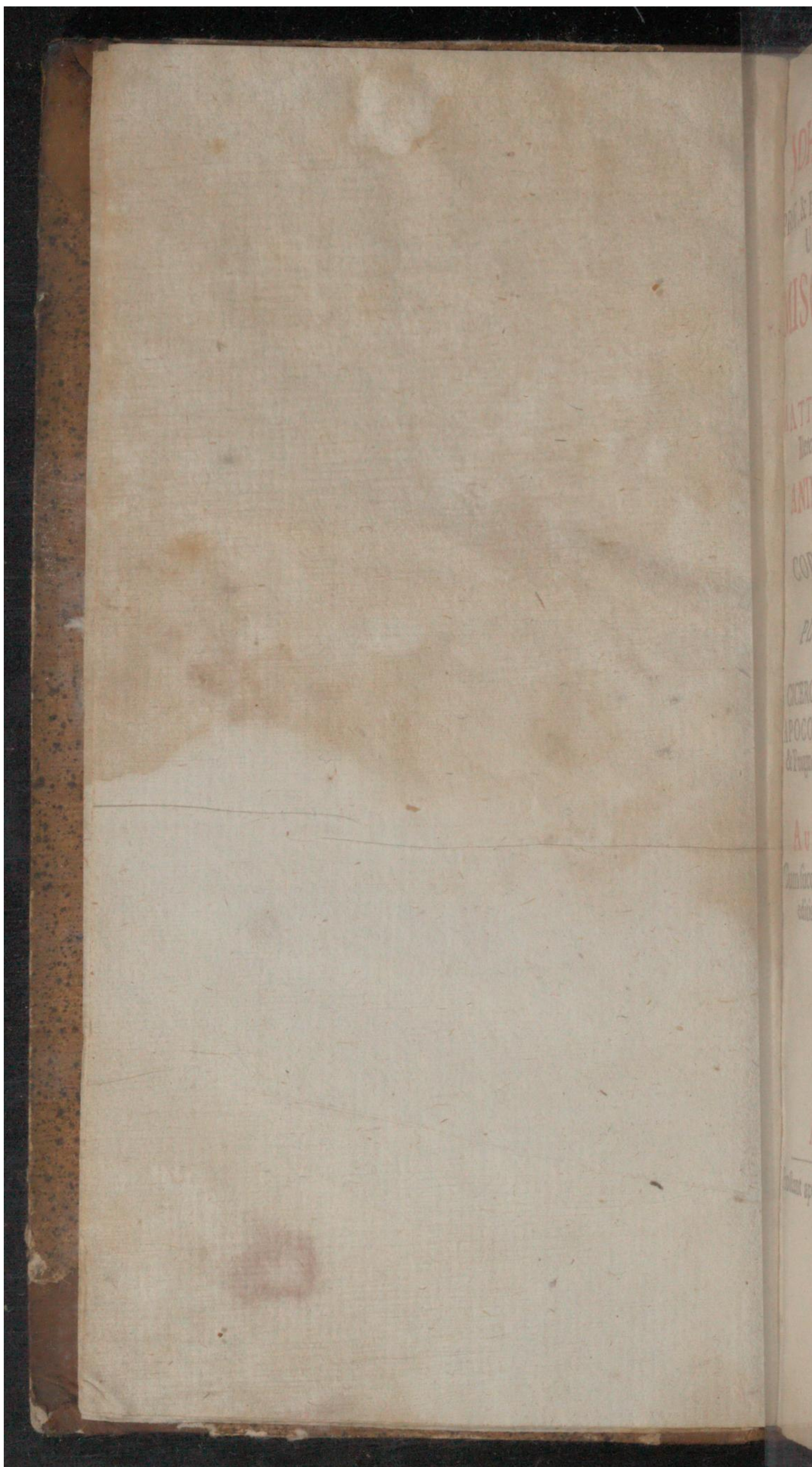

D. Wyttenbach
1778.

~~XV. C. 80. 1~~

JOH. SCHEFFERI

PROF. & BIBLIOTH. QUONDAM
UPSALIENSIS.

MISCELLANEA

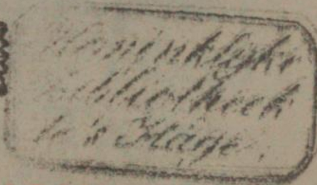
Quibus continentur

MATTHÆI CAMARIOTÆ
Rhetorica cum versione & notis,

ANIMADVERSIONES
In
CORNELII NEPOTIS
Miltiadem,
PLINII EPISTOLAS,
CURTIUM,
CICERONIS LIBROS DE LEGIBUS,
APOCOLOCYNTOSIN SENECÆ
& Fragmentum PETRONII Tragurianum.
Præmissum est

AUTHORIS ELOGIUM
Cum succinctâ de Scriptis à SCHEFFERO
editis promissisque commemoratione.

AMSTELÆDAMI,

Prostant apud JANSSONIO-WAESBERGIOS.
1698.

AD LECTOREM.

QVod tibi heic damus volumen MISCELLANEORUM JOH. SCHEFFERI, *Viri doctissimi, primo statim loco oculis tuis objicit Compendium Rhetoricæ, Scriptoris Græci, quem* Matthæum Camariotam *esse credimus Maximo Margunio Cytherorum Episcopo, Davidique Hœschelio, qui illum primus Augustæ Vindelicorum sub hujus seculi auspicium Græce vulgavit. Illam synopsin Rhetoricam dignam lectu nec sine judicio ante annos ducentos & qvinqvaginta circiter ex* Hermogenis, Apthonii Antiocheni, Tiberii Rhetoris, Minuciani Technographi, Theodectis Phaselitæ, Apsini & Phæbammonis Sophi-

stæ præceptis concinnatam versi-ne & notis Schefferus *illustravi.* *Seqvuntur ejusdem* Schefferi *a-nimadversiones in* Nepotis Mi-tiadem *aliosque scriptores Vete-res latinos, qvorum nomina i fronte hujus libri adscripta v. des, Hisce nos autoris elogium utcunque descriptum, librorum-qve ejus elenchum præmitter voluimus, tu pro captu tuo i utere & vale.*

De

De JOH. SCHEFFERO & ejus Scriptis.

Rgentoratum, urbs Alſatiæ nobiliſſima, tum ſuperioribus ſeculis tum hoc noſtro potiſſimum innumerabiles ſumma doctrina præſtantiſſimoque homines ingenio protulit fovitque. In his magnum & celebre nomen eſt JOH. SCHEFFERI, quo non minus incrementum ejus gloriæ atque celebritati accedit quam SCHEFFERO dulciſſima erat patriæ ſuæ recordatio, qui nullo ſibi magis nomine placebat, niſi cum Argentoratenſem ſe profitebatur. Natus fuit ex optima illius Urbis familia anno poſt partam humano generi ſalutem vigeſimo primo ſupra milleſimum ſexcenteſimum. Neque illum patria, quem omni genere doctrinæ humaniſſime imbuit & liberaliter nutrivit, umquam è ſinu ſuo dimiſiſſet, neque ipſe temere relicturus erat natale ſolum, niſi rebus Germaniæ bello fatali afflictis, CHRISTINA illa non Sueciæ duntaxat, ſed omnium quot ſunt, quot fuerunt Reginarum do-

ctiſſima literarumq; & Eruditorum amantiſſim,
viros quosque doctiſſimos undique & inter hs
FREINSHEMIUM quoq; & BOECLERU
Argentorato ad ſe in Sueciam invitaſſet. Tu
nondum trigeſimum annum attigerat SCHE-
FERUS, cum ad illum Doctorum hominu
confluxum ipſe quoque viam invenit, lætatusq;
eſt nova luce fulgidiſſimorum omnis doctri
& Sapientiæ luminum in regione quantumv
longe diſſita, quantumvis Boreali ſe quoqu
poſſe illuſtrari. Ante vero quam Suecos adi
non pauca jam ingenii & eruditionis monume
ta publice ediderat *Diſſertationem de varieta*
navium A 1643. 4to. *Agrippam liberatore*
ſive de novis Tabulis A. 1645. 12. tum *Ælian*
Græci autoris ſuaviſſimi *varias hiſtorias not*
haud contemnendis *illuſtratas A*. 1647. 8. Sta
tim ubi penetravit in Sueciam SCHEFFERUS
illuſtribus Baronibus Skyttiis ſtudia ſua mirific
probavit, illorumque auctoritate in celeberrim
Academia Upſalienſi munere Profeſſoris ad quo
vocatus fuerat Skyttiani auctus eſt. FREINS
HEMIOQUE, quem Regina Bibliothecæ ſuæ
præfecerat ſuccedere juſſus, quo ipſo illi deman-
data fuit eloquentiam & prudentiam civilem pu-
blice docendi non ignobilis provincia. In hac ſuf-
fragiis omnium ita eſt verſatus, ut nec induſtria
nec ſolertia ingenii, neque doctrinæ copia aut do-
cendi facilitate cuiquam concederet, multos vero
poſt ſe relinqueret. Neq; vero Reginam CHRI-
STINAM latuit præſtantiſſimum SCHEFFERI
in-

ingenium, à qua non modo quamdiu Sueciam illa in poteſtate habuit, ſed etiam poſtquam ejus imperio ſponte abdicato finibus quoque exceſſerat Romamque ſe contulerat, liberaliſſime amplioreque ſalario exceptus, nullum prætermiſit locum prædicandæ ejus munificentiæ variisque operibus ſuis illis nomini glorioſiſſimo inſcriptis ſuam obſervantiam ei teſtatam faciendi. Hæc ipſa quoque Regina, ne alia jam commemorem, ipſi autor extitit, ut MAURITII STRATEGICUM ederet, & è Græco in latinum ſermonem converteret, maxime vero ut Pythagoricam Philoſophiam accurate ſibi ſumeret illuſtrandam, quod utrumque etiam docte & diligenter fecit, etſi operis de Pythagorica Philoſophia vix guſtum quendam ac ſpecimen edere potuit, majore & præſtantiore ejus parte per præmaturum ejus obitum interceptâ. Accidit interjecto tempore, ut in eadem Academia Upſalienſi, non modo Profeſſor Juris Naturæ ac Gentium Regius honorarius nominaretur SCHEFFERUS, ſed & inſtructiſſima quæ Upſaliæ viſitur Bibliotheca ejus curæ unice eſſet commiſſa, ex quo theſauro pariter uti ex incredibili copia rarisſimorum præſtantisſimorumque librorum, quos incomparabilis Regina undique advehi curaverat, animum ſuum Vir maxime induſtrius & ſolers variis doctrinæ & ſapientiæ incrementis ita magis magisque locupletavit, ut potiore longe jure, quam olim THEODORUS METOCHITA* *Philoſophiæ*

* Thomæ Magiſtro p. 204. Epiſt.

*robur & vis, artis oratoriæ columen & cæ-
ræ liberalis doctrinæ universæ publicum pry-
neum dici posset.* Maximum vero studium po-
suit in Suecorum à quibus civitate donatus fuer
Antiquitatibus omnis generis illustrandis, p-
cipûe postquam Regia auctoritate cooptatus
fuit in nobilissimam societatem doctissimorum
virorum, qui ad hanc rem debent omnem op-
ram industriamque suam conferre, ut nihil
veteri historia, moribus, legibus, institut,
monumentis Sueciæ Gentis reliquum sit, quo
non ab eis sit diligentissime excussum & inv-
stigatum. Ea Societas hodieque Holmiæ fov-
tur Sapientissimi Regis CAROLI XI. Consili,
cui unice Suecia debet, ut seipsam non ignor
sed quamcunque gentem possit de accurata r-
rum suarum etiam à nostris temporibus rem-
tissimarum scientia & cognitione provocar
Quantum vero gloriæ laudatissimo Collegio ant
quitatum SCHEFFERI industria attulerit, quan
tumque luminis prælatum fuerit ab ejus ingeni
rebus veterum Suecorum à vulgo cognitione re
motis, & apud omnes est notissimum, & nul
la oratio ita valuit explicare, quam ex ejus
Scriptis cuilibet intelligere promptum esse po-
test. Hæc cum mox ordine sint à me enume-
randa universa, quotquot dum in Suecia ver-
satus est in lucem emisit, reliquum est ut id uni-
cum addam quod huic ipsi labori fuit immor-
tuus die septimo Kal. Aprilis Anni 1679. Po-
stremus enim ipsi labor fuit præter orationem de

Ser-

Servatoris nostri Natalibus, *Sueciam literatam* sive *Commentarium de Scriptis & Scriptoribus gentis Sueciæ* ad umbilicum perducere, qui anno post Holmiæ octavo ordine ab hæredibus vulgatus, Comitique magno Gabrieli de la Gardie inscriptus omnium laudibus & plausu excipitur. Librorum porro à viro illo doctissimo editorum quorum indicem Bibliopola Upsaliensis primum dissertationibus in Livium subjecit, Deinde SCHEFFERUS ipse prælectionibus addidit Academicis, denique pleniorem Elenchum Sueciæ suæ literatæ pagina 293. exhibuit, ecce tibi heic distinctiorem heic accuratioremque notitiam. Sunt itaque

SCRIPTA SCHEFFERI.

Ad res & Antiquitates Suecicas pertinentia.

Annotationes in Scriptorem veterem Gothica lingua scriptum de Gotrico & Rholfone Regibus Westrogothicis, Upsaliæ apud Henr. Curionem A. 1664. 8.

Upsalia antiqua cujus occasione plurima in antiquitatibus Borealibus & gentium vicinarum explicantur. ibid. 1666. 8. Hunc librum multis locis auctum & emendatum Schefferus heredibus reliquit.

De situ & vocabulo Upsaliæ Epistola defensoria Holm. 1677. 8.

Memoria Johannis Canuti Lenæi Archi Episco
Upsaliensis. ibid. 1669. 4.

Kúnunga Styrilsa sive institutio Regis lingu
veteri Suecica cum versione Latina & not
ibid. 1669. fol.

Memorabilium Sueciæ Gentis exemplorum l
ber. Hamburgi ap. Gotfr. Schulzen. 1671. 8

Anonymi Sueci veteris breve Chronicon Ar
chi-Episcoporum & Sacerdotum Upsalien
sium nunquam antea editum cum notis Up
sal. 1673. 8.

Israel Erlandus de Vita S. Erici Regis Sueciæ
ejusque miraculis cum notis Holmiæ 1676
8.

De tribus orbibus aureis nuper in Scania erutis e
terra, disquisitio antiquaria. ibid. 1675. 8.

De antiquis verisque Regni Sueciæ insignibus
Holm. 1678. 4.

Suecia literata, qvam supra commemoravimus.

Vulgavit etiam Lapponiam sive Gentis regionis-
qve Lapponum descriptionem accuratam cum
figuris Francof. 1673. 4. quæ Anglicè versa
etiam prodiit Oxon. 1674. & Germanicè
Norimb. 1674. 4. ut excerpta ab Erasmo
Francisci eodem anno edita omittam. De-
nique Gallice Paris. 1678. 4. Hoc opus mul-
to auctius reliquit Schefferus, adjecta etiam
Tuderi commemoratione conversionis quo-
rundam pagorum Lapponicorum & descrip-
tionem brevem Lapponiæ è Suecico versam in
Latinum.

His

His adde.

Memoriam D. Laurentii Stigzelii Archi-Episcopi Upsaliensis Holm. 1677. fol.

De Excerptis annotationibus ex Scriptis Caroli Episcopi Arosiensis judicium ibid. 1678. 8.

Orationem in discessu Reginæ Christinæ, habitam Upsaliæ & editam per Joh. Pauli A. 1644.

Titulum sepulchralem in Obitum Caroli Gustavi Regis. Upsaliæ 1660. fol.

Orationem ad Carolum XI. Regem, cum Studiorum gratia ille primum Upsaliam venisset. ibid. 1665. 4.

Orationem ad eundem Regem à Deo datum, cum primum manus admovisset gubernaculis Imperii ibid. 1673. 4.

Epistolam Consolatoriam ad Illustriss. Dn. Benedictum & Jacobum Skytte liberos Barones in Duderhof, in obitu illustris Dnæ Mariæ Neaf matris ipsorum, una cum ejusdem Epitaphio ibid. 1650.

Orationem funebrem in Obitum Illustriss. Dni Jacobi Ponti de la Gardie Comitis in Leckôe Regni Sueciæ Archistrategi ibid. 1652.

Memoriam Jacobi Augusti & Johannis Caroli de la Gardie Comitum in Leckóe ibid. 1662.

Epistolam ad Axelium Oxenstierna Comitem in Sôoermöre, postquam valedixisset Upsaliæ ibid. 1674. 4.

Au-

AUTORES

Græci & Latini illusttati.

Latini Pacati Panegyricus cum notis Philologic & Politicis Holmiæ 1651. 8. iterumque ibi. 1668. 8.

Æliani variæ Hiſtoriæ Græce & Latine cum notis auctioribus Argentorat. 1662. 8. & adjecti Joach. Kuhnii notis ibid. 1685. 8.

Phædrus cum annotationibus Schefferi & Gui ti Upſal. 1663 & 1667. Hamburgi 1673. 8.

Arriani Tactica & Mauritii Strategica nunquam antehac edita cum verſione & notis ibid. 166 8.

Petronii fragmentum Tragurianum cum noti ibid. 1665. 8. recuſæ Schefferi notæ Lipſiæ curante Reineſio 1666. 8. & Mich. Hadriani dis curâ Amſt. 1669. 8.

Appendix notarum in idem Petronii fragmentum Upſal. 1668. 8.

Aphthonius, Theon, aliique Rhetores Græce & Latine cum notis brevibus & indice autorum ab ipſis citatorum. ibid. 1670. 8.

Hyginus cum notis, indicibus, & diſſertatione de vero autore ſcriptorum ſub Hygini nomine ambulantium. Hamb. 1674. 8.

Juſtinus cum annotationibus Criticis Hamb. 1677. 12.

Julius Obſequens de Prodigiis cum notis & indice Amſt. 1679. 8.

Regnum

Regnum Romanum sive dissertationes politicæ septem in primum librum Livii Upsal. 1665. 4.

Miscellanea hoc ipso volumine comprehensa. Basilii quoque Patricii Naumachia quæ nunquam hactenus viderunt lucem cum versione Latina & notis ad prælum parata habuit, commentariumque Politicum composuit in vitam Agricolæ à Tacito traditam.

Alia Scripta

MISCELLANEA.

De natura & constitutione Philosophiæ Italicæ sive Pythagoricæ liber prodromus magni operis de Philosophia Pythagorica, de vita Pythagoræ & de claris Pythagoricis. Upsal. 1664. 8.

De Militia navali veterum libri IV. ad Reginam Christinam Upsal. 1653. 4. quos ita auctos mutatos atque emendatos reliquit Schefferus, ut haberi possint pro aliis & novis.

De antiquorum torquibus syntagma. Holmiæ 1656. 8.

De re Vehiculari veterum libri tres. Cum Pyrrhi Ligorii libro ejusdem argumenti ex Italica lingua in Latinam verso & animadversionibus illustrato. Francof. 1671. 4.

Graphice sive de arte pingendi liber. Norimb. 1669. 8.

Samuelis Bocharti Diatribe qua Æneam nunquam

quam

quam in Italia fuiſſe oſtenditur ex Gallico (non ex Italico, ut legitur in Biographia Clariſſimi viri Henningi Wittenii) verſa latine Hamb. 1672. 12. & cum Bocharti Geographia Francof. 1674. 4. Trajecti ad Rhen. 1692. fol.

Conſtantini Opelii de Fabrica triremium Meibomianarum Epiſtola ad amicum. Eleutheropoli 1672. 4.

Index in libros Grotii de jure Belli & Pacis ſcriptus in uſum Studioſorum, qui privatim eos audiebant explicari à Clariſſ. Boeclero A. 1657. Sine nomine auctoris editus Amſtelod. 1670. & iterum Jenæ 1673. 4.

De inſtitutione literaria illuſtris & generoſi adoleſcentis, conſilium Holm. 1678. 8.

De ſtylo liber ad conſuetudinem veterem Upſal. 1653. 8. Idemque auctior præmiſſus Gymnaſio Styli ſive de vario ſcribendi exercitio ad exemplum veterum ibid. 1657. 8. & 1665. 8. Iterumque cum Bœcleri diſſertatione de comparanda linguæ Latinæ facultate. Jenæ, curante Joh. Andrea Boſio. 1670. 8.

His

His adde.

Diſſertationes varias ipſo moderante in Academia Upſalienſi ventilatas: de præſtantia Monarchæ, de fato fortunæ Romanæ, de inſtinctu ſacrificandi in Gentibus, de aulico, de clarigationibus bellicis, de Republica felici & diuturna, de Senatore, de jure naturæ ejusque fundamento, de ortu Status Politici & norma politice vivendi &c.

SCRIPTA INEDITA.

Præter ea, quorum jam meminimus, ſunt Annotationes in auctorem de Præadamitis, de Opilione liber quo multa ad antiquitates Græcas Latinasque pertinentia cum Scriptorum veterum locis explicantur atque emendantur. Doctorum Virorum ad JOH. SCHEFFERUM Epiſtolæ cum reſponſis & nonnullis aliis addendis, Baſilicæ ſeu Orationes habitæ coram Regibus & de Regibus. Liber adverſariorum in quo notæ ad Scriptores plurimos veteres ac recentiores. De fato literario per Sueciam Orationes ſive diſſertationes tres, quarum prima agit de Paganices temporibus, ſecunda de Chriſtianis ad Guſtavum primum, tertia de ſequentibus ad hæc tempora. Accedit quarta de ortu & progreſſu Profeſſionis Skyttianæ in Academia Upſalienſi. De Vocabulo *momenti* ejusque vera ſignificatione atque uſu diſſertatio. De Vocabulo *militis*, quid notet in

in-

inſcriptionibus antiquis. Orationes variæ præ-
ſertim quas in natalem Profeſſionis Skyttianæ
SCHEFFERUS habuit,tum programmata, præ-
fationes, gratulationes aliaque ejus generis.

Hiſce adde, affecta.

Commentarium in libros Ciceronis de Offi-
ciis, Sciagraphiam Juris naturæ cum annotatio-
nibus. De notis veterum librorum. De Gram-
maticis latinis. Adami Bremenſis Scandina-
viam,& Eutropium notis illuſtratum.

Græ-

Græci Scriptoris
incerti

COMPENDIUM RHETORICÆ.

Vertit in Latinum

Et Notis necessariis illustravit

JOANNES SCHEFFERUS
Argentoratensis.

Συνοπτικὴ παράδοσις τῆς Ῥητ-
ορικῆς Ἀδήλου.

ΡΗτορικοῦ λόγου τρία καθέστηκεν εἴδη, δικα-
νικὸν, συμβουλευτικὸν, καὶ πανηγυρι-
Τούτων δὲ ἕκαστον διαιρεῖται εἰς δύο εἴδη τ-
καὶ εἰς τέλος, πρὸς ὃ ἀφορᾷ. Τὸ μὲν οὖν δικ-
νικὸν διαιρεῖται εἰς κατηγορίαν καὶ ἀπολογ-
τέλος δὲ τούτου, τὸ δίκαιον. τὸ συμβουλ-
τικὸν, εἰς προτροπὴν καὶ ἀποτροπ-
τέλος δὲ αὐτοῦ τὸ συμφέρον. Τὸ δ' αὖ πανηγ-
ρικὸν εἰς ἔπαινον καὶ ψόγον· πρὸς δὲ τὸ καλὸν
φορᾷ. Ὑπὸ δὲ ταῦτα τὰ εἴδη ἀνάγονται τὰ ῥητ-
κὰ προγυμνάσματα, ἃ εἰς δώδεκα διείρ-
πριν ὁ Ταρσεὺς Ἑρμογένης. εἰς ὕστερον δὲ τα-
εἰς δέκα καὶ τέσσαρα παρεξέτεινεν ὁ Ἀντιοχ-
Ἀφθόνιος. Ἀνασκευὴν γὰρ καὶ κατασκευὴν μ-
διδασκαλία τοῦ Ἑρμογένους περιλαβόντος,
καὶ τὸ ἐγκώμιον καὶ τὸν ψόγον ἕτερα, αὐτὸς
λῶν τὰ δύο ταυτὸ, νομίζεσθαι πεποίηκε δέκα κ-
τέσσαρα. Πάντα μὲν οὖν τὰ προγυμνάσμα-
Ἑρμογένους εἰδικά τι καὶ μερικὰ, ὥσπερ αἱ ε-
καὶ στάσεις αἱ δέκα καὶ τρεῖς, καὶ πᾶσαι τούτων
μερικαὶ ὑπὸ τὰ τρία εἴδη ἀνάγονται. Ἰσ-
ον δὲ ὅτι τὰ προγυμνάσματα αὐτὰ μ-
καθ' αὐτὸ τιθέμενα τὰ παρεπόμενα πα-
τα αὐτοῖς ἐπιδέχεται, ἃ καὶ κεφάλαια κ-
τεχνικῶς λέγονται· ἐν δὲ πλείοσιν εὑρισκ-
μενα λόγοις, ἢ οὐδὲν τῶν παρεπομένων
ἢ σπάνια ἐξ αὐτῶν ἀποδέχεται. Τρ-

Compendiaria doctrina Rhetoricæ Incerti.

RHetoricæ orationis tria ſunt genera, juredicıale, deliberativum, panegyricum. Horum quodlibet dividitur in duas quaſdam ſpecies, & quem reſpi-t, finem. Ac juredicıale quidem dividitur in ccuſationem & defenſionem, quarum finis t juſtum. Deliberativum autem in adhorta-onem & dehortationem. Finis vero eſt utile. anegyricum denique in laudationem & vitu-erationem, reſpicitque honeſtum. Ad hæc enera referuntur progymnaſmata Rhetori-a, quæ duodecim propoſuit ante Hermoge-es Tarſenſis: poſtea eadem ampliato nume-o fecit quatuordecim Aphthonius Antioche-us. Refutationem namque ac confirmatio-em una præceptione comprӕhendente Her-nogene, ut & laudationem & vituperationem na, ipſe duo iſta dividendo effecit, ut videren-ur eſſe quatuordecim. Cunctæ igitur iſtæ pro-ymnaſmatum Hermogenis ſpecies, earumq; artes, quemadmodum & ſtatuum ſpecies, quæ ſunt tredecim, omnesque earum partes ad ria iſta genera referuntur. Sciendum autem, quod progymnaſmata per ſe poſita recipiant ea omnia quæ ſequuntur, & abuſive capita quoque nominari ſolent. In perfectis autem orationibus reperta vel nihil eorum conſe-quentium, vel pauca eorum recipiuntur. Tira

μὲν οὖν εἴδη λόγου ῥητορικοῦ, ὑφ' ἃ καὶ τὰ π
γυμνάσματα καὶ αἱ στάσεις, ὡς ἔφην, ἀνάγε-
ται. Ἕκαστος δὲ τέλειος λόγος ἑνὸς
οὐδέ τινος τῶν τριῶν τούτων ἰδεῶν, ὥσπ
καὶ ἑκάστη τῶν στάσεων ἐκ τεσσάρων μερῶν σύ-
κειται, προοιμίων, διηγήσεων, ἀγώνων, καὶ ἐπι-
λόγων. Τινὲς δὲ πέντε ταῦτα φασὶν, ἀγῶν
μὴ ὀνομάζοντες, ἀντὶ ἀγώνων, ἀντιθέσεις κ
λύσεις: ἕτεροι δὲ πίστεις καὶ λύσεις, καὶ ἕτερ
ἑτέρως. Τὸ πανηγυρικὸν καὶ τέλειον προοί-
μιον ἐκ τεσσάρων σύγκειται μερῶν ἢ μορίω
ἐκ προτάσεως, ἐκ κατασκευῆς, ἐξ ἀξιώσεω
ἢ ἀποδόσεως, ἢ τῶν δύο ὁμοῦ, ἐκ τετάρτης τ
βάσεως. Τῶν δὲ προοιμίων εἴδη εἰσὶ τέσσα-
ρα· τὸ ἐξ ὑπολήψεως προσώπων καὶ πραγ-
μάτων, τὸ ἐξ ὑποδιαιρέσεως, τὸ ἐκ περιουσία
καὶ τὸ ἀπὸ καιροῦ. Τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγ-
ματα διαιροῦνται εἰς τέσσαρα, εἰς ἔνδοξα, ἄδο-
ξα, ἀμφίδοξα, καὶ παράδοξα. οὕτω μέν εἰσ
τέσσαρα εἴδει τῶν προοιμίων. τρεῖς δὲ τρόπο
τῶν διηγήσεων· ἁπλοῦς, ἐγκατάσκευος, κα
ἐνδιάσκευος, οὓς καὶ χαρακτῆρας τινὲς ὀνομά-
ζουσι, χαλαρὸν, ἁδρὸν, μέσον. Καὶ χαλαρὸ
μὲν καὶ ἁπλοῦς χαρακτὴρ, ὁ ἄνευ κατασκευ-
ῶν τῷ πανηγυρικῷ ἐφαρμόττων. τὸ γὰρ παν-
ηγυρικὸν, ἢ ἔπαινος ἢ ψόγος ἐστὶν ὁμο-
λογουμένων ἀγαθῶν ἢ πονηρῶν. τὸ προφα-
νὲς δὲ καὶ ὁμολογούμενον, ἀποδείξεων οὐ δεῖται·

ἁδρὸς

gitur ſunt 'genera' orationis Rhetori-
æ, ad quæ & progymnaſmata, & ſtatus,
ti dictum eſt, referuntur. Quævis autem
erfecta oratio ad unum refertur ex tribus
iſce generibus, quemadmodum & quilibet ex
atibus componitur quatuor ex partibus,
xordio, narratione, contentione, & con-
luſione. Has quidem ajunt quinque, ac
ræterita contentioue pro ea objectionem
solutionem ponunt, alii vero probati-
nem & refutationem, alii aliter. Aptum
oncioni perfectumq; exordium ex partibus
omponitur quatuor ſive membris, propoſi-
one, probatione, petitione vel aſſumpti-
ne, aut utroq;, ſimul & quarto, ex ter-
ino. Exordiorum autem ſpecies ſunt qua-
or; ex opinione perſonarum & rerum, ſub-
viſione, abundantia, & denique ex occaſio-
. Perſonæ & res dividuntur in quatuor, ho-
ſta, & inhoneſta, dubia, & incredibilia. Et
e quidem quatuor ſunt ſpecies exordiorum.
arrationum autem modi ſunt tres, ſimplex,
obabilis, & illuſtris, quos & characteres vo-
nt, tenuem, magnificum & medium. Ac
nuis quidem ac ſimplex character, qui eſt
ne probatione, panegyrico competit. Ge-
us enim panegyricum laudem continet vel
tuperium eorum, quæ ab omnibus haben-
r pro bonis aut malis. Quod vero clarum,
lgoque ſic habetur, probatione non indi-
get.

ἁδρὸς δὲ καὶ σύντονος, ὁ ἐγκατάσκευ
ὁ πυκνοτέραις κεχρημένος ταῖς ἀποδεί
προσφυὴς, τῷ δικανικῷ εἴδει τελῶν. δεῖ γ
ςὸπιν ἔχειν τὸν πολιτικὸν καὶ δικανικὸν λ
καὶ μὴ ἀναπόδεικτον εἶναι· μέσος δὲ τρό
καὶ χαρακτὴρ, ὁ ἐνδιάσκευος, ὁ μέσως
μὴ κατακόρως κεχρημένος ταῖς ἀποδεί
μήτε πάντη ἀναπόδεικτα λέγων, μήτε
συνεχέστερον κεχρημένος, πῆ δὲ ἐγκατασ
ως καὶ ἀποδεικτικῶς, πῆ δὲ ἐνδιασκεύως
κατ' ἔκφρασιν, ὃς καὶ τοῖς τρισὶν εἴδεσι
προσφυὴς, καὶ μέσος καλεῖται εἰκό
Μᾶλλον δὲ τῶν λοιπῶν τῷ συμβουλευτικῷ
γῷ ἀνεῖται, καὶ λόγοις τὴν ἱστορίαν συνάπτ
τοῖς ἱστοροῦσι γὰρ πῆ μὲν ἁπλῶς διηγεῖσθαι
δὲ κατασκευάζειν δυσπιστούμενα, πῆ δὲ
σωπά τε καὶ πράγματα, καιρούς τε καὶ τό
ἐκφράζειν, καὶ παντοίων ζώων ἰδέας, Τοια
μὲν ἡ ἑρμηνεία τῶν διηγήσεων. Τέσσαρα
ἄδη τῶν προοιμένων, ὡς τριῶν τρόπων
προειρήκαμεν· καὶ τρεῖς διηγήσεων τρό
οἱ καὶ χαρακτῆρες καλούμενοι, προσφυεῖς
ἔφημεν εἴδεσιν. Ὅμηρος δὲ καὶ τέταρτον
δι' ἀλληγορίας παρέδωκε, τῷ πανηγυρ
μὲν καὶ αὐτὸν ἐφαρμόττον· ἁρμοδιοφυέσ
τίθεσθαι, ὅταν εὐτέλειαν λόγου πρὸς ὄγκον
μέγεθος ἐξᾶραι βουλόμεθα. Οἱ ἀγῶνες
διαιροῦνται εἰς ἀντιθέσεις καὶ λύσεις. αἱ ἀν
θέσεις δὲ καὶ αἱ λύσεις τὴν σύστασιν ἔχ

et. Magnificus autem & validus, qui & robabilis pluribus utitur probationibus & atura pertinet ad genus judiciale. Fidem nim oportet habere civilem ac forensem orationem, nec destitui argumentis. Media vero forma & character mediocriter, ac neque nimium utitur argumentis, nec etiam ine omni probatione aliquid affert, aut nimis frequenter, sed aliquando culta, & per probationes, aliquando simpliciter & per descriptiones, qui & tribus generibus est conveniens, & jure medius appellatur. Ex reliquis autem maxime deliberativa orationi competit, aut iis, quæ historiam continent. Nam qui historias scribunt, interdum simpliciter narrant, interdum probant, quæ à fide remotiora sunt, interdum personas, res, tempora, loca describunt, omnisque generis animantium figuras. Atqve hæc narrationum explicatio. Quatuor igitur sunt species procemiorum trium formarum, quas prædiximus, & tres formæ narrationum, quæ & characteres vocantur, propriæ iis, quæ diximus, generibus. Homerus autem addidit & quartam allegoricam, quæ & ipsa apta est generi panegyrico, maximeque idonee adhiberi potest, si tenuitatem orationis in sublimitatem ac magnitudinem volumus attollere. Contentiones autem dividuntur in objectiones & solutiones. Objectiones autem & solutio-

σιν ἐκ κεφαλαίων, ἐπιχειρημάτων, ἐργασιῶν, καὶ ἐνθυμημάτων, καὶ ἐξ ἐπενθυμάτων ἔστιν ὅτε καὶ πλατῶν. Καὶ τὸ μὲν οἰκεῖον κεφάλαιον δεῖ θετικῶς εἰσάγειν τὸν ῥητορεύοντα· εἶτα χρῆσθαι τοῖς ἐπιχειρήμασιν, ἐργασίαις, τοῖς λοιποῖς. τὸ δὲ τοῦ ἀντιθέτου κεφάλαιον πρῶτον χρὴ λύειν προτάσει, ὑποφορᾷ, ἀντιπροτάσει, καὶ λύσει. εἶτα χρεὼν χρῆσθαι κἀκείνῳ ἐπιχειρήματι καὶ τοῖς λοιποῖς, ὥσπερ ἔφημεν, καὶ τὸ μὲν κεφάλαιον ἐξ ὧν γίγνεται εἴπομεν. Τὸ ἐπιχείρημα δὲ ἐκ τῶν περιστατικῶν, ἢ πάντων ἅμα ἢ τινων κατασκευάζεται. Ἡ ἐργασία δὲ γίγνεται ἀπὸ παραβολῆς, ἀπὸ παραδείγματος, ἀπὸ μείζονος, ἀπὸ μικροτέρου, ἀπὸ ἴσου καὶ ἀπὸ τοῦ ἐναντίου, ἢ πάντων, ἢ τινων. Τὸ ἐνθύμημα σύγκρισις καὶ συμπέρασμά ἐστι τοῦ ἐπιχειρήματος καὶ τῆς ἐργασίας. Τὸ ἐπενθύμημα ἐστὶ δεύτερον ἐνθύμημα. Πλαστὸν δέ ἐστιν πᾶν τὸ μὴ γεγονὸς, ἐπιτιθέμενον δὲ καθ' ὑπόθεσιν. Πρότασις νῦν ἐστὶ λόγος, ἐν ᾧ ἐλπίζεται ἡ ὑποφορά. Ὑποφορὰ δὲ, ὁ τοῦ ἐχθροῦ λόγος. Ἀντιπρότασις δὲ ἡ τῆς λύσεως ἐπαγγελία. Ἡ λύσις δὲ γίγνεται κατ' ἔνστασιν, καὶ ἀντιπαράστασιν, καὶ κατὰ τὸ βίαιον. ταῦτα περὶ ἀγώνων. Ὁ ἐπίλογος δὲ διαιρεῖται εἰς αὔξυσιν ἀγαθῶν, ἢ καὶ τελείαν ἐκβολὴν καὶ ἐξαίρεσιν καὶ εἰς ἀνακαιφαλαίωσιν

tiones componuntur ex capitibus, epichi-
ematis, tractationibus, enthymematis, &
epenthymematis, aliquando quoqve fi-
ione. Atque caput quidem proprium o-
ortet simpliciter adducere oratorem, postea
i epicherematis, tractationibus atqve cæte-
i. Caput autem objectionis ante omnia
oportet solvere propositione, subsumptione,
opositione contraria, & solutione. Postea
ile, adhibere illic quoqve epichirema cæte-
qve, ut diximus. Atque sic, ex quibus fiat
put indicatum est. Epichirema vero ex
cumstantiis vel omnibus simul, vel aliqui-
s conficitur. Tractatio vero nascitur ex
nilitudine, exemplo, minori, majori, ab æ-
ali, itemque à contrario, vel omnium, vel
quorum. Enthymema est comparatio &
nclusio epichirematis & tractationis. E-
nthymema est secundum enthymema. Fi-
o vero est id omne, quod quidem factum
n est, causæ tamen conducit. Jam vero
opositio est oratio, in quâ spem habet sub-
nptio. Subsumptio autem est oratio ad-
rsarii. Contraria propositio est promissio
utationis. Refutatio fit per instantiam &
oulsionis rationem contrariam, & per vio-
tum. Hæc de contentione. Conclusio
o dividitur in amplificationem bonorum,
ultimam destructionem & eversionem,
in repetitionem capitum præcipuorum, &
actio-

σιν τῶν καιριωτέρων, τὴν καὶ διὰ προλογ
ἀλλὰ ταῦτα μὲν περὶ τῶν τεσσάρων λόγου με
προοιμίων, διηγήσεων, ἀγώνων, ἐπιλόγ
Ἐπεὶ δὲ πᾶς λόγος ῥητορικὸς, ὁποῖος ἂν
τριῶν εἰδῶν εἴη, διά τινων ἰδεῶν ἁρμοδίων
τῷ συντίθεσθαι εἴωθε, φέρε καὶ τὸν τῶν ἰ
ἀριθμὸν ὑμῖν διαχαράψωμεν. Ἑπτὰ δὲ εἰ
ἰδέαι λόγου ῥητορικοῦ: σαφήνεια, μέγεθος, κά-
λλος, γοργότης ἦθος, ἀλήθεια, δεινότης. μά
λον δὲ ἕξ· ἡ γὰρ ἀλήθεια ὑπὸ τὸ ἦθος
ταττομένη. Τρεῖς γὰρ τούτων εἰσὶ γενικαὶ, ἡ
φήνεια, τὸ μέγεθος, καὶ τὸ ἦθος, αἱ δὲ λοιπ
εἰδικαί. Τῶν γενικῶν τριῶν ἰδεῶν ἡ μὲν
φήνεια δύο ἰδέας ἔχει ὑποβεβηκυίας αὐτ
ἐξ ὧν δὴ γίγνεται, τήν τε εὐκρίνειαν καὶ
καθαρότητα· τὸ δὲ μέγεθος, ἕξ: σεμνότη
περιβολὴν, τραχύτητα, λαμπρότητα, ἀκμ
καὶ σφοδρότητα. τὸ δὲ ἦθος ἐπιείκειαν, ἀ
λειαν, ἀλήθειαν, καὶ βαρύτητα, ἥτις βα
της αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν οὐ θεωρεῖται, ἐκ δὲ τῆς
φελείας καὶ τῆς ἐπιεικείας συνίσταται. Ἑκα
τῶν εἰδικῶν ἰδεῶν ἐξ ὀκτώ τινων μορίων¦ συνίσ
ται, ἀγνοίας, μεθόδου,¦ λέξεων, σχημάτ
κώλων, συνθήκης, ἀναπαύσεως, καὶ ῥυθμοῦ. Κ
τὰ μὲν λοιπὰ σύμπαντα τῶν ἰδεῶν μόρια
ριθμήμενα καὶ γνώριμα. Σχήματα δὲ Ἑ
μογένης μὲν βραχέα τινὰ παραδέδωκεν
γωνιστικὰ, σποράδην δὲ¦ καὶ ἑτέρων ἐμνήσ
σχημάτων. Ἡμεῖς δὲ σοι καὶ τὸν περὶ τούτ

πε

actionem secundam. Et hic quidem de quatuor orationis partibus, exordio, narratione, contentione & conclusione. Cum vero omnem orationem rhetoricam cujuscunque sit generis ex illis tribus ad ideas quasdam componi sit usitatum, age, etiam idearum numerum vobis describemus. Sunt autem septem ideæ rhetoricæ; claritas, magnitudo, pulchritudo, celeritas, mores, veritas, efficacia. Vel potius sex, nam veritas posita est sub moribus. Harum autem tres sunt generales, claritas, magnitudo, mores, reliquæ vero speciales. Ex tribus generalibus ideis claritas quidem duas habet alias ideas sibi subjectas, unde nascitur, distinctionem & puritatem. Magnitudo autem sex, gravitatem, complexionem, asperitatem, splendorem, vigorem, & vehementiam. Mores vero æquanimitatem, simplicitatem, veritatem, & gravitatem, quæ non spectatur per se ipsa, sed in simplicitate & modestia consistit. Quælibet ex ideis specialibus constat ex octo partibus quibusdam, sententia, methodo, dictione, figuris, membris, compositionibus clausula, & numero. Ac cæteræ quidem omnes, quæ enumeratæ sunt, idearum partes, sunt notæ. Figuras autem Hermogenes quidem prodidit paucas quasdam contentionum, sparsim vero cætetarum qouqve fecit mentionem. Nos vero tibi & harum

τρανώσομεν ἀριθμὸν, ὡς Φοιβάμμονι τῷ σο-φιστῇ, καὶ μινουκιανῷ τῷ τεχνογράφῳ δοκεῖ τοῖς ἄλλοις τῶν ῥητόρων. δεξώμεθα λέγ κατὰ Φοιβάμμονα τὸν ὅρον τοῦ σχήματος, ἔπειτα κατὰ Τιβέριον. Σχῆμα ἐστὶν ἐξάλλαξις κατὰ διάνοιαν ἢ λέξιν ἐπὶ τὸ κρεῖττον ἄνευ τ-ρόπης γινομένη. Τιβέριος οὑτωσί. σχῆ ἐστὶ τὸ μὲν κατὰ φύσιν τὸν νοῦν ἐκφέρον, μηδ' ἐ εὐθείας, ἀλλ' ἐκτρέπον καὶ ἐξαλλάττον τὴν ἄνοιαν κόσμου τινὸς τῇ πλάσει, ἢ χρείας εἵ-νεκα. Λέξεως δὲ σχῆμά ἐστιν ἐξάλλαξις τοῦ ἔθει κατά τινα πλάσιν κόσμου, ἢ χρείαν τιν παρέχουσα τοῖς λόγοις. Ἀλλὰ γὰρ τὸν ὁρισμ ἀποδόντες, φέρε καὶ τὸ κατ' ὄνομα τῶν σχημα-των διατρανώσομεν. Πάντα τὰ τῆς ἐννοία καὶ τῆς λέξεως σχήματα κατὰ τέσσαρας τρόπ γίνεται ἤτοι αἰτίας. κατὰ ἔνδειαν, κατὰ πλε-ονασμὸν, κατὰ μετάθεσιν, καὶ κατὰ ἐναλλαγή Ἀρκτέον δὲ ἀπὸ τῶν τῆς λέξεως σχημάτων. τῆ τοίνυν ἐνδείας εἴδη τρία. ἀσύνδετον, ἀπὸ κοι-νοῦ, ἔλλειψις. τοῦ πλεονασμοῦ εἴδη ἕνδεκα· ταυ-τολογία, δίπλωσις, ἐπαναφορὰ, ἐπανάδοσις, ἐ-πανάληψις, περίφρασις, ἐπίφρασις, παρο-νομασία, ἐπεξήγησις, ἐπιμονὴ, ἐπίτασις. τῆς μεταθέσεως εἴδη τέσσαρα. ὑπερβατὸν, ἀναστρο-φὴ, πρόληψις αἰτίας, προεπίζευξις. τῆς δὲ ἐναλλαγῆς εἴδη ὀκτώ. ἑτερογενὲς, ἑτεράριθμον, ἑτερόπτωτον, ἑτεροσχημάτιστον, ἑτερόχρονον,

ἑτε-

eponemus numerum, ad Phæbamonis So-
iſtæ, & Minuciani, qui de Arte ſcripſit, cæ-
orumque Rhetorum ſententiam. Incipie-
us autem dicere ſecundum Phæbamonem
efinitione figuræ, tum ſecundũ Tiberium
gura eſt immutatio ratione ſententiæ aut
tionis in melius, facta abſqve tropo. Ti-
rius ita: Figura eſt, quod quidem naturali-
mentem exponit, non tamen recte, ſed
tens ac immutans ſententiam, ficti orna-
alicujus aut utilitatis gratia. Dictionis
o figura & immutatio ejus, quod ſue-
n eſt ad ornatum aut commoditatem ex-
ita in verbis. Sed quoniam definitionem
dimus age & ſecundum nomina figuras di-
amus. Omnes & ſententiæ & dictionis
uræ qvatuor oriuntur modis, ſive cauſis,
propter indigentiam, vel propter abun-
ntiam; vel per tranſpoſitionem, vel per
mutationem. Incipiendum vero à figu-
dictionis. Indigentiæ igitur ſpecies ſunt
s, aſyndeton, præciſio, ellipſis. Abun-
ntiæ ſpecies undecim, tautologia, diploſis, e-
naphora, apanadoſis, epanalepſis, periphra-
epiphraſis, paranomaſia, epexegeſis, epi-
one, epitaſis. Tranſpoſitionis ſpecies qua-
or: Hyperbaton, anaſtrophe, prolepſis cau-
proepizeuxis. Immutationis vero ſpe-
s octo: Heterogenes, heterarithmon, he-
optoton, heteroſchematiſton, heterochro-
non,

ἑτεροπρόσωπον, ἀποστροφὴ προσώπου, καὶ
στροφή. Τῶν τῆς διανοίας σχημάτων ἡ δι-
σιώπησις καὶ ὁ ἐπιτροχασμὸς τῆς ἐνδείας
πλεονασμοῦ δὲ ἕξ εἰσι σχήματα· προδιόρθω
ἐπιδιόρθωσις, προκατάληψις, παράληψις,
ατύπωσις, ἐπιμονή. Δεῖ δὲ σημειώσασθαι
τούτων τῶν σχημάτων τῶν τῆς διανοίας
κατὰ πλεονασμὸν οὐδὲν ἐμπίπτει τοῖς ἀπὸ
λέξεως, πλὴν τοῦ καλουμένου πλεονασμοῦ ἢ
ταυτολογίας· καὶ τῶν κατ' ἔνδειαν ἓν μονον
δ' ἐμπίπτει, ἡ ἔλλειψις. Κατὰ δὲ μετα-
σιν πάλιν ἕξ εἰσι τὰ τῆς διανοίας σχήματ
προσωποποιΐα, ἠθοποιΐα, μικτὸν, ἐρώτησ
πεῦσις, ἀπόκρισις. Κατὰ ἐναλλαγὴν δὲ σχ-
ματα τῆς διανοίας τέσσαρα: εἰρωνεία, δι-
απόρησις, διασυρμὸς, καὶ ἀποστροφή· τοσαῦτ
μὲν περὶ σχημάτων ῥητορικῶν. Ἐπὶ δέ
τὸν οὕτως ῥητορεύειν ἐθέλοντα εἰδέναι χρὴ ἀ
μεθόδῳ δεινότητος, ἤτοι οἰκονομίᾳ ἐπιτηδε-
τητος τεχνικῆς, καὶ πάντα γράφειν δεόντως κ
προσφυῶς, ἀλλὰ μὴ παραληρεῖν τε καὶ φ
ρεῖν τοὺς λόγους εἰδὼς ἀκριβῶς διδάσκειν δ
νότητα, ἀλλ' οὐ καθ' Ἑρμογένην ὑποσχεθέντα
δάξαι δεδηκυημένον, μηδαμοῦ περιπατοῦν τὴν
πόσχεσιν, προσποιησάμενον νενοσηκέναι τὸν λ
θαργον. Δεινότητος μέθοδός ἐστι, τὸ εἰδέν
πᾶσι χρῆσθαι ὅπερ δεῖ, προοιμίοις, διηγήσ
σιν, ἀγῶσι, καὶ ἐπιλόγοις. ποίας ἰδέας,
ποίῳ εἴδει τοῦ λόγου καὶ ποίαις ἐννοίαι

μεθ

m, heteroprosopon, apostrophe personæ, antistrophe. Ex figuris vero sententiæ osiopesis & epitrochasmus sunt indigentiæ: undantiæ vero sex sunt figuræ: prodior- osis, epidiorthosis, procatalepsis, paralepsis, typosis, epimone. Indicandum autem , quod harum figurarum, quæ sunt senten- per abundantiam nulla cadat in eas, quæ nt dictionis excepta ea, quæ vocatur pleo- smus, aut tautologia, ex iis quoque, quæ r defectum una tantum cadat species, nem- ellipsis. Per transpositionem vero ite- m sex sunt figuræ sententiæ, prosopopœ- , ethopœia, micton, erotesis, peusis, apo- isis. Per immutationem denique figuræ ntentiæ sunt quatuor, ironia, diaporisis, asyrmus, & apostrophe. Ac tantum qui- em de figuris rhetoricis. Post qui cupit adere eloquentiam, eum oportet scire uti ethodo facultatis & structura artis idonea, mniaqve scribere decenter atqve conveni- nter, nec nugari, aut oratione uti turpi, ut ui sciat accurate docere facultatem, nec se- undum Hermogenem, doctrinam tantum ossit promittere, promissa vero nunquam im- lere, simulando morbum oblivionis. Est utem methodus facultatis, scire uti omni- us, ubicunque conveniens est, præmiis, nar- ationibus, contentionibus, conclusionibus. Quibus ideis, in quo genere orationis, qui-

bus

μεθόδοις, λέξεσι, σχήμασι, καὶ ἐν ποίῳ δὲ πρ
ώπῳ καὶ πράγματι. Δεῖ γὰρ εἰδέναι τὰς
τῶν διαφορὰς, καὶ προσφυεῖς τοὺς λόγους
ἄγειν. ταῦτα διδάσκειν εἰδὼς ἀκριβῶς π
οίμιον ὅτι, καὶ ὅπου, καὶ ὅπως, καὶ οἷον τ
σθαι δέον, καὶ μέχρις ὅπου δέον πλατύνεσθαι
καὶ τοῦ ἑνὶ, καὶ δυσὶ, καὶ πλείοσι προοιμι
χρηστέον, καὶ τοῦ μηδαμῶς, καὶ τοῦ χρέων χ
σθαι προκαταστάσει, καὶ διηγήσει, καὶ τοῦ μὴ
νον τοῦ διασκευάσαι, ἀλλὰ μηδὲ διηγήσασθ
παραλείψαι δὲ καὶ ἀποσιωπῆσαι τελείως παρ
δραμεῖν κἂν ὁ γεωμέτρης ἐξ ὧν κατὰ τοὺς σαφ
ων γράφει ἐφάνη τοῦτο οὐκ ἐγνωκὼς, καὶ λ
πος ἄλλος χορὸς ῥητόρων διωνύμως. Πρ
τούτοις, καὶ τοῦ δέον ἐστὶν ἀγωνίσασθαι, καὶ ὅπ
καὶ μέχρι πόσου, καὶ τοῦ μηδαμῶς, καὶ τοῦ
ἐπιλογίσασθαι, καὶ οἵοις σχήμασιν ἐν οἵῳ εἰ
καὶ μέρει τοῦ λόγου χρῆσθαι χρεὼν, εἰδὼς
κριβῶς διὰ τοὺς ψευδορήτορας, νῦν οὐκ ἐρῶ
ἀγοραῖα καθάρματα, τοὺς καλουμένους καὶ βδ
λυροὺς, οἳ καὶ τοῦ αἰθέρος αὐτοὺς ὑπερτέρους
ναι νομίζουσι, μειρακυλλίοις ἀμούσως πε
θρυλλούμενοι· ἀλλ' ἐκ προγυμνασμάτων μ
χρι καὶ τοῦ περὶ μεθόδου δεινότητος τὴν πᾶσα
ῥητορικὴν περιβιβάσαντες δύναμιν: Φέρε
τούτων τινὸς ὁρισμοὺς ὑμῖν παραδόντες, κα
τινα ἕτερα, βραχέα πρὸς τούτοις προσεπικ
ποντες, μεγάλην τὴν λυσιτέλειαν περιέχει

δεδυ-

s ſententiis, methodis, dictionibus, figu-
, reliquisque, ut & qua in perſona & re.
re namque oportet, quæ ſint horum dif-
entiæ, convenientesque eis adhibendæ
tiones, docendumque probe accurateque
œmium quod, & ubi, & quomodo, &
ile adhiberi par ſit, & quousque extendi
eat, item ubi unum, aut duo, aut plura
rdia uſurpanda, & ubi plane non. rur-
ubi utile adhibere conſtitutionem narra-
nis & narrationem, & ubi non modo
conſtituere, ſed nec narrare, verum
teritione ac reticentia ad finem decur-
e. Sicut & Geometra ex iis quæ de Sar-
us ſcribit, videtur horum non fuiſſe im-
itus, ut & alius aliquis ex oratorum cho-
clarus. Ad hæc, cui ſit conveniens uti
tentione, & qvomodo, & quouſque &
non, & cui epilogo non uti, item qui-
figuris, in quo genere ac parte orati-
is conveniat uſi, tenes hæc accurate pro-
r oratores falſos (non nunc fori purga-
nta loquor) inſolentes protervosque, qui
m cœlo ſe ſuperiores arbitrantur, cum ta-
n eos etiam pueri traducant. Cœterum
andoquidem a progymnaſmatibus usque
facultatis methodum omnem artem Rhe-
icam propoſuimus, age, etiam ejus aliquas
damus definitiones vobis, addentes ſimul
uca quædam alia, quæ poſſunt magnam af-
 ferre

δεδυνημένα τοῖς ῥητορεύειν ἐθέλουσι τεχν
τὸν τῶν ῥητορικῶν προεκθέσεων λόγον λ
καταπαύσωμεν. ἀλλὰ τίνες μὲν ῥητορικ
ρισμοὶ καὶ καθολικοῦ καὶ ῥητορικοῦ προγ
νάσματος, οἴδατε. Στάσις δὲ ἐστὶν ἀμφ
βήτησις λογικὴ καὶ ἐκ μιᾶς φράσεως χα
κτηριζομένη τῶν ἐν τῷ πολιτικῷ ζητήμ
κειμένων, καθ' ἣν ἡ διαίρεσις γίγνεται τῶν
φαλαίων τῶν εἰς πίστιν κομιζομένων. ε
σις ἐστὶν ἐπίνοια νοημάτων ἁρμοδίων τῷ ὑ
κειμένῳ πράγματι. Καὶ ἄλλως νοημάτ
ἐπιχειρημάτων περιέχων εὐπορίαν ἁρμοι
τῷ ὑποκειμένῳ πράγματι, ἰδέα ἐστὶ ποι
λόγου ἁρμόδιος τοῖς ὑποκειμένοις προσώ
τε καὶ πράγμασι κατά τε ἔννοιαν, καὶ λ
καὶ τὴν ὅλην τῆς ἁρμονίας διαπλοκήν.
θοδος ἐστὶ διοίκησις καὶ ποιος σχηματισμὸς ἐξ
ρότως περὶ τὴν ἔννοιαν, καὶ τ' ἄλλα; ἡ
εὔτακτος πρὸς τὸ οἰκεῖον συμφέρον οἰκ
μένη. καὶ ἄλλως μεθοδος ἐστὶ τρόπος
σημονικὸς τοῦ πῶς δεῖ τὰ νοήματα ἐξάγ
διὰ ποίων πτώσεων, ἐγκλίσεων, διαθέσεων,
μάτων, προσώπων, καὶ τῶν ὁμοίων. πόρρ
ἄρχεσθαι ἢ ἐγγύθεν· ἐπιεικῶς ἢ παρρη
καὶ ποῖον πάθος καὶ ἦθος, καὶ καθ' ὅσους τρό
ἡ φύσις τὴν φωνὴν προΐεται. Προοίμ
ἐστὶ λόγος παρασκευάζων τὸν ἀκροατὴν
ὑποδοχὴν τῆς ὑποθέσεως, καὶ οἰκείως τὸν ὑ
κείμενον λόγον διατιθείς. Διήγησις ἐστὶν
θεσις τῶν ἐν τῇ ὑποθέσει πραγμάτων, ἢ α
τὸ πρᾶγμα, ἐξ οὗ συνέστηκεν ἡ ὑπόθεσ

Ἀγ

erre utilitatem illis, qui ſecundum artem ſecta-
i volunt eloquentiam, reliquarum regularum
Rhetoricarum traditionem faciemus miſſam.
ed primum quasdam Rhetoricæ in univerſum
Rhetoricæ exercitationis videte definitiones.
tatus eſt controverſia rationabilis, & ex una
ocutione formata eorum, quæ ſunt in quæſti-
ne civili, ſecundum quam diviſio capitum in-
tituitur, quæ ad fidem faciendam adducuntur.
nventio eſt excogitatio noëmatum aptorum
ei ſubjectæ. Item aliter: noematum & epichi-
ematum, ſubjecto negotio congruentium,
opiam in ſe compræhendens. Idea eſt quali-
as orationis, conveniens perſonis & negotiis
ubjectis, ſecundum ſententiam & dictionem
 totum harmoniæ contextum. Methodus
ſt adminiſtratio & quædam qvaſi figuratio
ingularis ſententiæ & aliorum. vel, eſt ordo
onveniens ad utilitatem certam conſtructus,
tem aliter: Methodus eſt ratio artificialis, qua
porteat noemata adducere, per quales caſus,
eclinationes, diſpoſitiones, figuras, perſonas,
 ſimilia. num a remotis exordiri, an ex pro-
inquis per inſimulationem, an aperte; quo
nimi motu, quibus moribus, & ſecundum
uos modos natura vocem exigit. Exordium
ſt oratio, præparans auditorem ad probati-
nem cauſæ, & commode orationem ſubje-
tam diſponens. Narratio eſt expoſitio rerum
 cauſa, vel res ipſa, ex qua cauſa conſtat.

 Con-

Ἀγὼν ἐστὶ πίστις καὶ ἀπόδειξις τῶν οἰκείων
φαλαίων. Λύσις δὲ τῶν τοῦ ἀντιδίκου δι' ἐπι-
χειρημάτων καὶ ἐργασιῶν καὶ ἐνθυμημάτω
γιγνομένη. Κεφάλαιόν ἐστι μέρος λόγου
πόδειξιν ἔχον τοῦ προκειμένου πράγματος ἐ
νοημάτων καὶ ἐπιχειρημάτων συγκείμεν.
Ἐπιχείρημά ἐστιν ἐπινόημα, ὃ προκατασκευ-
άζει τὸ προκείμενον ζήτημα, ἢ λόγος ἔξωθεν
παραλαμβανόμενος πρὸς ἀπόδειξιν τῶν
ποκειμένων. Ἐργασία ἐστὶν ἀφομοίωσις τι
πράγματος πρὸς τὸ ὑποκείμενον ἐπιχείρη-
μα. Ἐνθύμημα ἐστὶ συνεστραμμένος ῥητο-
ρικὸς συλλογισμὸς ἀτελής. καὶ ἄλλως; τὸ
προηγουμένου ἐπιχειρήματος συμπέρασμ.
Ἐπενθύμημα δέ ἐστιν ἐν ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ πρ-
βλήματι διπλῆ συγκριτικὴ ἐπίτασις, περι-
ττοτέραν δριμύτητα χαριζομένη τῷ ἐνθυμήμα-
τι. Ἐπίλογος ἐστὶ λόγος ἐπὶ προειρημέναι
ταῖς ἀποδείξεσιν, ἀθροισμὸς πραγμάτων κ
ἤθων καὶ παθῶν περιέχων, ἢ αὔξησις καὶ δυνά
μις τῶν ἠγωνισμένων. καὶ ἑτέρως δὲ μυριο
χῶς τὰ προειρημένα πάντα ὁρίζονται. Ἀλ
ἐκτέον τὰ περιττά. Ταῦτα κατὰ τὴν Ἑρμογ
νους τεχνολογίαν τὴν πᾶσαν ῥητορικὴν περι
χουσαν δύναμιν, συνοπτικώτερον ἐξεθέμεθ
προσθέντες βραχέα τινὰ καὶ τοὺς ὁρισμοὺ
Φέρε δὴ κατὰ τὸν Θεοδέκτην Φασηλίτην, καὶ τ
τεχνογράφον Μινουκιανόν, ὃν Ἑρμογένης ὁ σ
φιστὴς διασύρει, καίπερ τὴν πᾶσαν ῥητορικ
δύναμιν ἐκ τοῦδε καὶ τοῦ Ἀψίνου σφετερισ
μενος

Contentio est confirmatio & probatio nostro-
um capitum, refutatio vero eorum, quæ sunt
dversarii, facta per epicheiremata, tracta-
ones, & enthymemata. Caput est pars o-
ationis, demonstrationem continens propo-
ti negotii, ex noematis & epicheirematis
omposita. Epicheirema est inventum, quod
ræparat propositam quæstionem, vel, ratio
xterius assumpta ad probationem eorum cir-
a quæ versamur. Tractatio est comparatio
ei alicujus ad subjectum epicheirema. Enthy-
nema est syllogismus rhetoricus contortus, im-
erfectus. & aliter: allati epicheirematis con-
usio. Epenthymema vero est in uno eodem-
ue problemate dupliciter conjuncta dilatatio,
im ulteriorem concilians enthymemati. Epi-
ogus seu conclusio est oratio post prædictas
emonstrationes, collectionem rerum, mo-
um, & affectuum complectens, vel, aug-
nentum & vis eorum, quibuscum pugnavi-
nus. nam & aliter millies prædicta omnia de-
niuntur. Sed omittenda sunt, quæ super-
acua. Hæc secundum Hermogenis artem,
uæ omnem continet rhetoricam facultatem,
ompendiose executi sumus, addentes pauca
uædam, & definitiones. Num age, & secun-
um Theodecten Phaselitam, & qui de Art-
cripsit, Minucinem, quem Hermogenes Soe
hista ridet, quamvis omnem facultatem o-
atoriam ex eo & Apsine in usus suos con-

 vertat,

μενος καὶ ὅμως οὐκ ἀκριβώσας εἰς τέλος
ἀλλὰ προσποιησάμενος νενοηκέναι τὸν λῆθαρ-
γον, ὡς ἂν μὴ τὸ περὶ μεθόδου δεινότητος χρ-
φων, καταφανὴς Αψίνης φανείη ὡς ἐν περι-
λήψεως σχήματι πάλιν ἐπιτομώτερον ταῦτα
περιληψόμεθα. Μινουκιανὸς ὃν ἔφη ἐκεῖνος
τεχνογράφος φύσεως θείας μετεσχηκὼς, κα-
θάπερ πρὸ τούτου καὶ Θεοδέκτης, ὀλίγοις πά-
τοις ῥήμασι τὴν πᾶσαν ῥητορικὴν περιέλαβε
δύναμιν, εἰπὼν ἔργα ῥήτορος εἶναι εὕρεσιν, τά-
ξιν οἰκονομίαν, μνημοσύνην, ὑπόκρισιν, ἑρ-
μηνείαν. Δεῖ γὰρ τὸν ῥήτορα τινὸς τῶν τριῶν
εἰδῶν τῆς ῥητορικῆς ὁ προκείμενος λόγος ἐ-
στί. καὶ εἰ ὅλον, ἢ μέρος: στάσεις, εἴτε προ-
γυμνάσματα. εἶτα εὑρεῖν τὰ ἑκάστῳ τούτων ἁρ-
μόδια ἢ παρεπόμενα: προοίμια, διηγήσεις, κε-
φάλαια ἤτοι ἀγῶνας, καὶ ἐπ' αὐτοῖς ἐπι-
λόγους καὶ τάξιν τούτοις τηρῆσαι, καὶ οἰκονομι-
κῶς καὶ δεόντως, καὶ προσφυῶς ταῦτα ἅπαντα
νῷ καὶ λόγῳ ἐξαγαγεῖν, οἷοις τοῖς χαρακτῆρ-
σι καὶ ποίαις ἰδέαις ἕκαστον τῶν μερῶν καὶ εἰ-
δῶν, ποίαις ἐννοίαις, μεθόδοις, λέξεσι, καὶ σχή-
μασι, καὶ λοιποῖς. ποῦ δεῖ τοῖς τέσσαρσι τοῦ προ-
οιμίου μέρεσι χρῆσθαι, καὶ οὗ μὴ πᾶσιν, ἀλλά
τισί. καὶ ποῦ δὲ τοῦ λόγου τοῖς τέσσαρσι μέρεσι
καὶ πῶς, καὶ μέχρι πόσου δεῖ ταῦτα ἐκφέρειν.
καὶ οὗ δὲ τούτων τινὰ παρορᾶν. ὅπη μὲν τὸ προ-
οίμιον, ἑτέρωσε δὲ τὴν διήγησιν, ἀλλαχοῦ δὲ ἀ-
γῶνας, ἐν ἑτέροις δὲ τὸν ἐπίλογον. Πρὸς τού-
τοις

rtet, nec perducat ad finem, ſed ſimulet ſe
cidiſſe in lethargum, ne librum de apta gra-
tate ſcribens manifeſtus Apſines appareat,
luti per figuram quandam præteritionis
huc brevius ea comprehendemus. Minu-
anus, qvem laudat ille, qui de Arte ſcripſit,
turæ divinæ particeps, qvemadmodum &
ate ipſum Theodectes paucis omnino verbis
mnem facultatem oratoriam complexus eſt,
icens, oratoris officia eſſe inventionem, or-
nem, diſpoſitionem, memoriam, pronun-
iationem, elocutionem. Oportet enim ora-
orem, cujus ex tribus generibus dicendi ſit
ropoſita oratio, & an totum vel pars, ſtatus
el progymnaſmata; poſtea quæ unicuique
x his convenientia ſunt, invenire, atque con-
rua, ut proœmia, narrationes, capita, & con-
entiones, & poſt ea concluſiones, & ordinem
n his ſervare, idem apte ac decenter hæc o-
nnia mente ac oratione proferre. quibus
haracteribus & qualibus ideis quæque parti-
ım ac ſpecierum, qualibus ſententiis, me-
hodis, dictionibus, figuris, atque cæteris. U-
bi oportet, quatuor uti proœmii partibus, &
ubi non omnibus, ſed quibusdam, & ubi o-
mnibus quatuor orationis partibus, & quo-
modo, & quouſque oportet iſtas producere,
& ubi eorum aliqua omittere. alibi quidem
proœmium, alibi vero narrationem, alibi con-
tentionem, alicubi vero epilogum. Ad hæc

 orato-

τοις δὲ τὸν ῥήτορα οὐ χρὴ τὸν λόγον ἀναλα-
βάνειν ἀναμιμνήσκοντα καὶ ὑποκρίνεσθαι
προκειμένων τὰ ἤθη καὶ πάθη καὶ λόγῳ, καὶ σχή-
μασι, ὡς ὁ δαιμόνιος Ὅμηρος καὶ ἑρμηνι
ειν πάντα καλῶς, ὡς ἀπομιμεῖσθαι τὴν λέξ
πᾶν ἦθος καὶ πάθος καὶ πρᾶγμα καὶ λεγ
μενον τε καὶ ἐκφραζόμενον. Ἑρμηνείας ἢ
φράσεως λόγου τέσσαρες ἀρεταὶ, ἄνευ λέγω τ
ἐσχηματισμένων, καὶ αἰνιγματωδῶν λόγω
καὶ τῶν κατὰ μίμησιν γεγραμμένων ἀσαφ
γράφων τινῶν, ἢ μακρηγόρων ἐν τούτοις γὰρ ὑπέρ
τη γίγνεται ἡ τοῦ λόγου κακία. Αἱ δὲ τῆς ἐ
μιμείας τοῦ λόγου τέσσαρες ἀρεταὶ, μᾶλλον
τοῦ διδασκαλικοῦ καὶ ἱστορικοῦ μεθεστήκασιν α
δὲ σαφήνεια, συντομία, πιθανότης, μεγαλο
πρέπεια, ὡς Ἰσοκράτει καὶ Ἐμπεδοκλεῖ, Διονυ
σίῳ, Φιλοστράτῳ, Ἰαμβλίχῳ, καὶ πᾶσι παλαι
οῖς, καὶ τοῖς σοφωτέροις τῶν νέων δοκεῖ, καὶ τ
Ἑρμογένει ἐν ταῖς ἰδέαις. ὁ τῶν ὀνομάτων γ
ἑλληνισμὸς νεωτερικόν ἐστιν, ὧν ἡ σαφήνεια ἐκ
μυριολεξιῶν καὶ σαφηνισμοῦ γίγνεται. Ἐστι δ
τῆς ὡραιότητος καὶ τοῦ κάλλους. ἡ συντομία δ
τῆς μεγαλοφυΐας ἔργον τοῦ ῥήτορος. ἡ πιθα-
νότης δὲ τῆς τέχνης περιέρχεται. τὸ δὲ μεγα-
λοπρεπὲς τῆς πολυμαθίας ἐστί. Καὶ αἱ παρ
Ἑρμογένει δὲ ἰδέαι ἑπτὰ οὐδὲν ἕτερον δηλοῦσιν,
ἢ ὅτι δεῖ τὸν ῥητορικὸν λόγον τὰς τέσσαρας ἔ-
χειν ταύτας. Καὶ δεινότητα ἣν τινι πρέπουσαν ἑ-
κάστῳ οἰκονομίαν καὶ μεταχείρησιν. Ἡ σαφήνεια
γὰρ καὶ τὸ κάλλος ῥητορικοῦ λόγου κεκαλλιο-

πισμέ-

torem non oportet orationem proferre
imitatione, ſed propoſitorum exprime-
ores & affectus, cum oratione, tum fi-
is, ut divinus Homerus, & exponere cun-
decenter, ut formet oratione omnes mo-
affectus, res dicendas vel exprimendas.
cutionis aut dictionis in oratione virtutes
quatuor, exceptis dico figuratis & æni-
aticis orationibus, iiſque, quæ per imita-
em ſcriptæ ſunt quorundam, obſcure ac
bitioſe ſcribentium: virtus enim in his eſt
um orationis. Elocutionis autem ora-
æ virtutes qvatuor, præſertim in demon-
tiva & hiſtorica oratione, hæ ſunt: Per-
uitas, brevitas, probabilitas, & gravitas,
madmodum Iſocrati, Empedocli, Diony-
Philoſtrato, Jamblicho, & omnibus an-
is, & recentiorum optimis videtur, ipſiq;
mogeni in Ideis. Nam Græcitas verbo-
n novum quid eſt. Harum perſpicuitas
ur ex iis quæ in uſu ſunt & claritatem ha-
et: Eſt autem ſpectabilitatis & pulchri-
nis; brevitas vero magnanimitatis opus
ratore. Probabilitas venit ab arte, gra-
s à multiplici eruditione. Etiam Hermo-
is Ideæ ſeptem nihil aliud oſtendunt,
m quod rhetoricam orationem has qua-
r habere oporteat: Et vim, atque conveni-
em cuique diſpoſitionem ac tractatio-
n. Perſpicuitas enim & pulchritudo o-
 ratio-

πισμένῳ δηλοῦσι σαφήνειαν, ἀλλ' οὐκ ἰ
καὶ ἀκαλλοῦς. ἡ γοργότης δὲ, συντομία
τως ἐστί. τὸ ἦθος καὶ ἡ ἀλήθεια τὸν πιθα
νὸν λόγον ποιοῦσιν. εἰ γὰρ μὴ προσφυῶς ἁ
μόττοι τὰ ἤθη, καὶ τῇ ἐμφάσει τοῦ ἀληθιν
γου χρῷτο τοῖς προστακτικοῖς, καὶ ταῖς ἐπιεικέ
σιν ἐννοίαις, καὶ τοῖς διστακτικοῖς σχήμασι
ἀλλ' ἐναντίον ταῦτα ἐκφέρει· οὐκ ἂν πιθαν
δόξειε ῥήτωρ. Τὸ μέγεθος δὲ, ὅτι ταὐτὸ ἐστ
τῇ μεγαλοπρεπείᾳ, οὐδεὶς ἀντερεῖ. Ἡ δεινότ
δὲ, ὥσπερ ἔφημεν, τὸ εἰς τὸ δέον τούτοις
χρῆσθαι. Τέσσαρες οὖν ἀρεταὶ ῥητορικοῦ λό
σαφήνεια, συντομία, πιθανότης, μεγαλοπρέ
πεια. καὶ ἐπ' αὐταῖς ἡ δεινότης, τῆς τέχνης
ἀκροκόρυφον. Ὁράτω γοῦν πᾶς ὁ βουλόμενος
τὴν βίβλον τὴν μετρικὴν χρονικὴν, προστ
μὲν, ἢ τὰς τεσσάρας τῆς διηγήσεως ἔχει ῥη
κὰς ἀρετὰς, καὶ σὺν αὐταῖς ἕπεται τὴν δεινό
κατὰ ῥήτορα γράφοντα διὰ τῶν ἑρμαϊκῶν
τρων, ὧν Ὀρφεὺς λέγει διαδραμόντα, καὶ διὰ
τῶν ἀποκρήμνων ἐκείνων ἀτραπιτῶν, ἃς Ἰσοκ
της, καὶ Λυσίας, καὶ Δημοσθένης, καὶ οἱ ὁμο
νοι τούτων, καὶ μετ' αὐτοὺς ὀλίγοι τινὲς διέ
μον ῥήτορες, ἀλλὰ μὴ κατὰ τὰ ἀγοραῖα κα
ματα τὰ τῷ ἄτλα, καὶ τῷ κάτω ἐναμβρ
μενα, καὶ οἷς ἄλλοις ὁ Σύρος ῥήτωρ φησὶ
ταῖς σφῶν ἰσοξύλοις συμμορίαις ἐξογκ
μεθα. Δεῖ δὲ τοὺς ὀρθῶς βουλομένους μ
πάντη δίκαιον ἐξακριβοῦντας βλάπτεσθαι, ἀλ
λὰ καὶ τῷ ἐπιεικεῖ προσχρωμένους σώζεσθ

onis exornatæ oſtendunt claritatem, non
m plebejæ & inornatæ. Celeritas vero
brevitas in omnibus. Mores & veritas
babilem orationem faciunt. Si quis e-
minus apte mores imitatur, & vi oratio-
veræ utitur circumſtantiis & ſententiis
venientibus, & figuris diverſis, ſed con-
io hæc effert modo, non videtur fide dig-
s orator. Quod autem magnitudo ea-
n ſit cum gravitate, nemo negat. Vis
o, quemadmodum diximus, eſt, omnibus
rite uti. Sunt igitur quatuor virtutes
toricæ orationis, perſpicuitas, brevitas, pro-
ilitas, gravitas. Et ab ipſis vis, quæ in
principatum obtinet. Videat igitur quiſ-
t, qui volet, tum librum partitionem con-
ientem, quæ quatuor narrationis com-
hendit virtutes rhetoricas, & una cum ip-
vim gravitatemque continentem, ſcriptum
Rhetore ex Mercurialibus antris, quæ Or-
eus peragraſſe dicitur, & circujectis ibi
libus præruptis, quas Iſocrates, & Lyſias,
Demoſthenes, earumque coætanei, & una
n ipſis pauci aliqui occupaverunt orato-
. Non autem iſta fori purgamenta, eo-
n ſemper modo vetuſtis illis ornata, neq;
s, quibus Syrus Rhetor dicit, & ligneis
tris converſationibus inflamur. Opor-
autem probe conſulturos non, exigendo
omne nocere, ſed afferendo id, quod æ-
quum

Τὰ ἐπιχειρήματα λαμβάνονται ἐκ τῶ
περιστατικῶν. Προσωπικὸν. Μεγαλουργοῦ-
σιν οἱ Βυζάντιοι, καὶ δέονται καὶ τὸν ἰσθμὸν ὀρύ
Πρᾶγμα. Ἄλλως τε καὶ ἡ ὄρυξις πολλοῖς ἐν
ρει παιδείας καθέστηκεν. Τόπος. Καὶ τα
συμφῆς οὔσης τῆς γῆς ταύτης καὶ χαυνώδους ἀ
οὐχὶ πετρώδους καὶ στεγανώδους. Χρόνος. Α
οὐδὲ χειμὼν ἡμῖν ἐνοχλεῖ συστέλλων τὰς χεῖ
τῶν ὀρυσσόντων, ἀλλ' ἔαρ ἐστίν. Τρόπος.
τε ὀργάνοις σιδηρέοις χρησώμεθα πρὸς
καιρὸν ὑπουργίαν. Αἰτία. Ἵνα μὴ οἱ πολέμ
διαβαίνοντες δι' ἐκείνου τοῦ ἰσθμοῦ λῃίζων
τὰ ἡμέτερα. Αἱ ἐργάσιοι λαμβάνονται ἐκ
των. Παράδειγμα. Καὶ γὰρ ὁ Ξέρξης πα
ποτε τοιούτου κατετόλμησεν ἔργου, ὅθεν καὶ τὸν
θω διώρυξεν. Παραβολή. Ὁρᾶτε, ὡς ἑκάσ
καὶ χθόνια ζῶα, καὶ πτηνὰ ὄρυξιν ἐργάζοντ
καὶ ὁ μὲν ὄρνις κολάπτει δρύας. Εναντίον. Μ
δὲ τὴν γῆν ἀναχώννυσι τὸ καινότερον, καὶ μι
μηξ. Μεῖζον. Εἴπερ γὰρ καὶ μέγα τοὔργον, ἀ
οὐκ αἰθέρα τεμνον, οὐδὲ γεωργοῦμεν ἀέρα, ὑπ
ἀνθρωπίνην τυγχάνον δύναμιν. Ἴσον. Αλ
ἔμμετρόν ἐστι πρὸς τὴν ἡμετέραν ἀναλογία
Ἔλαττον. Ελάττονές εἰσι Μιλήσιοι, ἀλλ' ὅμ
καὶ αὐτοὶ τετολμήκασι τὸ τοιοῦτον ἔργον, κ
εἰς πέρας ἐξέθεντο. Τὰ ἐνθυμήματα ἐκ τ
ἐξ περιστατικῶν. Πρόσωπον. Καὶ μὲν ὁ Ξέ-
ξης καὶ οἱ Πέρσαι, οὐ μεγαλουργοὶ, οὐδὲ καινου-
γοὶ, καθάπερ Βυζάντιοι. Πρᾶγμα. Ἔπει κ
τοὔργον εὐτελὲς καὶ οὐ σπουδαῖον ἐν ἀνδράσι, καθ-
στηκε. Αἰτία. Καίτοι γε ἐκεῖνος μὲν ὁ Πέρσ

κενι

nn est, utilitatem afferre. Epichiremata
ntur ex hisce sex circumstantiis: Persona:
gna claraq; opera Byzantini fecerunt, par
est, ut & Isthmum perfodiant. Res,
s & aliis fossio pars est disciplinæ. Lo-
Cum præsertim terra sit fungosa mollisq;,
b saxa haud penetrabilis & dura. Tem-
Sed nec hyems nobis affert molestiam, ma-
odientium contrahens, verum ver est. Mo-
Et utemur instrumentis ferreis, ut fa-
s rem expediamus. Causa: Idq; ideo,
ostes per Isthmum hunc irrumpentes nostra
iant. Tractationes sumuntur ex hisce:
mplum: Nam etiam Xerxes olim ausus est
redi tale opus, vt qui etiam Athon perfode-
Simile. Videte quomodo & terrestria a-
alia & volatilia fodiant. Nam aves
lem excavant arbores. Contrarium: Mus
terram effodit, ut & formica. Majus:
licet sit difficile opus, non tamen cœlum ex-
dimus, nec excavamus aerem, quod est po-
n supra vires humanas. Æquale: Sed con-
iens est nostræ conditioni. Minus: Infirmi-
s sunt Milesii, & tamen ipsi quoq; ausi sunt
ile opus, & tentare proposuerunt. Euthy-
mata quoque ex sex sumuntur circumstantiis,
sona: Ac Xerxes quidem & Persæ nun-
m tam magna aut nova susceperunt opera,
Byzantij. Res. Sed nec opus ipsum tantam
uirit impensam, nec tam difficile. Causa:
rro ipse quidem studio novitatis id adgressus
est,

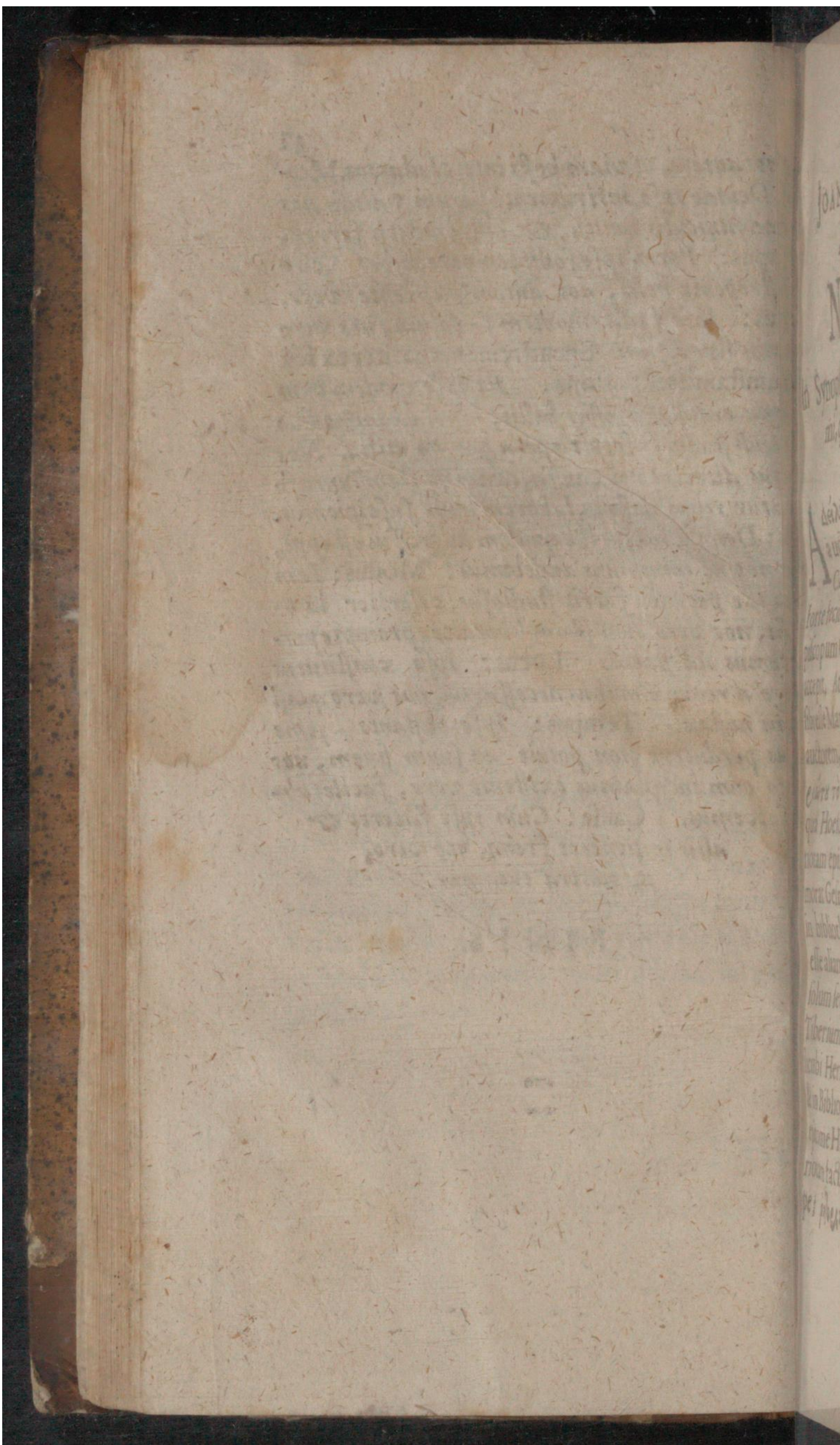
κενοδοξίᾳ νικώμενος; ἡμεῖς δὲ ἵνα τὴν ἐ
τῶν ἐχθρῶν ἀποκρουσώμεθα. Τρόπος.
κεῖνος, οὐκ ὀργάνοις τυχὸν ἰσχυροῖς: ἡμ
πολυχειρείᾳ καὶ σιδηροῖς ὀργάνοις. Χρόνος
λωστε καὶ χειμῶνος ἐκεῖνος ὤρυξε, καὶ
μου τυχὸν ἐπικειμένου; ἡμεῖς δὲ ἔαρος ὄντος
πος. Κἀκεῖνος μὲν ὄρος λιθῶδες: ἡμ
γῆν ψαμμώδη. Τὰ ἐπενθυμήματα ὁμια
τῶν ἐξ περιστατικῶν. Πρόσωπον. Ὁ μὲν τῶν
ζόνων αὐτῷ πολέμων καθεστώτων, ὅμως ἰ
τοῦ πλεονεκτεῖν ἐπιχείρει τὰ φαυλότατα:
δὲ οὐδενὸς ἢ τοῦ μὴ ζημιωθῆναι, τὰ ἡμέτερ
κόπον ὑποστησώμεθα. Πρᾶγμα. Εἶτα ἐκεῖ
μὲν μεῖζον ἡμῶν ἔργον ἐπιχείρησεν; ἡμ
οὐδὲ τοὐλάχιστον ὑποίσομεν. Τρόπος. Ἐκεῖ
τε φιλάργυρον γνώμην ἔχων αὐτίκα διε
δίζετο; ἡμεῖς δὲ ἔχοντες ἐλευθερίαν τα
τελέσωμεν. Τόπος. Ἄλλωστε κἀκεῖνος μὲν
ποδημίᾳ καὶ ἀπουσίᾳ τῶν ἀναγκαίων τυγχά
ἡμεῖς δὲ ἐνδημοῦντες οἴκοι. Χρόνος. Κἀκεῖνος
ὑπὸ χειμῶνος ἐμποδιζόμενος οὐκ ἤνυσε
γον ῥαδίως: ἡμεῖς δὲ ἔαρος ὄντος ἀνύσο
Αἰτία. Καίτοι γε οὗτος μὲν ἵνα τοῖς ἀλλο
οις ἐπεθήσῃ χάρακα; ἡμεῖς δὲ, ἵνα τὰ ἡμ
ρα φυλάξωμεν.

Τέλος.

JOHA

nos autem, ut viam hosti intercludamus. Mo- Deinde ipse instrumentis parum validis, nos adminiculis multis, & instrumentis ferreis. pus: Porro ipse fodit tempore hyberno, cir- strepente bello, nos autem existente vere. cus: Ipse fodit montem saxosum, nos vero am sabulosam. Epenthymema pariter ex sex umstantiis: Persona. Et ipse quidem cum nis occupatus esset bellis, simul ex immodico endi studio suscepit opera parum utilia. Nos ius alterius rei caussa, quam ne damnum af- atur rebus nostris, laborem hunc suscipiemus. : Deinde majus ille quidem adgressus est opus, nos ne minimum audebimus? Modus: Iam ille pecuniæ fuerit studiosus, celeriter id o- it, nos vero cum simus liberales, prompte per- emus ad finem. Locus: Ipse constitutus re a rebus omnibus necessariis, nos vero quasi i nostræ. Tempus: Ipse obstante hyeme s perducere non potuit ad suum finem, nos o cum incipiamus existente vere, facile ab- olvemus. Causa: Cum ipse faceret & aliis imponeret frena, nos vero, ut nostra tueamur.

FINIS.

JOANNIS SCHEFFERI

Argentoratensis

NOTÆ

n Synopsin Rhetoricam Anonymi, qui Matt. Camariota putatur.

A Δέλλου) Hoeschelius, qui primus hunc auctorem edidit in lucem, *Matthæum Camariotam* nominat in titulo. Sed hoc orte fecit secutus Maximum Margunium, Episcopum Cytherorum, a quo nostrum hunc ccepit. Atqui ne ipse quidem esse, sed videri bi esse Matthæum illum dicit opusculi hujus uctorem, οἶμαι, inquit, Ματθαίου τοῦ Καμαριώτου τὸ σύγγραμα εἶναι, in epistola, cum ua Hoeschelio hunc mittit. Interim Camaotam epitomen Hermogenis scripsisse menorat Gesnerus, exemplumque ejus extare ait ı bibliotheca Memmiana. Sed illum puto sse aliam ab hac nostra, cum quia noster non olum sequitur Hermogenem, sed & alios, ut iberium & Phœbamonem in figuris, imo acubi Hermogenem reprehendit; tum quia c in Bibliothecæ Oxoniensis Manuscriptis est pitome Hermogenis per Matthæum Camaiotam facta, sed longe alio initio, isto neme: ῥητορικὴ ἐστι δύναμις τεχνικὴ &c. Ni-

 si

si forte legitimo initio destitutum fuit exemplum illud, quo usus Hœschelius, supplendumque sit ex illo bibliothecæ Oxoniensis, quo videbunt amplius, qui copiam illius poterunt habere. Quod si auctor libelli hujus esset Matthæus ille, non obscura ætas ejus foret, cum is vixerit captæ Constantinopoleos temporibus, quod colligitur ex epistola ejus de illa occupatione, quam Grætzerus in notis ad Cantacuzenum laudat.

Ρητορικῆ) Ad distinctionem dialecticæ Cogitationis. Cassiod in Comp. Rhet. *Duo sunt orationis genera: alterum enim perpetuum est, quæ Rhetorica dicitur, alterum concisum, quæ Dialectica.*

Τρία εἴδη) Ita Aristot. lib. 1. Rhet. c. 3. a[...] sii ὑποθήσεις vocant; Latinis fere *genera causarum* nuncupantur. Cæterum hæc, duo tantum facere Hermogenes videtur, quando ait lib. 1. de Invent. ἐν προβλήμασι γὰρ ἢ κρίνομεν, ἢ βουλευόμεθα *In quæstionibus civilibus aut judicamus aut deliberamus.* Tertium genus, quod in laudatione versatur, omittit. Nec alias illius apud eum mentio occurrit. Quæ res iterum efficit, ut non Epitomen Hermogenis hanc esse putem.

Πανηγυρικὸν) quod ἐγκωμιαστικὸν, aut ἐπιδεικτικὸν est aliis. Videtur autem rectius sic appellari, quotiens δικανικῷ & συμβουλευτικῷ opponitur. Nam ut ista sic dicuntur ab

iis,

bi solent proponi, ita hoc quoque debet. e ita sicut δικανικὸν est, quia habetur a- τοὺς δικαστὰς, & συμβουλευτικὸν, quia d τὴν βουλὴν, sic πανηγυρικὸν sit, quoniam tur ἐν πανηγύρει. Contra rectius ἐγκω- μιαστικὸν, quotiens κατηγορικῷ opponitur & προτρεπτικῷ: quoniam sicut horum est adhor- vel accusare, ita illius esset laudare, atque o propositi respecto sic omnia similiter di- ntur.

ὸ δίκαιον) Aristoteles addit etiam contra- & juredicialis finem facit δίκαιον καὶ ἄ- ν, demonstrativi καλὸν ἢ αἰσχρὸν, delibe- συμφέρον ἢ βλαβερὸν. Nempe quia ique genus duas quasdam quasi habet es, & ex iis quæque suum finem. At no- tres tantum illas commemorat, vel quod lis fines etiam intelligantur contrarii, vel d hi tres sint præcipui, magisque specten- Nam & qui vituperat, id facit ideo, ut sis turpibus sequamur honesta, & qui ac- t, ideo id facit, ut omissis injustis sequamur a & justa, & qui dissuadet, propterea id fa- ut omissis inutilibus sequamur utilia & sa- ria. Ut sic præcipui ac quasi ultimi fines n oppositorum generum sint illi qui à no- commemorantur.

Πρὶν ὁ Ταρσεὺς Ἑρμογένης) Ergo prius mogenes Progymnasmata Rhetorica pro- it, secundum hunc auctorem. Svidas

cum cætera Hermogenis commemorat, his mentionē facit nullam Nec credo apud a-lios de hac re proditum esse. Quid scripsisse qui tamen progymnasmata certum est, constat vel ex Prisciani progymnasmatibus, quæ ex Hermogene desumpta esse, ipso titulo eorum indicatur. Scio vitiosum nomen Hermoge-nis visum aliquibus eo loco, putatumque Aph-thonii scribi oportere. Sed repugnant libri omnes: repugnat ratio tractationis; repu-gnat ipse exercitiorum numerus, qui in Prisci-ano ex mente Hermogenis, ut mox noster te-statur, est duodenarius; in Aphthonii vero ma-jor, ut in quo hodieque quatuordecim exer-citia leguntur. Porro præter Priscianum progymnasmata Hermogenem scripsisse do-cet catalogus Bibliothecæ Regiæ apud Gallos a Cl. Viro, Christiano Ravio mihi communi-catus, in quo inter alia leguntur, eorumque aliquod compendium Matthæus ille, de quo ante actum, fecisse commemoratur. Extat enim Matthæi Camariotæ epitome Rhetori-cæ Hermogenianæ, ejusdemque epitome pro-gymnasmatum, ut sic dubium nullum relin-quatur. Interim quæ noster tradit, non ac-cipienda eo modo, tanquam ante Hermoge-nem nulla in usu fuerint progymnasmata (hoc enim falsum esse vel unicus argueret Svetoni-us) sed quoniam ipse primus justo certoque proposuit numero, primus aptis comprehendit regulis ac præceptis.

Εἰς ὕστερον δὲ ταῦτα) Ergo & Aphthonius scripsit ad imitationem Hermogenis. Suidas nullo aliter. Ἀφθόνιος σοφιστὴς ἔγραψε εἰς τὰ Ἑρμογένους τέχνην προγυμνάσματα. Puto illud velle, quod Hermogenes artem nudam tradiderit, Aphthonius ad eam aliqua elaborarit exempla. Sane & in Prisciano, quem secutum esse ac fortassis fide bona transtulisse Hermogenem diximus in præcedentibus, nulla legimus exempla, integra puto & elaborata. Sed de hac re viderint, qui copiam librorum antiquorum, interq; eos epitomen, quam antea laudavi, habent.

Μία διδασκαλία) Priscianus expresse: *Sciendum autem, quod & laus & vituperatio in uno eodemq; genere referantur demonstrativo, quod ex iisdem locis utraque proficiscuntur.* Ostendit igitur hic locus clare, sicut supra indicebam, non alia esse Prisciani & Hermogenis progymnasmata.

Αἱ ἐιδικαὶ στάσεις, αἱ δέκα καὶ τρεῖς) Non puto alios per ἐιδικὰς στάσεις, quam eos intelligere status, qui tribus (tot enim Hermogenes & plerique veterum faciunt) vulgaribus subjiciuntur, conjecturali puta, definitivo, & qualitatis, & propriè sub tertio, qualitatis nempe, locum habent; ille enim solus, ut Hermogenes loquitur γενικὸς est. Porro hos non eodem omnes numero commemorant, alii plures, alii pauciores habent. Noster facit

cit tredecim, numero amplissimo, qui hæc
bere nomina videntur: Negotialis, Ratio
lis absolutus, Comparativus, Remotionis,
lationis, Purgationis, Deprecationis, Scri
Ratiocinationis, Contrariarũ legum, Am
gui, definitionis legalis, Translationis.

Ἀι μερικὴ) Nam & hi status partes
habent, quomodo absolutus dividitur in si
plicem & duplicem, & hic iterum in du
cem conjunctione aut divisione. v. Voss. l
Inst. Quanquam forte rectius per τὰς με
κὰς intelligamus τὰ μέρη τῶν στάσεων, ut H
mogenes appellat, seu κεφάλαια, id est l
cos, quibus ex Hermogenis doctrina utim
in statuum tractatione. Numero sunt qu
decim, Propositio, persona, causa, probabi
voluntas, facultas, conjunctorum frequen
tio, qualitas communis, quantitas, locus co
munis, sententia, fines quatuor causarum,
venti, consequentia, testimonia. Habent
hæc κεφάλαια partes suas, atque aliter & a
ter, maiore minoreve numero pro diversit
te statuum adhibentur, ut prolixe docet He
mogenes in Partitionibus.

Παρεπόμενα) Patet ex sequentibus, qu
per hoc vocabulum intelligat, nempe quo
in progymnasmate, sed ut noster notat, ab
sive κεφάλαιον vocatur.

Κεφάλαια) Sic appellant Rhetores,
quibus vis contentionis consistit, quæstione
inc

..identes, quibus ſtatus firmatur. Latini eti-
..n *controverſias* appellant. Caſsiodoro *fir-
..menta* eſſe puto. Neque aliud quid ſunt,
..am loci, unde Oratores ſua deſumunt ἐπι-
χειρήματα & ἐνθυμήματα. Hæc, quæ καθ'
..χὴν apud Græcos κεφάλαια vocantur.
.. Καταχρηστικῶς) In progymnaſmatis, o-
..ior. Opponit enim τοῖς τελείοις λόγοις, per
..os nil aliud intelligit, quam perfectas pu-
..casque & ſerias orationes. Nimirum in il-
..non eſt ſtatus proprie, ergo nec κεφάλαι-
.. proprie, quod ſubſidio veniat ſtatui, ſed
..tius locus, unde argumentum procedit.
..que hoc opinor voluiſſe.
.. ἢ ὐδὲν τῶν παρεπομένων) Eo puta modo,
..o in progymnaſmatis proponi ac tractari
..ent. Nimirum iſta ſeries locorum, ſicut
..ditur à Sophiſtis, ſupervacua fore, ac nuga-
..ia eſt in juſtis orationibus, quia parum ac-
..nmodata cauſsæ aut propoſito negotio,
..c ideo rejicienda, quando ne Sophiſtæ qui-
..n eo fine proponunt, tanquam iſto ſem-
.. modo adhiberi debeat, ſed ut conſtet, un-
..ſi in quid ejuſmodi quis incidit, laudem
..a, confirmationem, deſcriptionem, mate-
..n ſcribendi poſsit deſumere. Aut hoc no-
.. innuit, aut locum non intelligo. certe
..modo illud ὐδὲν aliter defendi poſsit, non
..eo.
.. καὶ αἱ στάσεις) progymnaſmatibus op-

 ponit,

ponit, unde justas per hoc nomen intellig
orationes manifestum est. Nimirum sicut
te dixi, status tantum sunt in justis oratio
bus. Porro notandum, quod de statibus
stendit, non ad juredicíale solum genus, sed
reliqua pertinere. ὑφ' ἃ enim ait, quod
omnia tria genera refertur. Contra senti
non pauci alii, sed noster rectius. Vide V
Inst. Orat. lib. 1. c. 6, §. 7.

οἱ ἐδή τιν@) vitiosa lectio: puto scrib
dum οἷς δή τινος.

τῶν στάσεων) Iterum hic justæ intellig
dæ sunt orationes.

ἐκ τεσσάρων) Ita Cicero ab initio Pa
tionum, Quintilianus in præfat. lib. IV. &
Fortunatianus lib. II. *Partes orationis quat
principium, narratio, argumentatio, perora*
Sulpitius Victor: *Partes orationis sunt quat
exordium, narratio, argumentatio, peroratio
conclusio.* Omnes propositionem omitt
velut non esset necessaria, quam tamen A
steles una cum fide solam ἁπλῶς necess
am vult esse. Sed nimirum omnes, ut c
nor, eam sub argumentatione complect
tur, velut ejus aliquod initium. Vide Fabi
l. IV. c. 43. Cœterum id quoque observ
dum, quod quando quatuor orationis no
facit partes, in eo recedere videatur ite
ab Hermogene. Ejus enim sententia or
ex pluribus, sex videlicet componitur aut
ptem, quarum nomina hæc sunt: προοί

προκατάστασις, vel προδιήγησις, διήγησις, προκατασκευὴ, κατασκευὴ, λύσις, ἐπίλογος. Consulat, qui volet, Sturmium ad II. Herm. de inventione. Nisi putamus generalissimas tantum partes reliquis omissis tradere voluisse.

Ἀντιθέσεις καὶ λύσεις) Nempe quia hæ partes sunt ἀγώνων sive contentionum.

Πανηγυρικὸν) Non illud intelligit, quod tantum valet in tertio causarum genere, a deliberativo & juredicali diverso, sed quod in omnibus, moxq; τέλειον vocatur; hoc est, perfectum omnibusque numeris absolutum, quo in concione totius civitatis splendidissimove ordine uti valemus. Opponit autem hoc πρακτικῷ προοιμίῳ, quod in illo quidem sola sufficiat perspicuitas, in hoc requiratur insuper & dignitas, & amplitudo, & ornatus, illud in privatis causis, hoc in publicis gravissimisque adhibeatur, vide pluribus Sturm. ad Herm. lib. I.

ἐκ τεσσάρων) Hoc totum est ex Hermogene, quem vide lib. I. cap. ult. Adde Vossium lib. III. Inst. Orat. cap. 2. §. 5.

ἐκ προτάσεως) ejus nimirum rei, unde exordium desumitur, ὑπολήψεως puta, seu suspicionis alicujus, ὑποδιαιρέσεως seu subdivisionis, & deinceps.

Κατασκευῆς) cui fere juncta esse solet λύσις, id est refutatio eorum, quæ ab adversario

 dicun-

dicuntur, aut videntur dici poſſe, item ἐργα
αἰτίων, cauſarum argumentorumque per
tiones varias confirmatio & amplificatio
luſtrior.

ἀξιώσεως ἢ ἀποδόσεως) Diverſa fa
Hermogenes pro iisdem accipere videtur;
enim conſtare prooemium cum ex aliis, tun
ἀποδόσεως, ἥτις ἐστιν ἀξίωσις, *ex aſſumpti*
quæ eſt oratoris petitio. Puto tamen id tant
velle Hermogenem, quod in ἀποδόσει præ
pue ἀξίωσις tractetur, hoc eſt petitio alic
attentionis, gratiæ, ac hujusmodi. Noſtri
vero per ἀπόδοσιν, τὸ προσῆκον, ut appella
indicare, quod fit, quando ſui judicem ora
admonet officii.

ἐξ ὑπολήψεως) quam conjunctam ſi
habet perſona vel res, qua de agitur: bonam
bona; malam, mala. & quæ fere gaudium
gratiam, invidiam, iram, vel alium aliquem a
fectum gignit in eo, apud quem agitur, vel i
lo, qui agit, unde poſtea exordium formatu
v. Hermog lib. I. Part. cap. 1. Fabio eſt exo
dium *per occupationem*, Græcis aliis προοίμιο
κατὰ τὴν πρόληψιν. Exemplum ejus eſt in ora
tione Tullii pro Milone, Cluentio, Roſcio &
aliis.

ἐξ ὑποδιαιρέσεως) eum quod alias unum
eſſet ac ſimplex, ingenio oratoris dividitur i
plura, & de omnibus dicendum eſſe, contr
quam primo intuitu videbatur, oſtenditur.

ἐξ

ἐξ περιουσίας) quando in accusatione di-
r: poteram de majori crimine agere, sed
ero contentus. In defensione: putabam
mium mihi fore paratum, nunc me accu-
video.

Ἀπὸ καιροῦ) quando ab insigni eventu vel
e, vel in eis, apud quos loquimur, ostendi-
, comprobari id, quod petimus, adeoque
esse, ut de eo agamus, petitionemque ob-
amus. De his omnibus generibus cum cu-
igit Hermogenes in Partitio. toto libro pri-
.

Τὰ προσώπῳ καὶ τὰ πράγματι) quorum
npe respectu instituendum est exordium,
ræcipue, quod est ἐξ ὑπολήψεως, quan-
m non in exordiis solum, sed reliquis ora-
num partibus necessaria sit horum obser-
io. Vulgo de causarum sive rerum divi-
e tantum agunt, omissa divisione perso-
um, verum perperam. Vide Voss. Inst. O-
. III. cap. 2. § 2.

Ἔνδοξα, ἄδοξα) Fabius l. 14 c. 1. reddit
esta, humilia, dubia vel ancipitia, admirabilia,
& naturam cujusque explicat ac ratio-
n. Eodem modo vocat Curius Fortunatia-
; lib. II. & Sulpitius Victor in Inst. Orat. Au
stinus ita de hac re: *Themata, id est figuræ*
troversiarum quatuor, ἔνδοξον, quod nos opi-
nis bonæ ex utroque bono possumus dicere, ἀμ-
δοξον, quod nos opinionis ex utroque bono &
malo

malo confusæ possumus dicere, παράδοξον, ... *nos opinionis malæ possumus dicere. Quar*... *facies controversiæ, quæ Græce ἄδοξον dic*... *quam nos non ut vulgo, malæ opinionis, sed* ... *lius opinionis, id est humilem & sordidam* ... *sumus dicere.* Ita Augustinus verba ista ... dit, simulque in totis causis ac controve... ostendit observari, indeque illas sua hal... nomina.

Τρεῖς δὲ τρόποι) Ipsa sunt Hermog... verba ex lib. II. de Invent. ubi de narrati... loquitur.

ἀπλῆς) cum res aut factum enarra... absque expositione causarum, aut descrip... ne, qua velut ob oculos res ponitur. Hi... nim duabus rebus maxime narratio amp... catur.

ἐγκατάσκευος) quando & modus in... catur facti, & illius exponuntur causæ. ... tur & ab aliquibus *confirmata* narratio app... lari solet

ἐνδιάσκευος) quando per ὑποτυπώσ... res velut oculis subjicitur, omnesque ejus ... feruntur circumstantiæ ubi, quando, qua ... casione, apud quos, &c. quid gestum.

ὅς καὶ χαρακτῆρας) Ita mox: τρεῖς δ... γήσεων τρόποι, οἱ καὶ χαρακτῆρες καλοῦ... νοι. Quod si concedimus, non penitus om... serit doctrinam de tribus Characteribus He... mogenes, ut putant, sed hic quidem prop...

suer

et, alio quodam fine, ac mox inde Idæis
tiones eorum accuratius tractaverit. A-
dixi fine, quia in eo quidem loco tantum
strabat Hermogenes, quomodo inter ali-
iam hac ratione, id est per triplices hos
ionis τρόπους sive modos narratio augeri
ue dilatari posit.
Τινὲς) Ostendit, non omnium, ac ne mul-
um quidem hanc fuisse sententiam, quod
eadem οἱ τρεῖς τρόποι διηγήσεων, velut
toteles appellat εἴδη, ut Latini, *formæ nar-
onum*, & οἱ τρεῖς χαρακτῆρες λόγου. Et
fecto destinctis de eis fere locis agunt: de
in Elocutione, de istis in Dispositione. In-
m si rem bene examinamus, parum diffe-
t, aut nihil, quando triplices istæ narra-
nes absque triplici illo charactere esse
queunt. Nam ad narrationem ἁπλῆν suf-
character simplex, ad ἐνδιάσκευον requiri-
mediocris, ad ἐγκατάσκευον magnificus &
vis; ipsaque fere illa ratione character
sque, qua istiusmodi narratio formatur,
de subsequentia.
τῷ πανηγυρικῷ) Omnia hæc aliunde no-
habet, quam ex Hermogene. Is enim de
talibus nil disserit. Vid. interim, quæ ha-
t Vois. l. VI. Inst. c. 7. §. 29.
ὁμολογουμένων) Notabilis definitio demon-
ativi generis, in qua id potissimum notan-
um, quod non quævis bona aut mala dicat
noster

noster sibi sumere laudanda vel vituperanda, sed τὰ ὁμολογούμενα, hoc est ea, quæ ab omnibus sic reputantur, qualia sunt e.g. dei, victores in ludis Olympicis, qui fortiter pro patria occubuerunt in pugna Marathonia, & ejusmodi. Hi enim ab omnibus, apud quos istius modi orationes habebantur, boni habiti, ac proinde laude digni æstimati. Atque hoc sufficere arbitror ad consensum illum de bonis aut malis, ut materiam dent generi demonstrativo. Non omnium simpliciter est necessarius, sed eorum omnium, apud quos oramus. Ex quo tamen sequitur, laudationi rerum reconditarum, item earum, quæ a multis vituperantur, locum proprie in hoc genere non invenire. Ac profecto πανηγυρικοὺς de iis habitos apud veteres esse non existimem, nisi postquam eloquentia alicubi ex publico in scholas umbramque, & paucorum auditoria compulsa est.

Τὸν πολιτικὸν καὶ δικανικὸν) Pro eodem genere orationis ponit. Et sic Hermogenes sæpe πολιτικὸν γένος, genus orationis politicum, accipit pro forensi, quod in accusando aut defendendo occupatur.

καὶ λόγοις τὴν ἱστορίαν) Locus notabilis de Historico dicendi genere seu charactere, non quod quæ de eo Rhetores proponunt, exhauriat totum, quod in Historico genere est observandum, sed, quod habeat multa huc pertinen-

ntia. Vide quæ de hac re dixi in opuscu-
e Stylo.
Ὅμηρος δὲ) Notabilis & hic locus de
tore orationis allegoricæ. Puto autem
l genus intelligi, quo secreta naturæ præ-
aque morum traduntur sub fabulis. Hu-
auctor extitit non simpliciter, sed apud
cos Homerus, atque ita post oratoribus
sionem præbuit excolendi illud etiam in
bus argumentis.
τέταρτον) Ergo ex nostri quidem senten-
uatuor sunt dicendi genera, non tria,
tumque (quod à nemine ante traditum
mo) allegoricum. Et profecto frequens
ris hujus fuit usus apud veteres, non
as modo, verum etiam Philosophos, ut ex
ei sa Democriti, Pythagoræ, Socratis, &
um Philosophia constat. Codex sacer
alio genere gaudet magis, ipsiusq; Chri-
ctrina in plerisque fuit tradita per alle-
s. Sed ut verum fatear, non video,
nodo hoc sit peculiare genus, à reliquis
ctum cum allegoria orationis sit figura,
si per se destinctum efficere genus po-
nescio, cur non idem possit alia figura.
r affectionem potius existimo generis ma-
ci ac gravis, & sub eo comprehendendum
quo etiam pertinet, quod hoc genere sta-
it uti nos posse, quotiens quid attollen-
est in sublimitatem magnitudinemque:
item,

item, quod in sequentibus ubique fere tr
tantum generum mentionem facit. P
undecunque hoc de genere Allegoricæ h
at, non sane habet ex Hermogene, qui
nullam plane fecit mentionem.

Τὴν σύστασιν ἔχουσιν) Hoc iterum est H
mogenis ex lib. III. Invent. cap. 2 & 7.

κεφαλαίων) dixi de his supra non m
& definiet noster in sequentibus, ubi plura
pertinentia trademus.

δεῖ θετικῶς εἰσάγειν) Reddidi *simpli*
adducere, quia sic Hermogenes locutu
Verba sunt in dicti libri c. 4. ἐὰν μὲν ὁ
μεῖς, εἰσάγωμεν κεφάλαιον, ἁπλῆς δ
τῆς θέσεως, καὶ τῆς εἰς τοῦτο κατασκευῆς ε
ρήσομεν ἀπὸ τῶν ἐπιχειρημάτων μετὰ π
στεως. Porro simplex intelligendum est
loco in respectu ejus, quod sequitur de
te adversarii. Illud enim tractandum π
σει, ὑποφορᾷ, & cœteris, quæ hic non
necessaria. Vide ipsum Hermogenem.

Καὶ τοῖς λοιποῖς) paulo ante meme
cum ageret de oppositione ac solution
ex quibus componantur, ostenderet.

ἐξ ὧν γίγνεται) Non quidem simp
ac necessario, sed sæpe tamen, & qu
causæ conditio permittit, quam semp
tendere orator debet. Quare ipse etiam
mogenes non μέρους, verum κόσμον κ
λαίων appellavit.

ἐκ τῶν περιςατικῶν) Hermagoras, ut ob-
rat Caſsiodorus, appellat περιςάσεις. Tul-
vertit *attributa*. Nos *circumſtantias* ex Fa-
reddimus. Alii *elementa* vocant, ut præ-
isCaſsiodorus teſtatur. Et profectò Theo-
ſunt ςοιχεῖα τοῦ πράγματος apud Au-
num. Sunt autem numero fere ſex: Per-
, Res, Locus, Tempus, Modus, Cauſſa,
quomodo epicheirema conſtituant, ex-
lo exponitur in fine hujus opuſculi à no-
autore.

ἡ ἐργασία) puta, ἐπιχειρημάτων: ita e-
plene Hermogenes appellat. lib. III. cap.
bi de hac re prolixe loquitur. Alii, interque
Curius Fortunatianus lib. II. ἐξεργασίαν,
ne *elocutionem* vocant; à quibusdam
que expolitio nuncupatur. De re ipſa
que Fortunat. d. l.

τὸ ἐνθύμημα σύγκρισις) quia fit κατὰ σύγ-
σιν, hoc eſt, comparationem vel adverſan-
, vel relativorum, vel privantium, & ha-
um, vel affirmationis & negationis, aut a-
à ſe diſsidentium diſcrepantiumque. Vi-
Hermog. lib. III. Invent. c. 7, & ad eum no-
Sturmii. Enthymema porro Ciceroni, tale
dem, quale hoc in loco noſter intelligit,
cluſū ex contrariis, Fabio *probatio ex pu-
ntibus*. Nam alias laxius accipitur, ita ut
umentum omne ſignificet, quod Curius
tunatianus lib. II. *ratiocinationem* vocat, &

in quinque genera partitur, ἐλεγκτικὸν, γνωμικὸν, δεικτικὸν, παραδειγματικὸν, συλλογιστικόν. adde ejusdem lib. III.

Τοῦ ἐπιχειρήματος καὶ τῆς ἐργασίας) [u]trumque enim enthymemate firmatur. [ἐρ]γασία primum ac proxime, ἐπιχείρημα [...] consequens. Nam ut ἐργασία firmat ἐπιχεί[ρ]ημα, sic ἐνθύμημα ἐργασίαν. Hermoge[nes] ὥσπερ ἡ ἐργασία κατασκευάζει τὸ ἐπιχεί[ρη]μα, οὕτω καὶ τὸ ἐνθύμημα κατασκευάζει [τὴν] ἐργασίαν.

δεύτερον ἐνθύμημα) quoniam ma[...] confirmationis vel expolitionis gratia [...] jungitur primo ἐνθυμήματι seu probat[...] & ejusdem conclusioni, fitque quasi con[...] ata conclusio. de quo, & generibus ejus [...] multa habet Sturmius ad Hermog. lib. II[I] Inv. c.7.

Πλασὸν) supple, τοῦ ἐπιχειρήματος [...] enim vocat Hermogenes, qui de eo agit [...] libro cap. 16. toto. Nempe quoniam p[...] puum post elaborationem ἐπιχειρήμα[τος] habet locum. ut, epicherema est. *Non o[...] hosti aliquid postulanti obtemperare.* sequit[ur ἐρ]γασία sive expolitio per exemplum: *neq[ue] majores nostri obtemperarunt Xerxi terr[am] aquam postulanti.* nunc subjungitur πλ[άσμα] seu fictio: *quod si quis tunc suasisset obtemp[eran]dum Xerxi esse, nonne eum omnes obruissent [la]pidibus?*

…πάσις) De his, & sequentibus supra fecit …nem, ubi de partibus spectantibus ad …αίον seu caput. Nunc quid per singu-…ligi oporteat, exponit. Habet autem …que ex Hermogene prædicto lib. III. … Exemplum dat hujusmodi: suadet …m, cum adventantem videret hostem, …m esse perfodiendum, πρότασις seu …itio est: *Isthmum perfodere debemus.* …ᾳ seu subsumptio sequitur, & conti-…d, quod dicere adversarius posset. *Sed …te difficile videtur.* Huic occurritur …πασι, qua id negamus. *Habemus in …, quod respondeamus, quoque ostendemus … hoc esse.* Tum hoc totum clauditur …u solutione: *quid enim? anne res est …odere?* Hæc postea rationibus & cau-…amplificantur & illustrantur.

…ύσις) Quæ Latinis *confutatio*, vel *re-*…Cassiodoro etiam *reprehensio.* v. Her-… III. Invent. c. 5. toto.

…ένστασιν) disserit hic de triplici refu-…tione, ad modum Hermogenis. De ἐν-…de Voss. Inst. Orat. c. 5. §. 9.

…παράστασιν) per hanc intelligit ratio-…æ juvat primariam depulsionem, e-…confirmat, estque velut depulsio sub-…ut, *sum immunis à reddendis rationibus,* …dversarii, quæ in se habent κεφάλαι-…c refutantur primo ἐνστάσει, & inficia-

tione, *non est immunis.* deinde ἀντιπαρά-
hoc est ratione, qua ἔνστασις juvatur; *e*
immunis esses, non tamen ideo id factum, u
patriæ.

κατὰ τὸ βίαιον) De quo Hermog. ca
quenti, & Vossius prædicto loco. Facit a
duplex Hermogenes, unum quasi ἀντιστ
cum quod dicit adversarius, invertitur,
ipsum torquetur, ut, *occidisti, quia adstit*
terfecto. λύσις hujus fit per βίαιον, *im*
adstiti, non occidi, nam si occidissem, conj
me in fugam. Alterum, quando confe
adversarii negatur, & probatur contrar

ὁ ἐπίλογος) de quo non puto H
genem quid tradere. Nam quod est i
titionibus, id huc non pertinet.

εἰς αὔξησιν) Quando nostra attol
& adversarii deprimimus, hæc enim p
pilogi pars est, ac in se continet δείνωσ
ἔχθος, vel quid simile. Vide Curium
natianum lib. II. Rhet.

ἀνακεφαλαίωσιν) quando summa
ta, quæ Græcis, uti supra dictum, sunt
λαια, repetuntur. Cassiodorus à quib
ex Latinis *renumerationem* ait appellari.

καὶ δευτερολογίαν) *hoc est* δευτέρ
δεῖξιν, *seu* ἐπεργασίαν; *Posteaquam enim*
demonstrata multis argumentis, signis, &
plis, deinde hæc omnia repetuntur, & co
ta in unum locum coguntur, ut videantur
ta esse copiosius, & sic δευτερολογία *nihi*

qem ἐπανάληψις. Hæc Sturmius ad Part.
r og. ubi mentio fit hujus rei.
ιεῶν) De quibus peculiariter agit Her-
gnes libris duobus integris. Sunt autem
æ, imitatione Platonica dictæ, nil aliud,
u quædam formæ seu figuræ orationis,
e non tam cerni, quam animo cogitari
it. Aristoteles τὰ εἴδη λόγου appellat. a-
iteſtis Cicero, χαρακτῆρας nominarunt.
a quam hæc non nihil differant ab ἰδέαις,
e nostri sententia, qui ista εἴδη seu χαρακ-
ait συντίθεσθαι διά τινων ἰδεῶν. Vnde &
a eos certum est, qui doctrinam veterum
aracteribus evertisse, eique suam de Ide-
posuisse Hermogenem existimant. Ea
potius, quæ ab ipsis generalius erant ex-
, ille distinctius explicavit. Et sic Vossi-
em vide lib. IV. Inst cap 6. §. 11. ubi & o-
t, proprie nil esse aliud Ideas, quam tri-
haracterum quasdam veluti affectiones
Sturmium lib. III. de Elocut. c. 6.
πτὰ) Sicut quidem vult Hermogenes. v.
lib. 1. de Id. Cur autem tot, & neque plu-
eque pauciores, id interpretes Hermo-
sic declarant, quia primo perspicuita-
habere omnis debet Oratio, cum sine ea
intelligatur, deinde justam magnitudi-
ut aures impleat, tertio pulchritudinem,
am placeat, quæ corrumpitur, nisi quar-
cedat nobilitas, qua quasi fluat. Jam

 ut

ut fluxus iste sit decens, opus quinto est ... mo, indole, moribus, quæ sexto sola com... dat veritas. Denique ut ista justa ratio... geque sese habeant pro diversitate argu... torum, opus est septimo vi quadam eloq... tiæ, ad expedienda ista. Adde Sturmium ... locut. lib. III. c. 6. seq. Voss. Inst. l. ... 6. 13.

σαφήνεια) *claritatem* reddit Sturmius ... *apertum orationis genus*, *Perspicuit...* appellasse Fabium Scaliger existimat. ... ronem vero *evidentiam*. lib. IV. Poet. c. 1... *spicuitas* vocem retinet & Vossius in vi... hujus nominatione: usurpatque non ra... se etiam Sturmius. Agit autem de hac ... mogenes lib. 1. de Id. cap. 1.

Μέγεθος) Sturmius modo *amplitud...* vertit, modo *magnitudinem*. cœteri fe... mnes retinent posterius vocabulum. a... ea Hermog. dicto lib. c. 4.

Κάλλος) *Pulchritudinem* reddu... mnes.

γοργότης) Sturmio hæc virtus est *cele...* Trapezuntio *velocitas*. Sed notat Sca... prædicto loco, Græcum plus significare. ... sius rectissime *incitatum* sive *concitatum di...* *genus* appellari putat.

Ἦθος) *Affectionem* vertit Trapezun... judicio Scaligeri apposite. Cæteri *orati...* *moratam* reddere maluerunt.

Ἀλήθεια) Hanc omnes *veritatem* ap-
pellant.

Δεινότης) Trapezuntio *gravitas*, Sturmio
addito *occulta gravitas* in peculiari de vir-
hac Hermogenis libello. at in II. de Ideis,
pariter de ea agitur, *aptam dicendi figuram*
it. Scaliger à Fabio & aliis *vim* seu *acri-*
am vocari dicit, idque cæteris præfert; un-
& Vossius *vim dicendi* exponit, rejecta
nesii interpretatiane, qui *prudentiam*
pretatus est.

Ἡ γὰρ ἀλήθεια) non tantum nostri ju-
o, sed ipsius Hermogenis auctoritate, qui
apite de moribus hoc genus illi subjicit.
, ait, τοίνυν ἐν λόγοις ποιεῖ ἐπιείκεια, καὶ
λεια, καὶ πρὸς τούτοις τὸ κατ' αὐτῶν ἐμ-
ούμενον ἀληθὲς, habuit haud dubie in ani-
hæc verba noster, cum ista scriberet.

γενικαὶ) quia in plures dividuntur species,
reliquæ non dividantur.

εὐκρίνειαν) Trapezuntius *elegantiam*,
mius *perspicuitatem* reddidere. *Distinctio-*
appellare maluit Ger. Vossius. Quin-
& distinctio id potius videatur, unde nasci-
ὐκρίνεια. Cum enim distincte omnia pro-
untur & exponuntur, fit εὐκρίνεια, quæ
liud, quam judicandi facilitas & prom-
do, propter remotionem obstaculi o-
s, quod etiam in pura oratione quoquo
do exoriri potest.

κὰι τὴν καθαρότητα) Recessit ab ordine Hermogeniano noster. Hermogenes enim hanc speciem alteri præmisit, & merito, quia hujus quasi custos est. Porro virtus hæc Sturmio vocatur *puritas*, à Vossio *simplicitas*, cui nihil esse aliud putatur, quam oratio κατασκευος. Naturam ejus explicat Hermog. lib. I. Idear. cap. 2.

σεμνότητα) *gravitatem* omnes reddunt. Aristoteli, teste Scaligero, est *μετρία βαρύτης*, non simpliciter *βαρύτης*. cæterum ea virtus est, in qua auctoritas & dignitas. v. Hermog. ib. c. 5.

Περιβολὴν) Trapezuntius *circumductionem* vertit, quem reprehendit Scaliger & *complexionem* ait appellandam. Vossius videtur malle *cumulationem* dicere, quia orationem hac virtute instructam vocat *cumulatam*. Sturmio est oratio *exaggerata*, ut sic etiam *exaggeratio* vocari possit, quomodo & aliquoties in commentariis appellat Hermiog. dicto lib. c. 18. ubi ostendit eam esse virtutem, qua oratio allatis variis circumstantiis non amplius est nuda, sed fit ampla & magna.

Τραχύτητα) *asperitatem* vertunt omnes. Fitque amaritudine & acerbitate orationis, quando evadit ingrata auribus & animo, propter reprehensiones. vid. Hermog. dicto loco cap. 6.

λαμπρότητα) reddunt omnes *splendorem*. Sc

ger tamen etiam *illustre* seu *luculentum*
is, Vossius *festivum* dici posse putant.
autem ea virtus, qua commemoramus res
nas, vel à nobis præclare gestas, quo ma-
n demus fiduciæ significationem, v.
m. d. l. c. 8.
κμὴν) Scaliger vertit *vim* orationis, cæte-
erique *vigorem*, id quod ego rectius opi-
cum vis aliquid amplius significet, ac sic
n δεινότης exponatur. Hermogenes hac
: illam intelligit virtutem, cujus beneficio
ia sunt valida & lacertosa, roburque, ac
s habent. Vide eum libro dicto cap. 9.
σφοδρότης) *Acrem & vehementem di-*
i figuram Sturmius appellat. *Vehe-*
tiam Trapezuntius & cæteri appellant. Est
m asperitas adversus inferiores vel æqua-
v. Herm. cap. 7.
πιείκειαν) Trapezuntius *modestiam* appel-
æquanimitatē verti rectius Scaliger & Vos-
ex Terentio existimant, cum modestia pa-
latius. Sturmio est *moderatio & mitigatio*,
orator non solum de jure suo remittit,
um etiam cum vulgo se comparat, etsi non
è vulgi numero. Vide Hermogenem lib.
ap. 6. ubi & *æquabilitatem* Sturmius non
quam vocat.
φέλειαν) qua tollimus omnia, quæ no-
obstant, ut in nobis significationes vitio-
, in adversario significationes virtutum,
 atque

atque ita ſine calliditate nos & adverſari[...] judici proponimus *ſimplicitatem* vulgo r[...] dunt. Scaliger *virtutem* vocat *quotidianæ* [...] *cutionis, non apud plebem ſolum, ſed lectorum* [...] *vium, qualem Gracchorum matri M. Tullius* [...] *tribuit.* Agit de hac Herm. lib. II. c. 3. de I[...]

Ἀλήθεια) de qua Hermogenes dicto [...] bro cap. 2. eſtque virtus, qua ſignifican[...] morum ſimplicitatem & cadorem, vera ſ[...] vitate ac modeſtia, prudentia etiam & url[...] nitate. λόγος ἐνδιάθετος.

Βαρύτης) *gravitatem* uno verbo vo[...] Voſſius. Sed eſt ambigua hæc vox, & de [...] fere genere uſurpatur, quod oppoſitum [...] tenuitati. Igitur cum additis *gravitatem* [...] *objurgando & expoſtulando* Sturmius [...] terpretatur, quia non illud, ſed hoc virtu[...] hujus eſt officium. Scaligero eſt *oratio ſucc*[...] *dens.* v. Hermog. d. l. c. 8. differentiam in[...] σεμνότητα, βαρύτητα & δεινότητα hanc fa[...] Sturmius, quod σεμνότης ſit gravitas, c[...] conſideratur natura rerum, cujuſmodi ſu[...] divinæ ac cœleſtes: deinde humanæ in quib[...] majeſtas Reip. conſiſtit. Δεινότης gravit[...] propter decorum ab Oratore obſervatum in [...] perſonis, locis, temporibus. Βαρύτης ve[...] gravitas, propter moleſtiam audientis, & pr[...] pter auctoritatem objurgantis & expr[...] brantis.

αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν) Habet ex Hermoge[...]

li[...]

lib. II. de Id. c. 2. cujus hæc sunt verba: *Gravitas vero* (ἡ βαρύτης) *cadit ipsa quidem in hoc moratum dicendi genus, veruntamen non illam* (scribendum, *illud*) *complet, atque constituit, ut facit simplicitas, & moderatio, & veritas, & expressi mores personarum. Neq; per seipsum potest considerari, ut illæ per se singulæ formæ: sed opus habet simplicitate, aut moderatione, aut alia aliqua forma morati generis.* In Græco est: ἀλλὰ δεῖ αὐτῇ ἀφελείας ἢ ἐπιεικείας, ἢ τινὸς τῶν ἄλλων ἠθικῶν τι πάντως προσεῖναι. unde constat illud καὶ inter ἀφελείας & ἐπιεικείας non conjunctive simpliciter, sed magis disjunctive intelligendum esse, nec de solis duabus istis virtutibus, sed & aliis Hermogenem loqui.

συνίσταται) Non simpliciter: habet enim duas res proprias, sententias, & earum tractandi rationem, quæ qualia hic requirantur, docet Hermogenes in hac Idea: sed in respectu verborum, membrorum, compositionis &c. De quibus ipse Hermogenes: *Genus autem verborum, aut etiam cæteræ partes dicendi, quæ post verba sequuntur, eorum nullum est, quod proprium quidem sit gravitatis. Illud tamen ausim dicere,, quod præ cæteris dicendi formis magis conveniant illæ partes, quæ in morati dicendi generis partibus conveniebant, hoc est in simplicitate & æquabili dicendi forma seu modesta, præterea etiam, quæ in oratione affecta & veluti ex animo expressa.* & hæc noster respexit.

ἐξ οχλω) de quibus quid Scaliger sentiat, ope
ræ pretium est videre librum ejus IV. de Poe
c. 1. simulque addere Vossium lib. VI. Inst. Or
cap. 7. §. 12.

ἀγνοίας) Ita vitiose editum est ab Hœ
schelio, scribendum ἔννοιας, ex ipso Hermo
gene, qui de his & sequentibus prolixe ag
lib. 1. de Idæis cap. 1. Intelligit autem per ἐν
νοιας non quæ vulgo tantum sic dicuntur
Græcisque alias sunt γνῶμαι, sed in univer
sum omnia pronuntiata, quæ alias νοήματα
& ἐννοήματα. Vide Sturmium lib. 1. de univer
sa ratione elocutionis c. 6. incipit porro à sen
tentiis, non quod alii faciunt in harum rerum
consideratione à verbis, quia de verbis cogita
re nemo rite potest, nisi prius de sententia ve
bis formanda cogitaverit.

Μεθόδου) Sic appellat tractationem, ἐξ
γασίαν, elocutionem, quæ consistit in apta
convenienti sententiarum prædictarum dispo
sitione, amplificatione, comparatione, ac s
milibus. Nec enim aliud Hermogeni μέθ
οδος, quam σχῆμα διανοίας ut docet pluribu
Sturmius prædicto libro c. 15, & confirma
Vossius Instit. VI. c. 6. §. 12. hoc est, conforma
tio certa & excogitata sententiæ, per idone
um elocutionis habitum ornatumque. Ne
autem ipse primus hoc vocabulum sic usur
pavit, sed accepit a Theodecte, qui de fin
Rhetorice sic disserit in Compendio Rheto

Her

Hermog. *Finis Rhetorices est non simpliciter persvadere*], *sed persvasibilibus methodis uti.* Scaliger *Instructionem* dici posse putat.

λέξεων) verba intelligit, quæ ad habitus prædicti sive methodi constitutionem conformationemque requiruntur, de quibus multa Sturmius lib. II. cap. I. & seq. dicti operis.

σχημάτων) quæ ad verba, de quibus egit proxime, pertinent, non dispositionem, quæ methodo continetur. Debent nempe verba habere proprietatem vel natura sua, vel tractatione, cum ad explicationem apponuntur aliis, vel potestate, ut melius sonent, plus significent. Ea proprietas seu habitudo, seu qualitas & modus, fit idonea omnium conformatione, hoc est, σχῆμα efficit, quod nil aliud, quam certo aptoque modo positum vocabulum, latiusque aliquanto patet, quam quod à Latinis figura nominatur.

Κώλων) *Membrum* omnes reddunt. Intelligitur autem membrum sive pars periodi, quæ alias a Græcis κόμμα quoque dicitur, non ea tantum, quæ κῶλον, unde oratio fit vel κομματικὴ, vel κωλικὴ. vide de his Sturmium lib. III. dicti oper. cap. I. & sequentibus agentem accurate.

συνθήκης) Hæc eadem, quæ & σύνθεσις. Ita enim ab Hermogene ipso vocatur lib. I. de ideis cap. I. quæ eidem mox συνθήκη. Distingunt Trapezuntius & Scaliger, ac συνθήκην

qui-

quidem vocant *compositionem*, σύνθεσιν ver
collocationem. Ac compositio quidem Scali
gero ordo partium inter se cohærentium
elementorum puta, syllabarum, dictionun
collocatio vero, elementorum vocumq; nu
merosa collocatio, non qualiscunque, sicu
compositio.

ἀναπαύσεως) quæ non solum est in cor
clusione, sed omnibus orationis partibus, &
in una parte interdum aliquoties. Id enim a
git ἀνάπαυσις, ne membra nimium excur
rant, & sint enormia: item ne alicubi ruat o
ratio, aut præcipitet, sed decenter desinat.

ῥυθμοῦ) qui oritur ex decenti illa συνθή
κῃ & ἀνάπαυσι, exque iis spectatur, sicu
ipse docet Hermogenes. Scaliger paulo aliter
*numerus est conveniens sententiæ sonus ex com
positione & dispositione partium.* ἀνάπαυσιν se
clausulam omittit. Sed forte sine causa ar
gutus est.

ἀγωνιστικὰ) Tales intelligit, quæ potissi
mum ad ἀγῶνας, hoc est, contentiones per
tinent. Proposuit autem illas, quas noste
innuit, figuras Hermogenes toto lib. IV. de In
vent. ubi λόγου σχήματα appellat, hoc est, u
rectissime exponit Sturmius λόγου ἐπιχειρη
ματικοῦ, ἐργαστικοῦ, ἐνθυμηματικοῦ vel ut u
no verbo noster, ἀγωνιστικοῦ, qui opponitu
λόγῳ πανηγυρικῷ, quia non, ut iste, tam re
quirit πίστιν, & ἀπόδειξιν, quã ἡδονὴν & πάθος

atqu

ue ideo dicendi genus ἀξιωματικὸν & am-
m. Alias figuræ λόγου Fortunatiano
I. quæ sunt in compositione elocutionis,
pponuntur figuris λέξεως & διανοίας
um p. m. 73,

ἀερμὸν) Sic perperam Hœschelii editio,
ἀερθμὸν scribendum esse, nemo igno-

Ϛοιβάμονι τῷ σοφιστῇ) Quis hic fuerit,
quando vixerit, vix arbitror constare. Svi-
nudum ejus affert nomen. Vossius in
Rhetorices natura cap. 9. Apsini seniori
git. quod si probamus floruerit paulo an-
mpora Constantini, cum Apsines ille fue-
ater Onasimi Sophistæ, qui sub Con-
tino floruit, ut Svidas ait. Sed necesse est
xerit longo ante, cum secutus eum sit
mogenes, quem Marci æqualem ipse ille
as facit. Verum & Apsinem secutus di-
Hermogenes in sequentibus apud no-
n, ut vetustior fuerit Apsines, quam Svi-
putaverit, aut alius sit Apsines, de quo ipse
cutus, quod postea videbimus. Phæ-
onis Sophistæ alicuius librum de figu-
hetoricis in bibliotheca Johannis Sam-
extare ait Simlerus in Epit. Gesneriana.
tur & in catalogo Mss. biblioth. Regis
arum, an hujus nostri sit, ignoro.

Μινουκιανῷ) *Minubianum* vocat Vossius
cto libro, sed *Minucianus* etiam est Svidæ,

, qui

qui eum facit Albeniensem, Nicagoræ fi[...]
& Galieni Principis ætate ait floruisse, ui[...]
bit Simlerus. At in florentina Svidæ e[...]
ne non est Γαλιήνȣ αὐτοκράτορ@, sed Γα[...]
sine ullo addito. γεγονὼς ait ἐπὶ γαληνȣ̃ [...]
puto Galeni medici ætatem intelligere. [...]
autem Galenus sub Antonino Pio & Anto[...]
Philosopho, hoc est, illo ipso tempo e, [...]
Hermogenes, quod omnino necesse est, [...]
noster postea scribit, aliqua ex eo hausit. [...]
psus est Simlerus similitudine vocabuli, & p[...]
medico Imperatorem accepit.

Τεχνογράφῳ) Ita eum vocat, quia [...]
psit præter alia etiam de arte Rhetorica, [...]
meminit & Suidas. Puto hoc de figuris [...]
tem ejus operis fuisse, quemadmodum fo[...]
sis & illud de Epicherematis, quod subje[...]
est Apsini in corpore Rhetorum Græco[...]
ab Aldo editorum, & ab aliis Nicagoræ t[...]
tur, de quo videant, qui otio abundant. [...]

καὶ τοῖς ἄλλοις) è quibus & Tiberius [...]
quo mox.

Τιβέριον) Quis hic fuerit Tiberius [...]
quando vixerit, incertum. Meminit T[...]
alicujus Philosophi & Sophistæ Suidas, mu[...]
ejus de Arte Rhetorica scripta comme[...]
rat: qualia sunt de formis, de apparatu[...]
dispositione, & compositione orationis, [...]
lia. sed nec ætatem ejus ostendit, & d[...]
parte nihil memorat, ut dubitem, an ide[...]

nostro. At Tiberii de figuris seu sche-
bus liber Ms. Venetiis apud Diegum Hur-
n laudat Simlerus in Epitome Gesneri,
magis censeo esse nostrum.

χῆμα ὅ ἐστιν) Sic Alexander Rhetor de Fig.
ὰ ἐστὶν ἐξάλλαξις λόγου ἐπὶ τὸ κρεῖττον
ξιν, ἢ κατὰ διάνοιαν ἄνευ τρόπου, cujus
itionis explicationem vide apud Vossium
Inst. c. 1. §. 2. Observa autem, quod hic
λόγου, item pro τροπῆς scribat τρόπου,
nim rectius esse videtur.

χῆμα ἐστὶν τὸ μὲν κατὰ φύσιν) puto hic de-
liquid, ac scribendum σχῆμα διανοίας,
ur enim post: λέξεως δὲ σχῆμα. Porro
nostri verbis emendanda & supplenda
quæ leguntur absque sensu in prædicto
ndro Rhetore his verbis: ὁρίζονται δὴ
αὶ ἰδίᾳ ἑκάτερον τῶν σχημάτων, τὸ μὲν
ανοίας οὕτω. σχῆμα ἐστὶ διανοίας, μετά-
ις διανοήματος, οὐκ ὄντος κατὰ φύσιν
ττουσα πρὸς τὸ χρησιμώτερον τὴν αναγ-
διάνοιαν. τὸ δὲ τῆς λέξεως χρείας χά-
uid enim hic, τῆς λέξεως, χρείας χά-
ribendum sine dubio τῆς λέξεως, τὴν
χρείας χάριν, ut sensus sit τῆς δὲ λέ-
σχῆμα εἶναι μετάπλασιν, πλάττουσαν
ὸ χρησιμώτερον τὴν λέξιν, sicut illa al-
ὴν διάνοιαν. Considerent & videant,
libris melioribus sunt instructi; nobis e-

 nim

nim prætor Aldinam veterem anni MDV.
alia nulla editio est ad manus.

κατὰ τέσσαρας τρόπους) Non ergo nov-
sta Scaligeri inventio, schemata divident
classes quatuor, ratione essentiæ, quantit
qualitatis & situs, lib. III. Poet. c. 32. ac
te ex hoc aut simili, tunc parum noto ha
minimum falsum est, quod neminem ant
certas species deduxisse figuras affirmat.
sule & Scholia Anonymi & Figuris.

κατ' ἔνδειαν) Vossius vocat schemata se
dum essentiam, quæ figurantur subtic
lib. V. Inst. c. 2. ubi vide alia huc pertine

κατὰ πλεονασμὸν) possent dici schem
quantitatis cum Vossio, ex præd. loco.

κατὰ μετάθεσιν) conveniunt schem
bus situs.

κατ' ἐναλλαγὴν) conveniunt schem
bus qualitatis. Habet autem hæc ipsa n
quis Scholiorum Græcorum auctor de fig
ab Aldo editus cum aliis Rhetoribus, sed
rupte, quem iccirco emendare ex nostro
bebimus, Ιστέον, inquit, ὅτι πάντα τὰ σχήμ
κατὰ δ' γίνονται, ἤτοι αἰτίας. κατ' ἔνδειαν, κατ
ονασμὸν, κατὰ μετάθεσιν, κατ' ἐναλλαγὴν,
plendum utique, κατὰ δ' τρόπους γίνονται
sequitur illud ἤτοι, quod sine hoc non co
Observandum amplius, quod quæ in Sc
re illo sequuntur, ad verbum omnia con
ant cum nostro, adeoque dubium vix es

...,quin ex eo noster hauserit. Ex quo ...equi videtur, quod is Anonymus non sit ...uam Tiberius ille, de quo supra quære-... Sed hoc melius perspicient, qui Ms. ...m cum his conferent. Sive autem hic, ...us sit, Christianum fuisse necesse est, ...tet Apostolum, dicatq; ὡς ὁ θεῖος ἀπό-...φησι.

...πὸ κοινοῦ) Definit hanc figuram, ut o-...eliquas, prædictus auctor, istis verbis: ...νοῦ ἐστὶ λέξις ἅπαξ μὲν λεγομένη, πολ-...δὲ νοουμένη καὶ συνταττομένη. *cum una ...vel quidem ponitur, sæpius autem subin-...la, & ex priori repetenda est.* ita e.g. ..., *quæ visum est, Cæsar respondit,* exple, ...*um est respondere.* agunt de hac figu-...mmatici.

...πλωσις) Vulgo ἀναδίπλωσις. none-...am intelligere cum ea definitione apud ... auctorem intelligimus etiam ex eo, ...am ante δίπλωσιν, eandem mox ἀ-...πλωσιν appellat. Latinis est *reduplicatio.*

...νάδοσις) Est ea ipsa, quæ vulgo ἐπά-...ex prædictis argumentis colligimus.

...φρασις) Est periphraseos genus. Au-...nymus. περίφρασις ἐστὶ λόγος τὶς ...ἐξαιρέτως ἐπιφωνούμενος, ὁ δίχῃ γί-...τασσομένου γὰρ τοῦ ὀνόματος καθ' ἑ-...λέγεται. ὡς ἵνα εἴπω ὁ δεῖνα ὁ σχολαστικὸς ...ὅλος ὁ φόρος. ὑποτασσομένου δὲ ...περίφρασις. οἷον ὅλος ὁ φόρος ἦλθε, καὶ

ὁ δεῖνα ὁ σχολαστικός. Tota ergo differentia inter paraphrasin & epiphrasin ratio est; quod in illa quidem figuratum præponatur, in hac postponatur non figurato, sicut iste auctor vult.

ἐπίτασις) Puto non aliud intelligere grammaticos quam quod alias ἐπίθετον græce, latine appositum vocatur, sive *additum ad nomen.* Auctor prædictus sic definit: ἐπίτασις ἐστὶ μονῆς μὲν εἶδος, οὐκ ἐπίσης δὲ δηλοῦσα τὸ πρᾶγμα, ἀλλ' ἐξαλλαγὴν ἔχον ἐπὶ τὸ μεῖζον, ὡς ἵνα εἴπω περὶ εὐσωματοῦντες διαλεγόμενοι καὶ μεγάλου, ὅτι κίων ἐστὶ τῷ μεγέθει, ... ἐστίν. *Epitasis est species quidem epi... quæ tamen non æqualiter exponit factum ... sed eam attollit in maius continens exa... Vt cum quis de corpulento & procero loque... pellet eum propter magnitudinem columnam ... montem.* Sane aut parum, aut nihil differ...

Πρόληψις αἰτίας) Sic plane appell... pe laudatus Scholiastes, sive is ipse est ... rius, sive alius, de quo nil pronunciamus ... finit autem παρεμβολὴν τῆς προφάσεως ... ἐροῦμεν, ἐν μέσῳ τῆς ἀρχῆς τοῦ λόγου ἐκ ... χῆς τοῦ λόγου, καὶ αὐτῶν οἷον, ἑταῖρε ... χεις, σῖτον, οἶνον, ἔλαιον, μὴ κλέψῃς, ... ἀγνωσθῇς. Patet, aliud quid esse, quam ... vulgo *Prolepsis,* Latinis *occupatio* vocat...

Προεπίζευξις) Alia est Figura, qua...

go dicitur ἐπίζευξις, & fit, cum inter duo plura nomina interseritur verbũ, quod ari alias solet in finem. Consule prædi- n autorem, quæ figuræ hujus hoc dat ex- plum: ὁ δεῖνα ἐποίησε: καὶ ὁ δεῖνα, ἢ ὁ δεῖ- ἢ ὁ δεῖνα, γενναῖοί εἰσιν καὶ ὁ δεῖνα. Vitio- st scriptura & primo sic distingvenda: ὁ α ἐποίησε, καὶ ὁ δεῖνα. deinde alterum ἢ ὁ α ut superfluum delendum, quamquam m retineri possit. Sensus est: *hic fecit, & hic aut ille nati sunt, & iste.*

ἑτερογενὲς) fit, cum ab uno genere trans- is in aliud, nec dissimile est figuræ, quam ant *enallagen generis*, quanquam potius sit osis nominis, quod subintellectum respon- genere diverso apposito adjectivo. exem- m auctor dictus dat hujusmodi, τὰ θάλασσαν φοβερά ἐστιν, ἐρημίαι οὖσαι. figura grammatica.

ἑτεράριθμον) quando singularis ponitur plurali. Grammatici hanc enallagen nu- ri vocare solent. In anonymo figuræ hu- exemplum est ejusmodi, τὰ παιδία παίζου- καὶ πίπτουσι: in quo nihil video figuræ c convenire. fortasse scribendum est παίζει πίπτει.

ἑτερόπτωτον) Antiptosin vel Enallagen ca- im appellare quidam solent. Exemplum c ἄρχει τῆς πόλεως, ἄρχει τῇ πόλει impe-

 rat

rat urbis pro *imperat urbi.* Pertinet & hæc
figura ad Grammaticam doctrinam.

ἐπεροσχηματισμὸν) cum verbum mutatur in participium. exemplum dat anonymus ejusmodi: ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν, ἐπειδὴ ἔτρεχεν ὁ δεῖνα (sic legendum, non ὁ ὀδεῖνα, ut est in Aldina) τόδε ἐγένετο, εἴπω τρέχων τόδε ἐγένετο. Illum vide. Est autem, & hæc ex Grammaticis figuris.

ἐτερόχρονον) cum tempus verbi unum mutatur in aliud.

ἐτεροπρόσωπον) cum personam aliam introducimus loquentem ea, quorum ipsi nos auctores. Anonymus exempla hæc proponit: πάντες αἰγύπτιοι τόδε λέγουσι περὶ ὑμῶν ... βάιους εὑρὼν ἀπαντῶντας, τόδε καὶ τόδε ... h. e. *omnes Ægyptii hæc de vobis loquuntur* nempe quæ subjicienda sunt, & hic debent subintelligi.

Ἀποστροφὴ προσώπου) referri & hanc inter figuras dictionis cum à nostro, tum ab Anonymo, notandum. Putabat Vossius Hermogenem hoc solum facere. Cur autem inter hoc genus referatur, causa est, quia quod aliis dici potuisset in tertia, sic in secunda dicitur persona. Vid. Sturmium cap. 22. ... locut. Etiam illud hic non plane prætereundum, quod quam noster & Scholiastes ... positione appellant ἀποστροφὴν προσώπου ... lam Scholiastes idem in enumeratione fi...

n penitus omittat, ut proinde nomen ejus
nis eo loco restituendum videatur.
ἀντιστροφὴ) cum dictionum significatus &
s invertitur. Exemplum tale dat Scholia-
: ἠχῶν ἐπέρασα, ἀντὶ τοῦ, πεβῶν ἤχασα.
Aldina, verum vitiose, scribendum ἐπέση-
vel ἐπέσωσα. Sensus: *frangens cecidi, pro*
ens fregi.

ἐπιτροχασμὸς) Mentionem figuræ hujus
it quoque Aquila Romanus, verum noster
er usurpat, ut ex auctore ejus intelligimus,
em dixi esse Scholiastem sæpe nominatum.
enim ita: ἐπιτροχασμὸς ἐστιν ὀνομασία
γμάτων κατὰ μόνην ἀπαρίθμησιν γενο-
η, ἀντὶ τῆς περὶ αὐτῶν διηγήσεως, ὡς ἵνα
αἰτιώμενός τινα ὡς πολλὰ κακὰ πεποιηκότα
ριθμήσηται αὐτὰ λέγων: τόδε καὶ τόδε
ράκται σοι: τὸ δὲ πῶς μὴ λέγω. Ex-
plum quod hic adducit, Latine ita sonat;
& illud tu fecisti, & quomodo, non dico.
et omnino differre, nisi dicamus per illam
m velocitatem narrationis diversarum re-
n, hic intelligendam esse simplicem earum
ninationem, absque expositione earum.

προδιόρθωσις) de hac vide Aquilam Roma-
n. Exemplum ejus Scholiastes tale profert:
διηγούμενός τινι ξένον πρᾶγμα προθε-
τεύσω λέγων. ὅτι θαυμάσεις μὲν ἀκούων
ἴσως ἀπιστήσεις εἰ γέγονε τὸ πρᾶγμα ὁ
α δὴ τόδε ἐποίησεν. Est quasi mitigatio

 se-

sequentium. Adde Alexandrum Soph-

ἐπιδιόρθωσις) figura præcedenti opp-
ta, cum talis mitigatio postponitur. M-
minit ejus præter Scholiastem etiam Herm-
genes de Inv. lib. IV. c. 12. Latini non dis-
gvunt, sed genus utrumque *correctionem* a-
pellare solent. Adde Alexandrum.

προκατάληψις) de hac consule Jul-
Rufinianum, qui Latine ait hanc figuram-
ci *præceptionem* seu *anticipationem*, fieriq, c-
ultro afferimus & defendimus, quæ con-
nos adversarius dicere posse videbatur.
let alias & hæc *prolepsis* à quibusdam
minari.

Παράληψις) Nota hæc figura. Sed
noster paulo aliter usurpat, quam ut solet
go: nempe ut significet ὑποσιώπησιν.
enim Scholiastes, ex quo sua noster ha-
παράληψις δὲ ἤ τοι ὑποσιώπησις ἐστὶ
Est autem ὑποσιώπησις, quando quod o-
sum est, non dicimus, sed obscure ac per
bages potius innuimus, ut exponit Vlpia-
Rhetor. vide Voss. Inst. Orat. lib. V. cap. 6.

ἐπιμονὴ) Nota & hæc. Vocant quo-
ἐξεργασίαν, ex Latinis aliqui *congeriem*.
Sturmium de Elocut. cap. 34.

τούτων τῶν σχημάτων) habet etiam ho-
ctus sæpe Scholiastes, ut vix dubium sit,
vel Tiberium, vel Phæbamonem. Cæte-
apud ipsum legitur τούτων σχημάτων on-

culo, & mox ὐδὲ ἐν συνεμπίπτει. Typo-
phine culpa, an quod ita ipse scripserit haud
rim.

άλιν ἐξ ἑισι) Perperam in dicto auctore
ι conjunctim, spirituque contrario: quod
co corrigendum est ex nostro.

πόκρισις) In eodem est ἀποποίησις. sed
nostro censeo corrigendum.

Προσωποποιΐα ἠθοποιΐα) de utraque figura, &
is differentia ab altera, vide Aquilam Ro-
num, præter alios Rhet.

Μικτὸν) Quale intelligatur genus nec ali-
e cognosco, nec ex Scholiaste, qui hac
ate non modo valde corruptus, sed multis
que locis laceratus est. Puto autem il-
esse, cum utraque figura præcedens jun-
r, unaque cum altera miscetur. Hujus-
di est oratio duplex una mentis accusan-
orpus, altera corporis accusantis men-
Gregorii Palamæ, Archiepiscopi Thessa-
censis, quam icirco χαρακτῆρι μικτῷ
tam dici existimo.

Πεῦσις) Habent pro eadem figura hanc
ræcedentem Rhetores. At noster distin-
, quod est observandum. Scholiastes:
φέρουσι δὲ ταῦτα τῆς ἐρωτήσεως καὶ τῆς
εως (sic scribendum est, non πέψεως, ut
na habet) ὅτι αὐτοῖς κατ' ἀνάγκην ἀποκρί-
προτίθεμεν οἷς βουλόμεθα λόγοις. Cæ-
manca sunt. Itaque quid velit, non sa-

 tis

tis video: forte hoc, quod in ἐρωτήσι nece-
sit subdi responsionem, in πεῦσι non sit.

διαπόρησις) apud dictum auctorem
sic, & cum geminata littera διαπόρρησις
peritur. Definit eam ζητήσεως προςποίησι-
Aquila Romanus Latine explicat addubita-
nem, quem vide. Vocatur quoque ἀπορ-
Vide Vossium in Institutionibus Orator.

Μεθόδῳ δεινότητος) Revertitur no-
iterum ad Hermogenem, cujus exstat liber
gularis sub hoc titulo.

νενοσηκέναι τὸν λήπεργον) Invehitur n-
ster in Hermogenem, tanquam plus pro-
sisset, quam posset præstare cum suscipe-
περὶ δεινότητος scribere; ideoque ut sub spec-
siori excusatione cœptũ relinqueret incom-
ctum, simulasset morbum oblivionis. I-
spexit ad repentinum Hermogenis morbu-
aut subitam oblivionem, de qua qui s-
volet, Svidam legat in ipsius vita. Cæter-
qua fronte hoc noster faciat, non video,
quatenus commune est Græculis, nugari,
per mutua convitia velle inclarescere.

ἑνὶ, καὶ δυσὶ, καὶ πλείοσι) puta in m-
non nunquam oratione, quibus via para-
ad sequentia, & interim auditor veluti ref-
tur. Hæc intelligit exordia per illa δυσὶ
πλείοσι. Vid. Vossium Inst. Or. lib. III. c.
2. §. 2.

προκατασκευῇ) De qua Hermog. lib II

nvent. c. 1. ubi alias vel ὑποδιήγησιν docet ıppellari, nempe quia quæ recentioribus διήγησις, ea priſcis etiam κατάστασις, ut Sturmiıs teſtatur. Eſt autem præparatio quædam ɔer expoſitionem perſonarum ad majorem idem facti, quod narrandum eſt. Vide Voſſium Inſt. III. cap. 3. §. 3. exemplum eſt in Verrina ſexta.

διασκευάσαι) Videtur hoc membrum opɔonere priori ac ſic διασκευάσαι uſurpare ɔro προκαταστῆσαι. Alias διασκευὴ ſi in ıarratione conſideratur, aliud quid, quam προκατάστασις, nec tam pars ejus, quam ſpeies, ut ex Fortunatiano diſcimus, qui l. II. deinit eam, *quæ res geſtas non tam docet, quam exaggerat.*

μηδὴ διηγήσεσθαι) Hæc, & quæ ſequunur, corrupta mihi, & mutila videntur. Sane ſententia, & præcedens ἀλλὰ requirunt, ut poſt διηγήσασθαι colon, uti vocant, ponaur, non punctum majus, eique connectanur ſequentia, usque ad παραδεγμένων, quod najori puncto à reliquis ſeparandum.

ὁ γεωμέτρης) Locus obſcurus, quis enim ic geometra iſte? Num aliquem ex matheıaticis veteribus intelligit? at quem? Num otius eſt nomen alicujus auctoris, ſic ex offiio ſeu munere, aut virtute ſingulari formati, icut Johannis aut Saxonis Grammatici, Attei hilologi, Solini Polyhiſtoris, qui ſcripſit de Sardo-

dorum vel urbe, vel populo, nobis hodie
cogniti? In hoc magis inclinem. Lauda
nim & Johannem Geometram, auctorem H
mnorum quorundam in Mariam Simlerus
catalogo Biblioth. Vaticanæ.

καὶ λοιπὸς ἄλλ(ος)) Omnia hæc valde ſi
obſcura, neſcio an non mutila, ego ſane
ex his elicio, quod mihi ſatisfaciat. Ag
forte alii, qui libris melioribus erunt inſtru

καὶ οὐ μηδαμῶς) ſcilicet ἀγωνίσαιτο,
quod non qualemcunque confirmation
ſed contentionem ſpecialius ſic dictam
telligit, quæ in pugna quadam cum adve
rio conſiſtit. Hæc non in omnibus cauſis
generibus eſt neceſſaria.

τὰ ἀγοραῖα καθάρματα) Sic appellat
tam oratores, quam cauſidicos & rabu
fœcem fori, atque his opponit declamato
aut Sophiſtas ineptos in Scholis.

οἱ καὶ τοῦ αἰθέρος) Cum his omnibus,
prædicta ſunt, promiſcue, ac ſine diſcrimin
tuntur: ut qui cogitant, non tam quid
debeat, quam quid poſſit, ut ex eo melio
putant orationem, quo figuris, ſententiis
cute dictis, ut ejusmodi magis abundat,
utilia ea ſint ac neceſſaria ſive non ſint.

μειρακυλλίοις) qui prima etiam
cendi præcepta ex idoneis magiſtris pe
perunt.

ἐκ προγυμνασμάτων) Sic appellat partes

r

tionum. Nempe nihil aliud in progymnamatibus agitur, quam ut quæ cujusque par-s sit tractandi ratio in integra oratione, di-atur. Huc enim pertinent Narrationes, onfirmationes, Refutationes, Laudationes, mplificationes, Comparationes, & id genus. odem modo in ſequentibus ῥητορικὸν προ-γύμνασμα nil aliud, quam exercitatio per ſingulas orationis partes, quarum ibi definitio-:s proponuntur. quod vel ex ipſis definitiobus apparet.

ἐκ μιᾶς φράσεως) ut: *occidiſti Clodium Milo*, eſt intentio adverſarii. Reſpondet ipſe er ἀντιπροβολὴν ſeu depulſionem: *occidi, ſed ecte.* ex hac φράσει oritur ſtatus a parte Minis: *Milo recte occidit Clodium.* Hic enim elut conſiſtit, & pugnat cum accuſatore, altis argumentis velut armis, quibus monſtret, recte Clodium occidiſſe.

ἐν τῷ πολιτικῷ ζητήματι) quod conjunum eſt cum ſtatu, & reſpicit utramque parm, ut in præcedenti exemplo, *an Milo recte Clodium interfecerit?* Porro quæſtionem hanc ermogenes definit ita, quod ſit ἀμφισβήσις λογικὴ ἐπὶ μέρους, ἐκ τῶν παρ' ἑκάς κειμένων νόμων ἢ ἐθῶν, περὶ τοῦ νομιέντος δικαίου, ἢ τοῦ καλοῦ ἢ τοῦ συμφέροντος, ἢ πάντων ἅμα, ἢ τινων. *Controverſia in diſſendo poſita, ſive ratione dicendi expedienda rei ita & ſingularis ex unius cujusq; populi con-*

ſtitu-

ſtitutis legibus aut moribus, de eo, quod videtu eſſe, aut juſtum, aut utile: de his vel omnibus v aliqua eorum parte, Vocatur autem ζήτημα πολιτικὸν, aut quæſtio civilis, in reſpectu a ζητήματα φυσικὰ & λογικά. Adde Ca ſiod. p. m. 336. Sulp. Victorem p. 240.

ἡ διαίρεσις prout enim ſtatus eſt, ita κεφάλαια adducuntur ſeu argumenta, v a re deſumpta, vel a perſona. Unde Hermo genes lib. 1. part. cap. 1. ἀμφισβήτησιν τοί ἐπιγνοῦσι, ῥᾴδιον ἤδη τὰς διαιρέσεις συνιδεῖ τὰς εἰς τὰ κεφάλαια τῶν ζητημάτων. *Qu ſtionem ſi qui teneant, facile deinceps erit par titiones ſimul intelligere, quæ applicantur capi tibus.*

Νοημάτων) addit mox καὶ ἐπιχειρημά των. vulgo de noematis nil hic loqvuntu Intelligit autem noſter per noëmata, qu Hermogeni etiam ἔννοιαι, hoc eſt pronunci ata quacunque forma, & de re quacunque quæ ſunt veluti materia Idearum, & ad elo cutionem alias referuntur. Ex quo pute noſtrum ſtatuiſſe, inventionem non ad argu menta tantum pertinere, ſed & verba elocu tionemque.

Ιδέα) de quibus vide, quæ notavi ſupra

κατά τι ἔννοιαν) non tam externam ſen tentiarum intelligit formam, quã res ſub ei comprehenſas. Vult, Ideam duo ante omni reſpicere, res & verba.

ἀρ

ἁρμονίας διαπλοκὴν) Hoc tertium est, ...d Idea requirit, nempe ut res & verba de... ...ia, decenter per omnes orationis partes ...ponantur, secundum ista septem, quæ in ...s singulis alia aliaque pro diversitate ea- ... Hermogenes requirit.

Μέθοδος) Non eam hic intelligit, quæ ...pars Ideæ, verum illam, quam in præce- ...ibus cum addito vocavit μέθοδον δεινό- ...τητος.

...τρόπος ἐπιστημονικὸς) Habet ista omnia ...ermogenis lib. II. de Idæis cap. 9. quo ta- ... loco Hermogenes non per ἐπιστημονικὸν ...ponit, sed per χρῆσιν ὀρθὴν πάντων εἰδέων, *...m usum omnium Idearum.* Sed nempe ...o uti potest, nisi qui sciat uti. Igitur & Hermogenes in sequentibus; ἔστι δὲ τοῦ ...έλης καὶ τελεωτάτης ἐπιστήμης οἶμαι, τὸ ...σθαι τοῖς καιροῖς, εἰδέναι τε καὶ δύνασθαι.

...ὴν φωνὴν) De hac nihil Hermogenes: ra... ...quia δεινότης pertinet ad elocutionem: at ...ἡ in Actione seu Pronunciatione conside- ...a. Puto hoc nostrum addidisse de suo, ...ue judicio & causa.

...λόγος παρασκευάζων) Ita Scholiastes ...honii, ut testatur Voss. Inst. Or. lib. III. c. ...t. & Cicero I. Rhet. v. Victorinum.

...διατεθείς) Exordii officium esse, ut ora- ...em disponat, non memini me alias legere. ...itan respexit eo noster, quod partitio in- ter-

terdum præmitti solet narrationi. Sed h
rarum est, nec ideo pars exordii vocari pot
Deinde etiam διάτεσιν partitionem dici n
existimo. Puto aliquid deesse his verbis,
οἰκείως εἰς τὸν ὑποκείμενον λόγον διατεθ
scribi oportere, ut διατεθεὶς referatur ad
ἀκροατὴν, non vero λόγον. Ita convenit
definitioni Cassiodori, qui *exordium* vocat
tionem, animum auditoris idonee comparant
ad reliquam dictionem,

ἢ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα) quomodo narratio
ctum ipsum, & non potius ejus expositio
declaratio? An per αὐτὸ τὸ πρᾶγμα nar
tionem intelligit nudam, per ἔκθεσιν obliq
quæ aliquibus κατασκευάσις vocatur? Num
tius respicit ea genera orationum, in qui
non proponitur narratio, sed factum velut
tum per se intelligitur, sicque intellectum
servit loco narrationis?

Κεφάλαιον) quod sic absolute & καθ'
ἐξοχὴν dicitur, non κεφάλαιον γενικώτατον
enim idem est, ac Status.

τοῦ προκειμένου πράγματος) de quo
ter nos & adversarium est quæstio, quod
ille suo, nos nostro usui vel confirmamus
refutamus. Igitur & Sopater *caput* defi
quod continet propriam argumentationē & c
firmationē & ejusdē propositionis ab aliis dive
Vid. Hermog. lib. III. Invent. c. 2. & ibi Stu

Νοημάτων) quæ hic differentia inter
ματα & ἐπιχειρήματα? cōstant sane epiche
m

na ex noëmatis, ſeu ſententiis & propoſiti-
nibus, nec enim puto per νοήματα hic intel-
ligere γνώμας ethicas aut politicas ſub perſo-
nis prolatas. Exiſtimo, propoſitiones ſive
quæſtiones intelligere, quæ per epicheirema-
ta vel confirmantur, vel infirmantur, ut *Peri-
olus reus eſt proditionis, quod fructus illius non
aſſet Archidemus.* In hac controverſia e-
rit κεφάλαιον à parte Periolis, *neceſſarium
eſſe proditæ patriæ teſtimonio quodã convincar.*
Quod ex mente noſtri conſtabit ex duobus, pri-
mum νοήματε ſeu noemate, quod nil erit aliud,
quam ſimplex quædam propoſitio, quæ de-
tur cauſa, cur ſit neceſſarium, *quia in o-
mni re de qua controverſia eſt, oportet teſtes
producere.* Deinde ἐπιχειρήματι ſeu epiche-
remate, quo hoc probatur à ſuis circumſtan-
tiis quia juſtum, quia æquum in perſona tanti
& ſic deinceps. Niſi quis per νόημα in-
telligendum putet illam ipſam propoſitionem
primam in omni capite, quod fortaſſe melius,
quia altera ſæpe omittitur, ſtatimque argu-
menta proferuntur, atque ita ἐπιχείρημα in-
troducitur. Certe nihil aliud per νόημα, quam
quid iſtiusmodi intelligendum hoc in loco, vel
hoc docet, quod ſtatim in ſequentibus ἐπι-
χείρημα ἐπινόημα definitur, quaſi quod noë-
mati illud ſequitur. Ut proinde id ſit, quod
Hermogeni ὁρισμὸς κεφαλαίου.

(ἔξωθεν παραλαμβανόμενον) à circum-
ſtantiis nimirum ſex: perſona, re, loco, tem-

pore, modo, causa, de quibus & Hermogen
lib. III. de Invent. cap. 3. & noster infra in e
emplis, quæ argumentum ejusmodi latissi
instruunt, unde & epicheirema *latior ratio*
natio vocatur. Cassiod. *Epicherema est desc*
dens de ratiocinatione latior excursio Rhetor
syllogismi, latitudine distans & productione s
monis a dialecticis syllogismis. Neque aliud v
luit Hermogenes prædicto libro c. 6. quan
dicit, ἡ γένεσις τῶν ἐπιχειρημάτων ἀπὸ τ
ςάσεως, quam quod noster ait.

ἀφομοίωσις) quia consistit in allatione
emplorum ac comparationum cum rebus
liis. Vid. Hermog. lib. III. Invent. & nostr
infra in exemplis.

συνεστραμμένος) propter vim, quæ ei in
pertinet autem hæc definitio ad omne ger
argumenti Rhetorici, quod est efficacius
robustius. Juvenalis quoque hoc respectu sa

-- curtum sermone rotato
torquet enthymema --

ἀτελὴς) quia ei deest alterutra præmissa

συμπέρασμα) Hoc sensu Hermogenes
surpat. Primo enim jubet poni κεφαλ
πρότασιν, quam supra ὁρισμὸν & νόημα d
mus appellari, propositionem argumenti,
cendi gratia, dein ἐπιχείρημα ad confirm
tionem pertinens, mox ἐργασίαν seu tra
tionem aut expolitionem ad illustrationem
suavem commotionem, postremo ἐνθύμη
ad vim, quia in se habet acumen, vid. ipsum
III. Invent. cap. 7.

θύμημα) Hermogenes prædicto loco
nit: ἐπενθύμημα ἐστὶ κυρίως ἐπὶ φθά-
θυμήματι ἕτερον ἐπινοούμενον ἐνθύμημα.
ymema est ad propositum enthymema al-
enthymema, cogitatione adinventum.
quæ superus notavi.
λογ@) Est ipsissima Scholiastis Aph-
definitio, quam explicat Vossius Inst.
II. cap. 6. §. 1. Habet noster plerasq; de-
nes suas ex eo auctore.
δέκτην Φασηλίτην) Fuit hic Filius Ari-
, discipulus Isocratis, Platonis, & A-
is, ut refert Svidas, aut hujus ipsius filius
n patriæ ac nominis, ambo enim ora-
ræcepta edidere. Meminit illius e-
utarchus in vita Isocrat. ubi & tragœ-
ipsisse, & in via sacra sepultum esse ait.
ianus lib. XI. cap. 2. ubi memoriam
ncredibilem testatur habuisse. Ery-
ait in præfatione ad antiquos Rheto-
eronem hunc secutum esse in suis de
e libris.
ίνην) Scribendum omnino Μινουκιανόν.
uciano autem dixi in præcedentibus.
hodie Epicheremata sub ejus nomine,
vel junioris sunt, vel plane alterius a-

ύρει) Ubi hoc fiat, nescio, id scio, quod
iani nuspiam expresse mentio occurrat
quæ ex Hermogene habemus. Puto
uram esse nostri, adversus quam for-

 tasse

tasse hoc ipsum dici posset, qui nimirum
quod, cum pleraque ex Hermogene h
ipsum tamen & hoc, & locis aliis incesse
ducatque?

τὴν πᾶσαν ῥητορικὴν δύναμιν) Obse
dum hoc est. quam autem vere id assever
ster, dici nequit, quia opera Minucian
habemus. Id subit mirari, quare cum
sua hauserit Hermogenes, hunc potius
sequi maluerit, quam istum? Videor
quid Græcæ nugacitatis ac invidiæ in
præcedenti loco observare.

Αψίνε) Suidas mentionem facit du
hujus nominis, quorum unus Atheniensi
ter Onasimi, qui filium habuit Apsinem
rem. Alter Gadareus, qui fuit discipul
raclidis Licii. Ut sic tres fuerint, prodit
da, Athenienses duo, pater & filius,
dareus unus. Ex his neuter intelligi po
loco videtur. Nam Atheniensis ille pr
xit longe post ætatem Hermogenis, quo
stat ex eo, quia Onasimus vixit tempore
stantini, uti supra diximus, Adhuc rec
fuit posterior, ut ejus nepos. Gadareus
aliquanto post Hermogenem floruit, qu
ligitur inde, quia Heraclides Licius, cu
citur fuisse discipulus, vixit temporibus
uti ex Philostrato apparet. Quare se
ut aut præter istos tres sit alius quartus
non memoratus, omnibus illis vetustic
noster hoc in loco somniaverit. Ext

ψίνου τέχνη ῥητορικὴ ab Aldo edita cum usdam aliis Rhetoribus Græcis, qui quis r, & an unus ex prædictis, parum constat. ius in Institutionibus Atheniensi juniori it. *Apsines junior*, inquit lib.III.cap.1.§.2. *arte sua quadam facultati oratoria adjice- luit.* Sed fallitur Vossius, ut puto, fili- que Atheniensis ejus miscet cum Gadareo, quia apud Simlerum sequebatur. Sim- s certe non ipsi, sed Gadareo tribuit, qui heniensi utroque fuit antiquior, ut jam di- n est. Quod probabilius etiam ex eo, Basilici hic Gadareus dicitur fuisse di- ulus, quem Aldinus ille statim ab o artis suæ magnopere commendat, & pellat divinum. ὁ δέ τοι θεῖος Βασιλικὸς εῖνο προσέθηκε inquit, atque ita Simleria- n conjecturam firmat.

οὐκ ἀκριβώσας εἰς τέλος) Nam liber περὶ ὑφης ότητος absolutus non putatur. Itaque & par Laurentius pluribus locis omissa scri- xempla, reliquamque expositionem.

ὸν λήθαργον) Dixi supra de hac re. Appa- autem Græculi libido traducendi, qui non habuit semel hoc objecisse nostro, nisi ra vice repeteret.

κεῖνος ὁ τεχνόγραφος) quis? Apsines? n enim Hermogenes, qui, ut supra dixi, e- aperte mentionem facit nullam. Nisi for- lura scripsit, quæ noster vidit, nos amisi- s. Sed ambigo.

Τάξιν, οἰκονομίαν) velut diversa ponit V[illegible]
sius lib. I. Inst. cap. 1. §. 3. & lib. III. cap. 1. [illegible]
pro iisdem habet. At omnino distinxere ve-
res. Adscribam verba Sulpitii Victoris, qui [illegible]
lucem afferunt. *In dispositione hæc sunt: [illegible]*
cum ea, quæ Græce appellatur οἰκονομία. [illegible]
est, ut secundum textum naturalem singula [illegible]
sequamur, primum in partibus elocutionis, [illegible]
scilicet primum exordium, deinde narratio [illegible]
partes argumẽtationis, peroratio extrema. [illegible]
bene huic ordini οἰκονομία proxima adjuncta [illegible]
quæ hoc distat à superiore, quod ille quidem [illegible]
naturalis, hic ordo artificiosus est. Distinxit [illegible]
etiam Vitruvius quanquam alio in argum[illegible]
to, ac τάξιν quidem, quæ Sulpitio est *ordo* [illegible]
pellavit *ordinationem*, οἰκονομίαν vero *dist[illegible]*
tionem lib. 1. Architect. c 2. Porro quæ sit [illegible]
οἰκονομίας, patet ex prædicto Sulpitio, qui [illegible]
non modo hujus beneficio ait ordinem p[illegible]
um naturalem, quandoque immutari, sed [illegible]
am partes nonnunquam aliquas omitti.

μνημωσύνην) Ordo valde turbatus: [illegible]
cedit enim ἑρμηνεία, sequitur ὑπόκρισις, [illegible]
dit μνημωσύνη apud alios Rhetores. & for[illegible]
ita posuit Theodectes. Interim notand[illegible]
quod & ipse μνημωσύνην seu memoriam [illegible]
Rhetorici officii partes retulerit. Refellit [illegible]
Vossius in Instit. ab initio & locis aliis, sed [illegible]
falsam hic esse scripturam.

ἢ ὅλον, ἢ μέρος) scilicet τοῦ λόγου seu [illegible]
tionis, variat enim oratio una sæpe in p[illegible]

…ου, nec idem est character narrationis, qui …tentionis

…στάσεις) justas intelligit ac integras oratio… …e dixi supra.

…μόδια ἢ παρεπόμενα) vitiosa scriptura & di…ctio. Scribo, ἁρμόδια ἢ παρεπόμενα, προ…ια &c. παρεπόμενα hic dicit in respectu ad …cedens προγυμνάσματα, in quibus vult es… …αρεπόμενα, quæ in integris orationibus κε…λαια, id est argumenta, rationes, dixi in …cedentibus

…νῷ) dum Inventioni operamur.

…τῶν μερῶν) quia non omnes partes eosdē …racteres aut ideas habent. vide supra.

…καὶ λοιποῖς) de quibus supra, ubi de Ideis.

…ἀναμιμνήσκοντα) Exequitur ut in præcedē…lis, ita porro partes, quarum supra simpli… …proposuit vocabula. At hujus nulla facta …atio, μνημοσύνης quam ante diximus valde …ommodo positam esse loco, vocabulumq; …m vitiosum videri. Sane si hic locus con…ur cum isto, putet quispiam, non μνημοσύ… verum μίμησιν, nostrum scripsisse.

…σχηματισμένων) ubi nil simpliciter, omnia, …figuras proponuntur.

…έσσαρες ἀρεταὶ) tot fere omnes numerant …um alii aliter appellant. Aristoteli lib. III. …t. sunt *perspicuitas, puritas, dignitas, decen-*… vel si Græca malumus, σαφήνεια ἑλληνισ…, ἀξίωμα, πρέπον. Crasso apud Cic. III. de …t. *puritas, perspicuitas, ornatus, decor*. Fabius,

 quoq;

quoq; lib. VIII. cap. 1. *in singulis intuendum*, a, *ut sint Latina, perspicua, ornata accommodata*, in præcedentibus: *Nam cum Latina, significa-tia, ornata apte sint collocata, quid amplius la-remus.* At aliter Sulpitius, *In elocutione*, inq, *hæc observanda sunt, latinitas, perspicuitas, rob, nitor, compositio, tum decens vel decorum.* Ut h plura, ita Alcuinus requirit pauciora. Ubi en quæritur, qualis esse debeat elocutio, respond: *f. cunda debet esse, & aperta.*

συντομία) Hanc virtutem generatim r q iri in omni elocutione, neminem docere deo. Nec apparet satis, quid per eam inte-gat. in sequentibus dicit, idem esse ac γοργότη, at, ut opinor, hæc in oratione omni non est n cessaria. Concisum sane genus, uti Græcum gnificat, alicubi adeo non necessarium, ut p tius sit vitiosum. Sed fortasse illud innuit, quo nil deest, nil abundat. Quicquid sit, b vitatem aut celeritatem inter generales orat nis virtutes, præter nostrum, nemo refert.

πιθανότης) Quomodo hæc virtus sit elo tionis, parum liquet. potius effectus est τοῦ πρέποντος seu decori. Decora enim oratio, est talis, qualem ingenium & mores perso rum, ratioq; rei requirit, efficit, ut ei fides h beatur. Et sic ipse noster in sequentibus.

μεγαλοπρέπεια) Per hanc intelligere τὸ ξίωμα, seu ornatum, vel, ut Sulpitius appel nitorem existimo. In sequentibus appellat μέγεθος, quod ab ἀξιώματος non mult differt.

Ἰσοκράτει) qui ætate Platonis vixit. Patet a em ex hoc loco, aliqua de elocutione Rhe- t ica ſcripſiſſe, eaq; vidiſſe noſtrum, eorumq; r pectu hic laudaſſe. Tzetzes Chiliad. 9. de ar- t ntegra opus edidiſſe teſtatur.

Ἐμπεδοκλεῖ) Miror, quod hunc alteri poſt- p nat. Fuit enim hic vetuſtior, imo autor artis R etoricæ eſſe, primusq; ſcripto eam compre- h ndiſſe dicitur. Vid. Laertium.

Διονυσίῳ) Halicarnaſſenſi puto.

Φιλοστράτῳ) conſtat ex hoc loco, etiam P iloſtratum de arte Rhetorica quid ſcripſiſſe. P to autem ſeniorem intelligi, cujus ζηλώματα δὲ τοῖς ῥήτορσι, & ῥητορικὰς ἀφορμὰς lau- : Suidas. Vixit hic temporibus Neronis, ut e eodem cognoſcimus.

Ἰαμβλίχῳ) Ergo & hic non nulla ſcripſit in R etoricis, in quorum reſpectu inter Rhetores l datur. At hoc neq; Eunapius, neq; Suidas c mmemorant, ut tanto magis ſit obſervan- d m. Vixit tempore Conſtantini, neſcioque q are inter παλαιοὺς relatus ſit â noſtro.

Ἑλληνισμὸς, νεωτερικὸν ὄν) Quam & i- m aliqui, ut virtutem elocutionis ſingularē dabant, & ab aliis puritas & καθαρότης ap- latur. Porro ἑλληνισμὸν cur novū aliquid no- r eſſe dicat, ego equidē non video, cum eo u- ſit Ariſtoteles lib. III. Rhet. c. 5. Forte locus is non occurrebat, aut ætate noſtri magis à ibusdam illa pars exigebatur, propter bar- riſmos, quibus lingua Græca tum ſcatebat.

ὼη ἡ σαφήνεια) exponit præcedentes q-
tuor virtutes, ac quomodo etiam illa conti-
ant , quæ requirunt oratores alii, ipse etia
Hermogenes, ostendit, quam benè, ipse vide.
Equidem Hermogeni in Ideis non fuit pro-
situm, quatuor istas monstrare virtutes, at
septem ideas amplificare, sicq; numerũ eũ-
gere, multo minus istis opponere, sed præ
ista quatuor, quæ in omni oratione requir-
tur, ostendere septem, non contraria istis q-
tuor, sed tamen diversa, quæ in orationibu
veniuntur modo plura, modo pauciora, pro-
tione argumenti ac materiæ, quæ tractant.

Μυμολεξιῶν) sic appellat, quæ à mult-
dine usurpantur, quomodo apud Pollucem
6. cap. 53. μυελόλεκτον ex Xenophonte
est, ac πολυθρύλλητον, γνώριμον, δῆλον. E-
gitur idem ac καθαρὸν, ἀκατάσκευον, simi
inartificiosum, omnibus notum.

σαφηνισμȣ̃) non video, quomodo hæc
tera sit pars, quæ ad σαφήνειαν requiritur.
φήνεια Hermogeni efficitur ἐκ λόγȣ καθ-
τητος, seu ut noster, μυελολεξιῶν, de σαφ-
μȣ̃ nil loquitur, & quid est, σαφήνεια fit ἀπ-
ἐκ τȣ̃ σαφηνισμȣ̃? *perspicuitas fit à perspic*
Tautologiam sapit. Sed forte per hoc no
noster respexit ad tractationem, & non
do verba clara & pura ad perspicuitatem
quirit, verum & verborum collocationem
ctationemq; totius orationis non intricat
sed planam simplicemq;, ipsiq; responden
naturæ.

ἐστι δὲ τῆς) Ostendit unde prædicta virtus o-
riatur, quomodo facit & in sequentibus virtu-
tibus. nam in præcedentibus non tam mon-
stravit, unde proveniat, quam quæ partes ejus
sint, quæ ipsam constituant.

τῆς ὡραιότητος καὶ τοῦ κάλλους) puto hic
addendũ esse ex sequentibus ἔργον τοῦ ῥήτορος.
Ut monstrare, quæ in oratore requirantur, ut
virtutibus istiusmodi ornare orationem suam
possit. Ac ad primam quidem, id est perspi-
cuitatem, duo ait sunt necessaria, ὡραιότης καὶ
κάλλος. Quid per duo ista significet, non
satis assequor, nisi velimus referre ad animum,
quomodo mox συνθμίαν quoque inde dedu-
cit. Ac hoc quidem pacto ὡραιότης opponi
obscuritati, aut tenebrositati posse videtur,
κάλλος negligentiæ, supinitati, tumultui, fœ-
ditati, quasi dicat, requiri ad virtutem perspi-
cuitatis in oratione exprimendam, ut orator
ingenium habeat apertum primo, deinde ex-
cultum & laboris patiens, vel quod alias uno
efficacique verbo, elegans vocari solet.

τῆς μεγαλοφυΐας) Magnanimos enim o-
ratione uti non prolixa, sed brevi certum. Hinc
apud Tacitum *Imperatoria brevitas*, pro ea,
quæ Imperatores virosque graves decet. Vide
eum lib. I. Hist. c. 18. In oratore igitur ut inge-
nium elegans, sic animus magnus requiritur.

τέχνης) ex qua novit pro natura re-
rum loqui, omnia convenienter personis, tem-
poribus, locis dicere, quæ cuncta docet ars
Rhe-

Rhetorica. Et hoc tertium, quod in Ora-
re necessarium præter animum magnum &
ingenium elegans ac apertum Ars vin-
cet, qua ista omnia idonee ac decenter
proferre, orationique suæ fidem facere.

τῆς πολυμαθείας) Quartū quod in orat-
necessariū, varia eruditio, puta de diis, de re-
turalibus, de republica illiusque multiplici
ministratione, de bello, & pace, de legibus
jure, & quæ alia sunt hujus generis. Iste-
nim sunt, quæ orationem reddunt grav-
quotiens ei admiscentur.

αἱ παρ Ἑρμογένει ἰδέαι ἑπτὰ) dixi d-
aliquid in præcedentibus, & in sequentibus
paret, quam obtorto, quod ajunt collo ali-
harum idearum ad virtutes præcedentes re-
rantur.

καὶ τὸ κάλλος ῥητορικοῦ λόγου) dua-
Hermogenes recenset ideas, sub una vi-
σαφηνείας. De priore certum est, de p-
riore minus. Sane omni pulcritudini,
Hermogeni κάλλος, aut venustati inest
φήνεια seu perspicuitas, non tamen vice
quicquid perspicuum, id statim pulcru-
ornatum. Nec profecto verum esse p-
quod sequitur, οὐκ ἰδιώτου καὶ ἀκαλλοῦς λό-
γου σαφήνειαν εἶναι, vel plebejum & inc-
tum sermonem carere perspicuitatem.
tra enim sentit Hermogenes, ut qui in p-
cuitate vel maxime requirit sententias o-
bus notas, voces communes vulgares

conformationem orationis decentem, rectam & simplicem, quæ omnia insunt etiam plebejæ ac vulgari orationi, quæ nec aliis rebus ab oratione ornata comptaque & gravi distinguitur.

γοργότης συντομία) Tertia idea, quam comparat cum virtute secunda, & eandem ait esse. Ego vero multum censeo differre. συντομία enim talis in oratione brevitas, quando quæcunque ad amplificationem, illustrationem, circumductionem faciunt, præciduntur omnia, eaque afferuntur tantum, quæ simpliciter sunt necessaria, sine circumstantiarum, causarum, & similium adjectione, etiamsi in ipsa oratione respectu verborum formularumque omnia sint plena. Talis fere brevitas Laconum fuit, in quotidianis etiam colloquiis. At ab hac longe differt γοργότης, quæ locum sæpe habet tum, cum non modo necessaria, sed sæpe superflua adducuntur, & consistit in ipsa brevitate quadam sententiarum, verborum, formularum, ut *Quid igitur faciam? non eam? ne nunc quidem, cum arcessor ultro? Exclusit, revocat, redeamne? Non, si me obsecret.* Atque talis frequens in Sallustio, quem ob causam hanc non pauci brevem appellant.

τὸ ἦθος καὶ ἡ ἀλήθεια) quarta & quinta idea, comparatur cum virtute tertia.

τὸ μέγεθος) sexta Hermogenis idea.

ἡ δεινότης) quam distingvit noster â reliquis quatuor virtutibus, licet non faciat diversam, cum nil aliud sit, quam idoneus illarum virtutum usus. Vide quæ ipse de ea habet in præcedentibus, & nos ante diximus.

τὸ ἀκροκόρυφον) recte: quandoquidem absque hac reliquæ virtutes omnes nil efficiunt, neq; finem suum consequuntur.

τὴν μερικὴν χρονικὴν) Quem noster librum indigitet non promptum est definire: neque enim quisquam est, quantum nos scimus, qui in Rhetorico argumento librum ediderit sub hoc titulo. Quia tamen sequi-

tur,

tur, κατὰ ῥήτορα γράφοντα, inducor, ut existimem, Ir-
mogenis partitiones significari. Sed obstat, qd
Rhetorem eum laudet in sequentibus, contra viti-
rare soleat Hermogenem. Vix enim dici potest n
celeriter sui dememinisse. Ergo magis est, ut p-
mus aliquod hic laudare opus Theodectis aut Mi-
ciani potius, quod firmatur eo, quoniam ipsum M
Minucianum in præcedentibus appellat φύσεως
μετεχεκὸν (distinguenda enim omnino ea vo
a præcedentibus τεχνογράφῳ, & ad Minucianũ re-
renda.) Jam vero illud optime cum eo convenit, qd
de antro Mercurii sequitur. Imo videtur n
nihil aliud agere his verbis, quam ut reducat no
illum ipsum auctorem, unde ista, quæ de virtut
orationis tradidit, desumpsit, Ille autem non H
mogenes, sed ut ipse ait in præcedentibus, Minu-
nus est. Quod si ipse non dixisset, constare ta
poterat ex eo, esse alium, quam Hermogenem, qui
significatur, quoniam expresse loquitur de quatuor
tutibus orationis, de quibus nihil scripsit Herm-
nes, sed Ideis septem, quæ modo majore, modo
nore numerq in virtutibua istis deprehenduntur.

ἑρμαικῶν ἄντρων) Alludit ad fabulam de Orph
qui dicitur lyram accepisse ab Apolline, qui eam p
ceps acceperat a Mercurio inventore ejus in Cylle
monte Arabiæ. Vide Hygin. lib. II. Fab. vel resp
fabulam aliam de Mercurio cumulum nescio qu
bonorum servante in antro, unde sumsisse eruditio
suam ajebat Orphæus. Fabula est apud Zetze
Orpheum ipsum in libro de gemmis. Adde Juni
dagiorum Cent. VII. ad 86.]

τῷ ἄττα καὶ τῷ κᾶττα ἐναμβρυνόμενα) Genu
quendi proverbiale, ut existimo. puto autem si
ficare illos, qui antiqvum semper obtinent, & ea
oberrant chorda, denique ut ad propositum nost
applicemus, semper exordio, semper narratione
esse existimant, semper eo modo apud populum,
in Senatu, eo modo in causa favorabili, quo in o
dicendum arbitrantur. Ἄττα nempe ille sonus, q

…nter edunt pueri, cum primum loqui incipiunt, …x Grammatici observant, sicut autem non pa… modo, sed quosvis alios appellant, imo hoc u…ngeminant perpetuo. Atque hinc proverbii oc…n eos, qui puerulorum more absque judicio ea… …emper ac ubique recantant. porro pro τοῦ καῖτα …geminata littera scribendum κἄττα, ut sit, καὶ …ic enim ipsa ratio proverbii postulare videtur. …em semper sonus reprehenditur.

…ύρος ῥήτωρ) Quis hic Syrus Rhetor? An hoc …um ejus nomen? num potius desumptum a pa… Syrum sane proprio nomine scio neminem Rhe…. At ex Syria quosdam, interque eos Andro…m Syrum, qui vixit temporibus Taciti & Aure… Imperatorum, uti discimus ex Eunapio vita Por… Item Sopatrum Syrum ex eodem auctore, …xit post tempora Constantini. Sed & magister …mblichius fuit Syrus, natus Chalcis, Syriæ, quæ …dicitur, civitate notissima. Ac fortasse non alius …loco indigitatur, quandoquidem & nominatus …superioribus.

…ταῖς σφῶν ὑποξύλοις συμμορίαις) Censeo hæc …rba ipsa Syri illius, quibus ineptos oratores tem… suorum exagitabat. Imitatus autem in his, …ique eorum auctor, Hermogenem videtur, qui …ὸ vocabulo compellare tales solebat. Sic enim …de Ideis, cap. ϛ. παράδειγμα τούτου Δημοσθενικὸν …ἂν λάβοις, οὐδὲ γάρ ἐστι· παρὰ δὲ τοῖς ὑποξύλοις του… …σοφισταῖς πάμπολλα εὕροις *Hujus exemplum apud* *…thenem non invenies, nullum enim est: sed apud* *…s ligneos scriptores multa invenies.* Sunt au… …όξυλοι apud Hermogenem, rudes crassique, ut …tius ostendam.

…μμορίαις) suspectum mihi est hoc verbum, quid …μμορίαι faciunt hic loci? συμμορία Hesychio …ὸν σύστημα, πλῆθος, σύνταγμα (sic enim distin…am puto apud eum, aut scribendum πλήθους …γμα) At quid hoc ad Sophistas? Sed videant, …re melius libelli hujus accipient exemplum.

ἔξο-

ἐξογκυλόμεθα) Notandum, quod hoc verbur[illegible] λ hic ſcribatur, alias geminata litera ſcribi ſolet [illegible] detur autem verborum iſtorum auctor allud[illegible] præcedens ὑποξύλοις, tanquam ligneos iſtos ſer[illegible] ſequantur in animis audientium timores, ſicut[illegible] tritu durioris materiæ in corpore delicatiori o[illegible] tumores livoresque. Nimirum per ὑποξύλους [illegible] aſperas, & inſolentes intellixit figuras, ut cum [illegible] as *vultures* aves vocat τάφους ἐμψύχους, *animat*[illegible] *ehra.* quod exemplum adducit Hermogenes, & [illegible] phoram σκληρὰν, παχεῖαν, hoc eſt craſſam, d[illegible] aſperam, rudem appellat. Tales igitur figur[illegible] audiuntur, lædunt veluti ac tumores faciunt.

βουλευομένους) cauſa nimirum ſuæ, ſi quan[illegible] ctare illam debent in judicio.

ἐξακριβοῦντας) cum ſit res inviſa, ſummum [illegible] jus, & intima quæque ejus eruere proponerequ[illegible] de fit, ut ſæpe bona perdatur cauſa, nec interd[illegible] prodeſſe reo poteſt, quam nimia adverſarii ve[illegible] tia. Adde Tacitum II. Hiſt. cap. 10.

τὰ ἐπιχειρήματα) Exemplo monſtrat tract[illegible] argumentorum Rhetoricorum. Sunt autem [illegible] ſumpta ex Hermogene lib. III. & aliis de Inv[illegible] volet, ibi legat.

IOANNIS SCHEFFERI ARGENTORATENSIS

SPECIMEN

LECTIONIS CORNELIANÆ.

IN Cornelio Nepote illustrando emendandoque per hos annos triginta circiter, præsertim in Germania, fuerunt occupati, quicunque fere [...]ias professi sunt humaniores. Actum [...] agere videbor, si quid ego, post tot [...]ra eruditas aliorum, in eo tentare vo[...]r. Et profecto si scribere aggrede[...] quod probare se deberet viris doctis, [...] si rara, ingeniosa, elaborata aman[...] ipse quoque tali dignum me cen[...] dicarem. Nunc cum mihi sumam ea [...]uda, quæ, quia minuta sunt & levia, [...] omisere, laudem quidem nullam con[...], quam nec desidero, reprehensionem [...] spero non incurram, si incipientium [...]ptui accommodando, ea consigna[...] quæ juventuti studiosæ possunt esse [...] & fuisse quondam meis Auditoribus

experiundo didici. Nempe docti adjur
to sibi ipsis possunt esse : at vero pueri d
tuti sæpe omnibus sunt Magistris, sæpe co
mittuntur iis, qui ignorant ipsi saluta
explicandi rationem, suoque putant
fecisse officio, si utrumque vernacula ex
care lingua discipulos suos assuefecer
quæ Latine ipsis proponuntur. Dandi
tur est opera, ut ab hoc errore utrique
rentur, & Magistri videant, quo pacto
informare debeant discipulos, & disc
credere tempestivè discant, plura esse
ctione bonorum scriptorum notanda, qua
simplicem superficiariumque oratio
verborum sensum. Dabo autem hic
nelii Nepotis non totius explicatio
id enim & nimis longum foret, & hau
necessarium, sed particulæ unius tantu
tæ scilicet Miltiadis, ex qua facile ratio
ris etiam in cæteris intelligetur. Quan
annotamus, sunt hujusmodi.

Miltiadis Cimonis filius Atheniensis)
sunt verba tituli, quem vitæ huic pr
Cornelius. Atque ita etiam in sequen
ut; *Themistocles Neocli filius Atheniensi*
ristides Lysimachi filius, Atheniensis. Pau
Lacedæmonius. Cimon Miltiadis filius,
niensis &c. Itaque hæc verba recipi n
buerant in textum & narrationis s
quemadmodum nec præfigi eis novu
lus, quod fit hodie in omnibus edition

CAP. I.

[E]T *antiquitate generis, &*) Repetitio [c]onjunctionis emphatica, quo effica[c]ius insinuetur numerus causarum con[cu]rrentium, qui non vulgaris, nec in omni[bu]s obvius.

generis) gentis, familiæ, ut solent optimi [s]criptores.

majorum) sic per variationem reddit, quod [an]te genus dixerat.

sua modestia) moderatione, in tanta gene[ris] ac majorum gloria, per observationem [&] custodiam diligentem æquabilitatis ejus, [qu]am in cujusq; vita exigebat libertas civi[ta]tis. Locus totus observationes continet [po]liticas, de quibus post dicetur.

unus omnium) solus ex omnibus, vel ante [om]nes alios.

floreret) Non tam potentiam notat, quam [di]gnitatem spectabilem, conjunctam cum [am]ore. Vult enim, Miltiadem ex caussis [pr]edictis in existimatione magna fuisse a[pu]d omnes, omnes in eum conjecisse oculos, [om]nes eum prosecutos esse favore, sicut fit, [cu]m pulchre florentem arborem aut her[ba]m cernimus, quo respicitur figurato illo [ve]rbo.

ut non solum) est periphrasis sententiosa [æ]tatis maturæ ac virilis, vel saltem proxi[m]æ, quo explicetur caussa non levis obsequii

prompti, quod oraculo Athenienses præi-
bant.

jam) expletiva est particula, servi[ens] elegantiæ ac Latine loquentium consue-
dini.

sed etiam) relativum præcedentis *non so-
lum*.

confidere) plus est, quam *sperare*, innit-
que certitudinem eventus ex causis minus fallacibus, cum in sperando insit ambigui-
tas, cum spes sæpe decipiatur.

cives possent sui) pro *ejus*. Cicero lib X. ad Attic. *Indulsit quidem illi suus pater sem[per]*. Et sic optimi Scriptores non semel.

cognitum judicaverant) Hoc est, judica[ve]rant, postquam cognoverant. Nemp[e] *cognoscere* ad res gestas & eventus refer[tur], isque dicitur cognosci, cujus ingeni[um], mores, virtutes intelliguntur ex ipsius a[ctio]nibus. Hactenus autem nil adhuc præ[cla]ri egerat Miltiades. Itaque confidebant [qui]dem, cognitum tamen ipsum nec dum ha-
bebant Athenienses.

cujus generis) supple, *colonorum*. *Gen[us co]lonorum pro colonis*, quod est frequen[tissi]mum bonis Scriptoribus. Vide Indicem [no]strum ad Phœdrum, & quæ ad loca ib[i no]tata observavimus. Adde & Freinshe[mia]nas curas.

demigrationis) pro simplici *migratio[nis]* numeri & elegantiæ gratia.

pet

peterent Societatem) vellent ſocii eſſe mi-
gantium Abſtractum pro concreto, ele-
gatiæ gratia, *Peterent*, ſtudium ſignificat.
deliberatum) Pleonaſmus; ſequitur enim,
qui conſulerent. Et ideo fuerunt, qui dice-
rent delendum, cum præſertim *deliberari* o-
racula non facile dicantur. Sed ſic noſter
tim poſt in Themiſtocle c. 2. *Deliberanti-
bus Pythia reſpondit*. Pleonaſmi quoque ta-
lei non infrequentes. Ut mutandum ni-
hil videatur, cum præſertim retineant co-
dices antiqui, etiam optimi. Vel ſi quid mu-
tandum, mallem delere ſequentia, *qui conſu-
lerent Apollinem*. Magis enim gloſſam ſapere
videntur. Quæ & Schoppii ſententia fuit.
potiſſimum) elegantiæ ac Latinitati ſer-
viens particula, qua & alibi ſic noſter utitur.
Vide Indicem. Terent. in And. *Sed quem
nunc potiſſimum exoptem mihi*. Cic. de Of-
ficiis *Si nautæ certarent, quis eorum potiſſimum
gubernaret*. Habet autem ſemper notam
eminentiæ, uſurpaturque, cum ſit reſpectus
alios aut excluſos, aut certe excluden-

tenebant) occupatas ſcilicet, ſede, domi-
nio, & imperio. Erant incolæ ac domini
regionis: ejectis incolis prioribus. Hoc
istoc loco id verbum.
firmis) plene, alias omittitur.
conſulentibus) Proprium & ſolenne verbum

 bum

bum de iis, qui ſententiam oraculi explora[...] in re dubia.

nominatim) Significanter, & in reſpec[...] ad ſolitas alias oraculorum ambages, id e[...] non per obſcuras deſcriptiones comme[...] davit eis Miltiadem Apollo Delphicus, ſ[...] ejus nomine prolato, quod alias non ſol[...] bat.

imperatorem ſumerent) Variatio præc[...] dentis, *duce uterentur*.

id ſi) transpoſitio elegans, pro *ſi id*, q[...] evitetur concurſus earundem vocalium c[...] rior, & ideo receptiſſima optimis Scriptc[...] bus, in ſimilibus aliis.

Hoc oraculi reſponſo) Ellipticè, pro, *ex* *reſponſo*: notat autem *ex* præpoſitio cauſſa[...] ſignificatque *ob* vel *propter*, ſicuti apud[...] ſtrum ſæpe. Vide Indicem. *Reſponſi* vox[...] propria & ſolennis de oraculis.

delecta manu) multitudine colonorum[...] turorum.

claſſe) Ablativus inſtrumenti, quem[...] git præpoſitio *in*, vel *cum*, per ellipſin omi[...] Vide Sanctium.

acceſſiſſet Lemnum) Obſervandum, q[...] *accedere* de navigantibus hic uſurpetur,[...] detur autem *claſſe* ex ſuperioribus etiam[...] trahendum.

& incolas ejus inſulæ) ſupra, *qui eas regi*[...] *tenebant*, variatione obſervanda, & quâ[...] periora illuſtrantur. Eſt autem utrum[...]

hrasis Lemniorum, qui mox simplici-
nominantur.

b potestatem) sub imperium, ut deinceps
ti Atheniensium essent, amissa liber-
ate.

ȝ, ut) pro, *& ut id*, elegantiæ caussa, ut
nonosyllaborum ingratus evitaretur
ursus.

a sponte facerent) Non tam verbis hæc
ondent præcedentibus, quam senten-
quam Cornelius habuit in animo. Præ-
enim *redigere in potestatem Athenien-*
, quod Lemnii *facere* non debuerant, sed
ra redigendi obtemperare, ac se pote-
Atheniensium subjicere. Debet hoc no-
tanquam singulare quid, cujus tamen
ris alia plurima reperiuntur etiam a-
optimos Scriptores.

stulasset) plus est, quam *petiisset*, habetq;
ectum ad vim paratam, nisi petitis satis-
& obtemperetur. Curtius lib. IV. cap. 1.
ulabat autem magis, quam petebat, ut ma-
sibi restitueret.

rridentes) absolute poni observandum.
elliguntur tamen irrisisse minas postula-
is ejus occultas.

um ille) relativum præcedentis *tum*,
tinent autem ista periphrasin negatio-
ex ratione situque loci formatam.

lomo navibus.) In his omnibus est ellipsis
positionis. Integre scribendum fuisset:

à domo cum navibus proficiscens cum vento a-quilone. Quarum particularum tam fre-quens repetitio quoniam ingrata, ideo reje-cta est ab iis, qui cultius loquebantur, ut ea servare, nota styli sit plebei, qua de re a Hyginum aliquid jam actum. Videatu Smetius in capite de Ellipsi.

venisset) Supra, *accessisset Lemnum*, vari-tione notabili.

adversum tenet) supple *locum*, hoc eni per ellipsin in vocabulo *adversum* omissu est. Sententia: ventus ille flat ex eo loco qui est adversus proficiscentibus Athen *Tenere locum* dixit noster etiam in præfati-ne operis. *Materfamilias primum locum ten adium.* Schotti observatio hic sine dub frustranea.

Cursum direxit) Est hæc inter nauticas lo-cutiones, proprieq; ita usurpatur hoc loco.

Ratione Philosophiæ observanda ve-niunt ex hoc capite

I. Quænam sint, quæ cui? apud cives su conciliare possint gratiam, existimationem & favorem; antiquitatem? nempe generi gloriam majorum, & propriam modestiam

II. Esse quidem hæc singula ad hoc ef-ciendum idonea, quoniam æstimentur di-ganturque multi propter solam generis an-tiquitatem, alii, propter solas parentum r

pr

pr clare geſtas, alii propter ſolam virtutem n.

I. Fieri hoc autem maxime, ac in gra- ummo, cum iſta omnia in uno aliquo currunt. Unde hic Miltiades *unus omniũ me* verbis emphaticis floruiſſe dicitur.

V. Sciendum, antiquitatem generis & iam majorum non ſemper eſſe eadem, æpe diverſa diſtinctaque, poſſeque ali- ndo quem longa ſerie commemorare is ſuum, ſed ex eo monſtrare paucos re- eſtis claros. Contra alium majores nu- ire paucos, ſed eos tamen omnes gloria nes.

. Modeſtiam eſſe virtutem, quæ in li- republica, qualis fuit Athenienſium, me ſit neceſſaria ad conſequendam am apud cives & exiſtimationem, no- um.

I. Dari etiam in libera republica, licet amentum ejus ſit æqualitas, & ne quis ante alios emineat, facultatem ſupe- alios, & conſpectiorem ſeſe faciendi, odo hic Miltiades *unus* omnium flo- dicitur.

II. Virtutes quæ ſe exerunt in ætate ili, ſpem quidem bonam poſſe facere, utem alios reddere certos, cum ætas t mutabilis, ſæpeque à bono deflectat vum.

II. Contra ſe habere cum virtutibus,

quæ cernuntur in ætate virili, quia animi v[...] rorum sint constantiores.

IX. De neminis futura vita certo q[...] posse judicari, antequam quis pervenerit [...] ætatem maturam.

X. Nihil paulo gravioris negocii feli[...] ter posse expediri, sine voluntate ac consi[...] numinis, etiam paganos credidisse, not[...] dum, unde hic Athenienses Delphos m[...] tunt sciscitatū de coloniæ deducendæ du[...]

XI. Ducere colonias in regiones oc[...] patas jam ab aliis, ejectisque veteribus in[...] lis sedem ibi statuere, frequens usitatumq[...] antiquis fuisse, ex hoc & similibus exem[...] notandum.

XII. Rerum prospere gerendarum [...] sam pendere non tam à multitudine, qu[...] duce bono, ipsius Apollinis sententia.

XIII. Patriæ commoda promovend[...] bi sese offert idonea occasio, etiamsi nulli[...] id certis obligati simus vel instructi ma[...] tis. Sicut Miltiades Lemnum subjicer[...] theniensibus quæsivit.

XIV. In re gravi nō ludendū jocis, qui[...] re joci tales jocantibus damnosi esse so[...]

XV. In humanis rebus sæpe, quæ im[...] sibilia videntur, evenire nil ergo temer[...] impossibili habendum, contra quam f[...] Lemnii, qui dum Athenas solas cogitan[...] ri non posse putant, ut Miltiades prof[...] domo Lemnum venire queat vento ac[...]

e neque cogitant, etiam alibi domum sibi
parare Miltiadem posse.

VI. Negocium principale nunquam
erendum negocii minus principalis &
essorii conficiendi gratia.

VII. Obiter suscepta in militia sine
ecore inconfecta etiam possunt omitti à
denti duce, maxime si nihil adhuc im-
sarum in ea fuerit, ut exemplo Miltiadis
aret.

Styli exercitia proponi possunt ista.

. Dissertatio de necessariis emergendi
e alios remediis, in libera præsertim re-
lica, exemplo Miltiadis.

I. Explicatio antiquitatis de colonis.
fuerint coloni, quibus caussis & quo fi-
ucti alias in terras. modus eorum de-
endorum. forma imperii, qua regeban-
effectus varii & commoda ex colonis.

I. Oratio petitoria, qua quis nomine
enienſium Miltiadi offert imperium in
onos in Cherſoneſum deducendos, petit-
, ut hanc operam præſtare velit reipu-
æ, cum præter propria merita, huc eum
et ipſe Delphicus Apollo.

V. Oratio reſponſoria ſuperiori, ex per-
Miltiadis formata.

. Hortatoria oratio, qua Legatus Mil-
is poſtulat à Lemniis, ut ſubmittere ſe
nt poteſtati Athenienſium, nec exſpe-
e, donec vi & armis iſtuc compellantur.

CAP.

CAP. II.

B*Arbarorum*) id est, Thracum, ut con[illegible] ex superioribus significanter.

disjectis) devictis, ut ostendunt sequ[illegible] tia, quanquam verbum sit hoc loco elega[illegible] in respectu videlicet ad multitudinem & [illegible] gam barbaricam in diversa institutam, [illegible] naturque cum fundamento quodam ob[illegible] vationis. De cætero minus est, quam *ca*[illegible] usurpaturque de sparsis, sine interfection[illegible]

quam petierat) supra: *quo tendebat*, per [illegible] riationem.

multitudinem) eleganter, non *manum* [illegible] in superioribus, quia loquitur de iis, qu[illegible] gros colore debebant.

in agris collocavit) assignatis sedibus [illegible] domiciliis, in privatos propriosque cuju[illegible] bet usus. Id enim est *collocare* hoc in loco[illegible]

crebrisq́ excursionibus) eorum scilic[illegible] quos præsidii caussa in castellis illis habe[illegible] ut colonos novos tuerentur, eisque alias [illegible] sent utiles. Propriè autem excursiones p[illegible] sidiariorum aut in loco alias munito con[illegible] tutorum sunt, fiuntque prædæ causa.

neq́ minus) Est transitio sententiosa.[illegible]

virtute militum) fortitudine, ut sæpe a[illegible]

devicisset hostium exercitum) supra, *barb*[illegible] *rum copias disjecit*, variatione annotanda [illegible]

res constituit) illorum militum suoru[illegible] colonorum, ut non modo possent coale[illegible] re in civitatem justam, per leges sanctio[illegible]

que necessarias, sed & per legum sanctionemque illarum æquitatem in ea firmi manere. Hoc enim omne innuit illud *consti-tue.* Locus præterea totus conjunctus est cum politica observatione.

(quique ipse ibidem) Omnes editiones verba hæc a præcedentibus nudo segregant commate. Mihi nil commune cum eis habere videntur. neque enim quidquam hoc ad illam constitutionem rerum, uti nec ad prudentiam, de quibus ante. Amorem loci, & consortii cum colonis novis tantum significant. Puto igitur ante ipsa scribendum punctũ & novam periodum faciendã.

(dignitate regia) pro *in dignitate*, per ellipsin. Debet autem dignitas hic intelligi cum affectu amoris & obsequii apud colonos, ut posset imperare, nec imperia illa detrectarentur.

(quamvis carebat) Indicativum τȣ̃ *quamvis* omni notandum, nam subjunctivus frequentior adsociatus reperitur. Solent tamen hoc modo Horatius, Ovidius, alii. Vide Linacrum de Constructi. p. 264. & Sanctium de Conjunct. p. m. 245.

(nomine) Scilicet *regio*, quod ex superiori, sed alio genere, huc trahendum, uti fit in multis aliis. *carere* autem hic non notat defectum rei necessariæ, & ex eo molestiam, sed simplicem absentiam. Non tribuebatur titulus regis à civibus, idq; volente ipso,

&

& in respectu reipublicæ, quá constituer
imperio) *potestate jurisdictionis* dicunt. S
id *consequi* non quadrat. Quid enim e
consequi dignitatem regiam potestate Jurisdicti
nis? Per dignitatem regiam est potestas j
risdictionis, hæc per illam. Igitur *imperiu*
accipio de voluntate, prodita per jussa
mandata, ut sit sensus, consecutum Milt
dem dignitatem regiam, non quod vel
eam, quæreretque sese tali modo coli, c
tumve illum imperaret suis, sed ratione il
quæ in sequentibus explicatur. Deest pon
hic, ut mox in sequenti *justitia*, præposi
ex, quæ significationem habet caussæ. loc
quoq; totus politicam habet observatio

quam justitia) quæ potestatem & auc
ritatem eam, etiam non affectatam, ul
offerebat. Hoc enim observationis fun
mentum subest. Opponitur quoque hic
stitia imperio, quod notandum.

neq; eo secius) Variatio superioris, *n*
minus. Est autem *secius* comparativus à *se*
de quo alii. Utuntur porro his formuli
re non ita frequenti usitataque, cum res
ctu quodam ad obscurationem politic
vel moralem.

à quibus erat profectus) Non simplicite
ut deberet reverti, monente pristina co
tione, sicut vulgo proficiscuntur alii,
cum mutatione conditionis illius, ne
modo Atheniensis futurus, quo ante fue

nt *rofectus* sit *disjunctus* quodammodo, verba ue hæc contineant moderationis in Milti e quandam explicationem, ostensa ejus m gnitudine ac veritate.

ficia præstabat) qualia requirunt leges ob equii à cive, versante in eadem civitate, it non honestam modo significent voluntatis romptitudinem, sed justi tribuendi necessitatem.

Quibus rebus fiebat) Est hæc conclusio præ entium judiciosa, politicam simul observa onem insinuans.

ui miserant) supple, *ipsum*, Miltiadem icilicet. Utitur autem ellipsi propter for nam subsequentem, in qua quia casus re ebatur alius, minus eleganter repeti nomen poterat. Dicuntur quoque ista periphrasin de Atheniensibus, oppositis evidentiorem vim, & observationis icæ significationem, quæ hic latet.

rpetuo imperium) illud *perpetuo* significa em habet dignitatis regiæ, de qua in su oribus, & cum variatione quadam poni oc loco.

nstituta) Notabilis locutio: *Constituere sonesum*, pro, *constituere res in Chersoneso* nodo supra fuerat locutus.

pacto) Latine, pro, *ob* vel *propter pa* . Per *pactum* promissionem intelligit à Lemniis factam, se sub potestatem heniensium venturos, cum domo navibus

bus vento aquilone fuiſſet profectus, de qu[...]
ſupra, & ſtatim poſt.

tradant) cum ſignificatione obſequii [...]
ſubjectionis ponitur.

dixerant) pacto promiſerant, *dixera[...]*
quia promiſſio illa joco, non ſerio erat fact[...]
nec ut haberet effectum quendam juris, ſ[...]
ſerviret irriſioni.

vento borea) Supra, *vento aquilone.*

ſeſe dedituros) Supra *tradituros*, & pau[...]
ante *in poteſtatem Athenienſium conceſſur[...]*
triplici variatione.

domum habere) fixum ibi ſe habere [...]
micilium, fixam ſedem. Cherſoneſi ſu[...]
eſſe civitatem. Nam hoc ſignificat *do[...]*
iſto loco. & eſt plus, quam ædificium, qu[...]
quis poteſt habere etiam in civitate pe[...]
grina. Sic *exulare domo* apud Terentiu[...]
apud alios alia.

incolebant) Supra *tenebant*, in re ſimili.

ceciderat) verbum proprium in re, cu[...]
eventus vel eſt, vel putatur eſſe maxima[...]
parte à fortuna.

dicto) Supra *pacto*, id eſt promiſſo & [...]
ſponſo, quomodo & paulo ante, *dixerant[...]*
bi vide, quæ notavi.

ſed ſecunda) Oppoſitio judicioſa Scrip[...]
ris, qua deditionis vera explicatur cau[...]
quæ ſimul obſervationem politicam i[...]
habet comprehenſam.

capti) circumventi, ſic ut elabendi [...]

emigrarunt) compoſitum pro ſimplici *migrarunt*, alias non fuiſſet opus præpoſitione, quæ præmittitur.

Ex hoc capite notamus ratione Philoſophiæ.

I. Bella cum nationibus barbaris minus difficilia, & ex eo longa, atque ea, quæ ingenioſis, prudentibus, & circumſpectis geruntur.

II. Barbari facilius compelluntur in fugam, quam afficiuntur clade ac cæde, quoniam eorum proprium, cito ſeſe recolligere fuga,

III. In regione recens ſubacta, & neſcia obſequii per munitiones & caſtella conſulendum ſecuritati & diuturnitati imperii, quia ſine his eſt nulla.

IV. Non omnia loca munimentis & caſtellis ponendis æque ſunt idonea, partim reſpectu munitionis ipſius, partim reſpectu loci & uſus, quem præſtare munimenta illa debent.

V. Sedis figendæ durabilis primum & præcipuum medium eſt agrorum occupatio & cultus.

VI. Ad res cum ſucceſſu durabili bene gerendas & prudentia eſt opus, & felicitate.

VII. Prudentia non minus requiritur ad res gerendas, quam felicitas, quia hæc ſta-

bilimentum eſt felicitatis, quæ ſine illa r[illegible]
diuturna.

VIII. Æquitas & juſtitia eſt fundam[illegible]tum, quo nova civitas aut reſpublica n[illegible] poteſt carere, ſi in civitatem vere un[illegible] concordem, & omnibus gratam de[illegible] coire.

IX. Sine unius regimine, ſeu poteſ[illegible] dignitateque regia novam conditam civ[illegible]tem vix reperias.

X. Non mandata, præceptiones, n[illegible] imperanti faciunt auctoritatem atque[illegible]nerationem, quam virtus.

XI. Juſtitia virtus imperantium p[illegible]pua, qua auctoritatem apud cives ſuos [illegible] ſequuntur, & confirmant.

XII. Manet etiam in colonis quæ[illegible] obligatio ad obſequium & officia præſt[illegible] iis, unde exivere.

XIII. Obſequio & officiis plus ſæ[illegible] potentiam proficitur, quam imperii [illegible]gnitatis oſtentatione.

XIV. Promiſſa joco & per irriſione[illegible]cta interdum dant occaſionem exig[illegible] ſpecioſo juris prætextu, ad quod alias [illegible] erat ratio idonea.

XV. Felix armorum ſucceſſus form[illegible]biles & venerabiles facit, qui paulo [illegible] contemnebantur.

Exercitationes ſtyli poſſunt dari.

I Sententiæ elaboratio : *Non minus in arduis prudentia, quam felicitate adjuva-*

II Amplificatio encomiaſtica pruden-ua Miltiades res Cherſoneſi conſtituit, rium obtinuit inter ſuos, & permitten- etiam Athenienſibus firmavit.

. Oratio Legati ad Lemnios, petentis e deditionem ex cauſa promiſſionis Miltiadi factæ.

. Reſponſio Charum ad prædictam onem,

V Oratio invectiva in diſcedentes Cha-qua quis reprehendat ſtultam promiſ-n ejus, quod nunquam præſtandum rę ſtultius crediderant, per tractatio-oci communis contra promittendi fa-em , & habendi pro impoſſibilibus, n præſens talia videri poſſunt,

CAP. III.

jecto) proprie de itinere per flumina l maria.

em fecit) omiſſa conjunctione, pro *&* *fecit.* quomodo & in ſuperiori capi-*bi brevi tempore barbarorum copiis disje-ta regione, quàm petierat, potitus, loca ca-idonea communivit*, pro, *& tota regio-*

ne &c. Nihil itaque hic mutandum vid-
tur. *Fecit* proprie. hinc *pontifices*. Vide in
2,5,1, Ciceronem in Vatini. & alios.

qua) supple *via*, id enim per ellip-
omissum est. *Ducere copias hac istave via*, f-
quenter occurrit. Deest quoque præposi-
in, ut fit in talibus.

traduceret) Istrum, puta, sive duce-
trans Istrum. Sic enim plene sese habere
beret oratio.

dum) Interea, dum; tamdiu, quam
abesset.

Principes) respectu auctoritatis &
gnatonis inter suos, citra peculiare qu-
dam & durabile munus ac imperium. N-
quod sequitur, id post factum, cum Da-
pontem deberet transire.

ipsarum) Joniæ puta & Æolides. i-
enim hoc vocabulum est referendum, q-
liquet ex historia.

perpetua dederat imperia) regia, prio-
bertatis statui adversa, quæ propterea
rodotus tyrannica vocavit. Vide Nost-
fra c 8,3.

Sic enim putavit) Est hæc auctoris ep-
sis politica, de hoc Darii facto.

Græca lingua loquentes) hoc est, Gr-
per periphrasin, quæ sic uti voluit, qui-
ctenus non erant Græci amplius, quod a-
sa libertate, subjecti fuerant Dario, ade-
facti barbari potius & servi: & quia m-
ii

rationem politicam difficultatis, cui onſilio obviam erat eundum.

ancis ſuis) principibus iſtis, quos per erpetui imperii conceſſionem amicos erat & obnoxios. *Amici* enim dupli- one hic uſurpantur, primum in oppo- l ſubditos; & cum ſenſu honoris ac ionis, quia perpetua civitatum ſua- cceperant imperia; facti erant reges, ic amici Darii potius, quam ſubditi, odo & amici populi Romani deinde uidam dicti. Deinde in oppoſito ad os, ac cum ſenſu ſtudii & voluntatis, c beneficio obligati, amaturi Darium ntur.

da) regenda imperio à ſe conceſſo. ter autem *tuenda*, reſpectu omnis al- mperii non ſatis tuti eis in civitati- m finis & propoſiti, ut ad eas tutum reditum haberet.

reſſo) viribus ita privato, ut tueri conceſſo imperio & conſervare non

retur) bene, & in reſpectu ad fidem, abebat ipſis Darius, ut liquet ex ſu- bus. Quare autem *crederetur*, & non *tur*? An legendum, *cum illa cuſtodia ur*? Ita haberet illud *tum* præcedens, d reſpiceret. Sane locus hic mihi val- ectus eſt.

rent) verbum proprium de peregre

 adven-

adventantibus & significantibus, alibi fa...

male) non est *prave*, *imprudenter*, secu... *prospere*.

premi) paulo minus est, quam *pelli*, nu... que vim hostium magnam, cui sustine... simus impares. Antecedit ergo τὸ *prem*... tanquam initium, mox sequitur τὸ *pelli*.

hortatus est) bene, tanquam in re ... ita facili, & ad quam non habiturus ... omnes sibi statim consentientes.

à fortuna datam) grandius sic loquit... sententiose, & cum fundamento polic... observationis.

transportaverat) proprie in respect... navigationem & naves, quibus propr... hominesque portantur. Supra *tradu*... cujus hæc est variatio.

sed etiam) relativum præcedentis *n*... *lum*, & fere semper membro potiori ad...

Græci genere) pro *de genere*, per el... præpositionis, frequentissimam in sim... locutionibus. *De genere* autẽ, pro quo... nus, secundum genus. *Genus* quoq; p... pro gente, sicut sæpe. Notanda quoq; ... tio, supra enim pro his usurpaverat: ... *lingua loquentes, qui Asiam incolerent*.

Dominatione) vocabulum invidiosu... argumento & proposito serviatur. ... *potestatem* & *imperium* dixerat.

& periculo) respicit futurum. No... tum à dominatione, cui subjecti sint i...

ſis, ſed & à periculo dominationis futuræ liberos fore.

regem) Secundum excellentiam uſurpatur de rege Perſarũ. Intelligitur hic autem Darius, qui rex dicitur non ſine occulta invidia, quam habet nomen apud populos libertatis ſtudioſos. Non autem ſolus ipſe intelligitur, ſed una cum exercitu ſuo, quod notandum. Nomine ducis totum exercitum ſignificari, etiam in populari ſermone eſt receptum.

paucis) pro *in paucis*.

accederent) animo approbante & conſentiente. genus locutionis uſurpatum in reſpectu ad conſuetudinem veterem indicandi ſententiam ſuam per tranſitionem in hanc illamve partem cenſentium.

res conficeretur) efficeretur id, quod ſuaſum erat. Per *rem* enim ſignificat negocium, de quo datum fuit conſilium.

obſtitit) malo ſenſu, & cum nota pertinaciæ, ſtudiique adverſandi.

ſummas imperii) elliptice, pro *res ſummas imperii*. Res ſumma imperii eſt idem, ac ſummum imperium. Hinc *rem ſummam imperii*, vel *ſummam imperii tenere*, pro *ſummum imperium tenere*. Atque ita loqui noſter debuerat. Pro *ſummam* tamen maluit dicere *ſummas*, quia ſermo hic de pluribus, tale imperium tenentibus.

regno ipſorum niteretur) Pro *in regno*, vel

regno inniteretur. Illud *niteretur* elegans e[...]
respicitq; fundamentum roboris ac viriu[...]
quod in eo habebant.

dominatio) Sine invidia usurpat, pro *p[...]
state, quam mox vocat.

quo extincto) Darii regno scilicet. Eleg[...]
ter autem extincto, propter claritatem, q[...]
tum Darii & Persarum regnum fulgebat[...]

abhorrere à caeterorum consilio) Est opp[...]
tum praecedentis *ad consilium accedere*. No[...]
autem non simplicem displicentiam, [...]
conjunctam cum metu gravioris mali [...]
contrarium admittatur.

ut) relativum superioris *adeo*.

confirmari) oppositum superioris *extin[...]*

sententiam plurimi essent secuti) Supra; [...]
hoc consilium cum plerique accederent, elega[...]
variatione.

non dubitans) Sic loquuntur in re, cu[...]
ratio manifesta, nec sollicite indaganda.

tam multis) Elliptice, pro *ex tam mu[...]*
quod significationem caussae habet, quasi [...]
ceretur, *ob tam multos, quod tam multi es[...]*
continetur simul observatio in his.

ad aures regias) Eleganter, de cognitio[...]
per famam, aut tertium aliquem.

cujus) Est epicrisis, seu judicium scrip[...]
ris morale.

ratio) Idem est, ac quod supra dixe[...]
consilium, sententiam, pro quibus elegan[...]

ſipatur in reſpectu ad rationem quæ ſub-
,& in ſequentibus explicatur.

n valuit) vim habuit, efficere quid po-
i obſtante Hiſtiæo.

micior) active debet intelligi, pro, qui
is amaret.

mnium libertati) emphatica oppoſitio
omnium, & *ſua*, item *libertati* & *domina-*
tor quæ declarat fundamentum ſententiæ
obſervationis practicæ.

iam) refertur ad præcedens *magis*, quod
icite ac virtute ineſt comparativo præ-
amicior, eſt enim *amicior* & *magis ami-*
lem.

In Philoſophia ex hoc capite notanda.

Pontium in bellis uſus ſingularis, ſic ut
rum poſſeſſione pendeat non raro to-
rum fortuna, qui bella gerunt.

Regii in paulo ante liberam civita-
imperii firmamentum illius guberna-
ngulis committatur, eaque perpetua.

Imperia facilius retinentur in popu-
diverſa utentem lingua per eos, qui &
a utuntur lingua, quam qui alia.

. Honores & munia tribuuntur ſæpe
rcanam rationem firmandæ potentiæ
lterio eorum, quibus tribuuntur.

. Fidem nihil magis obligat, præſertim
grinæ gentis miniſtrorum, quam ſi ſa-

lus eorum proxime illigetur ſaluti noſtr

VI. Adverſa fortuna etiam amicos an commovere poteſt ad circumſpiciendas r novas.

VII. Occaſio rerum præclare gerend rum ſemel fere tantum datur, ut propter ſit imprudentis, eam præbitam dimittere.

VIII. Poſt cladem capitalem in regio peregrina longiusque diſſita acceptam ra reſumi arma, bellumque denuo inferri ſol

IX. Liberis paulo ante populis domir tione unius oppreſſis nihil gratius, quam bertatis recuperandæ occaſio oſtenſa.

X. Alia fere dominantibus, alia multi dini expediunt.

XI. Conſervamus ſæpe alios non amc ipſorum, ſed commodi noſtri cauſſa, qu everſis ipſis ſolet periclitari.

XII. Studio commodi privati ſa omittuntur ea, quæ honeſta, publiçoc ſalutaria poſſunt eſſe.

XIII. Non diu poſſunt eſſe occulta, c multis committuntur.

XIV. Virum bonum amiciorem lil tati omnium oportet eſſe, quam domina ni ſuæ.

Styli exercitia hæc occurrunt.

I. Bellum à Dario Scythis illatum br ter consignari poteſt per explicationes c ſæ, modi, eventus ex Herodoto, Dio Sic

Siculo, Justino, cæterisque, qui ad Justinum laudantur.

I. Disquisitio politica, num prudenter fecerit Darius, quod his peregrinæ, pauloque ante liberæ gentis viris commiserit rem, à cujus possessione pendebat ipsius & totius exercitus sui salus.

III. Oratio suasoria Miltiadis potest vertitam directam & amplificari per proposita sibi duo capita generalia, quorum alterum utilitatem, eamque duplicem comprehendit, alterum ostendit facilitatem totius consilii.

IV. Oratio Histiæi, priori opposita simili modo poterit amplificari.

V. Disquisitio politica, num à proditionis crimine liberari possit Miltiades, & propterea excusari, vel laudari, quod consilium rescindendi pontis, & deserendi Darii dederit.

VI. Invectiva poterit adornari contra Histiæum, quod studio privati commodi & cupidine dominationis occasionem liberandam servitute Persarum arripere noluerit.

VII. Sententia quoque elaborari per causas, contraria, testimonia & exempla, quæ hic legitur: *vir bonus decet amicior esse omnium libertati, quam suæ dominationi.*

CAP.

CAP. IV.

H*Ortantibus*) vide quæ notavi ſupra 3,
amicis) proceribus, conſiliariis. tit-
lus ſolennis & uſitatus quondam in aulis r-
gum, præſertim Perſicorum, nec tam ben-
volentiæ, quam honoris cauſſa dari ſolitu.
Vide Curtium.

interferens) eleganter de prætextu be
cauſſaque ficta ſuo arbitratu prolataqu,
qualis non antecedit bellum, quod fit al
in cauſſa juſta, ſed dum cogitatur, dum r-
ceſſaria ad id procurantur, *inter ea ſeritur*.

hoſtem) cum effectu belli ſequentis deb
accipi, non de ſolo animo.

Sardeis expugnaſſent) De occupatione p
vim uſurpatur proprie. *Sardeis* antiquu
eſt, pro *Sardes*. Alii libri habent *Sardis*, qu
idem valet. Ob Sardes autem nominat
fingit ſe iratum, quia caput fuit Lydiæ
tius, & regia Crœſis.

præſidia) grandius, pro militibus pra
diariis, ad amplificandam cauſæ magni
dinem, & prætextus ſpecioſam juſtitia
cum obſervatione digna.

ad Eubœam appulſa) Plene additur τὸ
Appulſa verbum proprium eſt, & nau
cum.

celeriter) num ad *appulſa*, an vero ad *ce*
runt referendum? Mallem prius dicere
τὸ *celeriter* ſimul inſit cauſſa occupation

nem

empe quia ex nec opinato hoſtis venerat.
ejus gentis) Eretrienſium.
abreptos) verbum grave ac ſignificans, ſitum cum reſpectu ad conditionem dum, quam ſubeunt, qui à patria excedere guntur.
ad regem) vide ſupra 3, 4.
ad Atticam) Plene, ut ſupra ad Eubœam. ide Sanctium de Ellipſi lib. IV. p. 360.
copias) propriè de exercitu & multitu ne militari.
abeſt) compoſitum pro ſimplici, nam ſe-itur ab oppido, ut præpoſitio in verbo ſit oſa. Solent tamen ſic ſcriptores Latiniſ-ſimi.
oppido) Athenis ſcilicet. uſurpatur ergo & de urbe magna, qualem tum Athenas fuiſſe certum.
umultu) non tam terror belli & vehemen-ti ſignificatur, quam terroris vehemen-tique illius impetus plane improviſus.
am propinquo, tamq;) Repetitio empha-ti cum inſinuatione cauſarum ſufficienti-a ad illum tumultum.
permoti) verbum elegans, uſurpatumq; in reſpectu ad gravitatem & virtutem henienſium. Eſt enim minus, quam ter-r.
urſorem ejus generis) Sunt enim & alia ſorum genera, quæ omnia tamen diffe-t à nunciis aut tabellariis cæteris, quod
in

in his ſpectetur ſingularis celeritas & fe-
natio.

quam ceteri) quantum celeritatis poſ-
laretur, ſi auxilio eſſe vellent.

creati) Solenne verbum de magiſt-
tibus.

qui exercitui praeſſent) Bene, nec abu-
dat, quod metuunt, quia debebat red
Græcum verbum στρατηγοὶ, quod aliter,
per ſimplex *pratores* non bene poterat. cu
præſertim apud Romanos eſſent prætor
qui non præerant exercitibus, ut qui jus
cebant.

in eis) pro *inter eos*, quia ſequitur, *in*
quos.

contentio) notat non modo deliberat
nis ambiguitatem, & certaminis ardore,
ſed & ſtudium ſingulare tuendæ ſuæ ſent
tiæ, atque obtinendi ejus victoriam.

obviam irent) Oppoſitum τῷ *mœnibus*
defendere.

acie) id eſt, prælio, dicunt. Sed contr
dunt prælio, etiam qui ex mœnibus c
hoſte præliantur. Itaque acies notat p
lium in aperto campo, juſto ordine diſp
tis militibus commiſſum.

unus) Ita ſupra 1, 1. *cum unus omnium*
xime floret.

nitebatur) abſolute. Notat ſtudium ſ
mum trahendi alios in ſuam ſententiam
primo quoq; tempore) Illud *quoq;* elegan

Le

...ctissima est particula, non otiosa, sed in-
te..dens vim prioris voculæ. Tacitus usur-
pa.. frequentissime.

..*stra fierent*) locutio non trita, & ideo
no..bilis. vulgo *metiri castra* dicimus.

..*nimum accessurum*) Etiam hoc genus in-
..euens, de iis, qui antea timidiores, se re-
..o..igunt, & animum recipiunt.

..*e eorum virtute non desperari*) Adhuc
..e.. aliquam de ea habere, tanquam nec-
..m omnino extincta. Eleganter.

..*hosteis*) emphatica repetitio, ad inge-
..n..iam rationum copiam, quibus consi-
..ur immutatur.

..*dem re*) pro, *ex eadem re*, elliptice, i.e.
..*ndem rem*.

..*e tardiores*) eleganter, in respectu præ-
..e..ntis, *animum accessurum*, quod est velut
..p..situm hujus; quasi diceret, animum
..nihil amissuros, cognita ista hostium
..ia, & ex celeritate, hactenus usurpata,
..m..ssuros aliquid..

..*imadverterent*) paulo ante *viderent*, per
..c..tionem.

..*deri*) Nescio, num satis sit Latinum,
..*ur dimicare*. Nemo sane diceret, *incipi-*
..*c agere*: nam vel passive utrumque ef-
..us, *incipitur hoc agi*, vel active, *incipiunt*
..*ere*. Itaque mea sententia est rectius,
.. habet codex quondam meus, post à
..æclero datus dono, qui pro *auderi*, præ-
fert

fert *audere*. Quanquam cum *auderi* elegantius respondeat, τῷ *desperari*, pro *dimicare* malim legere *dimicari*.

Sequuntur nunc nonnullæ observationes.

I. Civitatis liberæ, si potentes reges habent vicinos, raro manent tutæ ac tranquillæ.

II. Ad res in locis mari vicinis cinctis gerendas longe minori equitum, quam peditum numero est opus.

III. Bellis omnibus, etiam iniquissime susceptis, caussæ prætexuntur exterius honestæ ac decoræ.

IV. Quæ in vulgus fere sparguntur bellorum caussæ, differunt plurimum ab earum caussis veris.

V. Veræ bellorum caussæ raro satis honestæ, potentiæ nimirum amplificandæ studium, aut invidia vicini florentis.

VI. Nihil æque valet in bello, ac celeritas, qua, præsertim ab initio, expediuntur facile, quæ alias sunt difficillima.

VII. Inter artes firmandæ in populo libero dominationis est, transferre habitatores istiusmodi ex suis sedibus in regiones alias, & in eorum locum alios, qui sint studiosi regii imperii, substituere.

VIII. Periculum magnum, maxime si propinquum sit, plurimum commovere animum solet.

I. Generosi atque imperterriti animi
.num, ingruente & magno & propin-
ericulo nil de spe animove remittere.
IX. Ambigua fere solet esse deliberatio,
hosti obviam eundum, an expectan-
onec ipse veniat: num procedendum
em, an manendum intra mœnia.
X. Obviam ire hosti & militum pro-
um auget animos, & hostilium fere
ut.
XI. Fiunt non raro animosiores milites
, quando sentiunt, de animo ipsorum
esperari.
XII. Ut se copiæ exiguæ opponant &
ant obviam ingenti multitudini, res
oni vulgari adversa, & ideo vix cre-
aut opinata.
XIV. Audacia inopinata etiam confi-
us antea terrori solet esse, eosque tar-
e.

Stylus in his exerceri poterit.

ormetur oratio consiliarii, Dario sua-
bellum contra Græcos, & ut ipsos
suo subjiciat.
Per modum Manifesti, quod appel-
die, scribatur declaratio causarum,
arium impulerint ad inferendum
bellum.
Disquisito fiat per modum examinis
, num caussæ belli à Dario prolatæ,

 sint

sint veræ, ac ob eas Græci meruerint tan
bello affligi.

IV. Descriptio campi Marathoni
hoc, & mox sequenti apud nostrum, al
apud alios Scriptores locis concinnetur

V. Formentur litteræ Atheniensium
Lacedæmonios, quibus implorant eo
auxilium contra Darium.

VI. Hemerodromi qui fuerint, & qu
ita dicti sint, paulo diligentiori cura ex a
quis monumentis explicetur.

VII. Suasoria, qua quis persuadere A
niensibus conatur, ne se objiciant te
tantæ hostium multitudini, sed se urbis
munimentis tueantur, formari poterit.

VIII. Fiat oratio Miltiadis huic op
ta per amplificationem eorum quæ e
apud nostrum.

CAP. V.

P*Rater Plataenses*) rei magis, quam v
respondet. Debebat alias scripsisse *P*
ensium.

armatorum) per variationem supe
militum.

completa sunt) eleganter, in respe
perfectum numerum Denarii, cui ante
tas deerat.

mirabili) non tam ob vehementia
magnitudinem, quam paucitatem co
ratam cum ingentibus hostium copiis.

..n decem millia possint adversus ducen-
..c decem millia ? Itaque fuit cupiditas
..r mirabilis.

..rabat) significans verbum, & expri-
..r cum magnitudine vehementiam &
..n upiditatis adversus omnia, quantum-
..adua.

..factum est) Variatio superiori cap. 2.
..rebus fiebat. continetque significatio-
..n aussæ, præ per transitionis hanc for-
..n eleganter insinuatur.

..erit) non tam potentiæ respectu,
..n consilii, quod dederat, de faciendis ca-
..s. Nam Miltiades valet, idem est, ac
..upra dixerat sensu contrario, Miltia-
.. non valet.

..lsi) bene, ac in respectu cæterorum
..m, qui obstabant; usurpatur quippe
.. quod obtinetur cum difficultate &
..n quasi reluctatione.

..erunt) compositum pro simplici, ob
..m sam præpositionem.

..e postero die) Illud deinde, appositum
..onasmum, potest, & solet alias ab-

..one) castrorum, ut arbitror.

..rte) non debet hoc à præcedenti-
..elli, per interjunctum comma, co-
..enim; acie è regione instructa nova ar-
..ùs, instruxerunt aciem suam tali
..it re posset circumveniri à multitu-

dine hostium, eratque modus ille ante ... inusitatus, quia nunquam ipsis tam pa... contra tantam multitudinem fuit pugn... dum: tum vero ex nova caussa novite... cogitatus & adhibitus cum fructu. Non ... commode, *nova ars*, hic *novum consilium* ... plicatur, cum ipsam speciem & ordin... nem aciei respiciat.

namq; arbores) Varie tentant vel fo... re, vel explicare locum hunc, sed sin ... cessu. Manent nihilominus obscura & ... bigua omnia, nisi hæc includas parent... qua sola unicaque locus hic integritat... dentiæque suæ restituetur verba iniq... *namq; arbores multis locis erant raræ*, quæ ... mune nihil habent nec cum iis, quæ pr... dunt, nec cum iis, quæ sequuntur.

hoc consilio) Hoc exponunt jam de ... nova, jam de arboribus frustra. Nec ... tur locus, si dicas, *non sane erant hoc co... sed quia erant consilio solenti aciei accomm... bantur*. Nihil tale vult is locus. Et quis ... so Latine ac intelligenter loqueretur ... pro, *arbores existentes ibi accommodantur* ... *lio solerti ad hanc rem*, diceret, *arbores ib... hoc consilio*? Itaque hæc quidem om... cassum disseruntur. Verba, *hoc consil*... ferri debent ad superiora, *sub montis rad... acie è regione instructa*. Datur nempe ... cur aciem instruxerit sub montis radic... diciturque id factum non temere, se...

-culiari *consilio*, ut montium tegerentur
-titudine. Et hæc quidem una fuit sed fuit
-a era, ut impediretur equitatus hostilis,
-ominus ipsos circumvenerit ac claude-
- ergo. huc faciebat tractus arborum ad
-dem montis enatarum. De quo quia ni-
-it antecesserat, idcirco additur in paren-
-hesi, *namq; arbores erant multis locis raræ.*
-ui denique ne arbores quidem solæ face-
-hoc poterant, nisi pro earum ratione acie
-posita, iccirco & hoc factum ostenditur,
-ui *nova* quadam *arte.* Hæc simplicissi-
-a verissimaque hujus loci vexatissimi ex-
-atio. Qui proinde totus ita debet scribi,
-tingui: *Deinde postero die sub montis ra-
-dicibus, acie è regione instructa nova arte, visum-
-prælium commiserunt (namq; arbores multis
-locis erant raræ) hoc consilio, ut & montiũ* &c.
-Nam *hoc consilio* est positum pro *cum hoc con-
-silio*, ut sæpe. Et hæc quidem monui jam
-ante annos undecim ad primam Phæ-
-lectionem quod hactenus à nemine ob-
-vatum miror.

-*tractu*) longitudinem notat sine copia
-altitudine.

-*multitudine*) pro *ne à multitudine*, per
-ionem præpositionis.

-*cluderentur*) militare verbum, id est, in-
-cluderentur, per circumventionem hosti-
-um tergo juxta & à fronte.

-*non æquum*) ut qui plus prodesset ho-

 stibus

ſtibus ad victoriam obtinendam, quam ſibi.
Continent hæc ſimul judicoſam cauſam
explicationem.

tamen) relativum præcedentis *etſi*.

fretus) fiduciam ſignificat ſingularem
bi alias non ſolet eſſe.

confligere) Simpliciter, quod ſupra
phraſin *prælium committere* extulerat, va
tione eleganti. Mox pro his uſurpat *dimica-
re*, quod hic ſtatim obſervandum.

ſubſidio venirent) Athenienſibus vi
cet, qui hic ſubintelligendi. deeſt eni
Pro *ſubſidio*, ſupra poſuit *auxilio*.

produxit) hoc eſt *duxit*, *eduxit*.

tanto plus virtute) Rarius loquendi g
Tanto, ponitur elliptice, pro *in tanto n*
vel *opere*, quemadmodũ frequentiſſime
junctim dicimus *tantopere*, ac idem eſt
tantum. *Plus* quoque debet intelligi cu
ſpectu comparationis membri ejus,
deeſt, ſcilicet, *quam Perſæ*.

ut decuplicem) Illud *ut* refertur ad
Pro *decuplicem* legitur *decemplicem*,
nonnulli præferunt, ſine neceſſitate.

perterruerunt) Perſas nempe,
omiſſum obſequens *Perſæ* hic intel
dum eſt.

non caſtra, ſed) remotio elegans, ad
clarandam terroris magnitudinem, cu
ſervatione conſuetudinis alias recept

qua pugna) Per judicium hæc apponuntur.

adhuc) Pro *adhoc*, quod elliptice usurpatur pro *usq; ad hoc tempus*.

est nobilius) Periphrasis superlativi, ad attollendam claritatis magnitudinem. Quo pertinet & neutrum positum absolute pro adjectivo, respondente substantivo præcedente. Vulgariter debuisset dixisse, *qua pugna nulla adhuc est nobilior*. Sed alterum est splendidius. Itaque & plus est quodammodo, quam si dixisset, *ea pugna est nobilissima*, quoniam cum comparatione dicitur, qua pugna nihil est nobilius.

nobilius) notius, clarius, celebrius, respectu famæ.

nulla enim) etiologia, seu caussæ explicatio, pertinens & ipsa ad attollendam facti magnitudinem, cum observatione conjuncta.

tam exigua) oppositio *manus exigua*, & *tantarum opum* est emphatica, eodem sine inuta.

tantas opes) supra *copias* & *exercitum* dixit. Eleganter autem hic vocantur opes, propter spei magnitudinem, quam in earum vi collocatam Darius habuerat.

Philosophia hujus capitis continet has observationes.

I. Res est admiratione digna, si admodum

dum pauci contra multitudinem ingen
ultro cupiant descendere in aciem,
multitudo fere sit terribilis natura ipsa, & ne
Hercules par duobus feratur.

II. Acierum instruendarum ars est n
gularis, conducens plurimum ad obtin
dam victoriam, nec semper eadem, sed
& alia, pro locorum ratione, & conditi
hostium.

III. Quando paucioribus adversus m
ge plures est negociis, providere deben
à tergo sint tuti, nec undiquaque circum
niantur.

IV. Tergum præstari tutum potest
per conditionem locorum, si ab eo alti &
pervii sint montes.

V. Equitatus est inutilis in locis, ar
bus frequentibus consitis.

VI. Numero & multitudine copia
plurimum plerumque fidunt barbari, p
tatemque contemnunt, sed suo sæpe
damno.

VII. Hosti auxilia expectandi no
dandum spacium, ut ea sibi jungat, s
prælium placuerit, ante confligendum.

VIII. Pauci, virtute præstantes, i
vorum superare possent multitudinem
numerabilem.

IX. Castra solenne refugium eorum
sunt prælio superati.

X. Successus inopinatus virtusque i

pe

pectata longe terribilior hostibus, quam si ante prævidissent, vel fuissent saltem suspicati.

Stylus per hæc exerceri poterit.

I. Fiet descriptio prælii inter Persas & Græcos in campis Marathoniis, per collectionem eorum omnium, quæ de eo apud Græcos & Latinos Scriptores reperiuntur.

II. Ethopœia, qua repræsentetur id, quod cogitare potuerit Datis, cum sibi obviam venire Athenienses, & palam prælium inire audivisset.

III. Encomium Græcorum, qui pro patria fortiter pugnantes occubuerunt in campis Marathoniis.

IV. Poterit eorundem scribi titulus sepulchralis.

V. Laudatio Miltiadis ob prudentiam consilii ante pugnam, & fortitudinem in prælio.

VI. Elaboratio sententiæ; *etiam exigua manus aliquando prostravit copias ingentes.*

CAP. VI.

(*Cujus victoriæ*) Transitio cum insinuatione observationis secuturæ.

(*Non alienum*) Simpliciter, pro *non alienum hoc loco à nostro instituto*, sicut alias Scriptores solent, quod notandum. Collocantur que verba hæc numeri elegantioris

gratia isto loco, cum respectu ordinis naturalis post verbum *tributum* stare deberet.

docere) plus est, quam *exponere*, *narrare*, insinuatque simul rei notabilitatem, pertinentem ad vitæ quandam informationem.

quo facilius) expolitio per declarationem finis, id est commodi, quod secum trahit ista commemoratio.

eandem esse) Sententia, observationem practicam complectens.

civitatum) rerumpublicarum, populorum sub certis legibus, quibuscunque denique viventium. Prorsus, lato sensu ponitur, sicut apud Tacitum in vita Agricolæ initio, *magnæ parvæq, civitates*.

naturam) indolem, ingenium, animum. Aliud est *consuetudo*, & naturæ hujus potius effectus aliquis, aut consequens.

ut populi nostri) Amplificatio per exemplum. Placet itaque conjunctio, quæ legitur in Msquodam meo: *ut enim populi*. Quod autem codex Leidensis pro *nostri* habet *Romani*, sine dubio ex glossa est.

nostri honores) non passive, quos habebat, sed active, quos tribuebat bene merentibus.

tenues) sumptus & pretii respectu; tales, quæ possent tribui citra magnam pecuniarum impensam.

gloriosi) qui gloriam afferunt & celebrationem, bono sensu.

effusi) oppositum est utrique præceden-
um, *rari* & *tenues*: referturque & ad nume-
im, & ad pretium, usurpaturque, cum in
eutro tenetur modus, simul significans est
pitheton, quod arguit neglectum debiti
dicii.

obsoleti) oppositum est τοῦ *gloriosi*, & signi-
cat id, quod quotidiano usu detritum, fa-
um est contemtibile, ut frequenter habita
debita vestis.

apud Athenienses fuisse) Pro *Atheniensium*
isse, sicut supra, *populi nostri fuisse*, per va-
ntionem. Repetendum autem ἀπὸ κοινῶ,
uod itiem habetut supra, *honores raros &*
nues &c.

huic Miltiadi) δεικτικῶς, cum singulari
illud *huic* est positum.

qui Athenas) descriptio encomiastica
ntentiæ serviens per comparationem cum
æmio statim memorando,

imago poneretur) pro superiori *depingere-*
r, eleganter, quia non tam ad picturam,
uam locum ordinemque respicitur.

præliumque committeret) Plus est aliquan-
, quam Germanorum anführen / quia qui
c facit, non statim necesse habet, ut & ipse
gnet. At vero qui committit, pugnat &
se. Miltiades non fuit pictus ambulans
te suos milites, eosque ducens, sed hor-
ns voce, ipse quoque dimicans manu. Ita
im mutuo se naturaliter hæc excipiunt.

Pri-

Primum est ducens, post hortans, tu
prælium committens; qui ordo inver
retur, si *prælium committens* explicaretur p
anführen.

Idem ille) Cum emphasi hæc dicuntur

majus imperium) cum fundamento p
cticæ observationis hoc & sequens adjicit.

largitione magistratum) malo sensu, p
donatione, quæ fit, ut quis adipisci pot
munia magistratus.

corruptus est) verbum elegans, quo vi
hujus exprimitur natura.

Demetrio Phalereo) significanter, & c
tacita comparatione muneris & meri
rum, opponitur Miltiadi, rhetor belli du
causarum patronus liberatori Græciæ.

Notabilia Philosophiæ ratione occurrunt.

I. An, quæ, & qualia sint virtutis reru
que bene gestarum in qualibet civitate pr
mia, scitu & observatu dignum est.

II. Eadem pœne omnium civitatum i
est natura.

III. Honores quo rariores sunt & tenu
res, hoc solent esse gloriosiores, magis c
æstimati.

IV. Honores effusi, & qui cuilibet s
judicio ac modo præbentur, solent obsc
scere ac contemni.

V. Ut honor habeatur talis, non pr

…npensæ magnitudine efficitur, sed con-
…ionis raritate.

…I. Res præclare gestæ olim depinge-
…tur in locis publicis, ut quotidiano inci-
…ento essent spectantibus ad similem vir-
…m.

…II. Olim inter præmia, quibus hono-
…r virus alicujus, etiam eximia fuit, ut
…s imago pingeretur in loco publico.

…III. Fit plerumq;, ut cum incremento
…erii, decrescat populi imperantis judi-
…, nesciatq; aut virtutem recte æstima-
…, ut dignum ei tribuere præmium.

…. In magnis imperiis ut fere aliarum
…m, ita & præmiorum, quibus honorari
…s debet, est profusio.

…. Largitiones, quibus honores emun-
… corrumpunt civitatum judicia, ut præ-
… virtutum auferant dignis, & tribuant
…gnis.

Styli exercitia instituenda hæc videntur.

… Romanos suis obtulisse raros & tenues
…res quondam, exponatur per exem-
…um in sago, tum in toga.

… Elaboretur sententia: *Rari & tenues …res gloriosi, effusi vero obsoleti.*

…I. Quæ apud Athenienses fuerit Pœ-
…porticus, unde ita sit vocata, & quam
…em, quamque usum habuerit, ex anti-
quis

quis Græcorum Latinorumque monumentis demonstretur.

IV. Invectiva oratio scribatur, qua populus Atheniensium arguatur imprudentiæ ac judicii perversi, quod honores soli magnæ virtuti debitos tribuerit meritis vulgaribus, eosque sumptuosos esse potius voluerit, quam gloriosos.

V. Demetrii Phalerei fiat descriptio brevis, vel potius vitæ narratio, quis fuerit, quomodo vixerit, quem vivendi habuerit finem.

CAP. VII.

DEderunt) in potestatem scilicet, ut præesset ei, tanquam dux & imperator. Hoc enim hic *dare*, fidei nempe & potestati alicujus committere.

insulas) grandius, pro incolis, adnotandum negotii gravitatem.

barbaros) Specialissima notione de Persis.

imperio) classis, puta, hoc est, quia imperabat classi, perque eam sibi obsequentem, quidvis poterat efficere contra pertinaces.

ad officium redire) quod debebant Atheniensibus, his autem desertis, præstiterant Persis. Non obsequium modo notat, sed quicquid pro illo obsequio dari fierique oporteat.

opibus) viribus, potentia, ut supra.

rec-

reconciliare) revocare ad officium, quale
pra dixerat, eleganter, in reſpectu ad alie-
tum per ſemel factam temerariam deſer-
nem animum.

è navibus) Præpoſitio abundat, ſicut aliis
cis. Abſunt alias hæc verba duo â Mſ. no-
o veteri, & fortaſſe irrepſerunt è gloſſa.

operibus) proprio & militari modo lo-
endi utitur, quo ſignificatur fere foſſa
m vallo, quibus cinguntur urbes, quando
tituitur obſidio. Ideo & diſtinguit mox à
eis & teſtudinibus.

mniq; commeatu) Hoc accipiendum pu-
non tam de annona, quam in univer-
omni cum aliis commercio. Es kunte
hts aus oder einkommen. Itaque ſe-
tur mox, conjeciſſe tantum de adventu
ſis Perſicæ, certo ſciviſſe nihil.

ropius muros) pro, *ad muros*, quia ſequi-
acceſſit.

ceſſit) Proprium & militare. Gallis *ap-
her*.

eo eſſet) ſcilicet negocio occupatus
iades, aut conſtitutus. Ita enim puto
ſin hujus formulæ explendam. Notat
m rem imminentem tempore præſenti.

ſcio quo caſu) formula varietatem &
rtitudinem narrationem ſignificans.

ab oppidanis) poſtquam, cum eſt viſa.

nit in opinionem) Eo modo, ſicut quid
dici-

dicitur *venire in suspicionem, conspectum, amorem*, pro amant, conspiciunt, suspicantur, opinantur. Genus Latini sermonis.

signum) adventus sui, quo animarentur obsessi ad constantiam & spem auxilii, brevi tempore adfuturi.

classiariis regiis) classiarii sunt non soli milites, sed omnis multitudo, quæ in classe versatur. Regii autem hic secundum excellentiam, Persarum regi merentes.

deterrerentur) Respicit superiora, *cum jam in eo esset, ut oppido potiretur*. Deterrebantur ergo respectu hujus propositi, quod non expediebant, non vero metus alicujus a classiariis, quippe qui auxilio veniebant. Est verbi hujus isto loco sit abusio, pro *detinerentur, dimoverentur*.

incensis) per festinationem scilicet ... matis.

statuerat) supra *constituerat*. verbum proprium hujus rei.

proditionis) Hic est titulus accusationis, qualis solenniter solebat inscribi libellis ... publice recitari. Ita, *accusatus furti, perduellionis, majestatis*, creberrime apud veteres.

à rege corruptus) de utroque dixi in superioribus. Corruptus nominatim per pecunias intelligendus, per quas labefactata ... vir antea bonus fit malus, id est corrumpitur.

à pugna discessisset) in Ms. nostro veter...

e præpositio, quod mihi rectius videtur, q a cum præcedat paulo ante, repetitio ej s ingrata est. Pugna autem intelligitur in arios, qua compellendi erant ad deditione i.

ger vulneribus) elliptice, pro *ex vulneribus* id est, *ob vulnera.*

rose dicere) solenniter & proprie, pro *de ndere tueri se in judicio.* Pro *dicere* mox pe variationem ponit *verba facere.*

iussa cognita) Etiam hoc inter solennia o verba.

apitis absolutus) Elliptice, pro *judicio capiti absolutus*; est autem capitis judicium, q judicatur de capite alicujus atque vi, trum nempe servare debeat, an amittere. Deest quoque hic conjunctio *quidem*, tu in sequentibus *autem*, quæ huic debe- at respondere.

aestimata est) Est & hoc solenne. æstimatur autem lis, quando per judicem secundum leges definitur, quantum reus debeat nine delicti, per litem ei intentati, & nem probati. Non enim lis ex inten- ne nuda, sed & probatione cæterisque bet intelligi.

entus factus erat) quasi amissus culpa adis, & iccirco civitati refundendus, cum Rege non conspirasset.

iectus est) bene, ad exprimendam rei stiam, & conditionem miserabilem.

Ratione Philoſophiæ hæc notari poterunt.

I. Ex bello in quoſcunque hoſtes, na-tur fere bellum in ipſorum ſocios, & au-tores.

II. Populus viribus potentiaque va plerumque ſolet eſſe ſuperbus, nec crede, ſe quoque malis poſſe fieri obnoxium.

III. Priusquam vis & arma tentantur, dendum, an res expediri poſſit conſil conditionibus.

IV. In obſidione omni plurimum mo-menti ad redigendum obſeſſos in pote-tem ſuam habet, ſi obſeſſi omni comm priventur.

V. In bello ſæpe res fortuita atque ex-gua converſionem rerum omnium ſolet ficere.

VI. Ex conjectura & opinione nihil in bello decernendum, quod ad ſummam in faciat.

VII. Falſa quoque maximos effectus bent in bellis.

VIII. Qui res perpetuo feliciter ge-runt in bello, cum fortunam aliquando bent adverſam, non tam non potuiſſe cere per imprudentiam aut caſus alios ſentur, quam non voluiſſe per malignita animi aut proditionem.

IX. Damnum, quod per ſumptus in

t factos ſentit reſpublica, merito repende-
res cogitur, cujus culpa hoc accidit.

X. Ut præmiorum, ita & pœnarum ra-
tio diligens eſt habenda in republica, nec ob
benefacta præcedentia, malefactum ſine
pœna transmittendum, ſi revera fuerit
ta, quod pœnam merebatur.

Stylus exerceri poterit his
modis.

I. Scribatur Miltiadis Legati ad Parios
ratio, qua eos hortatur, ut ſocietati Perſa-
re enuncient, & concedant in poteſtatem
Athenienſium & Græcorum.

II. Pariorum ad prædictam orationem
reſponſio, qua oſtendant, neque fas eſſe, ut
n deſerant, neque ulla neceſſitate ſe eo
compelli, ſic inſtructos, ut vim Græ-
rum metuere non debeant.

III. Delineentur oratione, quæ fuerint
s vinearum & teſtudinum apud vete-
Vegetio, Stevechio, Lipſio, & aliis.

IV. Ethopœia, ſive quibus uti verbis
rint obſeſſi Parii per gaudium ex pu-
egiæ claſſis adventu, poſt tot præſer-
ſidionis mala, & imminentem de-
em.

V. Fiat deliberatio Miltiadis, utrum ex-
e adventum claſſis regiæ debeat, an
um diſcedere, ſalvis ſuis copiis &

VI. Oratio conficiatur accuſatoria, sa[illegible] quis Miltiadem coram populo Athenn[illegible] ſium arguat proditionis.

VII. Oratio Steſagoræ defenſoria ro[illegible] Miltiade ſcribatur, qua quis objecta crimina diluat.

VIII. Diſquiſitio fiat, utrum juſte Mil[illegible] tiades fuerit damnatus, & annon veniam promeruerit, vel excuſationem.

CAP. VIII.

CRimine Pario) in caſu ſexto, quod ſe[illegible] cundo ſupra extulerat, ubi *accuſatum* [illegible] *ditionis* dixit. Debet autem hic intelligi præpoſitio *de*, quæ apud alios addita re[illegible] tur. *Crimen Parium* eſt intentatum ol[illegible] rum, ſeu objectum Miltiadi, & oppo[illegible] hic *cauſſa* veræ, adeoque ſpeciem tan[illegible] ſignificat. Simul eſt in his tranſitio judicii

namq; Athenienſes) Digreſſio poli[illegible] qua in cauſſam veram inquirit auctor [illegible] quam Miltiades fuerit ad carcerē damn[illegible]

fuerat) locutio notabilis, *tyrannis* [illegible] *fuit illo tempore*, pro *ipſe fuit tyrannus*, [illegible] ens granditati.

omnium) habet emphaſin, quia [illegible] excluditur, quantumvis bonus, & [illegible] multis magnisque probatus. Sunt [illegible] omnibus obſervationes crebræ, ut p[illegible] parebit, integerque locus politicus.

in imperiis magiſtratibusque) pot[illegible] ſingulari hoc dici, ſed facit pluralis [illegible] dentiam cauſſæ.

versatus) non tam actum, operam, exercitationem notat hoc loco, quam usus crebri frequentiam. nam nil aliud intendit, quam sæpe & frequenter *magistratus gessisse*, enim est *versari in magistratibus*, isto quidem in loco.

privatus) sine magistratu & imperio, quibus opponitur.

consuetudine Elliptice, pro *ex consuetudine*, est *ob vel propter consuetudinem*. Ablativus causæ, ut vocatur.

trahi) verbum significans, ad attollendam vim consuetudinis, quæ, licet aliter animos, vertat eo, quo alias per se nunquam essent ituri.

Nam) amplificatio per exemplum.

quos habitarat) puta Chersonesum, vel in Chersoneso, hoc enim hic intelligendum. Absolute tamen ita poni, observari debet.

dominationem) ad superius *Chersonesi* debet referri. *Dominationem* sic usurpat sensu in malo, plane sicut supra *perpetuum imperium*, & mox *perpetuam potestatem*, quæ sunt hujus variationes.

sed justus) correctio vocabuli invidiosissimi apud gentes liberas. Est autem justus tyrannus, qui imperat perpetuo imperio, libero paulo ante populo, sed eo volente. Nam libero populo, ideo *tyrannus* dicitur, eo volente, ideo *justus*.

vi consecutus) supra c. 2. *imperium* voc.

suorum voluntate) oppositio emphati- serviens illustrandæ veritati hujus rei, & si- mul gloriæ Miltiadis.

bonitate) supra *justitia, æquitate.*

retinuerat) compositum pro simplici *ha- nuerat.*

Omnes autem) Definitio generalis tyra- ni, ex sententia populi liberi.

& habentur) conjunctionis emphatica re- petitio, ad monstrandam invidiæ magnitu- dinem, qua laborant, qui in populum pau- ante liberum perpetuo utuntur imperio. Notanter vero ait, *habentur*, & in respe- ad præjudicium populi liberi, non *aut* *sunt.*

potestate sunt perpetua) genus loquen- notabile. Supra per variationem dixerat *per- petuam obtinent dominationem.*

tam mira comitas) Illud *comitas* expon- de *civilitate cultus & affabilitatis*. Sed de cu- quidem nihil est in hoc toto loco, quod jubeat cogitare. *Affabilitas* vero cur- diligenter ab humanitate debuerit dis- gui, ut fit apud nostrum, non intelligo. Q enim esse possit humanitas, affabilitate stituta? Et intelligenda est hoc loco ea- tus, qua nemo tam humilis est, cui non teat aditus ad aliquem. Id autem affabil non facit. Potest enim affabilis esse qu men non statim omnes admittit, etiam

n

ro mos; poteſt admittere quis omnes, nec
ta é ſtatim eſſe affabilis. Unde Cicer. ad Q.
Fr. *Nil intereſt habere oſtium apertum, vultum*
cla ſum, quaſi diceret, non ſufficit, admittere
o nes, niſi & per affabilitatẽ vultusq; ama-
bil atẽ humaniter excipiantur. Quia itaq;
e la agitur virtute, qua omnes facilitate
ngulari admittuntur, ut ipſe auctor expo-
it, ea verò nõ eſt comitas, iccirco mallẽ ſcri-
e cum Scotto *communitas.* Scilicet repu-
ſe hoc vocabulum videntur, quod pa-
eſſet commune, nec intelligerent, per
munitatem accipiendam virtutẽ eam,
quis ſe communem facit omnibus, nec
ſum hos illosve ſeligit. Quo ſenſu vo-
lum *communis* apud ipſum legitur Ci-
nem in Lælio ubi amicum vult eſſe *sim-*
m, communem, conſentientem.

nemo eſſet tam) Periphraſis ſuperlati-
ciens ad emphaſin dicti.

milis) reſpicit fortunas, & vivendi ſor-
ſive ſtatum.

itus) ſimpliciter, quod cum appoſito
m conveniendi alibi uſurpat. notanter de
iſſionibus ad colloquium.

itates) Græciæ liberas, ſpecialiori qua-
notione.

bile nomen) notum & celebre per fa-
rerum geſtarum, idque apud exteros,
præcedens apud Græcos.

respiciens) observans, indeque formi[...] sibi metus.

cum innoxium) epitheton judiciosum.

esse in timore) cum fundamento obser-tionis hæc dicuntur. Intelligit autem tin-rem propter illam Miltiadis laudem mili-rem, nomen nobile, magnamque aucto-tatem.

Philosophia hujus capitis illa potest esse.

I. Magni viri sæpe aliis damnantur cau-sis, quam quæ proferuntur publice.

II. Populi liberi metu tyrannidis tim[...] omnium suorum civium potentiam, et[...] bonorum, si privatim quaqua ratione m[...] dum excedat.

III. Populi recens à tyrannide liberi[...] libertati suæ metuunt etiam in minimis, [...] iam in iis, in quibus caussas timendi hab[...] plane nullas.

IV. In populo libero sup[r]a modum c[...] munem magnum fieri, licet per opti[...] honestissimasque artes, intutum est, [...] junctumque cum invidia & suspicione.

V. Videtur privatus vivere non p[...] qui multum in imperiis & magistrat[...] versatus est.

VI. Ipsa consuetudo imperii solet [...] rumque cupidos imperandi facere, illo[...] iam, qui alias non ita avidi sunt imperii.

II. Est & justus aliquis tyrannus, qui
pe perpetuum obtinet imperium in po-
m ante liberum, populi illius volunta-
mque potestatem bonitate retinet.

VII. Solet aliquando & liber ante popu-
rpetuum in se velle imperium, si impe-
um cernit esse justum, bonum, huma-
n civilem.

I. Artes, quibus etiam in populo ante
o gratum redditur imperium perpe-
, sunt bonitas, humanitas, commu-
a.

X. Quorum in civitate libera magna
ritas, foris nobile nomen, laus rei mi-
maxima, ii suis solent civibus timori
anquam insidias struerent libertati.

X. Quos populus metuit, eos sub quo-
ue prætextu studet tollere è medio.

XI. Mavult, quisquis potest, innoxium
e, quam se esse in timore.

Styli exercitia tractanda.

I. Narratio & historia brevis consignan-
Pisistrato, ejusque tyrannide in popu-
henienſium.

II. Deliberatio scribatur, annon è re pu-
it, ut oblata pulchra occasione poten-
iltiadis infringatur, priusquam liberta-
mnium evertat.

III. Disquisitio politica, utrum revera ma-

 lum

lum aliquod libertati publicæ timendum fuerit à Miltiade, poterit institui.

IV. Sententia elaborari poterit, *imperii cupiditatem trahit ipsa consuetudo imperandi.*

V. Dissertatio de tyrannis fiat, unde dicantur, qui sic dicantur, quotuplices sint, quibus rebus differant &c.

VI. Amplificatio virtutum, quæ laudantur in Miltiade, instituatur, per earum indolem, caussas, effecta, consequentia, exempla, comparationes, contraria, & id genus.

VII. Disquisitio in partem utramque tractetur, utrum fas sit civem aliquem licet innoxium, punire, quo securitati atque libertati publicæ consulatur.

VIII. Vituperatio Atheniensium ob punitum Miltiadem sine caussa justa, & propter solum timorem temere confictum.

IX. Locus communis de miserabili fortuna magnorum virorum in liberis rebus publicis, qua post res optime gestas ob suspiciones meras morte aut exilio fere sunt multati.

JO

JOANNIS SCHEFFERI
ARGENTORATENSIS

In

C. PLINIUM CÆCILIUM SECUNDUM
NOTÆ.

AD LIBR. PRIMUM.

II. TEntavi enim imitari Demosthenem, semper tuum) Omiserunt viri docti explicare nobis hunc
um, cum tamen sit obscurus, intellectu-
difficilis. Nemo enim mihi dixerit, quo-
do illud *nuper*, quod de Calvo habetur,
veniat cum præcedenti *semper*, quod
inet ad Demosthenem, cum tamen illæ
es ad se mutuo referantur. Vidit, qui
ionem Basileensem adornavit, ac iccir-
llud *Calvum* delevit. Sed si deleatur,
modo conveniat τὸ *tantorum virorum*,
d sequitur, cum mentio unius fiat De-
thenis? Itaque sic puto locum totum
distinguendum: *imitari Demosthenem*,
mper tuum Calvum, nuper meum. Editio-
omnes, etiam nuperrima Hackiana, di-
ctionem ponunt ante vocem *Calvum*,
d sensum facit corruptissimum. Contra

si

si sic legas, omnia erunt clara. Tentavi it[a]
imitari Demosthenem ex Græcis, ex La[tin]is
vero Calvum, quem quum tu jam ant[e] di-
ligens maxime, nuper ego quoq; cæpi a
re, ac præ cæteris sequendum propo[ne]re.
Quod de Calvi voce retinenda dixi, fuler[e]
etiam oratio ipsius, quæ orationi nostri
similis. Cicero in Bruto: *Ad Calvum rev[er-]*
tamur, qui orator fuisset cum litteris erudi[tior]
quam Curio, tum etiam accuratius quodam
dicendi & exquisitius afferebat genus:
quanquam scienter eleganterque tractabat, ni[mi-]
um tamen inquirens in se, atq; ipse sese obser[vans]
metuensq;, ne vitiosum colligeret, etiã verum
guinẽ deperdebat. Itaq; ejus oratio nimia re
ne attenuata doctis & attente audientibus
illustris; à multitudine autem, & à foro, cui
eloquentia est, devorabatur. Tum Brutus
ticum se, inquit, Calvum noster dici orat
volebat, inde erat ista exilitas; quam ille
dustria consequebatur. Habes plane v
hisce descriptum id styli ac orationis ge[nus]
quo Plinius solet uti, ut satis vel hinc liqu[eat]
Calvum esse secutum. Quod autem
vus etiam apud alios tum fuerit in pr
discimus ex Fabio, qui lib. X. Inst. c. I.
ipso: *Inveni, qui Calvum proferrent omnib*
est sancta ejus ac gravis oratio, & castigat
frequenter vehemens quoque. Imitator est a
Atticorum, fecitque illi properata mors
riam, si quid adjectum, non si quid detrac
fuit.

ꝑp.III. *Porticus verna ſemper*) Bene Ca-
taæus *vernam* explicat, *ubi ſit perpetuum ver*,
id ero non bene, quod hanc dicat *apricam*
æſtate & hyeme. Sane ſi fuiſſet aprica, id eſt
patens ſoli, non video, quomodo æſtate po-
tuiſſet verna eſſe. Quare vernam eo pu-
ei dictam, quod æſtate excluderet calo-
es nimios, hyeme vero frigora. Quod fie-
bat partim ex ſitu locoque, partim ex ſtru-
ctura, quia porticus & tectæ erant, & in am-
itum cinctę arboribus, quibus ſicut ſolis ca-
lor ita imbrium & ventorum vis arcebatur.
Li.II.ep.17.

Subjectus & ſerviens) Prius refertur ad ſi-
tum, quomodo lib. VIII.ep.20. *ſubjacentem*
lacum, & lib. II. ep. 17. *ſubjacens mare* appel-
lat. Poſterius ad conditionem, quia totum
ſpectabat ad villam, nec de jure ejus parti-
cipabat alius.

Mollis & tamen ſolida geſtatio) locum hic
cogitari, ubi geſtationes inſtituebantur,
non poteſt eſſe dubium vel propter antece-
dentia & conſequentia, quæ partes villæ lo-
catim exponunt. Sed quæ *mollis* illa, quæ
ſolida geſtatio? Puto ita dici reſpectu ſoli, quod
erat molle, tanquam ceſpite virenti ſtratum,
non tamen fluxum, lubricum, & veſtigiis
cedens, tanquam uliginoſum, aut areno-
ſum, verum ſolidum & firmum.

Cubicula diurna nocturnaque) Hic noctur-
na cubicula, quæ lib. II. ep. 17. *cubicula noctis*

&

& somni vocat, ubi capiebant somnum. A
diurna, sunt conclavia, in quæ secreti ne
cii caussa secedebant, ut submota turb fa-
miliarium soli, vel cum paucis possent e
dire, quæ factu erant opus.

Ep. V. *Timidiorem humilioremque*)
turbationes, quibus proprie summeq; dela-
tores sunt obnoxii sub bonis Principibus
Atque timidi quidem ex conscientia scele-
rum & expectatione pœnarum, quas p
ipsi agnoscunt se mereri. Humiles vero e
spe impetrandæ veniæ per simulatione
doloris, cum præsertim bonis sufficiat
ad ultionem, sæpiusque malint pœnitenti-
am, quam pœnam.

periculum foverat) Hæc sunt delato
studia sub Principibus malis. Bonorum
rorum pericula fovent, id est, promov
& augent. Exitio non lætantur tantu
sed plane exultant. Denique ne mortuis
dem quies, quo minus ab ipsis infamia j
ciorum, scriptis etiam quandoque afflig
tur.

Stoicorum simiam) Cui, *Stoicorum*?
modo, quia sectam eam amabat, sed &,
erat ante cæteras invisa sub malis princi
bus, tanquam nimis inimica & adversa
tiis, nimis amans libertatis, denique so
pienti suo verum Regis, Imperatoris,
mini nomen vindicans; reliquos omnes
putans pro servis, atque stultis. Cur *simi*

qui imitari cultores ejus sectæ studeat gravitate vitæ, libertateque sermonis, faciat id tum ridicule, ac inepte.

... gmosum) tanquam cicatrix, quam ac-eprat Rusticus, cum Vitellii esset Prætor, ro stigmate haberi deberet, quo fuerit in ... ob servitium Vitellio præstitum, cum ...brentur odio, qui stetissent à Vitellii ...ribus, eum ad imperium venisset Vespa-...ns.

...lixerit ei) Oportet plane Regulum ...me inimicum gravemque fuisse viris ..., cum ne Metio Caro quidem, & ipsi ...orum eorum delatori, probare se po-...r, sed ab eo fuerit reprǣhensus.

... mortuis) Quoniam accusante Caro ...pcio fuerunt affecti.

... adhibuerat) in signum inimicitiæ. ... amici se mutuo ad hoc invitabant, ...ue pars & officium amicitiæ, invitanti ...i, & recitantem audire. Vide infra ...ep. 17. & hoc ipso lib. ep. 13.

...am) ut patronus, ejus in judicio de-...dæ caussa. Verbum solenne, de quo ...ius.

...amur nos) tuebamur partem aliquam ..., quæ in disceptationem & judicium ...t, auctoritate sententiæ à Modesto la-...c sententia. Unde colligo, Modestum ...omitiani temporibus virum Præto-...isse.

quod

quod flagitium, si male) Recte Catarus ... *magnam infamiam mihi injussissem*. Sed ejus rei infamiam? Iniquitatis, quod virum ... mum ausus essem reprehendere. vel ... lationis, quod in gratiam Domitiani; ... ve, quod timore Reguli, contra mei ... sententiam de eo sustinuissem male ... Debet autem hic notari, delatorum ... bile artificium, per ambiguitatem qua ... num incautiores inducendi in ejusmo ... sponsa, quibus aut in famæ, aut in vitæ ... culum prolabantur.

Respondebo) Ars singularis subterfu... dæ responsionis ad insidiosam quæstio... per illius dilationem ex peculiari causs... hic, respondebo, si caussa ejus debito co... scetur tempore ac loco. Respondebo, ... sa ejus poterit in integrum restitui. De... nato non respondebo.

At ego) Ars alia, qua periculum re... sionis vertitur in interrogantem. V... respondere ad id, quod interrogare ... est. Nempe qui interrogat, videtur d... re. Qui autem dubitat de sententia F... pis, tacite insimulat eam iniquitatis.

apprehendit) prehendit, prensat, ... serio ac enixe rogantis.

videas Plinium) visites, convenias ...

Livia. Cum) Distinctio in omnibus ... sa. Locus totus sic legendus: *Coimus ... cum Livia, cum alter ad alterum tende...*

Ex..nit Reguli mandata. Sententia eſt, Spu-rin..m tendiſſe ad Plinium, hunc viceverſ..a Spurinnam. dum ſic uterque in via eſt, ..c..rrunt ſibi mutuo in porticu Liviæ. ..ec..pit editores illud *in porticum*, quod non ..e..igebant hic eſſe idem ac *in porticu*. Sed ..l..d *cum* hoc loco idem eſt, ac *dum*, vel ..p..citer, cum eſſemus in eo occupati, ut ..re..remus, *coimus*. Sic enim mallem, pro *..imus*.

S..rius Rufus, cui eſt) Caſaubonus vult, *..eſt*, nempe ut ad Plinium tacite refera-.. ..robo; ita namque exigunt ſequentia: *..o mihi cum Cicerone æmulatio*, quę oſten-.. Plinium de ſe intellexiſſe dicta.

..rat ſemper) vexatus à mala conſcien-..

..i) ſignificanter, id eſt ei, qui ob hoc ..commiſerationem & auxilium mere-.. non majus nocumentum. Sed nimi-.. ..le horum eſt ingenium, ut nullius ..cunque calamitate ſatietur. Id quod ..uoque monui.

..oſus) Non *diſcordiarum fautor*, ut ex-.. ..atanæus, ſed is, qui facile in partes ..hit alios, qui multos habet ſectato-.. à multis ſuſpicitur: Plautus Aulul. ..v. 49. *Venit hoc mihi Megadore, in ..., te eſſe hominem divitem, factioſum*, .., talem, qui facile quidvis efficiat ..os, habeatque eos junctos ſibi & ob-

sequentes. Factiosus enim proprie, qui fa-
cile quid efficere potest. Itaque inertes
opponuntur apud eundem Plautum in Ba-
chid. III. s. 6. v. 13. *falsi falsimoniis, lingua fa-
ctiosi, inertes opera.* Non satis convenien
Turnebus *dites dapsilium dictorum* expla
quia *factiosi* veteribus *opulenti*. Nam con
distinguuntur ab opulentis, ut videmus e
loco Aululariæ, & nostro Pliniano. Facti
ergo lingua, qui lingua tenus faciunt
rimum, at cum præstanda ipsa opera,
vero sunt inertes.

hac concussa) ille timor Reguli, illa
torum cura, & sectandi ejus studium.

Ep. VII. *renutu*) Vocabulum pr
infrequens.

contra unum hominem) quem? quem
que nationis Bæticæ. Hoc, inquit, po
excusare cæteris Bæticis, si contra un
tantum me paterer fieri advocatum. N
cum contra omnes Bæticos totamque p
vinciam fieri debeo, nequeo id facere
va fide mea.

confirmaturum) rationibus firmis pe
surum, recte me facere, quod detracte
esse illi contra totam Bæticam provin

Ep. VIII. *vaces sermoni*) Quærit
næus, cur appellet sermonem, quæ vi
fuisse oratio, idque ait factum, vel quo
bita esset ad præsentes, vel quod es
missa, & finitima sermoni quotidiano

r m neutrum horum caussa est. Non illud, q a & oratio ad prçsentes solet haberi. Non h , quia finitima sermoni quotidiano non p tulabat tantum curæ meditationisque, q ntum se adhibuisse testatur noster, cum a componeret, neque tantum emenda- ti is sollicitæ, quantum exigit à Saturnino. Meminisse igitur Catanæus debuerat, quod a lo ante monuit de modestia Plinii, sem- e parce de se loqui. Ea enim vera caussa *sermonem* maluerit vocare, quam *oratio-n*.

Bibliothecam dedicaturus) Locus obser- dignus, qui docet curam circa instru- s bibliothecas iis etiam temporibus. At- primum quidem impendisse operam, ut rentur bibliothecæ in publico, neque næ modo, sed & in municipiis, sicut hic natur Bibliotheca à Plinio instructa i. deinde curam eam fuisse non modo ipũ virorũ, sed & privatos facultatibus ntes hoc modo studuisse utilitatem pu- afferre. Postea bibliothecas illas pu- traditas solenni quadam dedicatione. emo dedicationem istam esse factam one habita plerumque ab eo, qui dedi- , cujus argumentum fuit muneris am commendatio, partim ab animo ntis, ea cupide agendi, quæ veræ liber- nt convenientia; partim à ratione mu- cujus sit solida utilitas, & quæ ad plu-

rimos pertineat, duretque tempore lo simo.

fuerit pressus demissusq;) Miror, Boxh um putasse, *fuerat* hoc loco legendum si respexerit ad orationem, sicut eam ha ad municipes. Contra enim loquitu ea, prout debuit edi. Sententia hæ etiamsi dedero operam, ut ne oratio a stylo attollam argumentum & amplifi tamen gloriosior videbor:

pressus) non est *in tenui figura*, quod bat Catanæus, sed argumento arctissi hærens, eaque tantum persequens, q eo maxime sunt necessaria, nec omitt sunt citra vitium. Opponiturque co qui se diffundit, & ad ea etiam venit non sunt necessaria, modo faciant ad a ficationem materiæ, dignitatemque augeant & attollant.

lenocinetur) Catanæus, *blandiatur*, est nihili. *Lenocinari* hoc loco est *afferr tiam & favorem*, ut, sit sententia: Licet strata necessitate possit fieri, ut hæc p catio gratiæ ac favoris aliquid obtinea alias, & si citra necessitatem instituit let esse odiosa. Ita Auctor de Caus Eloq. c. 6. *Ipsa sollicitudo commendat tum, & lenocinatur voluptati.* Vid. in ep. 19.

agendæ rei necessaria) Etiam hunc l Catanæus male intellexit. Necessaria

ii sunt, quæ ad rem agendam, sicut et, necessario requiruntur. Quale quid exemplo fuit non commendare libe- em, quod putat Catanæus, id enim arium non fuit, sed postquam fuit pro- m, commendare ipsam per oratio- neditari commendationis capita; co- de ratione veræ liberalitatis, eadem noria exicidant, consignare stylo, & ia sunt hujus generis, sine quibus ea non potuit componi.

cere) Catanæus, *persuadere per indu-*, quali rhetores utuntur. Imo *indu- nus* simpliciter est *dare, primum offer-* æc scripseram, cum me opportune Vir Cl. Dn. Johan. Columbus, Poe- hac universitate Professor Regius, meus dilectissimus τὸ *inducere* videri itum pro *ornare, commendare*, quomo- *a inducta argento* leguntur apud Ju- . Puto veram esse hanc interpreta- . Nam & *tectorium* reperitur dici *in-*, & *crusta marmoris* apud Senecam, um, & alios. Etiam *colores* dicun- *ici* quod in Graphice jam pridem no- g. 63. Horatius in Arte

umano capiti cervicem pictor equinam
ngere sibi velit & varias inducere plumas.

is non intellexit, sed existimavit, me- cutum, quia & Medici dicuntur *in-*, si quando unguenta & id genus in-

ungunt. Contra Plinius potius hos reſpe-
rit præſenti loco, quoniam de medicis
cedit.

eos etiam) non tantum vulgus Corn-
ſium, quod ex liberalitate noſtra tame
pit utilitatem, quando parvuli ejus l
per eam educantur; ſed alios quoſcun
extra Comum, qui ex liberalitatis eju
ſtræ commendatione, ſcripto compreh
non alium habere poſſunt fructum, qua
forte ad ſimilem honeſtam liberalit
concitentur.

Ep. IX. *pluribus cunctiſq;*) Non eſt d
um, quin *junctiſq;* ſit legendum.

neceſſaria) Barthius vult, *voces ſeria*
non perſuadet. Reſpicitur hoc voca
ad id, quod præcedit, *ratio videtur con*
Nam conſtat ratio, cum intelligitur, ex
nea & certa cauſſa quid impenſum eſſe.
ut conſtet ratio actionis, non ſufficit, a
nem eam eſſe ſeriam, ſed habere cauſſa
neceſſitate quadam eſſe ſuſceptam, q
hoc loco videntur, quæ ex cauſa civ
officiorum, ad quæ ſibi mutuo præſt
tenentur, qui in eadem civili vivunt
tate, ſunt ſuſcepta.

frigidis rebus abſumſeris) Boxhornius *ab*
Et jam diu ante ipſum ita edidit Bu
rus, & in ſuis membranis reperit Bart
Editiones veteres habuere, *abſum ipſi.* S

eo locum totum ita legendum: *frigidis rebus* ab... *nſt? Ipſi quod evenit mihi.*
p. X. *At ego nunc*) Recte faciunt, qui legunt, *aut*; debet autem ei ſimplex comma ...nitti, quia illud *multum*, quod præcedit, ... *addidit*, refertur, etiam ad *miror* refe... ...lum eſt, cum alias τὸ *magis* non habeat, qu... pertineat.
...*c caſtigat errantes*) Si propoſitum reſpi...ia, nam alias ne emendare quidem pote...t niſi ut prius caſtigaret. Caſtigatio igitur ...o fuit ejus ſcopus. Hæc eſt ſententia.
... *prudens*) non eſt *ſuſpenſus* & *expectans*, ...d vult Catanæus, ſed adhærens, qui non ...eſt deſerere quem, qui ſine quo non pot...eſſe æquo animo. Abſolute ita poni, hic ...ndum.
...*bnoto libellos*,) ſubſcribo, ſcribo in calce ...li, quid cenſeam de re propoſita per li...um, paucis brevibusq; verbis. Vide Gu...cium de Offic. Dom. Aug. lib. 1. c. 35.
... p. XII. *utcunq;*) referendum eſt ad ſe...ns *magnum*. Eſt autem *utcunq; magnum*, ...d non ſimpliciter magnum, ſed ſuo mo...tale, quatenus eſſe magnum poteſt. ... hic elegantem habet ſententiam, ſi at...datur illa infirmitas omnium ſolatiorum ...anicorum contra mortem, de qua ſcri...res Chriſtiani ſæpiſſime.
...*retia vivendi*) *Pignora intelligit*, dicit Ca...eus, quod eſt ineptum. Pignora dantur

pro re obtinenda. sic pignora vitæ erunt, quibus obtinetur & servatur vita. Nil ille noster vult hoc loco, sed de pretiis vitæ loquitur, quæ ipsi sunt mercedes, præmia, fructus. Hoc vult, etiamsi tot amici, cognati, liberi potuerint videri tanti, ut posset vir non exiguum percipere vitæ suæ commodum, si eam in ipsorum utilitates protenderet, tamen maluit ea carere.

habebat enim hoc mortu) Mallem, *habebat*, ut responderet τῷ *recesserunt servi*, cum præsertim mox sequatur & de uxore *digrederetur*. Liquet enim, sermonem esse non de Corœlio, sed his.

fecisset, quod optabat) interfecto scilicet Domitiano, ut superesset latroni.

perseverantem) morbum scilicet. Qui quia mitigari non poterat, sed manebat idem, ideo plane quæsivit eum effugere, idque per constantiam temperantiæ, quam mox inediam appellat.

Ep. XIII. *in stationibus sedent*) Non enim stabant tantum, licet à stando loca illa publica nomen accepissent suum, ac in eis ab initio fortassis tantum staretur, sed & frequenter sedebant, quod notandum.

simpliciter) sine ulla dissimulatione. Opponitur enim τῷ *dissimulanter*.

qui studia, ut non simul & nos amet) Monet Gruterus in Palatinis legi, *quin nos amet, studia non simulet*. Illud *simulet* etiam in aliis

occ

currit. Quare puto, locum totum ita legendum: *Neq; enim est fere quisquam, qui amet, ut studia non simul. Et his ex causis* &c. Sententia convenientissima. Vult ostendere causas longæ moræ in urbe, officia videlicet amicis præstanda, eaque, quæ non poterant brevi tempore expediri, illæ namque auscultationes recitationum. Poterat quis dicere, unde tot recitationes? respondet, quia qui mei sunt amici, illi simul sunt litterati, alios amicos vix habeo. Quia habeo amicos non paucos, eosque litteratos, hinc eorum multæ recitationes.

Ep. XIV. *percucurrit*) Catanæus, *ante ætatem administravit*, quod ignoro, unde collegerit. Nullum certe verbum ea de re in epistola, & quia pauculis annis minor Plinio dicitur, contrarium potius sequetur. Atque illud *percurrere* notat honores alium post alium oblatos sine multo temporum intervallo, quod intercedebat alias inter honores aliorum.

quasi præmium) ut possint voluptatem capere honestam, etiam ex decenti forma mariti, nec jungantur illi, cujus etiam aspectu terreantur.

Ep. XV. *echinos*) qui sunt de genere testaceorum, quæ gignuntur in mari. Miror Catanæum confudisse cum animali quadrupede.

Gaditana) Inepte *cantica* & *gesticulationes*

explicat Catanæus, cum ſit ſermo de edul. Addit tamen, legere quosdam *Gaditanos* ut ad *echinos* referatur. Verum libri omnes habent *Gaditana*. Et eſt hæc lectio veriſſima. Intelliguntur enim ſalſamenta. Oribaſius lib. IV. Collect. *Laudatiſſima omnium, quæ nunc in uſu ſunt. Gaditana ſalſamenta, quæ & Sarda nuncupantur.* Nicoſtratus vocat Γαδειρικὰ ὑπογάστρια, quia fiebant ex tyrrorum abdominibus, quorum copia fuit frequentiſſima circa Gades.

Ep. XVI. *antiqua*) non opponuntur peregrinis, quod vult Catanæus, ſed novis & recenter effictis formatisque, qualia Græcis πεποιημένα, Ciceroni *facta*, nec temere uſurpanda, ut magiſtri teſtantur.

ſi retractentur) ſcilicet *impetu illo, & ſi vacua amputentur*, inquit Catanæus. Sed non aſſecutus eſt ſcriptoris mentem. Hoc vult, non placere tantum, quando ſemel audiuntur, propter illum impetum, ſed & ſi audiantur & legantur ſæpius. Sunt nimirum quædam grata, ſi prima vice audias, at ſi ſæpius, ut poſſis introſpicere ac examinare, perdunt gratiam, quia exterius tantum ſpeciem habent pulchritudinis, intus ſunt inania.

eſt ergo mecum) eſt apud me. Vide Alexandrum.

Ep. XX. *incomprehenſibilis*) qui non poteſt comprehendi, capi, teneri, ſemperque habet effugia.

da quasi subscriptio) Nam subscriptio rie accusatorum secundariorum, qui se ebant primario, nec semper in omnibus ccusationis capitibus, sed quibusdam, is, alii illis: fiebatque in libello accusa), per sub notationem nominis cujusq;, gnificationem delicti, cujus reum accunum esse censeant suo quoque nomine, adjectione perbrevi caussarum atque num.

ntum editas) scripto, non habitas per uetam actionem.

consilio fui) Catanæus: *assumptus fui iudex ordinem pro consultatione rei dubiæ.* Nihil is. In consilio esse dicebantur propriè niterque viri legum periti, qui adhibeur à Prætore, ut de ipsorum sententia t judicium ferri æquum ac conveni- Cic. IV. Ver. ubi Verrem incusat neæ hujus consuetudinis. *Te tuo consilio so, viris primariis, qui in consilio C. Sacertibiq; esse solebant, remotis, de re judicata asse, teq; eum, quem C. Sacerdos adhibito io, causa cognita absolvisset, eundem remosilio caussa incognita condemnasse.*

ipsis campis non fas) liquet hinc, per *cam*to & superiori loco agros esse intellilos. Virgilius 1. Geor.

Exercete viri tauros, serite ordea campis.

on corrupite) Lectio non videtur ido Revera enim corrumpit, qui facit arte

qua-

quadam, ut judex transſeat in ſuam ſente-
tiam. At hoc facit Plinius, exigendo lo-
gam epiſtolam, ſi velit diſſentire. Neq;
melius, quod habent alii, *num corrupi*, qu
idem dicitur per interrogationem. Malu
alii, *nam corrupi*. Sed quia illud *nam* cauſa
eſt, non video, qui poſſit hic quadrare, cu
præcedat nihil, cujus cauſa debeat affer
Puto igitur ſcribendum: *Nunc corrupi te*,
ſit confeſſio jocoſa.

Ep. XXI. *melius auribus, quam oculis ju-
catur*) dum ex fama & teſtimonio alioru
de ipſis colligitur, quod ſperandum metue
dumve ſit. Ad ſermonem ſervorum, qu
putat Catanæus, nihil hic reſpicitur.

Ep. XII. (*ſuſcipere vel ponere*) Debent diſti-
ĉte ad ſuperiora referri, ut *ſuſcipere* intel
gatur de conſilio mortis, *ponere de* conſi
vitæ.

confuſioni) perturbationi, verbum r
vum.

Ep. XXIII. *& auxilium ferrem*) Conju
ĉtio hoc loco eſt delenda. Niſi putamus ſc
pſiſſe, *num & auxilium ferrem?*

ut perferatur) ut perſonam illam po
ferre ac ſuſtinere, nec cogatur eam imm
tare. quia illa immutatio pugnat cum rat
ne ſapientis, qui proſpicit futura, nec teme
quid ſuſcipit, cujus aliquando ipſum po
pœnitere. vide Cic. de Offic. l. 1.

Ep. XXIV. *malo emptio*) nimis cara, cu

pr ium excedit plurimum bonitatem rei, sic contra *bona emptio*, cum pretium est minus. Unde *bene emere*, qui vili pretio emit, apud Senecam & alios.

AD LIBR. SECUNDUM.

Ep. I. RESERVATUS. *Annum*) Notat Gruterus, hæc in Palatinis jungi. Sed tum putat, *anno tertio* fuisse scribendum. Credo ego, lectionem esse bonam, si post *-esimum* scribatur comma. Nempe potest elliptice intelligi *reservatus annum*, pro *reservatus ad annum*. Sane *excessit annum*, pro *defunctus est*, *mortuus est illo anno*, non existimo probari posse, ac sic necessario cum antecedente debere conjugi.

...risque eadem regio) Puto hic deesse quidpiam. Nam *est mihi hæc regio*, pro *in hac regione natus sum*, *est mihi patria hæc regio*, non puto inveniri apud quenquam probatorum.

Ep. III. *Summa est facultas*) Mallem, *summa facultas*, nisi putes utrumque scribendum, *summa ei est facultas*. Sane *est*, quam *ei* ... us aberit per ellipsin, ac intelligetur.

...scit controversias) Rectius, *ponit*. Si enim ...scit, non potuit ab aliis, quam auditoribus. At his mox permittitur electio. Ipse *...ponebat*, id est, *proponebat*.

...œmiatur) Verbum novum.

Ep. V. *intentionem scribentis*) Buchnerus refert;

refert ad intentionem Plinii, *non minore cu-ra legas*, ait, *quam scripsi ipse*. Mallem ego [illegible] quocunque scribente accipere, ut intentio scribentis ea sit, quam adhibet, quisquis [illegible] bit. Cujusque scribentis enim curam & [illegible] tentionem, esse majorem, quam legentis, [illegible] apertum est.

admoveris, interim istis) aliqui pro com-mate hic punctum ponunt. Sed abesse debet omnis distinctio : cohærent enim, *cum* [illegible] *tuam admoveris istis*.

principia librorum) Ea intelligit, quæ [illegible] ctores speciminis loco offerre amicis aut [illegible] ritioribus solebant, ut ex eis darent judici-um de toto opere, integroque libro. Hac [illegible] exemplum apud Phædrum lib. IV. c. 7, [illegible] notanter Phædrus subdit, *quid tibi videtur*.

Ep. XI. *dispositus*) Catanæus putat, *virum dispositum* vocari, qui sit aptus in coaptandis singula locis suis. Ego putem eum intelli-gi, qui possit promptitudine singulari [illegible] dexteritate occurrere omnibus, quæ [illegible] sunt objici, aut caussæ ipsius nocere.

probabatur ipse : præterea) Distinctio [illegible] mihi prava videtur. Mallem *ipse* conjungere cum *præterea*. Sententia est, stipulatum [illegible] mam à Martiano, sed pro Prisco, cui h[illegible] operam commodaverat; ipsum autem [illegible] se accepisse summam aliam.

nomine unguentarii) tanquam si Mar[illegible] no unguentum vendidisset, inquit Ca-

na[illegible]

æus, Quæ explicatio ſine dubio eſt falſa. Quomodo enim hoc conveniet cum vita hominis compti & pumicati? An vendere nemo unguenta poteſt, niſi pumicatus? *Unguentarium* ergo dici puto pecuniam, quæ cui datur pro comparando ſibi unguenta. quemadmodum & *calcearium* tali ſenſu legimus apud Suet. Veſp. c. 8. ubi de curſoribus claſſiariorum, *petebant conſtitui aliquid ſibi calcearii nomine.* Adde Torrentium ad hunc locum, ubi docet pariter *clavarium*, *ſolarium*, *vaſarium*, apud Tacitum, Ammianum, Ciceronem ipſum ita poſitum reperiri.

Ep. XII. *exectum & exemptum*) Faber mallet *exutum & exemtum*, quod Buchnerus probat. Verum quia codices diſſentiunt, contra unus eſt, qui habet *exactum*, plane puto ſic fuiſſe ſcriptum. *Exactus* enim idem ac *expulſus.*

Ep. XIII. *dulce*) putat Catanæus, ad epigrammata referendum, quorum ſcriptor fuerit. Atqui ſequitur in eadem periodo *in negotiis agendis.* dulce itaque intelligendum, quod opponitur aſpero, torvo, quale nonnullorum, cum ad diſceptationem veniunt. *nec tamen vincitur*) Quid eſt hoc *vinci*? An vinci debet, qui amatur? quæ autem iſta debet eſſe victoria, vel quarum rerum? Niſi accipias de amore, quo ſuperantur alicujus merita, non video, quid hæc

velint

velint. Ut *vincitur* sit idem ac, non am[...] amplius, quam merita ejus admittant, [...] excedit, non superat aut vincit amo[...] merita. Quanquam ambigam, an se [...] habeat scriptura.

Ep. XIV. *ad declamandum*) Prob[...] pense, quod suspicatus est optimus Gro[...] vius, *à declamando*.

excipiantur) ab auditoribus videl[...] edentibus clamores, dum laudant & ap[...] bant. Supra: *infiniti clamores commove*[...] Quæ hic Catanæus notat, pretii nu[...] sunt.

sola cymbala & tympana illis cantibus de[...] Quæ si adessent: Ideæ matris aut Cybel[...] cerdotum, gallorum, & eviratorum [...] tus possent videri. Hæc loci est sente[...] Nam instrumenta ista ad Sacerdotes [...] pertinent, quemadmodum & ululatu[...] quo sequitur. Videndus Apulejus, & qu[...] Iside scripserunt.

Ep. XV. *nihil tamen æque gratum*) [...] *tamen* locum hic non habet, est enim a[...] sativum, cum potius requiratur ca[...] Suspicor scripsisse nostrum, *nihil tam g*[...] *est*. Postea irrepsisse vocabulum *æqu*[...] glossam, qua quis illud *tam* exposuerat[...] factum esse *tam æque*. Quod cum ali[...] eptum videret, suspicatus est, illud *ta*[...] compendium τȣ *tamen*.

Ep. XVI. *ne quod ego dedissem, popul*[...]

per) Sententia eſt, ne id, quod ego remi-
ſiſſem, irritos habendo codicillos illos, id ſibi
vindicaret populus, ac tanquã quod nullius
eſſet, juſtoque careret domino, dum per co-
dicillos ablatum eſt hæredi, is, cui codicillis
datum, non vult accipere, invaderet.

eat hæredi donare) mihi ſcilicet. Vult,
tiamſi accipiat, quod ſibi datum ſit per co-
dicillos, poſſe tamen id donare hæredi, atq;
beneficio eum devincire ſibi.

quod in hæreditate ſubſedit) *Subſidere* dicun-
tur quæ tendunt deorſum & ad inferiora.
ſubſidere in hæreditate, quæ per codicillos
m ant ad alios, infra conditionem hære-
dum conſtitutos, neque manent ſuo loco
u ipſos hæredes.

E XVII. *jumentis paulo gravius*) veteres
abiiſſe *junctis*, teſtatur Catanæus. Idem in
. reperiri ait Gruterus. Atq; ſic omnino
legendum eſt. *Juncta* notant vehiculũ ſive
m. Solet autem in arena iter eſſe dif-
ficilis vehiculis, quia rotæ impediuntur ab
a cedente altaque. Id ergo noſter vo-
quod non intelligitur, ſi *jumentis* lega-
. *Juncta* pro vehiculo, & junctis ad id ju-
is uſurpari, docui pridem in de Re Ve-
ri. lib. 1. c 12.

ractius) adverbialiter à *retracte*, nec
convenit alias *retractius amplum*.
non obſervarunt editores Fori Ro-
qui pro nomine venditarunt. Eſt au-

tem

tem *retracte*, si quid retro actum, positum collocatum.

admittit orientem) Non video, quæ sit ratio horum verborum, collata cum sequentibus, *occidentem altera retinet*. Potest retinere etiam, qui admittit. An scripsit noster, *amittit*? Ut sit sententia, solem orientem non satis longo tempore ibi durare, contra quam fit in sole occidente ad alteram fenestram.

in apsida curvatum) Hoc notandum. habuisse veteres cubicula figura non semper ex rectis lineis, sed & curvis constante, specie lunari. Videnturque id fecisse studio, ut in eis solem haberant perpetuum, quod in alteris fieri non potest.

sed lectitandos) *Lectitare* est idem, ac frequenter legere. Vult itaque copiam librorum non fuisse magnam, ut qui paulo esset studiosior, eundem librum sæpius cogeretur relegere.

tabulatus) Assentior iis, qui hic *tubulatus* legunt.

modica cœnatio) Liquet hinc, cœnationes à cubiculis fuisse diversas magnitudine potissimum, & cubicula fuisse minora. cœnationes vero amplissimas, quoniam etiam grande cubiculum vix æquare potuit cœnationem modicam. Qua re puto & cœnationem fuisse distinctam à triclinio. plerosque triclinium & cœnationem

[illegible]rero eodem. At noster distinguere vi-
[illegible]tu, quia supra triclinia memoraverat,
[illegible]eadmodum & Sidonius facit lib. ep. *Ex*
[illegible]o fit in dietam sive cœnationem transitus.
[illegible]e duæ) veteres & Palatinus, *Zeta duæ*,
[illegible]t, neque debet immutari. Vide Lam-
[illegible]di Heliog. c. 30, & ibi Salmas. Et sic in-
[illegible]endum.
[illegible]terea cœnatio) Differt ergo zeta, & cœ-
[illegible]o Sed quæ est differentia? quod hæc es-
[illegible]or, illa minor. quod colligitur quia
[illegible]cnatio una Zetis opponitur duabus.
[illegible]atis commode Vossius in Etimolo.
[illegible]nificat ædificium ac partem domus, quæ
[illegible]m habeat ac cœnationem. Contra po-
[illegible]e sese habuit, ut liquet.
[illegible] tenera) Hoc non assequor. Quomo-
[illegible]n dici potest vinea *nudis pedibus mollis*
[illegible]es? Nihil tale spectatur aut commen-
[illegible] vinea. Quare lego *via*, pro *vinea*.
[illegible]ca) Sirmondus explicat cubicula,
[illegible]is privatis studiis operam dabant,
[illegible]unt, quæ vulgo *Studia* aut *Cabineta*,
[illegible]: nimis generalia, nec vocem expli-
[illegible]. Puto Zothecam dictam, quod in ea
[illegible]atur sigilla, picturæ, tabulæ, alia id
[illegible]su rariora. Nam ut *Zographus* is di-
[illegible]i pingit, qui res varias, animalia, ho-
[illegible]primit coloribus, ita & *Zotheca*,
[illegible] jusmodi, animalia, homines, sive
[illegible]e ficta, sive alio modo formata cu-

ſtodiuntur. Qualia & ipſa hodie *Cab...* dici conſueverunt.

In hanc ego dietam) Hic *dietam* vocat, q... paulo ante dixit *cubiculum*. Id quod n... dum. Docet enim, iſta promiſcue uſurp...

ſufficit etiam vicus) Peſſima diſtin... quam tamen ſervant omnes. Scribend... *Frugi quidem homini ſufficit, Etiam vicus, ...* *una villa diſcernit*. *In hoc* &c. Sententi... Copiæ, quas præſtat Oſtienſis Colonia... ſunt ſufficere homini frugi. Præſtat ta... etiam vicus aliquas copias, inter que... cum & Laurentinum interjecta eſt ... tantum villa. Hoc enim eſt *diſcernit*, v... cet *ſecernit, diſcriminat*, à Laurentino ne...

Ep. XIX. *Oculi, manus præpediuntur* ... pediuntur. & oculi quidem, quia inten... bent eſſe ſcripto : recitatio enim fiet ... ſcripto, manus vero, quia librum ſe... ptum coguntur tenere.

ineſſe repetundarum) Veteres & Pa... habent *eſſe*, quod haud dubie eſt re... Ordo: *colligendum fuit cum hac ipſa lege* (... tundarum) *tum aliis* (legibus) *eſſe nobi...* *poſtularemus lege repetundarum*. Illud ... *bis*, eſt, *nos habere*. Catanæus aliena ha...

Ep. XX. *ingraveſcit*) ſic abſolute ... notandum eſt. Niſi ſuſpicetur aliquis ... olim, *morbus ingraveſcit*. Poſt per co... dium factum eſſe *mos*, quod *mox* pepe...

cum conſuleret) aruſpicem videlice...

non multum abſimile priori, ac iccir-
andum.

AD LIBRUM TERIUM.

Empus exegerim) eſt pro ſimplici *egerim*. Quomodo Phædrus *exigere* *tenebris*.

ſtria ſera) Non ſunt aſſecuti neque æus, nec Buchnerus mentem ſcripto- io diverſa notat in ſenibus, unum, ſi nt fieri induſtrii, alterum, ſi ambi- Induſtrios intelligit, curſitantes & os de rebus ſuis, facultatibus, opi- acquirant, conſervent, augeant. Hu- i induſtriam ait eſſe ſeram, ſi in ſene- emum ei datur opera. Nempe juve- t labore ac induſtria parare, ſenum partis frui. Quod ſi ſenes facere inci- quod neglexerunt juvenes, ſera eſt iſtria, cum priusquam poſſint quid re, eis diſcedendum ſit è vita. Ambi- ntelligit ſollicitos de honoribus & bus publicis. Hujusmodi ambitio- it eſſe turpem, quoniam arguit vi- rem actam per ignaviam, cum vix inhonorata, in qua virtus ſe con- am præbuit, publicoque decus attu- nmodum.

dis) Catanæus explicat, *comœdia- ribus*. Ita ſequeretur, egiſſe comœ- ena. Quod ægre mihi perſuadetur,

præsertim apud hos frugaliores. Potius ac- cipio de iis, qui comœdias legunt, aut reci- tant ex memoria. Unde supra: *Audisses co- mœdum vel lectorem vel lyristen.* lib. I, ep. 15. Si comœdia fuisset acta, debuisset potius ce- re *vidisses*, non *audisses*, nec *comœdum*, ita unus solus agere comœdiam non pot, sed *comœdos*. Nec aliud voluit Persius, cu- jus verba ex Sat. 1, Catanæus adducit. a- que recte Casaubonus ibi: *Erat moris, ... missum intervallis, aut remotis mensis ali... convivarum vel memoriter, vel de scripto ... alicujus poëtæ recitaret.* Quod ille commu- ter de poëtis notat, id hic seorsum est in- ligendum de comicis, quod ipse de co... vis, id hic de peculiari aliquo ex famil... bus ad hoc negotium adhibito. Alite... cum nostri accepit & Pignorius, sed ... non attendo.

Ep. III. *pudor imprimis, castitas*) Ita ... stinguunt omnes. Sed puto, illud *impri...* cum *castitatis* vocabulo jungendum. No... est, quam hæc ætas fuerit exposita libi... sceleratorum, & conqueruntur viri gra... sæpe ea de re. Igitur ante omnia pu... curandum, ne sic corrumpatur. Vide... tron. Sat. p. 316. edit. Bleavianæ, & P... drum nostrum lib. III, c. 11. v. 23. & ... mox subjiciuntur.

Ep. V. *non auspicandi caussa* non incho... di caussa, solebant enim tum lucubratio...

...rim inchoare, ſed ut in hoc lucubran-
...ſtudio quotidie perſiſteret. Inchoabant
...al, auſpicii cauſſa, ſed mox per ignavi-
...mittebant. Catanæus minus recte hæc
...pit.

...im à nocte multa) lucubrare incipie-
...mpeſtive, cum adhuc multa nox eſ-
Pro *ſtatim* habent aliqui *æſtate*, quod vi-
... Catanæus non improbare. Atqui ſu-
...xerat, lucubrationes incœpiſſe à Vul-
...bus, quæ Catanæus ipſe agnoſcit inci-
...n menſem Auguſtum. At tunc non
...us æſtas, ſed initium autumni.

...ora ſeptima) noctis, id eſt, ſtatim poſt
...n mediam, quia nox diviſa fuit in ho-
...odecim, ut dies.

...ntis & deſerentis) Somnus inſtabat
...lenti, occupabatque, ut cogeretur
...vere, & dormitare, ſed ſtatim rur-
...eſerebat eum, ut poſſet in ſtudendo
...e.

...ſſu ſolum) Quid vult hic *ſeceſſu?* quo-
... cohærent ſequentia, num *ſeceſſu bali-*
...tempus balinei? Si hoc, quod verum
...quid faciemus illi *ſeceſſu?* Buchnerus
...in ſeceſſu. Verum ſenſus eſt nullus.
...im in ſeceſſu tantum hoc fecit, non
...liis temporibus? Legendum ergo:
...er medios labores urbisque fremitum ſe-
...Solum balinei tempus ſtudiis eximebatur?
...non requiſiviſſe ſeceſſum ſtudiis ſuis,

 ſed

sed potuisse eis operam dare etiam in meiis laboribus, & tumultu urbano, haud se... ac si esset in secessu.

quid studiis) Atqui jam ante, *recordati*, *quantum legerit, quantum scripserit*, quod... idem, ac, *quid studiis impenderit laboris*. ... bebat autem oppositum hoc loco dici, ... præcedit, *rursus cum audis*, id nempe, quod priori est adversum. Itaq; legendum, *qui...* *laboris*, illudque *iis* de officiis & amici... principum accipiendum. Qui non intell... illud *iis* explicavit de *studiis*, Hinc glossa per glossam textus depravatio.

Ep. VII. *vivacitas ipsa*) Non est *vivus*, ... explicat Catanæus, aut *vita*, sed amplius ... quid. Ideo illud *ipsa* per emphasin adjici... Hoc vult, vitam tot hominum, etiam ... longissima, diutius non durare.

Ep. IX. *ministriq; probari*) i. e. argume... ostendi Sed quid faciebat ad hanc demo... strationem, si Classicus factus esset noce... Annon & innocentis socii ac ministri ... poterant? Nec enim socii & ministri sce... rum tantummodo, sed & factorum lau... bilium, aut saltem extra repræhensioni... positorum dicuntur. Quare suspicor pr... modum, scripsisse nostrum *reprobari*, quia mox iterum *ministros probassem*, nil ... tandum, observandum modo, quod min... vocē arctius, & malo tantum sensu accip...

quod reprobari posse) Non video, quid...

fa...

facit illud *reprobari.* Certe si quid, quod re-
probari posset, docuerant, id reprobari non
tam confidere debebant, quam metuere.
Puto igitur distincte vocabulis duobus scri-
bendum, *quod re probari posse confiderent.* Sen-
tentia est, quæsivisse legatos, an quod do-
cuerant ipsum de filia Classici, id confide-
rent re ipsa posse probari, esse scilicet ream
criminis, cujus insimulabatur, atque ita
interrogatione ostendisse dubitatio-
nem suam, eamque liberasse.

E. XI. *mussantibus magnis quibusdã & locu-
pletibus amicis*) Cujus? Artemidori. Hi licet
magni amici, licet locupletes, in hac Arte-
midori difficultate mussitabant tantùm, i. e.
silebant, non respondebant ejus petitioni,
ut subministrarent argentum. Catanæus
non est assecutus.

atque ita hoc feci) Illud *ita* plane otiosum est,
neque habet, quo referatur. Veteres omis-
sum habent, *atq; hac feci,* quod non debet
omnino, cum sermo sit non tantum de pe-
cunia mutuo data, sed & visitatione. Pla-
cet ergo locum sic legendum: *Atque ista
feci.*

E. XIV. *fervens pavimentum*) Catanæus
explicat, *perustum solum balinei.* Sed quid est
perustum solum? quomodo, aut cur *perustum*?
Sermo est de hypocausto balinei, quod sub
pavimento calefieri solebat, ergo pavimen-
tum ejus, præsertim recens calefacti, fer-

vens. Noster II. ep. 17. *Applicatum est cubiculo hypocaustum perexiguum, quod angusta fenestra suppositum calorem, ut ratio exigit, aut effundit, aut retinet.*

peractæ mortis) Non, tanquam si vere mortuus esset, quod vult Catanæus, sed tanquam ipsi vere fecissent, quod esset mortuus, id est, vere ipsum interfecissent.

Ep. XV. *restringantur*) Bene, non *refingantur*. Restringuntur autem aculei, cum stringuntur retro, sic ut obversi nocere nequeant. Quomodo erinaceorum aculei restricti non efficiunt. Fitque hoc non nisi delinimentis, quibus demulcetur genus hoc, ut aculeos ponant. Quo noster respicit.

Ep. XVIII. *nempe quam in Senatu quoque*) Illud *quam* Catanæus refert ad *sedulitatem*. Verum ita sequens *gravari* non habet, unde pendeat. Locus mea sententia est vitiosus, legendumque, *nempe qua in Senatu quoque* Ordo, qua (materiæ) solebamus gravari in Senatu, ubi necesse erat perpeti, eandem (materiam) audire qui velint, reperiuntur. Vitium ex eo natum, quia primo junctim fuit scriptum, *quam Senatu*, deinde mutatum in *quam*, quia sequebatur *eandem*.

austeris illis severisque) qualia satyra & antiqua comœdia, inquit Catanæus, quod non intelligo. Suspicor austera & severa vocari orationes forenses, easque opponere l...

Ia...

[illegible]ationi : optare autem, ut eloquentiæ [illegible] ſi reſtituatur decus ſuum , quale fuit [illegible]poribus Tullianis, nec tam ex genere [illegible]ationum, quam ex illo facundia æſti[illegible]ar.

[illegible] XIX. *topiariorum*) Erant hi inter mi[illegible]ria villarum, ſolebantque ornare her[illegible] fruticibus parietes ejus, columnas, [illegible]Cic. III. ad Q. Frat. ep. I. *Topiariũ laudavi, [illegible] convestit hedera, qua baſia villa, qua [illegible]olumnia ambulationis, ut deniq; illi pallia[illegible]ariam facere videantur, & hederam ven[illegible]* Palliatos intelligit, quos & ipſos hoc [illegible] expreſſit. Topiarii hujusmodi fit [illegible]io in antiqua inſcriptione, quam exhi[illegible]gnorius in de ſervis p. m. 244. Alii ſunt [illegible]rii, & alia topiaria, de qua dixi in meo [illegible]raphice, ſeu Pictura opuſculo.

[illegible]egrinatio interſita) Non aſſentior viro [illegible]o, qui legendum putabat *inter ſua*. Sa[illegible]ud Senecam ep. 90, quo loco putat le[illegible]em iſtam comprobari, *peregrinari in[illegible]* idem eſt, ac *peregrinari in ſuis.* itaque [illegible]dit, *rura dilatant in provinciarum ſpe[illegible]* At noſter vult contrarium, & poſ[illegible]nes ſive prædia non debere conjuncta [illegible]el cohærere, ſed diviſa ſpaciis, ne iis[illegible] caſibus tempeſtatum ſint obnoxia, [illegible]rgo intercedere per iſta media ſpacia [illegible]inationem , quam hic vocat *interſi-*

reli-

reliqua colonorum) Inepta exponunt, *d*
ta contracta à colonis. Unde enim ista debi,
& quid faciunt hoc loco ? *Reliqua colonor*
ponuntur pro *reliquis*, id est, qui supersu,
qui plures sunt, quam villa desiderat. H
reliqua dicit noster minuisse, venditis pign
ribus, id est, liberis cultorum sive colon
rum. Noluit Possessor hos alere, quia fa
lia colonorum videbatur major, quam
cesse erat. Ideo vendidit. Sed mox di
nuto morte aliove casu numero colo
rum, factum, ut haberet nullos, quos subi
tueret. Ita venditone ista vires colonor
exhaustæ.

instruendi complures) Non audio vir
doctum, qui emendat *eo pluris.* Nihil hic
pretio, sed numero colonorum agitur,
hausto per imprudentem pignorum ven
tionem, quem ait se implere per compe
tos non posse, quia nec ipse tales habeat,
reperiantur in villa.

Ep. XX. *apertisque suffragiis*) Quæ
Catanæus notat, aliena sunt. Agitur hic
suffragiis Senatorum in Senatu. Itaque
quitur mox : *Audiebat Senatus gravitate c*
soria.

AD LIBRUM QUARTUM.

Ep. II. IN *saluberrimo*) Plane junctim
gendum *in saluberrimo*, & accipi
dum de anni tempore, contra quam Ca
næus fecit.

alterum sonum) Ambigit Catanæus, an de nuptiis lugentis, num senis debeat intelligi. Sed palam est, vel ex præcedenti, de nuptiis senis accipi debere. Nam immaturæ nuptiæ senis non possunt dici. Immaturum est, quod nec dum ad maturitatem suum pervenit, quomodo nuptiæ senis non possunt dici immaturæ. At nuptiæ lugentis, quia per luctum tempus nondum erat maturum faciendis nuptiis, sed debebat longius differri.

Ep. III. *in remissioribus*) Ita habent omnes. Ego non dubito, quin scriptura vera sit, *remissionibus*. Remissiones auctori nostro creberrimæ sunt vacationes à civilibus muneribus, otia, intermissiones.

Ep. VI. *sed parum utilitatis*) Alii, *par vili.* quod puto retinendum, & explicandum de vilitate frumenti, qua par est frumento grandine excusso, quod sive æstu solis, sive cassis aliis spicæ essent inanes, granaque infacta usum præberent nullum.

Aliquid in hoc littore) Non dubio, quin noster scripserit *aliquod*, & retulerit *ad prædium*. Nam *aliquid para* non habet sensum, si sic simpliciter ponatur.

Ep. VII. *scripsit publice, ut eligeretur*) Suspicor, distinctionem esse malam, & comma post vocem *scripsit* collocandum.

πάρεχε τὴν) Assentior Grutero, legendum *... scilicet, ut ait Demosthenes.* Salse autem

tem

tem hoc dictum, quod non assequuntur. P
tierat Regulus, à vocalissimo legi. Quæ
igitur, num ipse vel aliis hic voce sua fue
usus, sed eo modo, sicut Æschines, non
lugeret, sed ostenderet tacitum animi ga
dium ex malo, quod Regulo accidit per fi
obitum. Ideo quoque subdit, orationem
lam risum potius potuisse exprimere, qu
legi debebat, quam gemitum.

Ep. IX. *qui fieri potest inquit*) ita omne
Sed plane *inquis* legendum, non *inquit*. Ip
namque sibi proponit objectionem, qua
formare Ursus poterat.

Ep. XI. *Arripit Licinianum*) Vox e
probum illud *arripit*. Mallem *accivit*, v
quod simile. *Libertas* Corneliæ significat
centiam vulgandi corporis, qua usam
agris Liciniani Domitianus credi volebat.

Ep. XVIII. *Quemadmodum magis appr
bare*) Cum illud *quemadmodum* ita junc
scriptum vulgo usurpetur pro *sicuti*, malle
hic divisis vocibus scribere, *Quem ad m
dum*, ut sententia esset evidentior.

æmulari) Catanæus exponit *traduce*
Verum plus est *æmulari*, quia qui æmulatu
non modo reddit sententiam, sed ingeniun
vim, & virtutem cæteram orationis stud
æquare.

& quæ sunt Latina) Mallem illud *&*, p
rum aptum loco huic, delere, natum qui
pe ex postremis litteris vocis præceden

vid

deatur. Atque ita edidisse nunc & Buch-
erum animadverto.
XXII. *Sæpius à Dominatione*) Notat
rus, libros veteres, hic præmittere
l *quod*, putatque cohærere cum supe-
ius, & ideo verba, *non verebatur, non*
ebat, non miserebatur, includenda pa-
esi. Mallem & ego retinere *quod*, sed
ngere cum his verbis, ut sit sententia,
erebatur, non erubescebat, ob hanc
m, quod se sciret Principis Domitiani
qui mandata, quod intelligeret, se à
iano usurpari loco teli cæci.
XXVI. *Quo te vertas?*) Mallem
interrogationis hic, & post sequen-
ere: aut scribere: *Quo te vertas? quæ*
conquiras? ubi, quæ vitia, remediis for-

XXX. *quum repletum, moratur*) Su-
scripsisse nostrum, *quum repletur.*
repleri per vices, ac exinaniri. Cum
tur, fontem augere: cum repletur,
ntum illud fontis decrescere, nulla
ente aqua, quam accipiebat ante ex
tione libramenti. Libramentum
nsuram puto esse, cum Catanæo,
pendiculum, cum Turnebo, sed in-
ntum hauriendæ aquæ, cujus cum
a descendit, altera erigitur, effigie
T, ut vulgo in puteis agrestium vi-
Quod appellat *libramentum*, quia
certo

certo pondere ab una parte pressum su[...] ab altera, libræ vel bilancis instar, ad qu[...] fortasse respicitur.

AD LIBRUM QUINTUM.

Ep. III. *Iudicium ab humanitate*) Hoc[...] *ab homine*, inquit Catanæus. [...]rum in his nulla oppositio. Humanitas na[...] benevolentiam, favorem, animi prope[...]nem, quæ judicium corrumpit, quod d[...] esse sine omni perturbatione. Seorsum [...]tem in recitationibus humanitas appell[...]tur illa judicii moderatio, ut alio loco di[...]

Ep. IV. *nam pleraque tacita tantum ex [...]nimo commota*) Quænam hic illa *tacita*? [...] factum Nominati quidem adeo non fu[...] citum, ut & publice accusaretur. Ve[...] habent pro *ex minimo*, *& omnino*. Le[...]dum arbitror, *nam pleraque tacta tantu[...] omnino commota*. Illud *ex minimo* recep[...] est in textum ex glossa, qua quis illud *om*[...] exposuerat, tanquam notius & usita[...] Nam *omnino* hic est *leviter*. Ita ipse Ci[...] *Mihi perdifficile non modo tantam causam [...] orare, sed omnino verbum facere conari*. [...] *omnino*, est *leviter*, *solummodo*, *tantum*.

Ep. VI. *Cœlum est hyeme frigidum & [...]dum*) Non possum hic ferre duo voc[...] idem significantia, sine notabili synon[...] caussa. Dicunt *gelidum* plus esse, quam [...]*dum*. Si hoc voluisset, scribere debuer[...]

...*, imo gelidum.* Ego suspicor scripsisse, ...*est hyeme gelidum.* Post adjectam esse ...m, *est frigidum*, vel potius *frigidum est.* ...m quia *est* præcesserat, factum *frigi*...*t.*

...*formam aliquam*) Hoc est ideam, exem... pictore aliquo seu artifice confictum ...ose. Solebant enim *formas* appellare ...emplaria, ad quæ pictorum discipuli ...cebant.

...*pi deinde, porro multaque alia prata*) ...atio est vitiosa. Lego: *Campi deinde* ...*multaque.* Cohærent quippe, *deinde* ...icut apud Ciceronem aliosque, *deinde* ...

...*betur & tollitur, è regione*) Puto, & ...ocum male distingui, certe *stibadii, sti*... eodem commate repetitum, inde...t. Nec sententia præcedens satis ple... Scribo: *junctisque hiatibus & absorbetur,* ...*tur è regione stibadii adversum cubicu*...*ntum stibadio &c.*

...VIII. *Nam prætii, quid*) Gruterus ... illud *nam* delendum, mox scriben... *Prætereo.* Buchnerus addit, *cum si* ...hus ius male edidit *cura si*, nam vitio ...raphi sic legitur apud Buchnerum, ...uilibet intelligit) pro *tum si* scriben... Mihi aliter est visum, puto namque ...n sic scripsisse: *Nam præter id, quod in* ...*tiis hominum plura culpanda sunt, quam*

laudanda, tum si laudaveris, parcus, si cu[...] *nimius fuisse diceris* &c.

Ep. XIV. *quam proxime passurus. Erat* [...] *verum*) Lego hic: *quam proxime pa*[...] (*Erat sane, verum tamen à paucis acclama*[...] *Et inde subjunxit.* Explicatio Gronov[...] optima.

Ep. XIX. *in qua plurimum facit*) Mle[...] ego, *in quo*, quia illud *qua* durius non[...] ad longe præcedens vocabulum *ars* r[...] videtur.

Ep. XXI. *qui legibus quærit*) Illud [...] mihi admodum suspectum est hoc loc. [...] quidem non nescio, τὸ *quærere* Prætor[...] se: quid vero hic velit *legibus quærit* [...] quid faciat hoc loco, nõ dispicio. Et pu[...] hærere ista, *qui legibus quærit*, *proposuer*[...] *ve edictum*: Proposuerat, ait, edictum[...] bus, secundum quas dicturus jus erat[...] quæ illæ leges? hoc vero continetur [...] corrupta *quærit*, pro qua quid debeat [...] tui, haud equidem nunc invenio. Ni[...] putet *legibus Quiritium*. Quod tamen[...] displicet, quia peculiares fuisse lege[...] bus vetebantur væniri advocatione[...] epistola superiori 14 hujus libri novim[...]

novissimas pactiones) Illud *novissimas* [...] dubie est vitiosum. Legerem *notissima*[...] quia in Aldina est *fœdissimas*, quod gl[...] esse verbi veri puto, itaque nescio, a[...] scripserit, *notatissimas*, id est, maxime r[...]

h[...]

…ens, & notatas Puto etiam poſt *legit* pun-
…tur collocandum, & vocem *reprimit* a ca-
…ite ribendam litera majuſcula.

AD LIBRUM SEXTUM.

…I. M*Ulto magis*) Hoc non reſpondet præcedenti *minus*. Illud *multo* …comparationem habet, quæ non eſt in …oribus. Suſpicor itaque, in voce …atere vocabulum, quod nunc non …it.

…*to*) Ita Mſ. Aldus, *ſeu quod*, & pro… Gruterus atque Buchnerus. Mihi non …ium: quin vera lectio ſit, *eo quod*.

…I. *animi ſuperſtitione*) Caſaubonus …t, *anili*, quod placet Grutero, nec diſ… Buchnero. Sed ne ſic quidem locus …videtur. Certe quod ſequitur, *à* …*onore ſtudiorum veniebat*, non habet in …entibus, quo referatur. Nam illud, …*per aruſpices conſulebat*, cohæret cum …i, *quamvis non poteſt dediſcere illud* …ane ſicut cætera. Puto itaque cor… locum, & primo poſt *transferebat* …um punctum, mox novam facien… modum, & ſic ponendum: *At, quod* …*uſpices conſulebat, de actionis eventu, à* …*perſtitione, ſed tamen* &c. Illud *At* …t ſyllaba præcedens, *animi* autem …ſt per connexionem litterarum, …ebant eſſe diviſæ.

amore communium) Notat Casaub... in quibusdam libris legi *comuni*, put... scribendum: *Nam tu quoque in more com...* *soles.* Suspicor & hic conjuncta, quæ be... bant dividi, legendumque: *Nam tu qu...* *à more communi.* Est autem *à more* pou... plene, pro *more*, sicut Cicero, seu Balb po... tius ad Ciceronem in epistolis, *illud sci...* *ab singulari amore benevolentiaque, quæcu...* *scribo, tibi scribere.*

Ep. VII. *in vestigio meo*) Explicat ... nerus eam lecti partem, in qua ipse r... bere solebat. Sed *vestigium* ita simp... hoc voluisse appellare, contra omne... rum consuetudinem, haud videtur. ... aut corruptum est vocabulum, aut a... hic desideratur, quod nunc non exc... Deliberent alii.

Ep. VIII. *sed non tanquam pro mea,* ... *gravius*) Non placet hæc distinctio. ... totum locum ita: *Verum ut ferat ille,* ... *um damnum, meam contumeliam vindic...* *non tanquam pro mea. Hoc est, gravius* ... Sententia: licet ille suam velit ferre ... meliam, tamen ego non feram meam ... mihi per ipsius contumeliam affertur ... ram non tanquam mea esset, aut m... ta, sed ipsi. Hoc est, feram gravius, ... amicorum injuria vindicanda esse ac... leo & durior, quam in mea.

dabis autem, si hoc) Locus corrupt...

efertur illlud *quam*, quod ſequitur, *illud*. Scribo: *dabis autem hoc, ſi hoc per-* *ra*. Sciolis illud *hoc* videbatur bis poſi- ne cauſſa, itaque prius deleverunt.

XII. *cum ſic exegeris mecum*) Cata- xplicat per *debitum petieris*. At ipſe no- ddit paulo poſt per *convitium facere*. *vigere* hic erit *expoſtulare*, ut ſicut alias *lare cum aliquo*, ita hic *exigere cum* licatur.

XVI. *nam villa ea ſubjacebat*) Quæ le nulla enim præceſſerat. Nam Pli- dem Miſeni erat, & inde diſceſſe- urnica. Veteres: *navicula ejus*, *nam villa ejus*. Puto, veram ſcriptu- *Navis illa ejus ſubjacebat*. Quia præce- *minenti periculo*, ideo ait, *ſubjacebat na-* a liburnica, periculo illi.

etina modo, ſed multis) Nulla eſt in- oppoſitio. Debebat ſaltem ſcribere, *na modo, ſed & alibi multis*. Itaque aut ſt quidpiam, aut in illo *multis* latet lo- us vocabulum, quod quale debeat n facile quis dixerit.

ropius accederet) quis? Puto ſcri- n, *accederent*, ut referatur ad præce- *vibus*.

XX. *id enim ingreſſus littus abrupe-* Alii: *id enim littus ingreſſus abruperam*. *ttus* omittunt. Suſpicior, ſcripſiſſe n; *Id enim ingreſſus, litteras abrupe-*

ram, vel; *id enim ingressus litteris, abruptam* quomodo *ingredi sermone quid* reperitur

Ep. XXIX. *quo tamen in numero*) Clau bonus legit: *qua tertio in numero*: me inito Sic enim sequeretur, omnes à Senatu ista pertinuisse ad exemplum, quod Plinium non vult, sed quasdam tantum, & nominatim eas, quas subjicit. Hoc ergo dicit Plinius: non tantum triplices illa caussas, quas ole bat Thrasea, observasse, sed & quartũ genus pertinens ad gloriam, & quintum pertinens ad necessitatem, cum à Senatu hoc ipsi in jungeretur. Quanquam in hoc quinto genere essent caussæ quædam pertinentes ad illam Thraseæ divisionem, quoniam spectabant ad exemplum.

AD LIBR. SEPTIMUM.

Epist. IX. QUid tu, quid ille commo Quis ille? præcedit enim tum de lectis. Itaque non possum dubitare quin sit emendandum, *illa*. Atque ita statim post: *si cuncta illa melius*.

Ep. X. *cum prima cognovi*) Illud cog admodum suspectum est. Mallem scribere *cognoris*.

Ep. XVII. *quæ dixeris, etiamsi eadem* omnes. Sed illud *etiamsi* non habet, cui re spondeat, nam verba, *si vero multa* &c. faciunt ad id. Quare ita locus totus est le gendus: *Supervacuum tamen est, recitare*

dixeris etiam, si eadem omnia, si iisdem omnibus, & statim recites : si vero multa inseras. Sensus apertissimus: Supervacuum est recitare non alia modo, sed ea etiam, quæ dixeris, si eadem omnia recites.

Ep. XX. *qui uni ut utrique nostrum præferantur*) Non est dubium, quin hæc vitio laborent. Alii aliter: ego suspicor legendum, *qui unum utrinque nostrum præferant. Sed nihil* &c. Unum nostrum præferunt utrinque, id est, jam ab hac, jam ab illa parte, sicut modo tua pars prævaleat, modo mea.

quia tu proximus) Non puto aliquid hic mutandum. Certe, quando legitur, *quia tibi proximus*, nunquã primus intelligitur. Erant autem, qui nunc Plinium, nunc Tacitum facerent priorem. Qui Plinium, faciebant ei proximum Tacitum, & hoc est, *quia tu proximus*. Sed nec sequentia permittunt, locum aliter legi, propter oppositionem. Nam alias in his, *quia tibi proximus, & ego proximus*, oppositio est nulla, sed eadem potius dicuntur.

Ep. XXIII. *rogo, ut tibi contra*) Alii habent, *ne tibi*, quod ipsa exigit ratio. Puto tamen, Plinium junxisse: *ut ne tibi contra.*

Ep. XXIX. *quæ interdum in hoc cœnum, in hos sordes abjicerentur*) Putat Buchnerus, sermonem esse de Pallante. Mihi non de ipso solo, sed & aliis ejusmodi libertis sub malis principibus accipiendus locus videtur.

AD LIBRUM OCTAVUM.

Ep.IV. *Consilia dictaturus es*) Casaubonus vult, *dicturus*. Ego arbitror scripsisse nostrum *dictiturus*. Sensus, cuius consilia frequenter es expositurus atq; narraturus, hoc enim *dictitare*.

Ep.VIII. *ut illa qua properat, ipse tanquam*) Distinctio sine dubio vitiosa. Locus totus ita est interpungendus: *ut illa, qua properat, ipse, tanquam per solum planum, remis non a[...] vetur.*

Ep. IX. *nihil agere, nihil esse*) Hoc valde suspectum est. Quid enim significat hoc loco, *nihil esse*? An legendum, *nihil nosse*?

Ep.XV. *delebimus*) quia scabræ bibulæque chartæ illæ non accipient litteras distincte, sed confundent omnes, facientque similes deletis. Ita enim fit in charta male glutinata & bibula, quod notum est. Quæ hoc loco Catanæus affert pro *debebimus*, plane sunt nullius, quemadmodum nec ea, quibus τὸ *delebimus* exponit.

Ep. XXIII. *ipsi sibi exempla sunt*) Non rejicio hanc lectionem, mallem tamen scribere, *exemplo sunt*.

eram, cum scriberem)Casaubonus corrigit: *In tantis tormentis eram, cum hac scriberẽ, ut scriberem sola*. Ego propius ad scripturam veterem, sic mallem: *In tantis tormentis eram, ut, cum scriberem hac, scriberem sola*. Nec

pe[...]

otuit facilius, quã illud *ut*, ob præcedens *in*,
uod pariter tribus constat lineolis, deleri.
Ep. XXIV. *nomina deorum*) Mihi quo-
ie hæc suspecta sunt; scribo, & distinguo:
omine deorum reverere gloriam veterem.
ult, debere omnia apud Athenienses sacra
divina putare. Primum deos condito-
s, deinde gloriam veterem, tertio ipsam
nectutem. Ideo & de hac addit, *in urbibus*
ra est. Itaque *nomine deorum revereri*, est,
ce deorum, pro diis, tanquam deos re-
reri.

AD LIBRUM NONUM.

.VII. OBea, quæ supersunt) Illud *ob ea*,
non intelligo. Si enim ob ea,
omodo potest præcedere: *Hæ mihi caussæ*?
uæ adstruuntur propter ea, quę supersunt,
n adstruuntur propter causas alias. Qua-
suspicor, scripsisse nostrum *ad ea*.
Ep. XIII. *Postea actionem meam*) Libri
idam habent *accessionem*, quod est nihili.
æbet tamen occasionem suspicandi, quasi
iptum fuerit ab initio non *actionem*, ve-
m *accusationem*.
Ep. XIV. *multos è tenebris & silentio protu-*
) Catanæus explicat, *multi per illas immor-*
es facti sunt. Velim scire, quomodo; si in
em famamque non provecti fuerunt,
ippe quod paucis tantum ait contigisse.
itur non hæc sententia, sed proferre ali-

quem è tenebris & ſilentio, ſignificat h
loco, animare aliquem, ut non poſſit di-
tius ſilere, & manere in tenebris, verum ſu-
deat & ipſe prodire in lucem, & ingeni
ſuum publicare, licet pauci tantum co
quantur publicatione iſta, ut famam ſolid
& durabilem habeant.

Ep. XIX. *quem tu reprahendis mirarisq;*)
Ita quidam. Alii illud *mirarisq;* delent, q
abeſſe poteſt ſalva ſententia. Quia tam
veteres agnoſcunt, quod ex Catanęi expli-
tione patet, ita ſuſpicor ſcripſiſſe noſtru
miratus ſum magis, quem tu reprahendis, mi-
tus inquam, atque ita miratus.

Ep. XXI. *tibi non idem*) Quid vult il
idem? annon ſuffecerat, *tibi non*? Puto leg-
dum, *tibi non item*, ut illud *item* cum emph
dicatur, pro *etiam*.

Ep. XXIII. *Et ille, Plinius eſt, inquit*) Q
ille? municeps Rufini. At qui dicere h
poterat, qui ea die primum venerat in
bem, nec ante Plinium viderat? Debet
go interrogative ſcribi: *Et ille Plinius eſt?*
quit. Sententia, cum dixiſſet Rufinus m
ta de ſtudiis & litteris, municipem conjec-
ra adductum, quod nemo alius tantop
laudari poſſet, quæſiviſſe, numne Plin
eſſet. Abeſt autem *ne* interrogativum h
ut ſupra *Italicus es*?

AD LIBRUM DECIMUM.

E. XI. XXVII. R*Ogo ergo, ut ipsi apud te*) Non satis hæc videntu integra. quomodo enim cohærent, *ne ip precibus meis*? An scripsit, *ut ipsi, ac apud ro dignitate ejus precibus meis*?

ui & si quid credis) Locus hic videtur admdum corruptus. Nam illud & non ha- relativum, quod ei, necessario debet re- ndere; deinde illa *dabis*, *dabit* non satis mmode junguntur. Suspicor, scripsisse rum, *cui & si quid credes indulgentia tua*, *t ipse operam*. Illud *dabit* male repetitum, ost formatum in *dabis* peperit omnes as.

p. XIX. LXXXVIII. *consilio instrueret*) anæus explicat, *consilio suo exornaret*, vel *eret modum formamque ordinandæ provinciæ*, rum neutrum convenit cum eo, quod itur apud nostrum, *ocii & senectutis ratio- postpositis fecit*, cum consilium dare nec , nec senectuti repugnet. Quare censeo, sse ut cum sequeretur in provinciam, ie jus dicenti assideret, ac consilio juva- io.

p. XXIX. XIX. *sufficienter habeo*) Vix um dubitare, quin scriptura vera fuerit, *entes*, scil. mensores.

b. XXXV. XXV. *aut intribuant*) mallem,

lem, *intribuatur*, propter sequens, *fiat*. S[illegible] quid est, *minus illis fiat ad necessarias eroga-nes*, an, ut minus habeant, quod possint e[illegible]gare, an *fiat illis* est fiat *ab illis*? Locus mi[illegible] valde suspectus est.

Ep. XXXVI. XXVI. *Ex his interim, sit inveneram*) Locus mutilus videtur, [illegible] enim τὸ *relinquendos*, quod sequitur, hab[illegible] cui respondeat. Sed & in sequenti epist[illegible] quæ huic respondet, nominatim men[illegible]rantur duo, & quidem cum nota relatio[illegible] ad hunc locum: *Sufficient ILLI duo à te[illegible]ti*. Quare puto notam numeralem e[illegible]disse, scribendumque esse: *Ex his interim I[illegible] sicut inveneram*.

Ep. XXXIX. XXXI. *quo primum p[illegible]bati sunt*) Hoc *probati* non intelligo. Q[illegible] enim hæc *probatio*? & si probati, cur de[illegible] subjiciuntur examini? Suspicor, locum[illegible]tum ita emendandum: *Illa enim dies, quo p[illegible]mum prolati sunt, veritatem ab his originis [illegible] exegit*. Hoc est, debebant statim ab illo d[illegible] quo primum fuerunt producti, ut refer[illegible]tur inter milites, veritatem originis suæ p[illegible]fiteri.

Ep. XCIX. *curantibus nobis, ne desit*) [illegible] *nobis*, puto colon esse scribendum, nam a[illegible] illud *quoque*, quod sequitur, non bene co[illegible]ret cum præcedentibus.

Ep. CXVII. *concedendum jussi invitatio[illegible]*) Alii editiones habent, *concedendum jussi i[illegible]*

...arnes, neutrum recte, ſi quid video. Ve-
...ra enim ſcripturam puto, *concedendum ius* ...*tationis*.

...p. CXIX. *ego contra ſcribo Helaſticorum* ...*omne*) Hoc pravum eſt. Nam ſi nomine ...rum, quod ita ſcribit *contra*? Puto lectio-...ne veram eſſe, *ego cuncta ſcribo*. In libris pri-...ci fuit *concta*, ex quo fecere *contra*. Cæte-...rum ſi vera iſta emendatio, ſtatim poſt le-...dum, ſicut ſeſe reperiſſe in quibuſdam ...inæus ait, *ita tamen, ut vehementer*, & ...t integerrima.

OANNIS SCHEFFERI
ARGENTORATENSIS
In
Q. CURTIUM
NOTÆ.

AD LIBRUM TERTIUM.

S*Exaginta dierum inducias pacti intra eos auxilium Darius ipſis miſiſſet, dederent urbem*) Quomodo *urbem*, ...jam erat occupata? Ideo Sebiſius ma-...*arcem*, quod nec Freinſhemio diſpli-... Mihi potius videtur illud *urbem* delen-

dum,

dum, ut natum ex stulti hominis glossa, qui non videbat, illud *dederent*, præcedens vocem respicere.

notabile erat vinculum adstrictum) Freinshemius edidit *jugum*, pro *vinculum*. Et habent libri Mss. alii *jugum*, alii *vinculum*. Cujus rei puto esse caussam, quod utrumque posuerat Curtius, Exscriptores alterum putarunt esse otiosum, & iccirco rejecere. Sic bo, & distinguo ita locum totum: *Notabile erat jugi vinculum, adstrictum compluribus nodis.*

C. II. *Orto Sole*) mallet Freinshemius *ab orto sole*. Mihi nil videtur mutandum, quia Curtius non respexit tempus à quo, sed consuetudinem Persicam, de qua similiter c. traditum est, *orto sole demum procedere*. Ut sententia, cum jam Sol esset ortus, agmina intravere vallum, id quod duravit usque in noctem.

levibusque scutis) Malunt *brevibusq;*, invito, quia credo Curtium his voluisse agere de materia scutorum, & in sequentibus demum de forma. Levia porro scuta debent intelligi, contexta ex viminibus, qualia opponuntur coriaceis armatisque ferro, longe quippe gravioribus.

fulget armis) Freinshemius suspicatur *gemmis*, quoniam in laude potius, quam vituperio sit, arma fulgere. Puto, distinctionem esse pravam, legendumque, *notet p*

p

ra, auroque fulget armis, & opulentia, ut non
lgor simplex, verum auri intelligatur, at-
e is in armis. Id quod non solebat com-
endari, verum repræhendi. Vide infr. c.
, ibique Freinshemium. Ordo: Exerci-
fulget auro armis, id est, in armis, sive,
od aurum habebat in armis.

obsistere) Non est dubium, quin utatur
c loco vocabulis militaribus, in exercitiis
pugna receptis. At inter ea non est *obsi-
re*, verum *adsistere*, ut scimus ex Mauritio
tro, qui hic consulendus.

iscurerre in cornu) Illud *discurrere* hic po-
m est, ut *discedere, digredi,* & id genus,
patumque de iis, qui ex media acie tran-
t in cornu alterutrum, quod fit, quoties
iliis est firmandum. Innuit autem & ce-
ate dexteritatem, qua Macedones pol-
nt.

mutare pugnam) Non puto recte expli-
per μεταχηματίζειν, hoc enim fit, cum mu-
r acies, id est, figura illa, qua ordinatus
citus consistit. At hoc nostrum perti-
on ad figuram, sed conflictum. Pugna
is quadruplex est, vel in frontem, vel in
m, vel in latus dextrum, vel in latus
rum. Cum ergo, qui ante pugnarunt
us, deinde pugnant in frontem, id est à
pugnantes sese vertunt, & hostem
ntem excipiunt in fronte, tum proprie
e pugnam dicuntur.

nisi

nisi etiam suam naturam) Faber in Episto-
lis Criticis legit, *bonam naturam* , nimis con-
fidenter, ut solet. *Suam* hic significat eam,
quæ cuique propria, nullo habito respectu,
sive bona fuerit, sive mala. Itaque Cicero
I. Off. *Expendendum est, quid quisque ha-
sui.* Neque agitur hic solo de Dario, sed sen-
tentia ponitur generaliter, ostenditurque
per fortunam cujusq; mutari naturam ira-
cundos per eam fieri mites & tractabiles, &
vice versa, tractabiles, iracundos & mo-
sos. Adde Phædri nostri lib. IV. c. 10.
C.III. *Anxium de instantibus curis*) Ordo id-
tur, anxiũ curis de instantibus. Curæ de in-
stantibus, sunt curæ de rebus illis, negoci-
periculis, quæ instant, iminent, impenen-
Quomodo & Liv. lib. XXVII. c. 49. *Ha-
xius curis signa ferri jussit.* Nempe cura ip-
citur angere. Ideo præcedit paulo ante p-
eundẽ : *quonam modo alter ab Annibale a-
sisset, cura angebat. At anxius de re*, pro a-
ob rem, ob causam, non puto inveni-
quidem sensu, ut ea res anxietatem f-
Nam alius est sensus, cum anxium de re
piam dicimus, ut sollicitum de re, vel m-
dum, quando quis veretur, ne illi re-
eveniat contra propositum, aut sua e-
spectationem.

ægritudo) absolute, pro ægritudin-
mi, hoc est, passione, perturbatione.
modo & Stoici appellant *morbos*, qui

οἱ τάθει. Sic infra lib. IX, c. 9. *Regem quoq; desperatio salutis ægritudine affecerat.*

arsissent) Mallet Freinshemius, *arsisse*. Sed ... uæ pereunt literæ. Itaque legerem *arsisse & quod.* Scriptum fuit junctim *arsisseet;* ... fecere *arsisset*, ac cum emendatione, *arset.*

Quidam non ita) Mss. plerique omittunt ... em *ita.* Hinc nonnulli cum Freinshemio ... it, *quidem contra.* Mihi verisimile. Cur... scripsisse, *quidam noxia augurabantur.* ... pe præcesserat, *alii latum id somnium esse* ... *int*, cui hoc opponitur. Neque quid... facilius erat, quam ex *noxia* face... *ita*, & postea illud *ita* delere, tanquam ... vacuum, aut ex initiali sequentis voca... atum.

... regnum Asiæ occupaturum esse, haud ... re) Libri veteres habent: *q. r. A. oc... habuissent haud ambigua rei.* Arbitror ... sse Curtium: *quem regnum Asiæ occu... abuisse id haud ambigua rei.* Sensus est, ... n id habuisse tanquam rem haud am... n, sed claram apertamque, Alexan... nempe occupare Asiæ regnum, per ... um, quod vidisset. *Occupare* ponitur ... ter, pro in eo nunc esse, ut occupet, ... unc cum maxime bello petebat Da... *Habere quid rei haud ambigua*, pro ha... m aliquam minime ambiguam, sed

certam evidentemque. Habet autem a- rius, per oblatum somnium.

& Zona) Vix dubito, scripsisse Curtin, *è Zona*. Duo notat in Dario, cinguli me- riam pretiosam, & cincturæ modum mie- brem. Itaque verba *Zona aurea* disti- debent à sequenti *muliebriter*. Quod in- fit, apparet manifeste, *è*, vel *ex Zona*, nc *&* *Zona*, scribi oportere. Quomodo apud a- bium habemus *suspendere è fico*, apud Vi- lium, *suspendere ex pinu*.

Cydarim Persæ regium capitis vocabant) *vocabant*, Freinshemius mavult *vocant*. potuit Curtius sua spectasse tempora, bus forte aliud habebant nomen.

cærulea fascia) Etiam hic mallet Fi- mius, quanquam timide, *hoc cæruleum*. Nempe ipse noster in sequentibus dia facit *purpureum, albo distinctum*. Vide li c. 6 Alii legunt *erubea*, alii *coccinea*. L & nobis divinare. Putamus ergo Cu scripsisse: *Hocce rosea fascia*. Solet eni lor roseus & purpureus usurpari pr dem. Quomodo *genæ roseæ* & *purpure* miscue dicuntur, item *os roseum* & *p reum*. Nisi quis propius ad scripturam rem malit, *russa fascia*.

hastas) perticas longas, quibus fe acutum est præfixum Id enim propr *sta* apud veteres. Inde *hasta pura*, *hast ferrata* passim. Ipse noster c. 2. *Pluri*

t hastæ ferro præfixa, quidam lignum igni uraverant.

par acies erat) Ita habent omnes editi, nec in veteribus ajunt aliter inveniri. At credat, Curtium scripsisse, *si quis aciem cedonum intueretur, dispar acies erat.* Quo pertinet ea repetitio, *aciem, acies?* Non oterat elegantius illud posterius omittere? Scribo igitur *dispar facies erat*, id est, rebat longe alia species ipsius, quam cæ. *Faciei* vocem pro specie, aspectu licujus, usurpant optimi scriptores, ue Noster. Vide infr. c.13, 11. & lib. IV, , 1.

. *cujus calor*) Mirum & notabile locus genus: *calor æstatis accendit Ciliciam e Solis*, pro, *calor Solis accendit Ciliciam*. Habet aliquid pleonasmi, quod insedemonstrandę magnitudini caloris ejus oris.

as victores peragrassent) Bongarsianus ha- *victoria*, quod valde placet. Puto autem lisse voculam, scribendumque esse, *quas ria peragrassent, fuga repetendas.* Certe il- *epetendas* frigidius sic nudæ ponitur, neabet, quod respondeat necessaria hic sitione, præcedenti *victoria*. Sed & seur mox, *quem signum daturum fugienti-* quod præsupponit, de fugientibus ante ctum, Non autem repetentes omnes

priora loca etiam fugientes. Et denique om modo ſolent optimi ſcriptores loqui.

ob hoc ſolum) Mſ. Palat.& alii, *ad hoc*, quod præfero. Solent enim tali modo optimi ſcriptores. Eſt autem *ad hoc tantum*, idem ac *usque tantum, hactenus tantum.*

non tam mortis, quam belli remedium) lo cus obſcurus. *Mortis remedium*, eſt remedi um contra mortem. At non ſic *belli remedi um*, ut ſicut per remedium mortis declara mus mortem, ſic per belli remedium defini nemus bellum. Sed belli remedium videtur id, quo poſſit bello iri obviam, poſitumque ſpecialiter pro prælio, quod tum imminebat à Dario, contra quod unicum erat reme dium, præſentia Alexandri.

arbitrabatur) pleræque aliæ, *arbitraban tur*, quod videtur rectius, quoniam præce dit *cepere*, itidem in plurali.

C. VI. *ſecreta æſtimatione*) Palatinus habet *exiſtimatione*, quod fortaſſe non fuit repudi andum. Cum præſertim apud alios non paucos in antiquis Mſs. occurrat, ubi hodie in editis vox *æſtimationis* invenitur. Vide quæ notavi ad Pacatum edit. ſecund. item ad Hyginum. Adde infr. IV. 4. 16.

movit oculos) Mallem *movet*, quoniam præcedit *jubet*, item *haurit*, & *accipit*, ſimili tempore.

oro, quæſoque, amiſſoque) Quomodo *amiſſo* amiſſus metus eſt, quem quis amiſit, qu

f

solet fieri contra voluntatem, & ex
sa aliena. Hic vero nihil tale locum ha-
Igitur legendum est, *omisso*. Deinde,
putamus tam suppliciter orasse vitam?
ii longe diversum ostendit verbum *de-*
er. Potes, inquit, dare, si fueris liberatus à
bo, sin minus, ne oro quidem, quia meus
us ab ore vitaque tua pendet. Ergo to-
locum ita lego distinguoque: *Servatus*
vitam mihi dederis. Oro quæsoque, omisso
patere medicamentum concipi venis. Orat
ppus, ut Alexander pateretur concipi
s medicamentum, neque metu intem-
ro ejus efficaciam impediret. De hoc
pe sollicitus fuerat, non de vita sua. Pu-
identem esse correctionis causam. Ha-
gemina his Tanaquillum Fabrum in
. Criticis 1. ep. 52. nunc demum anim-
to.

certiorem) Ita Freinshemius. Præfe-
o *certiore*, quia alterum non recte
ndet superioribus, ad quæ tamen
referri Ordo namque est: *Sed certiore*
experiri meum animum, ne optasses qui-

nia etiam) Num abundat illud *etiam*;
præcessit, *Ætas quoque*? An hæc est
ntia, non modo aliorum, sed & Ale-
i honestasse opera ejusmodi ætatem.
o, quia si hoc voluisset, sententiose
, non specialiter & in relatione ad res

unius Alexandri, *tantis* scribere debuit. Etiam illud *sed* non satis arridet. Vellem ta legi: *Ætas quoque vix tantis matura rebus, abunde sufficiens, omnia ejus opera honestab.*

C. VII. *edito spectaculo ludicro*) Freinemius vocem *ludicro* habet pro glossemate. Mihi contra videtur ejiciendum *spectalo*. Supra enim simili pæne modo *ludum* dixat, & quia *ludicrum* obscurius videbatur, erat, qui pro eo *spectaculum* substitueret.

C. VIII. *vix ullam esse rationem*) Codices veteres plerique habent, *insulsam esse* [illegible] *nem*. Itaque non dubito, quin illa *vix* [illegible] sint corrupta, cum ne sensus quidem eorum sit satis conveniens. *Vix ulla* enim non [illegible] cludit *omnem*, quod hic vult Darius. [illegible] suspicor, scripsisse Curtium, *trahendi* [illegible] *belli falsam esse rationem*, vel, *vix salvam e*[illegible] *tionem*.

precisis adustisque manibus) Quomodo *adustisque* cum sequatur mox, *quorum* [illegible] *taverat manus*, nulla facta mentione adu[illegible] nis? Sed nec alibi quid legas tale. Am[illegible] bantur manus, non adurebantur. Co[illegible] non nulli habent non *adustisque*, veru[illegible] *ductisque*. Suspicor itaque, à prima [illegible] manu, *adstrictisque*, id est, revinctis, fu[illegible] videlicet ad tergum, sicut fere solet in [illegible] genere.

quam mutabilis esset) Nescio, an sa[illegible] idonea hæc sententia. Quomodo eni[illegible]

[..]is quæ sibi tribuerat Fortuna, reputare po[..]ter[..], esse mutabilem, qui eam semper ha[..]bu[..] faventissimam, semperque eandem? [..]re præfero, quod habent libri alii, *quam[..]* totumque locum ita distinguo, *vereba[..] nec injuria ex his quæ tribuisset sibi; quam[..] mutabilis esset, reputabat.* Ut sit senten[..] illam ipsam summam fortunæ indulgen[..] verebatur, vel propter hoc ipsum, [..]d ei tribuisset tanta, nec injuria, quia [..]pe cum ad summam pervenit, maxime [..]t esse suspecta, ut quæ diu eo loco ne[..] manere; hinc ergo reputabat simul, [..]n non possit eam indulgentiam longius [..] sperare.

[..]X. *Triginta & duo ordines ibant.*) Hoc [..] ibant ordines singuli, & in eis singulis [..] triginta duo. Ordo, est series consisten[..] juxta se à lateribus militum, quotquot [..]erint. Græci στίχους vocant, de quibus [..]er Mauritius.

[..]*uribus ordinibus*) Quomodo? cum an[..]iæ non prohibeant multitudinem [..]num, sed militum singulorum in [..]ulis ordinibus. Possunt enim etiam in [..]ustiis tot collocari ordines, quot est lubi[..]; at in iis non possunt collocari tot mili[..], cum prout arctiores laxioresve sunt, [..]es singuli admittant, vel pauciores. Li[..] alii habent *ordine*, quod puto esse rectum, [..] elliptice positum, pro *in ordine.* Podes

 potest

poteſt irre pluribus in ordine, id eſt, poſſu
pedites plures ire in unoquoque ordine.

C. X. *Redditur & à Macedonibus major, exi bitus impar numero, ſed jugis montium vaſtiq. ſaltibus repercuſſus*) Locus minime ſanu Plerique libri non habent illud *ſed*, alii ne iſ quidem verba, *impar numero* agnoſcun Hinc conjicio, ſcripſiſſe noſtrum: *reddit & à Macedonibus, major exercitu, ut jugis mo tium vaſtisque ſaltibus repercuſſus.* Illud *m jor exercitu* idem eſt, ac major, quam exerc tus erat. Ex *exercitu ut*, factum eſt *exer tus*, quia primo junctim erat ſcriptum *exer tuut*, poſt alterum *u* omiſſum, tanquam ſ pervacaneum, & denique *t* tanquam pr vum, mutatum in *s*. Verba vero *impar n mero* nata ſunt ex gloſſa, qua quis illud *m jor exercitu* explicare conatus fuerat.

C. XI. *ſimul ut erant emiſſa, in eosdem concu rentia implicabantur*) Varie hunc locu tentant invitis omnibus Mſs. qui receptar lectionem tuentur. Ergo rem expedio, mu tata ſola diſtinctione, in hunc modum: *ſ mul ut erant emiſſa in eosdem, concurrentia in plicabantur* Hoc vult, tela illa emiſſa plur in eosdem, adverſarios puta, ideoque fuiſſ implicata concurſu, priusquam venirent a eos, atque ita innoxie cecidiſſe in terram.

eodem illa) Quæ? nil enim præcedit, qu poſſit referri. Sed nimirum auctor magi rem attendit, quam verba. Nam eadem ill

deben

ber intelligi, quibus tabernaculum ex-
rant.

altenis) Hoc vult, fuisse illa nomina n ipsarum propria & vera. Si enim ent compellandæ, captivas & servas uisse. Reginarum ergo nomen per- non ad ipsas, sed ad alias, eas scilicet, ignitate ac potentia regia re ipsa es- stitutæ.

qui repertum ferebat) qui gestabat, e repertum. Hunc enim sensum τὸ *fe-* habere puto.

roducere audebat) Ita edidit Freins- Sed quid est, *producere* hoc loco? nū *ere*? Atqui producere is dicitur, qui id foras è loco aliquo, in quo ante n. At Leonatus contra intro, & in culum erat ducendus. Libri alii ha- *procedere*, quam lectionem credo m, vel ex eo, quoniam in libris aliis *dit*, sine dubio ex interpretatione glossatoris.

ndicatum ab eo) Hephæstione pu- estate illa regis admonendi, ait, si e fecisset perperam, utebatur He- ea prudentia & moderatione, ut , eum id facere ideo tantum, quo- llet, & ab eo requireret, non quod et, aut tanquam jure aliquo ad se em exercere gauderet.

profecto) In veteribus libris omni-

bus est, *si vicisset*, ac mox post, *si abstinuisset*. Freinshemius utroque loco delet *si*, ut tio-sum. Forte noster scripserat, *sic vicisset, sic abstinuisset*. Nam eandem vocem librarium imperitum de sua tantum sententia bis repetere ausum fuisse, vix existimo.

animo eius infuderat) Ita Freinshemius. Ego mallem, quod plerique habent libri, *superfuderat*. Nam quod infunditur, ab eo, cui infunditur, capitur atque continetur; at vero sequitur de Alexandri animo, magnitudinem fortunæ non cepit. Non infudit, sed superfudit se fortuna animo; est, superavit eum ac quasi demersit.

præter fiduciam) illius magnificentiæ pri-ta. Hoc vult, usurpasse quidem fortunæ pristinæ magnificentiam, sed cum perpetuo timore quodam, ne forte mutaret Alexander, & jure victoriæ statueret grave aliquid in eas, ut captivas. Itaque eam fiduciam constantis & permansuræ hujus magnificentiæ non habeant, sicut habuerunt olim, cum adhuc liberæ & reginæ venerarentur in Perside.

quæ Dario precatæ sumus) Scilicet, ut num imperes. Hoc enim, qui veniebant colloquium Regis apud Persas, sole precari solebant. Dixi pluribus jam ad Ælianum.

C. XIII. *tam adstrictas vestes*) Ad vestes, hoc est, corpori presse adhærentes,

illum hic quidem possunt habere locum. gendum igitur cum Acidalio: *& humus ri- at, gelutum abstricta*) *vestes* &c.

omissis) scilicet oneribus illis, quod ex ecedentibus intelligendum, nisi plane ipsit *omissis iis*. vide supr. c. 11.

si qua res avaritiam moraretur) Non placet c lectio. Nempe antecesserat de tristi fa- , qualem vult hic dicere, videri nullam, antacunque sit, iis, qui sunt avari. Aliud tem est, non videri cui triste quidpiam, & ud, non posse quidquem morari. Lego tur; *si qua re avaritia moveretur*, cum præ- tim sit in Palatino quoque uno *avaritia veatur*.

facti argenti) vasa argentea, cæteramque pellectilem ex argento possumus intelli- re. Sed pro *facti* omnes fere libri veteres bent *facile*. Quod si conjungitur cum se- enti *æquabat*, sensum habet non inconve- entem, ut non debeat repudiari.

cæterum dii tanta fortuna proditorem sepul- a celeriter debita pœna prosecuti sunt) Pro *ultura celeriter*, in quibus sine dubio est vi- m, Tanaquillus Faber legit, *securum scele-* , nimis longe à scriptura veteri. Mallem o: *c. d. t. f. p. seque ulturi, celeriter debita na persecuti sunt*. Hoc est, persecuti pœ- sunt proditorem, ulturi nempe illum pro- orem, & se Proditorem, propter pro- as fortunas Darii regis sui; se propter fi-

dem

dem, quam datam regi per deos solenni juramento, fefellerat. Ut τὸ *ulcisci* duici sensu intelligatur, uno, quo punire, alio, vindicare significat, quod genus est non infrequens bonis scriptoribus in aliis ejusmodi locutionibus. Puto autem vitium natum ex eo, quod in libris antiquis scriptum *seq. ulturi*, per compendium, id est postea conjunctũ videretur otiosum, & *sequlturi* scriberetur *sepulturi*, atq; ad postremum alia emendatione *sepultura*.

interfecti proditoris) Illud *proditoris* esse ex glossa, quam adjecerat quis, ut liceret non de rege hic sermonem esse, de quo proxime præcesserat. Sane cum haberetur paulo ante, *tantæ fortunæ proditore*, vox *proditoris* parum commode hic re videtur.

AD LIBRUM QUARTUM.

C. I. *QUod celeritate præripere potuisset*) editio Freinshemii. Libri alii, rique etiam Mſ, habent *præcipere*, pro *præripere*, quod genuinum puto, vel propter quia frequentissime hoc sensu eo verbo tur Curtius, ut vel ex Indice apparet.

licitamini) Plerique alii habent *licem* quod puto rectum, & illud *licitamini* ex glossa esse. Sensus est, offertis pretium ei, qui ipso addicere vobis vult caput hostis, &

...ratum ad vos ferre, h. e. ingenti præ-
...romisso, factis percussores suorum do-
...cum.

...duo) scilicet *regi.* Vocat autem A-
...der se Darii regem, non modo propter
...torias, sed & captam partem maxi-
...regni ipsius.

...meminerit)hoc est, ut meminerit. Sen-
...ominate vos regem aliquem, ut si hac
...nominatione, hoc suffragio vestro
...nerit ad regnum, per hoc ipsum sciat,
...am rem vestræ bonitate atque libe-
..., non suis meritis, aut causis aliis de-
...re.

...exaudiebat)ignorabat ista omnia, quæ
...us inter Alexandrum & Darium ge-
...rant. Propter paupertatem enim operi
...is, ut necessarium sibi compararet
..., otii non habebat tantum, ut præ-
...res ista commemorantibus, aut in
...notuum publicorum sollicite inqui-
...re.

...is quisque vicis urbibusque ad hoc ipsum ...unt, ad delenda præsidia Persarum)
...ncoquo ineptam illam repetitionē,
...sum, ad delenda. Ex libris antiquis
...ittit *hoc*, alter *ad* posterius. Hinc
..., ut existimem scripsisse Curtium,
...concurrunt, & delenda præsidia Per-

...ut in medio positis omnibus hostium cun-
cta

[illegible]a agebantur) Alii aliter hunc locum
tant emendare. Freinshemius pro desp
to habet. Mihi omnia videntur sana, n
deleatur *ac*, quod nec agnoscunt libri
dam veteres, fiat nova periodus à voc
lut, & post vocem *hostium* scribatur com
Ordo: Cuncta, hostium scilicet agebantur,
velut positis illis cunctis hostium in me
id est, sicut, vel quia cuncta illa, quæ h
um erant, posita fuerunt in medio, ita
ideo quoque cuncta agebantur. *In medio*
ta dixit Curtius pro proposita, exposita
modo & *afferri quid in medium* usurpatu
Cicero in Verrina I. *Sese ipsum nobis,*
qui ante se fuerant, in medio posuit, ut cate
se ipsum per se cognosceremus. quasi dicere
posuit eos, & se ipsum potestati ac ar
nostro de se judicandi. Item in Tuscu
scœnas voluptates faciles, communes, in med
esse dicant: id est omnium potestati p
sas, ut quisquis velit, possit eas ad se ra
Quali sensu & hic apud Curtium ista
posita videntur.

C. II. *pulsu illisa mari subruit*) Non vide
spectet illud *pulsu*, aut unde factus sit
sus. Itaque non dubito, quin pro *mari,*
sit scribendum, literaque ex sequentis
initio, quæ male deleta est, repeti debe
in emendationem hancce consentit
unus Palatinus.

nondum tamen aquæ fastigium æquabat

st

...m ſcilicet operis. Sed quæ hæc conſtru... faſtigium operis æquabat aquæ ? non ... *tò faſtigium* ἀπὸ κοινοῦ intelligi hic po... ...um faſtigium aquæ, pro aqua ſumma, ... prema aquæ ſuperficie haud commo... ...catur. Itaque præfero, quod in alio le... libro *æquabatur*. Ordo: nondum fa... ...m operis æquabatur aquæ, id eſt, æqua... ...bat.

... II. *nuper advectus*) In plerisque libris ... ſt *advectis*, quod probo vel propterea, ... iam video in Mſs. duobus Legi *addu...* ...ne dubio ex gloſſa. Et eſt plane elegan... *claſſis advenit & Cleander cum militibus ...tis*, quam *advectus*.

...majore locaverant patria) Ita vocat Ty... quæ *major patria*, ſicut ſunt *majores* pa...s. Id quod notandum. Carthaginen... majores erant Tyrii. Sic ergo Tyrus ...dem major patria.

...dam etiam nova admonuit) Ita Freins...us. Sed ſunt ex libris veteribus, qui pro ...bent *admovit*, quam lectionem puto ...eriorem. Nempe vix latinum eſt, *ad...e præſidia*, debebat potius in genitivo ... *admonere præſidiorum*, quomodo alio lo... *...monere priorum, fragilitatis humanæ*, & id .... Deinde *admoneri* dicimus, quando ...runtur ea, quæ ante fuerunt nota, vel ... debuerunt eſſe. Ad hoc de præſidiis ... dici non poteſt, quippe quæ nec ante

cognita

cognita fuere Tyriis, neque ut essent, ca[...] ulla dari potest.

C. IV *quicquid manibus fors dederat*) I[...] nonnulli habent *in manibus*, quam susp[...] esse veram, sed mutatam à sciolo, qui ne[...]bat, præpositionem *in* quandoque con[...] hoc quoque casu, tali significatione. id[...] vel propterea, quia legitur in aliquo, *in* [...]*nus*, quod sine dubio ex glossa est, adjecti[...] alteri, *in manibus*.

quibus occultatis) Ita Freinshemius. [...] nescio, an sit conveniens Latinitati, *occulta*[...] *devecti*. Longe profecto melius, quod [...]bent codices plerique alii, *occultati*. Ne[...] mihi dubium, quin litera *S* adhæserit ex[...]tiali vocabuli sequentis *Sidona*. Contrar[...] accidisse videtur initio hujus commatis [...] scilicet finalis vocabuli præcedentis *na*[...]*gia* absumerit præpositionem, quæ hic [...]stulatur, sicque locum faceret obscurum [...] obnoxium depravationi. Lege igitur: *A*[...]*bus occultati Sidona devecti* sunt.

qui intra Macedonum præsidia erant) N[...] satis intelligo, quid his verbis noster v[...] Num *intra præsidia* idem est, ac *inter*? Sic [...]te sensus esset, habuisse Macedones inter [...]xiliares suos etiam Sidonios. Sed *præsidia* [...] auxiliaribus non puto inveniri. An *intra p*[...]*sidia Macedonum* est idem, ac in præsidio [...] tutela Macedonum? Ita sensus esset, Si[...]nios à Macedonibus defensos, tanquam a[...]

Verum hoc nil facit ad præsentem lo- Suspicor, locum non esse satis inte-

V. *vereri, ne se avium modo*) Verba ab emendatoribus sunt formata. ipsius aliter habuere, quod liquet ex s multisque lectionibus. Codex Pa- unus totum locum exhibet hoc mo- *vereri se, ne avium modo. quas naturalis le- ueret ea, quæ possederat inanibus & pueri- amentis efferret.* Ex quo conjicio, scri- veterem ita sese habuisse: *vereri se, avium modo, quas naturalis levitas ageret, ob possederat, inanibus & puerilibus lini- efferret.* Nempe *linimenta* posita pro *entis*: delinimenta vero, quibus quis etur, & pertrahitur ad aliquid. Ita rit: metuere se, ne ea, quæ occupata, Alexandro sint instar delinimenti puerilis, quo gaudeat, seque efferat, n re incomparabili.

do aditurum) Libri plerique habent *ue*, item *quando se.* Forte scripsit no- *uando quæso aditurum.*

quod superrat, interfuturus) Aldus & us ediderunt, *iter facturus*, pro *inter* Eandem lectionē firmant Mss. Pa- Bong. in quibus & pro *bello*, legitur Unde suspicor, lectionem Curtii ve- *ad bellum, quod supererat, iter facturus.* natum ex eo, quia pro *ac bellum*, an-

 tique

tique & compendiose scriptum fuit *aaello* cum lineola super litera ultima, deinde mi- ctum utrumque, & factum *abello*, ab emendatore *ab illo*.

donum victoriæ ferrent) Quid est *ferre do- num victoriæ*, an, *ob victoriam*? Ita puto locum exigere, sed tamen displicet loquendi genus. primum, quia deest casus, quo declaretur cui ferenda fuerit corona. deinde nec *corona victoriæ*, vel *donum victoriæ* in usu est. dicitur enim corona virtutis, corona ob res bene gestas, & id genus. Itaque pæne credo Curtium scripsisse, *donum victori afferrent*.

C. VI. *Sed cum undique*) Mirifice variat hic locus; Unus: *Sed cum undique telis esset cumductus insolenti gaudio juvenis elatus* ... *virtutes etiam in hoste imitatus. Tunc inquit A- lexander, non ut voluisti, morieris.* Alius re- tis cæteris, τὸ *juvenis* omittit, pro *imitatus* ... ro habet *miratur*. Aliis pro *undique telis* ... *circumductus*, habet, *undique qua ducto*, ... *virtutes, virtutis*, pro *imitatus* vel, *miratur* ... *rator*, mox omissis aliis: *non ut voluisti, in* ... *sed* &c. E quibus omnibus colligo, scripsisse Curtium: *Sed cum undiquaque telis esset* ... *cumdatus, insolenti gaudio juvenis elatus*, ... *virtutis etiam in hoste miratori tunc inquit*, ... *ut voluisti, morieris Beli*. Illud *tunc* perpe- ... omisit Freinshemius, cum agnoscant om... libri veteres, eleganterque opponatur ... *alias*, quod præcedit. *Alexander* quo...

tis occurrit, servaruntq; editi non nulli, ossa irrepsit in textum, qua quis vocam *juvenis* explicaverat.

si nihil aliud, certe gemitu) Non video, pectet illud, *nihil aliud*, non enim ad *in-abo*, hoc enim *ad silentium* refertur. Et labat sensus, ut saltem scriberetur, *&* *alio*, vel *nullo alio*, pro *non alia*, vel *nulla*. Quid namque aliud interpolare, vel pellare voluerit, quam pertinax silen- non video. Quare suspicor scripsisse: *n tamen silentium, & nisi hac, illud certe interpellabo.* Veteres enim pro *& si liud*, habent, *& in hoc aliud gemitu inter-*. Sensus, si non hac, voce nimirum, præcessit, gemitu certe silentium il- terpellabo. Sensus longe optimus & nientissimus.

I. *ingens æstu fatigatis, etiamsi aqua defi-olatium*) Tanaquillus Faber in Episto- ticis emendandum putat, *etiamsi aqua V deficeret*. Videlicet aqua, inquit, de- t, quam cameli vexerant. Sed hoc lici contra mentem auctoris. Non ejus aquæ defectum hic intelligit, vexerant cameli, sed universum. Nam *in arido solo & fervido sabulo nul-* penitus, sicut ipse loquitur Curtius, hoc vult, in tanto calore Solis um- llam ex nubibus inductis fuisse non le- tio, licet aquam nullam aliam habe-

rent, ac ne pluviam quidem, quia licet sim non restingueret, recreabat tamen fat æstu, ac adusta membra, viresque mili reficiebat. Nec est opus ulla emendatio in loco integerrimo.

in meridiem versus) Quid ad locum in in Indice Freinshemius notaturus erat ad quem remittit in notis, ignoro, cum eo non legatur. Mihi admodum suspectus est Quo enim pertinet illud *versus*? Non ite ad sedem, nec ad accolas. Præterea in his mirifica variatio. alii habent *versum*, alii *ver-sam*, alii *versi*, alii *versatus*. Et plane vo mea sententia huc nil pertinens, & ex intrusa in textum, qua quis illud *in* ex verat, ostenderatque *in meridiem* esse ac *versus*, vel *versum meridiem*.

quæstuosa) à quærendo, id est, adqu do, inquit Freinshemius. Verum non ligo, quid *quæstuosus* hic significare de Num est dictum, ut *vinosus*, *mulierosus*, qui quæstum adpetunt & consectantur sic sensus est nullus locutionis hujus. E enim, adpetens quæstum spoliis? No petebant quæstum spoliis, sed faciebat Syrtici. An quæstuosus dictum, ut lucri de eo quod quæstum præbet? At ne significatio quidem hujus loci. Nam S non præbuisse quæstum hic intelligu verum accepisse. Superest, ut quæstuo cti fuerint, ut *pecuniosi*, qui multas ha

I

…ias, & *nummosi*, qui nummos multos. …quam dubitem an hoc sensu sit rece-…apud veteres. Sane in nonnullis libris …r hic *copiosus*, vel *copiosa* pro *quæstuosa*: …lossa esse hoc videri possit.

…*bilico maxime similis est habitus*) Locus …ssimus. In quibusdam libris legitur, …*ico maxime similis*, ex quo sagacissime …ricus Vossius in Not. ad Pomponium …1, *umbriculo maxime similis*. Mallem ta-…uo propius inhæreatur veteri scriptu-… locum totum legere: *Id quod pro Deo* …, *non eandem effigiem habet, quam vulgo* …*fices accommodaverunt, at imbrico maxi-*…*lis est. Habitus Smaragdo & gemmis co-*…*atus*. *Imber* dicebatur perinde apud …s atque *umber*, à Græco ὀμβρὸς. Inde …r ad Varronem de R.R. p. 218. …*e, an Imbrum, an Umbrum dicas, nihil* … Nempe O Græcorum & in U & in I …is Latinorum, qua de re fortassis …lio loco. Jam ut ὄβελον, ὄμβελον, ita …ίκιον dixere Græci, uti vel ex Æliano …x quo ὀμβρίκιον Latinorum *Imbricum* …um. Quid vero *imbrum* vel *imbricum* …et, docuit Vossius, & ante ipsum …r ad Varronem. Sed & in glossis an-…egitur, *Imbrum* ἡμίονον, πρόβατον. & …vecos, quod mireris, *gimer* ovis est …la.

…*nant pater? vates æque*) Codices pleri-

que τὸ *vates* non agnoſcunt. Mallem igi-
abjicere, ac locum totum ſic diſtinguere:,
totius orbis imperium ſibi deſtinaret? Pater ac
in adulatione compoſitus. Ut ambigue & p
ſarcaſmum *pater* & de Hammone, & de
cerdote poſſet intelligi.

ut ipſi victorem regem divino honore colerent)
Hæc in quibusdam non comparent. Et
dentur eſſe à gloſſa, quod & Freinshem
cenſuit.

corrumpit) Sic Freinshemius. Ego c
aliis puto rectius *corrupit*, quoniam præce
juſſit.

C. VIII. *otioſa peregrinationi*) Quidam l
habent *otioſe peregrinanti*, unde poſſis ſuſpi
ri, lectionem veram eſſe, *otioſe pere*
nandi.

urbis futuris muris polentam) Probo Gro
vianam emendationem, *urbis futuræ m*
polenta, Niſi malis *orbem futuræ urbis*, id qu
ideo potius videri poteſt, quia in Bongar
no eſt, *urbem futuri urbis*, pro *urbis fut*
muris. item, quia illud *orbem* in hoc gen
uſurpavit ipſe Virgilius: *locum capit hunc*
in orbem deſtinat.

quos illi è muris ob injurias tortos necaveru
Illud *è muris* ſine dubio hic vitioſum eſt. I
to autem veram ſcripturam, *quos illi ecu*
ob injurias tortos. Qui neſciebant, quid ec
eſſent, primum diviſerunt vocem, ſcrip
runtq; *e culeis*, & poſt fecerunt *e muris*.

C. I

C. E. *potentior auctor*) non imperii reſpectu, ſed efficaciæ in perſuadendo. Ea enim intelligenda eſt potentia.

Liberque proſpectus oculorum, etiam quæ procul receſſere, permittitur) Modius emendat, *permittitur*, neque improbat Freinshemius. Sed quoniam in τὸ *permittitur* conſentiunt libri omnes, idcirco arbitror, ſcripſiſſe Curtium *liberque proſpectus oculorum etiam in, quæ procul receſſere, permittitur*. Ordo: permittitur proſpectus in, ſcilicet ea quæ procul receſſere. Sane nihil fuit facilius, quam ut præpoſitio *in* interciperetur à litera finali *m* vocabuli præcedentis, totidem conſtante liceoli ſicut & alibi accidit ſæpiſſime.

Ad reparandos animos) revocandos ſpiritus, quos amiſerant exhauſtos per continua itinera. Nam illi quidem animi, qui ſignificant alacritatem & ardorem pugnandi, nunquam defecerant Macedonas.

Erat diviſus in cornua) Factæ acies quaſi duæ longæ, quibus utrinque appoſitus equitatus, ut equis frangeretur non nihil impetus fluminis, tranſitusque pediti redderetur facilior. Adde infr. c. 12, 3.

Incommodo onere) pro ex onere, ſive ob onus, quod erat incommodum, id eſt, impediebat eos, quo minus libere ſe poſſent regere.

Vocem natantium mutuus clamor) Recte

ait Freinshemius, se hoc non intellig... quid enim est *natare invicem*? ergo s... tuit *vocantium*, maxime cum sequat... clamore. Verum aliud clamare, & aliu... care se invicem, & cur tandem invic... vocaverint? In libris vetustis est *mutan...* quod videtur esse rectum. Intelligu... enim illi, qui mutabant, sarcinas vide... & pro suis capiebant alienas, dum flu... transeunt, & ad hunc illius, ad illum alt... deferuntur, cursu fluminis.

nunquam in discrimen venit, an temere ...set) Non placet hæc scriptura. Illud ... bet notam rei incertæ, desideratque m... brum oppositum, ut si integre hic locus ... proferendus, scribi deberet, *an temere fec... nec ne*. Porro id, quod temere non fit ... quidem in discrimen venit. In libris alii ... gitur, *an temere fecit & Mazæus*. Itaque ... cor, locum totum ita scribendum di... guendumque esse: *ratio minui potest, quia ... quam in discrimen venit. At temere fec... Mazæus* &c. Certe codices plerique ... cem *Mazæus* cum præcedentibus con... ctunt. Et est lectionis hujus sensus longe ... gantior. Dicit, posse minui rationem a... ciæ ex eo, quia utrum fuerit audacia, i... incertum ob id, quia fuit semper felix, n... unquam incidit in aliquod periculum. S... & tum accidit. Nam & Mazæus cum tr... seuntibus posset supervenire ac impedit...

flu...

nine, maluit exspectare, donec transiis-
set seque armassent, atque tum demum te-
itate stulta iis occurrere.

recta in gutture hasta) Tanaquillus Fa-
putat *directa in guttur hasta* scribendum,
pparet ex epistolis ipsius criticis. Sed
atio ne ista nihil opus. Solent scriptores
mi post præpositionem *in*, ubi vulgo po-
uartus solet casus, sextum usurpare,
d jam alii sæpe observarunt. Adde quo-
, quæ notata nobis sunt ad Phædrum &
mentū Petronii Traguriànum, ipsum-
nostrum infr. lib. VII c. 4, 36.

S. *composito agmine antecedebat*) Post
ne, puto comma ponendum. Non enim
cedebat agmine, sed agmen ipsum,
quam composuerat.

lsa per metum augurantur) Passive po-
n hoc videtur. Sed quia tali sensu alibi
invenitur, ideo Freinshemius sibi prope
ompertum, fuisse quondam, *falsa per*
m figurantur. Non male. quia tamen
o longius hoc recedit à scriptura vete-
æterea τὸ *augurantur* est in libris omni-
ideo sic mallem totum locum emenda-
Sed Persarum exploratores erant mille, fer-
ui speciem agminis iis magni fecerant, quip-
e explorare vera non possunt, falsa per me-
augurantur. illi nempe speculatores. *ex-*
re etiam occurrit in libris vetustis.

n libidinis habuerat incitamentum, sed glo-

ria) ex continentia erga tam & formo-
& captivam, religione tanta servata.

parcas) ea reticendo, quæ videntur mi-
seriam posse augere.

C XI. *facilius est quædam vincere*) Illud *quæ-
dam* mihi admodum suspectum est. Quæ-
nam enim illa *quædam*? & si certa aliqua cur
non adjicit? intererat enim sententię integri-
tatis, ut sciretur, ne si alterius essent generis,
de quibus hic agitur, sententia illa evaderet
frustranea. Sed & vulgo alii cum simili af-
ferunt, nullam adhibent distinctionem
quod ex Floro, Ovidio, aliis; Freinshemio
laudatis, patet. Itaque eo inducor, ut exi-
mem, scripsisse Curtium, *facilius est quid
vincere*. Ita enim eleganter usurpat alibi
que illud *quidem*. ut paulo ante: *Odij a
non quidem provocatus*.

suasissem) Recte Budæus & Freinshe
censent, *suasisse*, item in sequentibus, *re
ret*, & sic deinceps scribendum, ostendun
aperte illa, *Macedoniam quoque respiceret*.
to autem, totum locum ita fuisse forma
olim: *Tandem Parmenio, ante suasisse se
captivos apud Damascum redimentibus re
ret*. Nam libri veteres quidam illud *ut*
agnoscunt, sed pro eo habent *aut*, quod
aut deformatum.

nempe ultra Euphratem sum) Hæc or
non respondet reliquo vigori. Veteres
dam habent ita, *ubi igitur me affamini n*

...ob[?] estis, nam ultra Euphratem sum. Item: *v...affamini? nempe obliti estis, nempe ultra Euphratem sum.* Ex quibus conjicio, scripturam veram ita habuisse: *Quæ post Euphratem ... liberaliter donat. Ubi ergo me affamini? ...e obliti estis. Summum ergo dotis* &c. Illud ... post *Euphratem* in vulgatis natum ex ...alibus literis sequentis vocis *summum.* ...ba autem *nempe ultra Euphratem*, sunt ...ossa, qua quis sensum interrogationis, *...itur me affamini*, explicaverat.

...c regente) *Hoc*, id est, bello, *regente*, id ...leterminante, definiente terminos. So... ...uippe illud *regere* sic solenniter de fini... ...usurpari. quod ex titulo Juris *de finibus re...* *...is* apertum est.

...XII. *Post quas quinquaginta quadrigas ...dates*) Valde dubito, scripsisse ita Cur...m, nec seorsum memorasse istas quadri... ...sicut fecit alibi. ut supra: *Hos quinqua... falcati curribus sequebantur.* & paulo ...: *claudebat hoc agmen aliis falcatis curri... ...uinquaginta.* Mallem igitur sic legere ...oco: *Post quas quinquaginta quadrigæ. ...Phradates.* Et potest fieri, ut ex male ...unctis duobus vocabulis, *quadrigæ eas*, ...ea sit ortum illud *quadrigas.*

...mpore æstivo) In quibusdam legitur *te...stivo*, quod mihi quidem vehementer ...t pro altero, quia tepor ille solet esse ... illius fulgoris, ut est notum.

sera

Sera æstimatione) etiam hic libri quidam Mss. habent *existimatione*, sicut supra lib. III c. 6. ubi vide, quæ notavi.

Melius adhuc ratus) Oratio hiulca, nec cohærens præcedentibus, quippe in quibus agebatur non de Alexandro, verum Macedonibus. Desunt ergo aliqua. Nam vocem *Alexander*, quam præmittunt quidam, Mss non agnoscunt.

C. XIII. *Et lata planitie dimicandum fore*) Mss plerique habent *dimicarent*. Unde suspicor scripsisse nostrum *dimicari*, pro *dimicandum fore*, hocque posterius esse natum e glossa.

vigilias agere barbaros, & in armis stare) Post vocem *barbaros*, mallem collocari punctum minus. Cohæret enim illud *in armis stare* cum sequenti *compertum est*, non præcedenti, *illud quoque accedit*. Sunt autem ista disticta, nec alterum ab altero dependet.

raro admodum admonitu amicorum, quum metus discriminis aderat, uti solebat. tum quoque munimento corporis sumpto processit) Freinshemius locum hunc depravatissimũ sic emendat: *raro admodum, admonitu magis amicorum, quam metu discriminis, quod adeundum erat, uti solebat munimento corporis. tum quoque sumpto processit.* In qua emendatione illud saltem monebo, videri primum τὸ *magis* quoniam in nullis libris comparet, delendum. Scilicet abesse potest salva sententia

Sic enim & alii, ut Tacitus III. An. 17. *misera-tio, quam invidia augebatur.* Ipseque noster ... 16,27. *Rex majore ex parte virtuti, quam ... e sua debuit victoriam.* Deinde pro *quod ... dum erat*, propius ad scripturam vete-rem mutandum in, *si aderat.* Denique locum ... minima mutatione ita corrigendum: *... modum admonitu amicorum, quam metu ... minis, si aderat, uti solebat : at tum quoque ... mento corporis sumpto, processit.*

XIV. *se ante prima signa dimicaturum, ... re pro se, quot cicatrices, totidē corporis de-cora.* Lectionem puto haud ineptam, si pri-mum post *dimicaturum* ponatur punctum, ... pro *totidem corporis* inverse legatur, ... ntibus Mss, *quot cicatrices corporis, toti-dem decora.*

... vero campi deprehendere) Non video, ... adversativæ conjunctioni hic sit locus, ... expletive poni dicas, ullam habet ele-gantiam, consuetudini Latinorum conve-nientem. Mallem ergo: *hi vere campi depre-hendet.* *Vere* deprehendere, est, *aperte, ma-nifeste.*

Fortan ita dij fata ordinavere) Pro *dij* alii ... *deorum*. Et profecto insolens, *dij ordi-navere fata, ut imperium consuterent.* Quia ta-men illud *dij* agnoscunt plerique, puto Cur-tium scripsisse *fato*, non *fata*.

XV. *Exaudiebantur tantum strepitus ha-... rum, quibus equi currum trahentes*) Cu-

jus

jus currum? Darii ſine dubio, & ſequit *hæc ſola fugientis veſtigia excepta ſunt* quæ p fecto de nullo alio accipienda. Jam vero de eo proxime præceſſit. Locutus noſte communiter de fugientibus, eos dixit er ſe, coiviſſe. Quomodo nunc poteſt tam rupte venire ad Darium ſeorſim, ne prol quidem ejus nomine? Mihi admodum p ſuaſum, non pauca hoc loco excidiſſe.

C. XVI. *quam ſequiſe*) Mallem cum B garſiano, *quam ſe ſequi*, elegantioris num cauſa.

Theſſalos equites ad ſe vocari jubet. Ecquid, *quit*) Freinſhemius vere opinor putat, cum hunc eſſe depravatum, emendatq *Theſſalos equites advectus, ecquid, inquit*. Ac re quidem facile convenirem, verba ve emendationis longius abire videntur. Q re mallem ita legere; *Theſſalos equites ad lare, ubi, ecquid, inquit, videtis*. Verbum *ad lare* valde opportunũ eſt hoc loco, quia p cedit, *ſtrenue uſus*. uſurpatque noſter etia alibi, quoties feſtinatio eſt indicanda. S ba tamen non eſt aſſecutus, itaque fecit *vocare*. unde alius dein *ad ſe vocare*, & ali *vocari jubet*.

fortuna vincit) Alii libri *vicit*, quod p fero, propter ſequens *ſtrata ſunt*.

fugientibus) non *ſe*, quod in præcede *inſequentibus* intelligendum, ſed *hoſtes*, q periphraſi cives denotat.

ſac

(*...ires*) tam varios & multiplices intel-
...ùs, quam alias vix seculis singulis in-
...ue, per tempora diversissima solent
...nit.

...icordia in metum versa) cum propter
...ur imminentis periculi cogerentur
...e misericordiam, nec tam aliis esse
...ii, quam ipsi suam curare salutem.

...um adhuc regem) Petebant auxilium
...i, ejusque implorabant opem contra
...cedonum, quasi adhuc rex foret,
...amen jam in fuga constitutus, ipse
... esset opis alienæ.

..., animo) Mallem *debuit*, *& animo*.
...nim hic ellipsis conjunctionis vide-
... potuit ea intercepta esse per pæne
...iteras in fine vocabuli præcedentis.

... LIBRUM QUINTUM.

QUa interim ductu imperioque Alexandri vel in Græcia, vel Illyriis gesta*
...ecte monet Tanaquillus Faber in
...Criticis, ductu Alexandri ea geri
...potuisse, quippe qui tum constitu-
...: in Persis. Quod autem loco *Ale-*
...Antipatri substituit, hoc vero non
...t. Nimirum tam diversæ sunt istæ
... una pro alia non facile potuerit os-
...citante scriba collocari. Præterea
...um est, Antipatrum in Illyriis belli
geras-

geraſſe? Præfectum quidem rebus Græ
Macedoniæque novimus ab Alexandro, d
res Macedoniæ Græciæque nil opinor a
lyrios Thracasque, quorum hic fit men
Quare mallem ego: *Quæ interim imperio A-*
lexandri, deleta voce *ductu*. Error inde n
videtur. Volebat quis interpretari voc
imperio, inepteque adjiciebat *ductu*. Id p
ea receptum in textum cum non coh
ret cæteris, alius conjunctionem *que*
imperio adjecit. Porro *imperio Alexandri*
mandato auctoritateque ejus, quomod
lib. X. c. 2. *Exules recepi iuſſit, & Græci*
auſi imperium aſpernari.

Euntibus a parte læva Arabia odorum fe
cate nobilis regio, campeſtre iter eſt) Ita ha
omnes veteres, nec video, quid deſid
queat in hac lectione. Ordo: Euntibu
Arabia, ubi caſtra habebat Alexander).
bia eſt à parte læva, & iter campeſtre. I
tibus eſt iter campeſtre, idem, ac ha
iter, facere iter debent per meros cam
Porro qui ſint ille campi, declaratur i
quentibus, ejus nempe regionis, quæ i
Tigrim & Euphratem eſt ſita. Puto p
eſſe omnia.

toto fere ſolo propter venas aquarum reſu
te) Putat Freinshemius ſcribendum:
fere ſolo propter, venis aquarum reſudante.
rum haud perſuadet. Nec enim illud
tum ſolum totum, quod eſt propter flu

...n proximo, aut vicinia eorum ſitum,
...niverſum, omne, quantumcunque
...ter iſta duo flumina, humore abun-
...od ex eo conſtat, quoniã de eo omni
..., quod ſit pingue. Ergo lectionem
...am retineo, cum in ea nulla ſit diffi-
... Cauſa fertilitatis eſt humor, qui ma-
...utroque amne, inquit. Sequitur, quo-
...poſſit manare, toto ſolo reſudante,
...humorem eum, idque propter ve-
..., per quas ſcilicet manat ex utroque
...ne.

... *in aciem irent*) Quid hoc eſt? an ire
...um? At *aciem* pro *prælio* & *pugna* ne-
..., temere occurrat. Num eſt, ire in
...r ergo addit *velut*? quadratum cer-
...agmen non erat, velut acies, ſed re-
...ipſa. Libri Mſſ. habent *acie migrent*
...*rans*. Puto igitur fuiſſe: *Ceterum*
... *agmine, quod ipſe ducebat, velut in*
...*ans, ingredi ſuos jubet*. Senſus: Jubet
...cedi agmine quadrato. Id porro qua-
...agmen ducebat ipſe, illo plane mo-
...ens iterque faciens, ſicut ſolebat
...cie.

... *preferebantur*) Si præferebantur, er-
...quebantur eum, quod tamen ſu-
...rat. Mallem itaque *proferebantur*.

...*ficiendo aperi firmum reperiunt ſolum*)
...*iendo* alii habent *fulciendo*, unde
...us conjiciebat *ſuffulciendo*. Id quod

 mihi

mihi quidem melius videtur. Nam quo Indice Freinshemius *ſufficiendo operi ſolum* ponit *ſolum, in quo poſſit ſuffici h.e. ſubſtrui*, neſcio an loco huic conveniat. Differt profectò *ſubſtruere* & *ſuperſtruere*. Opus perſtruendum fuit ſolo firmo, non ſubſ endum. Præterea *ſufficere* non tam eſt ſtruere, quam in locum rei alterius repo re. Quare magis inclino eo, ut credam, pſiſſe Curtium: *vix ſufficiunt operi firmum lum.* Sententia hæc eſt; Illi limo per egeſto vix ſubſtituunt è durabili materi lum ejusmodi, quod poſſit eſſe firmum ſtinendo operi. Error in ſcriptura nat eo videtur, quod pro *ſufficiunt*, interpre per verbum *reperiunt* eſſet adjecta, de verbo *ſufficiunt* ex ſequenti voce *operi* p litera adhæſerit, factumque ſit *ſufficiunto* de poſt à correctore factum id *ſufficiu* quod in textu hodie occurrit.

C. III *temporum multorum homo*) id eſt, lis reperiri poſſit multis temporibus, ſed rariſſime exiſtat.

ſimul jam inter hæc) Mallet Freinshem *caſtelli exigui & ignobilis ſimul? Jam inter eminus petebatur*, exturbato illo *admo* quod conjecerat Bongarſius, ex vocab *admovens*, quod hic habent quidam libri voculam *ſimul*. Ego puto minime cont nendum, locumque ita legendum: *Rex primos conſtiterat, interrogans* &c. *ſimul*

vel simul etiam) *admovens. Inter hæc eminus* ...bitur. Sententia: Rex interrogabat eos, ...l adducebat ipse quoque propius ad ...um, cum eum vident appropinquan-...bsessi petunt eum telis. Verbum *ad-* ... tali sensu sæpissime apud nostrum oc-...ri. Similimus est locus lib. IX. c. 4. *Jam* ...*bat rex, quum vates admonere eum cepit,* ...*mitteret.*

...*plicium precibus*) Sic Freinshemius, ne-...o, an typographi culpa, cum inter er-...s non sit notatum. Non enim dubi-... in *supplicum*, & non *supplicium* sit scri-...n.

...*ata tertio die Persidem*) Recte corru-...ocum censet Freinshemius, cum Per-...nte Susidas Pylas intrare nequiverit. ...on est dubium, quin illud *Persidem* ex ...uperiore perperam hic sit repetitum. ...tem sic scripsisse Curtium: *Omni hac ... vastata ferro, die quinto angustias.* Ex ...le aspecto fecit oscitans librarius *fer-* ...alius, quia sequebatur *die, tertio*, & ...tim legitur *quinto*, ideo ex superiori ...u *Persidem* hic inservit.

...*diripere velle thesauros, properaret*) Li-...res pleriq; post *thesauros* habent vo-... *dimissos*. unde Acidalius facit *ditissimos*. ...escio quomodo convenientibus vi-...si legatur *thesauros sibi commissos*. Vi-...detur ortum ex literis primo male

connexis, hoc modo *thesauro si bi comissos*, o[illegible] per emendationem mutatis deletisque, [illegible] displicebant: ut fieret *dimissos*.

fortunæ exempla) id est, pœnas & supli-cia, quæ sæviens & crudelis sumserat a n-nocentibus illa fortuna.

Jovem illi) scilicet Græci captivi. Cola-maverunt autem, *aperuisse oculos*, id est re-spexisse ad calamitatem & miseriam sum[illegible] post diuturnam dissimulationem, quasi [illegible] videret.

ut nunc est) Hæc quid sibi velint, no[illegible] cogito. Puto plane, Curtium scripsisse [illegible] *qui modo ad opem petendam ex tenebris & c[illegible] re procedere erubuimus, nunc & supplicia[illegible] ostentare Græciæ velut lætum spectaculum [illegible] mus*. Τὸ ὑ agnoscunt libri Mss, quique p[illegible] habent *nos*, id ex glossa acceperunt. E[illegible] tem elegans & emphaticum, sæpeque i[illegible] surpatum optimis scriptoribus. Vocu[illegible] est nata ex postrema syllaba verbi *er[illegible] mus*. Postremo & conversum in *est*, qu[illegible] tio non aliud frequentius.

quid mirum est fortunatos) Puto & [illegible] scribendum, *quid mirum & fortunatos*) [illegible] ge profecto elegantius hoc est, & ex o[illegible] sitione præcedentium, ostendit, factum [illegible] habendum pro iniquo.

relinquimus) Libri habent *relinque[illegible]* quod præfero, propter sequentem re[illegible]

icem, *relinquemus ergo*. Sed sic & *trahemus* eri scribendum.

uod ipsi nunquam ausi optare forent, offerre tam) Illud *forent* prorsus ineptum est loco. Scripsisset saltem Curtius, *ausi forent optare*, cum trajectio non modo non sit ns, sed plane absurda. In Palatino pri- egitur pro eo *fortem*. Puto igitur scri- , *quod ipsi nunquam ausi optare forte* (vel *am*) *offerre, patriam* &c. Sic sane ele- est oppositio inter id, quod per exspe- nem magnam obvenit optanti, & subito per fortunam neopinanti qui- Quale quid his Græcis evenit.

mor detineret, relinquerent) Sententia a. Itaque hic addunt post *detineret*, *rent*. Sed quia libri veteres non agno- , ideo existimo, sic esse scribendum to- ocum: *Si quis contubernij liberorumque, rvitus coëgisset agnoscere, amor, retineret; ueret, quibus nil patria carius est*. Depra- locum particula *quis*, quam non intel- e prisco more positam pro *queis*, id est, *s*. Sententia: si quibus amor, si aliqui- t amor contubernii liberorumque, si nant contubernales suas liberosque, rent illi eos. Sensus optimus.

V. *ad ostentationem luxus*) Hoc *luxus* uspectum est. Puto ab initio voci *osten- m* adscriptam glossam *luxum*, eam

post receptam in textum, dein mutatam in *luxus*, ac propterea delendam.

C VII. *Ac ne longa quidem ætate*) qua longa? hoc vero non exprimitur, ut facile appareat abesse quidpiam. Ideo libri alij: *ac ne tam longa quidem*. Sed hoc puto emendatorum esse, non Curtii. Ipse sic videtur scripsisse: *Ac ne tam longa hac quidem ætate*. Vitium ex eo natum, quia duæ voces *longa hac*, junctim & sine aspiratione, *longaac*, dein *longae* scriptæ.

habuere Macedonum reges) Hoc vero *Macedonum* est ex glossa, inepti interpretis, qui cum *reges* hic videret nominatos, de Macedonum regibus accepit. Præterea & alio vitio hic locus laborat. Vult enim dicere alias urbes superesse, Persepoleos ne vestigium quidem adparere. At hoc non faciunt verba, ut nunc leguntur. Itaque sic censeo legenda? *Alias urbes, quas habuere reges, nunc habent Parthi*. Sensus clarissimus. Habent eas Parthi, ergo supersunt. Debent autem hic intelligi urbes illæ, in quibus itidem versari reges Persarum consueverunt. Habuerunt enim certas aliquas, quas inhabitabant æstate, & alias, quas hyeme, qua de re Brissonius est consulendus.

fuisse delendam) ex necessitate fatali. Hanc enim in caussa fuisse, ut factum tam fœdum committeretur.

C. VIII. *Equidem quam versabilis*) Sic

Freinshemius. Ego autem credo, Curtium scripsisse *versatilis*, nam alterum nescio an occurrat alibi.

aversantur) In Aldino Codice legitur *adversantur*, quod puto esse rectum. Aliud est *aversantur*. Aversamur enim ea, quæ nobis displicent, & nos ab iis quasi avertimus. Non sic aversantur bella Darii, sed plane adversabantur dii, hoc est, adversarios se faciebant eorum, vertebant se contra illa bella, & a parte Alexandri stabant contra Darium. Itaque mox capite sequenti Nabarzanes: *Diis adversis bellum inimus*.

C. X. *regnum ubi reddat*) scribendum *tibi reddat*, quod inter emendanda notare Freinshemius omisit. vide mox, n. 8.

ad renovandum bellum vires paratas habent) Libri alii *ad renovandas vires*, & *parata* exhibent, quæ lectio videtur melior, cum non satis concinne vocabulum *belli* (ad renovandum *bellum*, ut major *belli*) repetatur.

persecuti fugam ipsius) non Alexandri, licet proxime de eo præcessit, nec enim ejus fuga aliqua, sed Darii, hoc est, qui eum fugientem essent secuti. Ita supr. c. 8. *bis me victum*, *bis fugientem persecuti estis*.

C. XI. Nulla *Bactra sunt nobis*) Quorum scilicet fiducia ineamus adversus te consilium sceleste, jungamusque nos Besso. Pertinet enim hæc ad significationem, verum

occultam & figuratam, facinoris, quod I[...]
ſus agitabat.

& interpretis Graci) Atqui ſermo, qui[...]
ferebatur, non fuit interpretis, ſed Patr[...]
isque relatus eſt opera interpretis Beſſo. C[...]
gitandum itaque, annon Curtius ſcripſe[...]
& interprete, vel *& ab interprete.* Ac poſt[...]
vox *Græci* effeciſſe, ut gloſſator, qui neſc[...]
bat, per eam deſignari Patrona, conjun[...]
ret cum præcedenti *interprete*, ac iccirco c[...]
rigeret hanc faceretq; *interpretis*. Nam qu[...]
Tanaquillus Faber in Epiſtolis Criticis [...]
quentia potius, *relato ſermone* putat em[...]
danda, & mutanda in *remotione*, id vero [...]
ne alienum eſt ab hoc loco. Scilicet ſi [...]
motione interpretis ſuſpicio præberi Be[...]
debuit delationis alicujus à Patrono fac[...]
removendus fuit ante, quam Patron def[...]
ret. nam poſt delationẽ, & cum jam om[...]
interpres accepiſſet, fruſtra removebat[...]
Nullus itaque hic remotus interpres. H[...]
vult Curtius: cum Patron Græce loqu[...]
retur cum Dario, Beſſum licet imperitu[...]
ſermonis Græci, ipſa dictitante co[...]
ſcientia, ſuſpicatum id, quod erat [...]
ctum; poſtea ſuſpicionem confirm[...]
tam per aliquem ex Perſis, peritum ſerm[...]
nis Græci, qui referebat Beſſo omnem P[...]
tronis ſermonem. Neque enim interpr[...]
hic intelligendus is, qui ſic ſpecialiori noti[...]
ne vocatur, ſed quicunque linguæ utriuſ[...]
per

...is, quales adfuisse plures non est vero ...taneum, cum Patron allocutus sit ...m non seorsum & remotis arbitris, sed ...ntibus pluribus, quod apparet, quia ... quoque & Bubaces adfuere.

...II. *cum armatis*) Illud *cum* precii est ...is. Alii habent *tum*: ex quo Freinshe... conjiciebat *tot*. Ego malle credere, lite...merales hic latere, ac fortassis *XVM* ...ndum esse, ut *quindecim millia* signifi...r. Equidem triginta millia dicuntur ... fuisse, qui in scelus conjuraverant. Sed ...merus variat in libris. Sunt, qui ha...antum XXV millia. Possunt & illa ...ecim millia de solius Bessi manu accipi. ...quam si de illis solus locus accipi debe...rte rectius scriberetur IIIM. Ac for... lectio hæc verissima, confirmata ... ex eo, quod in libris quibusdam scri... reperitur trecenti. Nam tria I, à tri..., in Manuscript. parum differunt. ...r supra c. 8. *Tria millia & trecenti equi...t maxime Bactrianorum. Bessus praerat.* ... ecce tria millia Bactrianorum cum ...esso, nam trecenti illi hic in rationes ...eniunt. Quicquid sit, illud *cum* non ...e, quam ex literis numeralibus male ...ctis, natum, ego quidem firmiter per... habeo.

...*bus undique contectum*) Hæc verba ...x sequentibus intrusa inepte, ac ejici-

enda esse. Certe si hic posuisset Curtius, ia debebat paulo post tanquam rem nova memorare, quod *sordidis pellibus vehicula intexerint*. Legitur quidem in quibusda *contectus* in superioribus, ut referri possit i Darium. Sed & illud à sciolo factum. Na si Darius ita fuit contectus, quid ita hic i-tuunt, ne forte cultu regis agnoscatur, e vehiculum quoque contegunt?

C. XIII. *omisso itinere, quod patebat in Me-diam*) Alii habent, *petebat*, ex quo Fres-hemius facit *parabat*. Sed *petebat* rectum In omissa, post *petebat*, distinctione causa difficultatis. Nam voces *in Mediam* non ferri debent ad *petebat*, sed antecedens *om itinere*, locus sic scribendus, *omisso itinere*, *petebat*, *in Mediam*.

AD LIBRUM SEXTUM.

C. I. EFfuse *fluentem*) Illud *fluentem* parum mihi suspectum est. Mss teres non pauci litteris quadratis sunt mati. At in illis E & F parum differunt cet ergo credere, vocabulo posteriori accrevisse ex littera finali vocis antece tis. Reliquum fuerit, ex puncto illo F *tem*, quod satis clare monstrat, legendu se *ruentem*. qua voce nihil usitatius in genere.

decere se) Imo vero non *se*, sed *membra*, periebatur, ut constat ex superioribus. da igitur vocula *se*, quam peperit syl- rima vocabuli subsequentis *sensit*. & x libris antiquis, qui non agnoscunt.

Lapsa sunt morem) Verbum *sunt*, libri res non agnoscunt. Et plane abesse de- am respiciunt omnia præcedens *vise- sunt*.

quos è Græcia excitaverat) Alii *exciverat*, præfero. Nam excitantur, qui per oti- naviam, aut similes causas manent in o, ac proferre se nolunt, quod hic non litur, sed id solum, quod ad se evoca- tam longinquis terris; id autem est *erit*.

. *Levis armatura ducebat agmen*) Hoc præcedebat justam militum aciem. Nam *quadratum*, est acies justorum mili- seu juste armatorum, in itinere consti- *ducere* autem hic est *anteire*, *antecedere*.

Argumentum adferunt, aquam, quo dulcior quam cetera maria, infuso paludis humore mi-) Ita edidit, distinxitque Freinshe- Sed est locus hic sine dubio deprava- cquid enim sibi volunt ista. *aquam mi- . quo sit dulcior*? An mitescere alio fine possunt : vel an omnino finis hic, ut cant? Putem ego, unum idemque esse is, si mitescunt, & si fiunt dulces. Ita- verba hæc distinguo atq; lego: *Et ar-*

gumen-

gumentum adferunt aquam, quod dulcior sit quam cetera maria. Infuso paludis humore mitescere. Sententia, pro argumento suo adferunt ipsam Caspii maris aquam, propterea, quoniam est dulcior, quam aqua marium aliorum. Id porro dicunt fieri non aliam ob causam posse, quam quia in id Mæotis palus infunditur Illud *quod* agnoscit Codex etiam Bongarsii.

C. V. *invicta manu*) Merito hæc vox Freinshemio suspecta est, nimis tamen recedit a *liqua*, quam substituit. Mallem *indicta*, ut significetur imperata, jussa, certorum nimirum pe ad hoc electorum.

comitata) Libri alii habent *comitatu*, quod præfero Nam trecentis feminarum comitata genus loquendi nostro minus suetum. Magis illud alterum, *comitatu trecentarum feminarum*, quam lectionem fecit dubiam, quod solis numeris CCC positis incertum esset, *trecentis* ne, an *trecentarum* esset legendum.

cum ipso militari) Sociam belli ac militiæ se ipsi jungere.

C. VI. *in altissima quaque fortuna*) Hoc *quaque* mihi suspectum est. Puto Curtium scripsisse *in altissima quoque fortuna*. Sensu longe efficaciori & emphatico magis. Est enim ea sententia, nullam esse tam alte constitutam fortunam, ut non longissime supra eam

ineat id bonum, si quis in ea possit uti
deratione atque continentia.
disciplinamque) Palatinus primus conjun-
onem *que* hic non agnoscit. Adducor, ita-
e, ut credam, Curtium sic locum hunc
ipsisse, atque distinxisse: *Patrios mores,*
iplinam Macedonum, Regum salubriter
mperatum & civilem habitum. Sane discipli-
Macedonum vix dici potest temperata,
m fuerit severa & adstricta, habitus vero
gum vere temperatus, & de eo maxime
tur per oppositionem fastus Persice hoc
o.
num animum duorum non capere fortunam)
n posse uno eodemque animo & Alexan-
um se præstare & Darium, ac iccirco si
rius esse velit, simul cum animo fortu-
n Alexandri esse relinquendam.
rnaverat) Alii *oneraverat*, quod vide-
convenientius, quoniam præcedit
rnantes.
dedique alienis moribus) In Palatino primo
dumq;, quod longissime abest à vulgato
q;. Itaque vix dubito, quin ei subsit scri-
ra vera, non intellecta aliis. Scripserat
irũ Curtius: *Tum cum maxime, vinci ipsos*
q; alienis moribus. Ut *vinci moribus*, pro *vin-*
moribus ita *duci moribus*, pro *duci à moribus*
od quia in altero *dedi moribus*, (nec enim
ibus dedi sensũ habet isto quidẽ loco, qui
sit cum præcedente cohærere) non pro-
cedit,

cedit, ideo manifeſtum eſt, hanc lection[em] eſſe veram. Illud *duci* eſt intelligendum, q[uo] modo victi & captivi ducuntur, rectiſſim[e] τȣ̃ *vinci* ſubjungitur. *Dedi* autem, quod n[on] legitur in vulgatis, gloſſa eſt alterius.

quarupes erat) Locus ſine dubio dep[ra]vatus. Acidalius veram putat ſcriptura[m] *quarupes ſederat*. Mihi longius à veteri ſ[cri]ptura hæc abeſſe videtur, quam ut vera [ſ]it credi. Scribo itaque, *qua rupes ceſſerat*, [vel] *quarupes deſierat*.

inaruerat) Non dubitem, quin cum S[cho]ſis *inarſerat* ſit legendum. Sed obſtat, q[uod] *tunc* demum, cum ſtipites cumulati, [ignis] *injectus* dicatur, quod & Freinshemius n[ota]vit. Neque debuit ab hac ſententia diſce[de]re ob ſuperiora, *iubet igni dari alimenta*, [non] enim eum intelligit ignem, qui tum fla[gra]bat, ſed qui paulo poſt erat futurus. Co[nci]liumque Alexandri natum non ex igne [for]tuito, ſed arefactione fortuita per Fa[vo]nium materiæ, quæ alias concipiendo [igni] fuit inepta.

quæque adurebant) qui? Non po[teſt] dici, miles, ſic enim, ut *incenderat* ſingular[iter] & *adurebat* ſcribere debuerat. Neque al[i]quid ſupereſt, quo commode referas. Ita[que] metuo, ne ſit à gloſſa, qua quis illud *incen[de]rat*, exponere volebat; locumque tot[um] ita lego: *Sonabant incendio Sylvæ, atque ea[que], quæ non incenderat miles* (ſcil. ſonab[ant]

in[c]

Incendio) *concepto igne proximo quoque.* C. VI. *ejus consilii fortibus viris & illustribus esse participem*) Non video, à quo illa, *fortibus viris & illustribus*, regantur. Puto igitur ...cum, legique oportere, *se ejus consilij ...tibus cum viris* &c. Nam ut per ellipsin ...mus omissum, vix persuademur. Sic ...nim paulo post: *Sciscitare inde pergit, cum ...tanta rei societatem inisset.*

...issus Nicomachus ad fratrem) Male in ...hemiana hæc cohærent, nam verba *...atrem*, spectant ad sequentia *defert, quæ ...at.* Itaque post *Nicomachus*, comma ...bendum.

...rveniret ad se) Hæc ex glossa suspicor ...ta, quemadmodum & illa: *affirmare, quæ xer...*.

... VII. *nihil metuo ab externo*) Non video, ...ipse hic de suo metu nominatim agere ...buerit. Quid enim, si aliud judicium ...liorum. Suspicor itaque, sententiam ...tuisse generatim, *nihil metus ab externo*, ...ullus metus est ab externo, externum ...metuimus.

... IX. *Itaque indignatione*) Ordo turbatior, ...sum facit valde ambiguum & obscu...m. Est autem talis: Itaque vox indicum ...indignatione, excepta est silentio, id ...qui indices per indignationem non no...rant Philotam, ideo tacuit exerci..., nec signum de se gravioris alicujus

com-

commotionis edidit. Ideo Rex, ut acue eum in Philotam, subjicit, quæ sequunt

gravioris consilij) de re graviori, cujusm di est & conjuratio; sed levi, communi familiari. Ad eam quippe pertinet formu *vestri curam agite.*

viliores mihi facerem) id est, contem rem, ut exponit Freinshemius. Quanqu non bene videam, quomodo hic stare pc illa expositio. Agitur hic enim de pœ quam licet non sine causa posset sumere talibus, noluisse tamen ait. At hoc non contemnere tales, sed eis potius parcere lictaque eorum dissimulando transmitt Itaque *viliores* hic intelligo dempta pr auctoritate, per manifestationem cri num ejusmodi, & necessario adjicien pœnam. Qua si semel fuissent affecti, n poterant deinde haberi digni beneficior à rege in eos collatorum. Atque sic vide accepisse locum hunc & scribam codi Palatini, quia addidit, *contumelia mihi f rem viliores.*

unum præfeci) Mallem, *unum eum præf* Longe profecto cordatior sic, atque v dior esset oratio.

qui modo) Alii habent, *quo modo*, alii *quo modo*, quod posterius non displicet. malumus servata lectione recepta, pun interrogationis collocare post vocabulu *causam*, & illud *qui* pro *quo modo* interp

ti

... it cohæreat, *qui causam diceret absens*, ... quomodo posset dicere causam una ... ilio, cum sit absens, hæcque omnia ... at.

... fuisse rediturum) Illud *fuisse* à sciolo adje- ... Nam antecedit, *proditos esse*, non

... *cum illi utrimque*) id est, ex accusa- ... & defensione cognita, inquit Rade- ... Atqui nulli tales hic accusatores. Rex ... cusabat. Rei cæteri adeo non accusa- ... ut ne nominarint quidem. Mallem ... *utrumque*. Sed quia Mss. hoc ignorant, ... era lectio censenda *utique*.

... unque licet dicere) Nescio, an non ali- ... ic absit. Ego certe puto, Curtium scri- ... *tamen utcunque cum liceat dicere*, ut sit ... tia, cum tamen mihi sit qualiscunque ... n venia dicendi concessa.

... verebatur) id est, qui metuebat se jun- ... inquit Freinshemius. Sed illud *vereri* ... i simpliciter haud existimo. Itaque ... lerique libri Mss. consentiant in vo- ... *ntabatur*, eam præferrem. *Tentari* ele- ... dicitur, qui adduci ad negotium dif- ... eque sat honestum quæritur.

... set, nihil me) lego, *adisset*, & *nihil*, con- ... onem intercepit syllaba ultima verbi ... Nam ut à Curtio per figuram creda- ... issa, causa nulla est, cum figura nul- ... beat hic usum, quippe quæ vix solet

adhiberi, nisi ubi concitate quid dicend[...]

revertendum mihi est) Sic Freinshem[...] putatque rectius, quam quod maluer[...] alii, *prævertendū*. Nam, ait in Indice, re[...] ad id, quod supra jam tactum; at non[...] satis pertractatum erat. Atqui id, de[...] Philotas in sequentibus tanquam vero[...] coque crimine, ab eo nominatum nullo[...] bulo. Non ergo potuit ad id reverti. Q[...] lego, *devertendum mihi est* Sic enim & [...] Ut lib X.c.6. *inde enim devertit oratio.* [...] tium ex eo natum, quia scriptum fuit [...] *tendum*; solent enim frequentissime i[...] illæ litteræ commutari.

non cogitato modo, sed & consummato) [...] fero, quod habent Mss. plerique, *non con*[...] *mato modo, sed & cogitato*. Hoc enim, tan[...] magis dubium, rectius firmatur emph[...] illo &. Præterea plus convenit ne[...] præsenti, cum parricidium non fuerit [...] summatum, & in eo positum sit pondu[...] gumenti, quod etiam qui meditantu[...] quid, non possint quiete dormire.

ne te mihi credidisse pœniteat) propt[...] quod credideris sine ratione, dabo ecce[...] sas, quibus appareat, merito te hoc fe[...]

sic ego imperio) Præfero, quod est in [...] rulæ editione, *sic ergo*.

si fratrem regis) Mss. plerique, *sed fra*[...] Unde suspicor, scripturam meram esse[...] *fratrem*, hoc est, si non oportuit diligi [...]

n modo alias vir fuit magnus, sed & frater. Vitium ortum ex eo, quia istæ e ab inepto librario junctim primo *esset*, dein emendatæ mutatæque in *sed*.

rim qui regem) Pessima distinctio, miror, Freinshemium servasse. Scri-s locus est hoc modo. *Retinete me in-s, dum consulitur Hammon in arcanum ltum scelus interim. Qui regem nostrum.* retinete me interim, dum consulitur. t insolens etiam optimis scriptoribus, *terim* sic rejicere ad finem.

bere vobis) Pro *adhibere* mallet Aci-*exhibere*; sed repugnat Freinshemius. e ego putem in ipso esse vitium magis, n voce *vobis*. Cur enim tandem *vobis*? d nullos alios hoc in usu, quam Ma-s solos? Atqui res ipsa testatur di-. Quare putem, scripsisse nostrum, *e verbis*, ut sit sententia, solent non n verbis & oratione se tueri, sed cum adhibere etiam parentes, ut eorum tia, conspectu, intercessione judicem oveant.

ullam auctoritatem ejus litteræ habue-) Hæc verba mihi suspecta sunt, tan-glossatoris, non Curtii.

Sed per dispositos, quos ad somnum habe- ro *ad somnum* in aliis legitur, *supra* Unde mihi fit suspicio, verba ista,

quos ad ſomnum habebat, eſſe & ipſa gloſſ ris. Curtius profecto non videtur tali do fuiſſe ſcripturus, ſed vel hoc *ſed per diſpoſitos ad ſomnum habebat*, vel iſto : *ſed eos quos ad ſomnum habebat diſpoſitos.* Et longe ſunt elegantius, cum quo fine fuerint di ſiti, ex ſequentibus ſatis intelligatur.

per interpretem audire) Hoc eſt, intern cium, ſive medium aliquem, ut quidem cus hic accipitur à Freinshemio, quod ex tis ejus liquet, At vero *interpretem* hic in ligendum proprie, ac de eo, qui exp ignotum alterius ſermonem, vel illud ot derit, quod præmittitur, tanquam al dum, iniquum, ſuperbum de Philota, natum Macedonem, hominem ejusdem guæ. Ut vix dubitem, quin ſcripſerit tius, *per interpretem adire.* Eſt autem optimis ſcriptoribus, *agere cum aliquo*, *ciorum ſuorum cauſa compellare aliquem.* ipſe noſter infra lib. VIII. c. 13. *Poſter legati Abiſaræ adiere regem.* Itaque ſenten Philotam agere ſuperbe etiam in ipſa de ſione ſua præſentique negocio, quod c pellare Macedonas noluerint ſermone trio, verum eo, qui exponi debuerit pe terpretem.

eundem Jovis arguiſſe) Neſcio quom hiulca maleq; cohærentia hæc videntur quid hic nominatim memoratur Jupi cum proxime anteceſſerit de Hammo

vi

ideur itaque hic locus ita formandus: *Cur ...onem consuli vellet eundem, cujus arguis... mendacium. Alexandrum filium adgnoscen-*... atio planissima, longeque melior vul-ta.

... *custodia commissa sit*) Libri veteres ... *ejus custodia commissa sit*; alii omittunt ... i *cujus custodia*. Verissima lectio vi-... ur *& pecunia, ejus custodia commissa, per-... omnines.*

... *bus eorum*) Alii *ipsorum*. Puto, ex ... sse annexum, & iccirco, parum huc ... m faciens, delendum.

... *se supplicio*) Ordo: remittere se le-... m conjunctis sontium. Et hoc quidem ... Quo autem pertinet id *supplicio*? ... d *conjunctis*, ut *conjuncti supplicio* sint, ... ire idem supplicium coguntur. Atqui ... hic intelligendi, sed qui conjuncti ... quitate. Conjungebantur enim non ... licium idem, sed supplicium idem ... t, quia erant conjuncti. Metuo igi-... excideril particula legendumque sit: ... *de supplicio*, & hoc eo magis, quia li-... am habent *supplicii*, quod illius, *de* ..., interpretamentum atq; glossa est.

... *ne sanguine deum fecimus, qui nos fasti-* ... ro *fecimus* libri alii habent *jactat*, alii ... nt plane. Mihi vel ex hoc ipso, quod ... t *jactat*, in aliis *fecimus* liquet, neu-... se Curtii, eumque id per retinen-

tiæ figuram omissæ, quod apponendum la ut fit in oratione indignantium. Ergo lo ita lego: *Nostrone sanguine Deum? Qui fastidiat? qui gravetur mortalium adire colloquium?*] Debent omnia intelligi, ut dicta sit per indignationem. Cur, ait, nos fastiditu tamen eum Deum fecimus? Et cum ipsi fecerimus, cur non facere & nos possimus modo velimus esse viri, nec ferre Alexan has injurias, & vel per cædem ejus ulci Neque est, ut metuamus pœnas. Quis e proavum ejus, quis deinde Archelaum tus est?

repræsentasse) Plerique habent *repræs re.* Unde suspicor, scripturam veram, *re sentare se consilium.* Librarius ineptus jun scripsit ista duo vocabula; inde vitiū exc

recusaret. Illi) Puto & huic loco acci quod superiori scribendumque esse, *recu Et illi conlocuti* &c. Debet sane τὸ *recusar* perioribus respondere. in iis vero *repræs re*, non *repræsentaret.*

AD LIBRUM SEPTI MUM.

C. I. O*fficii specie*) fuit enim ex armig regi, ut patet ex sequentibus. S bant autem hi per vices comitari reg corpus ejus custodire, & vigilias serv qua de re supra lib. V. c. I. Atque de ha ce intelligendum, quod sequitur, *miran*

n vice sua tali fungerentur officio, id est tempore, quo tetigisset eos ordo, sed extra ordinem.

nque præsens movit adfectio) Valde mi- est suspectum. Et quis credat, voluis- tiũ, cum præmisisset, ad omnes *adfe*- nuo repetere *movit affectio*. Adde ꝙ nil icatur. Malo itaq; hęc omnia, *vitupera*- *iudamus, miseremur, irascimur, utcumq; movit adfectio*, pro glossa habere. Cum tim vox *affectionis* ipsa parum sit pro- altem parũ usurpata nostro tali sensu.

llo traditi) Cui Alexandro, sine dubio, per commendationem. At verbum bsolute ita poni, nescio an sit receptũ. si Curtius ita scripsit, *qui placere vellent Tibi ab illo traditi*, annon concinnior & or esset efficaciorque oratio? Quis au- on videt, potuisse ineptum librarium ere illam voculam, tanquam male re- m.

detrectantes) Hos ergo perducere de- ullosque alios; quis autem hoc credi- & noster generatim supra lib. IV. c.6. *ntam in Macedoniam ad inquisitionem um militum misit.* Itaq; sic est legendum, *detrectantes*. Excidit conjunctio, hic ne- ia, ad emphasin, per similitudinem an- entium sequentiumque literarum.

At hæc) Non video, quid adversati- æpositio hic faciat, nisi dicas respici,

 quod

quod præcessit, voluisse omnes saxa in eu jacere; hic contra eidem assentiri. Quia men distat longius, suspicor scribendum *Ac hæc.*

ea præcipue regum) Freinshemius pu *præcipua* legendum. At vix persuadet, reg non habuisse alias voluptates majores. Ce tra facilius est, ut credamus reges satrap que potissimum ejusmodi nemora conser se. Superat enim hoc negocium faculta tenuium & privatorum.

C. III. *pervenerat cognoscit*) Oratio male hærens, Mallem post *pervenerat & cognosci*

Itaque Caranum) Deest verbum, quod Freinshemius observavit. An scripsit: *M itaque*, hocque propter literarum similitu nem in voce *itaque* intercedit?

ad medium) Hoc *ad medium* ex glossa tum, mea sententia, & ejiciendum. Nu quam sane scripsit Curtius; *ibi ad mediu* sed qui legit *ibi*, exponendum putavit p *ad medium.*

ut ne avium quidem) Velim scire, quid h aves faciant, aut quænam earum extare p sint vestigia in terra. In Mss, quod secut Merula, legebatur *hoim* cum super scrip lineola, quod videtur *hominum* significar At hoc falsum esse, docent præcedentia. Su spicor, libros veteres compendiosa scriptu ra habuisse *anium*, pro *animalium*, quod cu librarius non intelligeret, fecit *avium*.

tamen omnis) Hoc *tamen* mihi valde
um eſt. Quid enim vult *tamen deſtitu-*
m *pertulit* longius abeſt, quam ut eo
de trahatur. Mallem, *in hac tam*
Et poteſt liberarius illud *tam* putaſſe
dium ꝯ *tamen*. Nam *tum* Freinshe-
placet ideo, quia ſine dubio ne poſt-
em ea regio magis culta.
VII *millibus Seniorũ & Macedonũ, præterea*
) Placet emendatio Freinshemii,
tibus, *inutilibus* legentis, & delen-
ntia, *quorum opera uti deſiſſet*. Nem-
loſſema eſt illius *inutilibus*. Quod
niorum, mutat in *ſervorum*, haud
poteſt placere. Unde enim illi ſer-
r ex ſervis conderet civitatem, aut
ique potuit eſſe concordia inter ſer-
Macedonas? Itaque τὸ *ſeniorum* re-
m. Duplex genus memorat, ex quo
la debuit conſtare, unum Macedo-
umque veteranorum ac ſeniorum,
gentis cujuslibet & inutilium. Sunt
nutiles hic intelligendi non ob æta-
ſed corpora vulneribus mutilata &
a. Quo ſenſu uſurpavit & Pacatus,
is ad eum à me pluribus eſt demon-
. Adde noſtrum infr. lib. X. c. 1, 25
his audientium) Freinshemius vult
hi videtur ſcripſiſſe, *tam his*, & mox,
lium aperit. Vel, *Interim his*, ſervatis

quod diutius exsequi) Non consilium sed hanc rem, hoc quod dixi, esse scilicet consilium fidele, demonstrare ac probare plurius.

C. V. *nefastum in Bessum*) Quid hic *nefastum*? Nefastum est à festo, cujus nescio qui possit esse in his locus. Itaque alii maluerunt *nefas tum* divisa voce. Verum & particula *tum* hic plane otiosa. Itaque vix dubito, quin scripserit Curtius *nefarium in Bessum*.

quam spoliis) MSS. *quam è spoliis*, quod nescio cur non maluerint recipere in textum, cum ellipsis hic admodum sit dura. Cogitandum tamen, annon scripserit Curtius, *quam spoli- um occisi regis induerat*.

non Dario iniquos fuisse) Deos puta.

etiam hostis adjuvisset) Quomodo hoc pertinet ad probandos deos propitios? dicet, quia eo hostes impulerunt. At hoc verbis istis indicandum erat. Ac fortasse indicaverat Curtius, sed verba sunt corrupta. Videt, quod in MSS. prope omnibus pro *adju- visset*, legitur *adjuvissent*, quo haud dubie respiciebantur. Sed sic *hoste* scribendum. *Ad- juvissent hoste*, pro *adjuvissent cum hoste*, id est per hostem, quod loco huic est maxime conveniens.

apud ipsum militarent) Scribo *militarant* vel *militabant*.

Proditis ergo) Milesiis puta. Hos enim vel potius thesauros templi apud eos prodiderunt. Sed cogitandum, annon scrip-

n-

hoer; distinxeritque, *Vetus odium Milesii* ... *rant in Branchidarum gentem proditi. Ergo* ... *venturiæ &c.*

C. I. *jungit, Cyropolim ut ante dictum est, ob-* *sidentes*) Quid est *jungit obsidentes* & quando ... Meleagrum & Perdiccam obsidere ... opolim? Cratero supra datum fuit hoc ... ocium. Quare suspicor scripsisse nostrũ *obsidenti*, hoc est, Meleagro, natum autem ... vitium ex eo, quod *s* litera ex sequenti ... bulo huic adhæserit, factumque sit *ob-* ... *tis*, mox à correctore emendatum scili- ... mutatumque in *obsidentes*. Verum re- ... nat emendationi huic, quod Meleager ... erdiccas jussi obsidere urbem. Mema- ... rum. Itaque sequitur de Alexandro ... occupatam Cyropolim, *ad Meleagrum* ... *erdiccam redit*. Itaque non est dubium, ... post *obsidionem*, vel *jungit*, aliqua exci- ... nt, quod & Freinshemius est suspicatus.

... II. *Primus cum hac gente*) Hoc *primus* ... to suspectum habent, quoniam non ... venit historiæ. Saltem Alexandrum fuis- ... imum, qui ad bellum cum Scythis ante ... l provisum gerere debuerit, unde pro- ... tur? Neque potest illud *primus* aliter ... oni, nisi in hunc sensum. Mallet igitur ... nshemius pro eo *primum* legere. Mihi ... adglutinatum huic periodo videtur, ac ... l scribendum *primis*, tali modo. *Rursus* ... *d Tanaim & Bactra spectant, humano cul-*

tu haud disparia sunt primis. Cum hac gente e
Ubi per *prima* puto intelligenda Orienti
Scythiæ, de quibus primo loco dixit. Hist.
ista esse haud disparia humano cultu, id
est, quoad cultum humanum, seu eod
modo coli.

alieno Marte experiuntur) Libri quid
habent: *alieno Marte experiuntur haud d*
fortuna, vel, *haud dubie fortunam*. Unde
ligit Acidalius, Radero etiam Freinshero-
que probantibus, scribendum: *alieno M*
experiuntur, haud dubia fortuna. Si omiseri
ut sit sententia; Bactrianos animum Ma
donum alieno periculo experiri, neq; fo
nam belli extimescendam habere, qui ea
tentent discrimine aliorum. Sententiam
telligo, at eam esse verborũ Curtii, nec d
video. Quid enim? *non dubia fortuna*, est
tuna non extimescenda? Potest etiam adv
esse non dubia. Non dubia enim non op
nitur malæ, ac propterea non extimesc
dæ, verum certæ, sive bona ea sit, sive m
Itaque id *fortuna* rectius abest ab aliis co
cibus. Nimirum natum est ex glossa, c
quis id *alieno Marte* explicaverat, osten
ratque, idem esse, ac *aliena fortuna*. Hinc
ctum, ut deinde alii ad id *fortuna* alieno
co insertum vocem *dubie* mutarent in *du*
mox respicerent ad verbum *experiuntur*,
formarunt in *fortunam*. Neque mihi dubiu
quin lectio sit verissima, quæ à Freinshem
publicata.

ex

orum interprete uti metu suo) Probo. ...s est : ex metu suo, hoc est, ad seu se-...um metum suum, uti interprete exto-...ejusq; interpretationem eo accommo-...ut inde habeat præsidium in metu suo. ...II. *ut intriduum*) Quid quæso est, *intri-*... ? an *ad tres dies*, quomodo & *in annum*, ...*sem* dicitur ? At noster hoc non vult, ...n illo spacio confectas esse rates. Ergo ...ubio scripserat Curtius, *ut intra tridu-*... Sed quia litteræ tres ultimæ vocis *intra* ...serant vocis sequentis initialibus tri-...leo à scriba inepto sunt deletæ.

...*dicus*) Hoc etsi legatur in plerisque, ...n mihi glossa videtur sequentis, *haud* ...*am fama par*. Juvat conjecturam, quod ...on intelligerent, quo illud *modicus* per-...t, adderent, alii *annis*, alii *animis*, ut ex ...apparet.

...*tus est, qui fructus earum* (arborum) *spe-*... *altitudinem non metitur*) Tanaquillus ... in Epistolis Criticis legit *affectat*. Ego ...o, an opus sit mutatione, Curtiusque ...erit aliter, quam vulgo legitur. Certe ... quod hoc loco, alibi quoque ei deno-...*ctare*. ut lib. V. c. 1. ubi ait : *prædam opi-*... *aratamque ipsum & milites eius spectare*. ...urque τὸ *spectare* opponi eleganter τοῦ ..., cum sit nihil aliud, quam *oculis metiri*.

...*a cominus*) Quid hic hastam memo-...jus nulla mentio est facta inter dona?

num intercidit ejus nomen? Agnoſcit ſe Bongarſii codex & non nulli alii inter ea.

bellare ceperunt) Mallet Freinshemius *bellare ceperunt*. Mihi videtur ſcriptum in fuiſſe, *bellare receperunt*, idq; *recipere* hic ſignificare idem, ac *denuo incipere*.

C.IX. *ſequuturum*) Hoc *ſecuturum* mihi modum ſuſpectum eſt. Qualis enim hęc tio: *fortuna ſua & conſiliis ſuorum ſe uſuru*. Sequitur ratio, *nam ſequuturum*? atqui non ratio, ſed commemoratio propo. Quare ſuſpicor, hoc natum ex gloſſa rioris, *ſe uſurum*. Puto autem Curtium ſcripſiſſe: *Rex fortuna ſua & conſiliis ſuorum ſe uſurum reſpondit, nam eſſe & fortunam confidat, & conſilium ſuadentium, ne quid te re & audacter faciat*. Sententia elegantiſſi. Eſſe ait, ſcilicet ſibi fortunam iſtiusmodi poſſit confidere, ut non ſine cauſa eam ſpiciat, quemadmodum & conſilium e modi, quod queat utilia à noxiis diſcerne.

Scutorum teſtudine armati) Hoc *arm* quoque ſuſpectum mihi, tanquam non C tii, ſed gloſſatoris. teſtudo ſane non ar proprie, ſed tegit. Neque poteſt bene ad p cedens *reliqui* referri, tanquam longius d tum, & ſi referatur, otioſe adjunctum habiturum.

utres ſtramento repleti) Libri alii *ſarm* quod præferã. Unde enim tantum ſtram in regione, quæ cultum agrorũ ignora

Su

...por tamen & hoc à glossatore additum ...erioribus.

... *Ingens spacium recta regionis est*) h. e. ...is oppositæ priori, qua patet in lon... Vide lib. VIII. c. 9, 2.

... *indicaret insolentiam*) Nihil variant ...i veteres, neque tamen scio satis, an ...um illud *indicaret*. An scripsit, *judica*... subintellecto vel etiam addito, *diceret*. ... namque fieri, ut alterum propter al... similitudinem ut supervacuum fue... issum. Estque elegans sententia: Illis, ...uibus consultare erat solitus, dixit, ju... ...nt interim ipsi insolentiam barbari, ... nempe gravis sit & intolerabilis. hoc ...nus se committere. At vero seipsum ...are sibi, ut ostendat nocte proxima, ... hostes crederent factu esse impossi...

... *...niatis viam*) Dubito, an sit Latinum, ...*ns aditus*, & *viam* suspicor ex glossa es... ...s *aditus*. Itaque sic lego: *invenietis, si* ...*rimati fueritis, aditus, ferentes ad cacumē* ...*entes* in antiquis est *ferentis*, solita scri... ...ratione. Id quia casum putarunt se... ...n, ideo & vocem *aditus* hoc casu ac... ... Cumque sic oratio evaderet muti... ...tune velut illud *viam* ex glossa est in... ...ur.

... *cuneos inter saxa defigerent, quis gra*... ...*nde insisterent*) Freinshemius, quia est

est in Mss. *gradus subinde quis*, putat le
dum: *quum cuneis inter saxa defigerent gr*
subinde, quis insisterent. explicatq; „*cuneis d*
fecerunt gradus. Rem intelligo, non per
& verba. An enim *gradus defigere c*
est *gradus facere per cuneos defixos*? Aliud c
fecto *defigere cuneos*, & aliud *defigere gr*
Nec juvatur loco Livii, quum & ipse *cu*
figentes velut gradus fecisse scribat, non
gradus. Itaque fuerit optimum delere
cam literam *s* in voce *gradus*, quæ ipsi a
adhæsit ex initiali sequentis *subinde*, cæ
servare omnia *Insistere gradu cuneis* ele
tissime optimeque dicitur de iis, qui p
in eis collocarit enitentes gradu in altu

fumum specus infra se ipsos evolutum)
dius, *evolutum & os specus*. Suspicor, scr
ram veram, *fumum, specus infra se ips*
evolutum. Sententia, enisos in tantam
tudinem, ut ipsum quoque os specus
longe infra eos, per quod fumus ev
batur.

multitudo detitiorum) Aut *dedititior*
aut *deditorum* est scribendum, & utrum
in libris vetustioribus reperitur.

AD LIBRUM OCTA VUM.

C. II. *Solitudo exciebat*) Nescio, an ita
sperit Curtius, cui fere ea dicu
exciri, quæ evocantur cum difficultate,

...tibus quoquo modo iis, quæ quærun-
... At Alexandri pœnitentia erat parata, ... libertati ejus nil obſtaret. Libri alii ... *excipiebat*, unde ſuſpicor, *exhibebat* ... ndum.

... *o petra claudebat*) In Palatino eſt, *ter-* ... *e clauſerant*. In Bongarſiano & aliis, ... *tra claudebant*. Suſpicor itaque lectio- ... eram; *terga petra clauſa erant*, vel *terga* ... *audebat*.

... *retinere arma lubrica & rigentes manus*) ... uæſo eſt *retinere manus rigentes*? Non ... uale *retinere arma lubrica*. Ergo con- ... hic delenda, aut ſcribendum, *retinere* ... *brica & rigentes manus*, quod utrumq; ... s antiquis legitur, ſed frequentius po- ... , in quod iccirco, tanquam rectius, ... propendeo.

... *undique tempeſtatis violentia major*, ... *vitabatur occurreret*) Hoc vult, in ... unque partem ſe vertiſſent, ut vita- ... olentiam tempeſtatis, in ea occurriſ- ... emodum majorem violentiam, ut ... uſtra evitata videretur,

... *atrimonij*) Hoc *ita* non videtur ido- ... licet. Raderus explicet per eodem ... quo Achilles matrimonium contra- ... Mallem ita diſtinguere ac ſcribere to- ... cum: *Achillem quoque, a quo genus ipſe* ... , *cum captiva coiſſe, ne inferri nefas arbi-*

trarentur, Et matrimonij jure velle jungi,
Et ita matrimonij jure velle jungi.

C. V. *clypei militares*) Hoc *clypei* est in-
pretum. Veteres habent *pereti* vel *periti*,
de Freinshemius: *Periti militare auro &*
re fulgere dicebantur. Sed cur hic *peritos*
militibus noster usurparit? Num scripsit
tius hoc modo totum locum. *Dives*
habebatur, non auro modo, sed gemmis qu
margaritisque. Ad luxum magis, quam
magnificentiam exculta aperiri. Militares
ro & ebore fulgere dicebantur. Vel pot
Ad luxum magis, quam ad magnificentiam
culto operiri militares, auro & ebore fulger
cebantur. Hoc est, operiri sive tegi mi-
res eo, quod excultum esset magis ad
xum, quam magnificentiam, Intelligun
autem omnia, vestes pariter ac arma.

aulaeam, qua lectos obduxerat) mallem
lea, qua lectis obduxerat. Vide infra IX. c.
7, 15.

C. VI. *nullius potestas*) Suspicor, scrip
Curtium, *nulli potestas*, quia video, in
legi *nemini*, quod sine dubio ex glossa est.
ctum autem censeo *nullius*, quia itidem
glossam aliquis vocabulum *potestas* expli-
verat per *jus*. Ita natum primo *nulli jus*
testas, & deinde junctim *nullius potestas*.

in quo deperibat) Frobenianus codex
bet, *in quod deperibat.* An legendum:
quum laceratum corpus id, quod deperibat? A

cec

...dere sermoni elegans quædam emphasis. Sane *deperire in re aliqua* num recepta sit Latinis, dubito, vellemque videre exempla.

Forte autem) ex Basiliensi codice videatur legendum *sorte*, nihil enim in hac excubiorum fortuitum. Verum *sorte* quoque non ...ebantur, sed habebant omnes certasque vices, quod ex lib. VII. c. 1. apertum est. Itaque id *forte* debet accipi de eo ...pore. Tum, cum Hermolaus ita castigatus ... accidit, ut aliis aliisque vicibus vigilarent, & ob id facinus meditatum ...dir non possent.

...instinctu) cujus? videtur quid abesse. ... cetera hujus loci satis clara. Cur ... additur supra, *ut creditum est*? Alterum necesse erat non videri, sed verum esse, ... attonitæ mentis esset, vel ut præ... et instinctu divino. An scripsit: *Quum ... attonitæ mentis conversari in regia soli... instinctu divino videbatur futura præ...*

...humanæ mentes) Hæc vero pars sen... ...ia est. Non enim cujuslibet mens ... pertinacem. Quorundam men... ...unt facilius. Sed nec *devovere spem* ... puto. Lego: *Adeo pertinax spes ... humanæ mentis ingentes concupiscentiam...* Et in emendationem hanc ...tiunt codices pleriq; veteres.

conlaudatisque) Mallem, *collaudatis at-que.*

quia ceptis deos obstare credebat)Cur hoc? credo Alexander revocatus fuit à mul quæ divino instinctu agi credebatur.

excitatisque custodibus corporis) Atqui vi-gilias agere ac in statione esse hi solent quod apparet ex superioribus. cur ergo excitantur ? Puto Curtium scripsisse, *ev tisque custodibus*, hoc est, *evocatis*. Nam tisse Eurylochum cum Epimene in vesti lo regiæ, verisimile est.

C. VII. *quum morti olim destinatus sit*) capio sensum hujus loci. An enim ha causa, quod à nemine dicatur conscius cædis, quia jam ante morti fuit destin Quid ergo hac reticentia ei profuerunt mo parcit morituro, inquiebat supra I tas. Malo igitur, *quanquam morti olim natus.* Vitium ex eo, quod in *quamq* alterum *quam* putarunt otiose repetitu iccirco omiserunt. Deinde ut orationi sui consuleretur, ex *quam*, *quum* est fa Sententia elegantissima. Licet scia morti eum à te destinatum, neq; posse liberari ullo nostro silentio, nemo ta eum nominat. Caussa, quia innocens e conscius hujus cœpti.

de cetero parce, quorum orbam senec suppliciis ne oneraveris) Locus admo corruptus. Nam sive legas; *de cetero*

...*orum orbam* &c, quod volebat Bongarſius, ...*parce his*, *quorum* &c, quod volebat ...rus, ſive *parce parentibus*, *quorum* &c, ... volebat Freinshemius, ſententia nulla ...a erit. Quid enim eſt, *quorum ne one-* ...*is*? τὸ *ne oneraveris* petentis eſt perinde, ...d *parce*; at in iſto *ne oneraveris* ratio de- ...poni petitionis. An legendum: *de ca-* ...*r te horum orbam ſenectutem ſuppliciis, ne* ...*veris*?

VII. *Adſuetis nihil vilius hac videre ma-* ...*volui oſtendere*) Non poteſt eſſe dubi- ...uin legi debeat *videri*, ſive Typogra- ...ve alterius culpa hoc ita editum ſit in ...ne Freinshemiana.

I.. *utque rubro mari accipitur*) Quid ...ic illud *utque*? Scribo totum locum, & ...guo hac ratione: *Inde eum objecta rupes* ...*nt ad Orientem, atque rubro mari accipi-* ...*dens ripas* &c.

...*lendis frugibus*) Quonam ſpectat illud ...ebuerat præceſſiſſe *ut*. Neque ſolet ...pſin temere omitti. Quare neſcio an- ...ſter & *alendis* ſcripſerit, dein illud *a* ...ſit adjunctum ex initio vocabuli ſe- ...s, denique mutatum in *ita*.

...*rex ſane*) Hoc *ſane* neſcio an ſanum ...quid enim hic faciat, vel quo fine aut ...ia hic ponatur? Mallem igitur, *quum*

...*quos ramis aves pendent*) Quid? an

inter corporis custodes? quomodo ... tem inter eos pendeant, ut ubi rami ... unde sunt suspensi, cum præsertim custodes illi dicantur sequi? Metuo ne, quod & ... factum, versus sint transpositi, hæcque ... ba intrusa loco alieno, atque sic scriben... *Aurea lectica margaritis circumpendentibus recubat inter quas ramis aves pendent, quas in... tu seriis rebus obstrepere docuerunt. Dist... sunt auro & purpura carbasa* &c. Sane ... similius, aves istas fuisse suspensas circum ... cticam, quam alio loco.

venatus maximus labor est, inclusa) ... modo hæc cohærent: *Venatus labor est* ... *animalia?* Debebat saltem intercedere ... junctio post *labor est*, ut responderet ... que, & diceretur, venatus labor est, ita ... figere animalia labor est. Quanquam ... sic nisi dicatur novum, vox *venatus* glos... ris, non Curtii esse videatur.

C. X. *Lauri baccaque*) Non est mihi ... um, quin hoc *baccaque* sit vitiosum. ... modo enim *sylva bacca* possit dici? Lat... boris vocabulum sub eo, quod qual... nunc non excogito.

aque usta & destituta) Recte illud *ust...* tant vitiosum, quod autem pro eo *vasta* ... stituunt, nescio, an perinde recte fac... Sensum sane, quem habere debeat acc... modatum cæteris hujus loci, non inte...

...mihi potius videretur, si legeretur, *æque vaca*.

...*oppressisque & qui exspectaverant*) Bongarsio & *qui* habet *urbi non*, unde suspicatus est *ubi non*. Sed sic in sequentibus *omnique* legendū esset, ut omnia inter se cohærerent. Habent tamen illud *urbi* etiam alii libri, ut sub esse aliquid necesse sit. Legerem sic totum locum, posito post *ostendit* puncto: *Oppressi ubique, & qui exspectaverant hostem, ... clade perdomiti sunt*. Sententia apertissima.

...*simulque terra humore diluta*) Scilicet vinculum in lateri. Duplex enim recensetur, primum lapides, alterum terra diluta humore, quomodo hodieque luto ita macerato ...tur inter lateres. Nec hic quidquam mutandum. Nam quod sequitur, *ne tamen universa consideret*, non de *terra*, sed *materia* debet accipi.

...*pervios fecerant*) Cur autem pervios? ...pugnat hoc naturæ munitionis, quæ fit ...de, ut via in oppidum sit nulla, nisi ubi oppidani volunt. Itaque mallem, *& impervios fecerant*. Nempe per muros enitentibus obstabant ista tabulata, projecta, ultra murum, ut comprehendi non possent, neque superari.

C. II. *circumitu, qui fallerent hostem*) Non est locus hic ita sanus, ut de eo nil debuerit moneri. Ecquid enim, *qui fallerent*? Non

hi, ſed leviter armati eo miſſi, miſſi aute
via non recta, ſed circuitu. Additur cau,
nempe ut fallerent hoſtem, nec ab eo ſer-
rentur. Scribo igitur; *quo fallerent*, vel *u*
falleret hoſtem, quod & Freinshemio placui
nunc demum animadverto.

interceſſerent manus) Miror, ſic edidi
Freinshemium, cum *inceſſerent* habeat in
dice, quod ſine dubio eſt rectum.

C. XIII. *in regionem inſulæ*) Scio, regione
alicubi ſignificare noſtro locum qualem-
cunque, nec tamen video, cur voluerit h
regionem inſulæ uſurpare. Potius ſuſpic
ſcripſiſſe, *trajicere amnem cum ceteris copii*
regione inſulæ, de qua ante dictum eſt, parab
Vitium videtur ortum ex eo, quia omn
junctim *eregione inſulæ* fuerunt ſcripta. Qu
non intellexerunt, qui non animadverte
inſulam jam ante fuiſſe captam ab Alexa-
dro, & ex ea paratum tranſitum in littus.

in ordines juſſit) quis? Alexander ſine d
bio, ſed illius mentio nulla in proxime pr
cedentibus, ut huc poſſit trahi, nec ido
ſatis eſt ellipſis. Quare puto potius ſcrip
ſe noſtrum *juſſi*.

C. XIV. *hoſtium tenus*) Hoc *tenus* etian
Freinshemio ſuſpectum fuit. Neque tame
video, quid poſſit ſubſtitui, niſi velis, *hoſtiu*
cuneos.

acerrime pugnam cientem) Hoc quoq; no
placet Freinshemio, cum non videatur P
ru

tis ptuiſſe pugnam ciere primum, & poſt
amm aciem inſtruere. *Ciere pugnam* pro-
cevix dicitur, niſi præſens & pugnans
ſe. At Porus hic pugnabat non ipſe, ſed
er lagen fratrem, quem præmiſerat cum
tis opiis, ut liquet ex ſuperioribus. An-
ript noſter, *cientes*, ut referatur ad *cuneos*,
entium, ut reſpiciat *hoſtium*.

*pr eos poſuerat pedites ac Sagittarios tympa-
na pulſare ſolitos*) Quid? an pedites & Sagit-
rii ſolebant tympana pulſare? quomodo
rgo mittebant Sagittas? Scribo, *ac Sagit-
tarios, ac tympana pulſare ſolitos*. Suadet, quod
mpana Indis dicat fuiſſe loco tubarum.
bant enim non promiſcue habebant mili-
tes, ſed tubicines.

tam pavidum ad omnia animal) Freinshe-
mius hoc ait explicandum, de inſolito tu-
multu ac ſpecie. Quod non poſſum probare.
erba enim generalia ſunt, nec ad illum
odo referuntur tumultum, qui tum fuit.
ddo quod ſit admodũ emphaticũ illud *ad
omnia* nec de illo ſolo tumultu poſſit intelli-
. Deniq; verum potius ſit contrarium, hoc-
ne iſto equi bello velut nati, quod ſint ge-
roſi, neque facile metu perturbentur. Ita-
ue non dubito, quin noſter ſcripſerit: *tam
pavidum ad omnia animal*. Particulam *in-
re pavidum* abſumſit littera *m* ultima præ-
cedentis vocis, totidem conſtans lineolis, &

adjuncta ſequentibus, ac ob id alteri redd[...] ſpeciem ſupervacuæ delendæque.

in ipſa morte novi ſupplicij) quo afficieba-tur correpti, manu elephanti traditique [...] gentibus. Hoc enim intelligendum puto

AD LIBRUM NO-NUM.

C.I. N*Obilitate conjunctis*) Non rejio, magis tamen credo, Curtium ſcri-pſiſſe *conjuncti*, litteramque *s* adjunctam d[...] ex vocabulo ſequenti *ſed*.

naturæ obſtantes difficulates) Mallem *na-turæ obſtantis difficultates*. Vulgata lectio ex[...] videtur, quia illa ſyllaba finalis *is* non ra[...] apud noſtrum reperitur ſcripta pro *es*, qu[...] & hic putarunt factum, cum præſertim [...] queretur *difficultates*, ad quod retulere.

C.II. *in anguſtiorem alveum eliſa*) Quæn[...] hic *eliſa* flumina? num *emiſſa*? quis vero [...] ſenſu vidit uſurpatum hoc vocabulum? V[...] poſſum ambigere, quin noſter ſcripſerit, [...] *anguſtiorem alveum clauſa*, vel *incluſa*.

C.IV. *Jamque lævam, qua clypeum ad ictus [...] cumferebat, laſſaverat*) Quis laſſaverat? [A-]lexander. qua re? circumferendo clypeu[m]. Sic poteſt locus accipi. Suſpicor tamen, [...] *ſaverant* ſcripſiſſe, ac retuliſſe ad hoſtes.

C. V. *gloria ſua non refragatus*) Cogit[an-]dũ, annon verior ſit lectio, *non refragatur* [...] iſto ſenſu; ſi hoc verum fuiſſet, non obſti[...]

ſet ſe gloriæ, ſuæ nec negaſſet, ſe tum fuiſ-
ſe præſentem.

æ ſemel continerent) Sententia, eos non habere aliis, à quibus teneantur, qui ſe-ipſos citra ipſorum miniſterium poſſint continere. Sed in Mſ. eſt *contineret*, unde ſuſpicor ſcripſiſſe Curtium, *quia ſemet contineret*, cum generalius prolata ſententia non ſtatim neceſſe ſit, ut ad Alexandrum applicetur.

C. I. *qui quidem hanc benevolentiam veſtram virtute, meruiſſe me judico*) Satis hic magnifice ſe Alexander, nec pro cætera modeſtia quæ eſt in oratione hac, ut conditione argumenti, ut non parum dubitem, an ſic ſcripſerit noſter. Accedit, quod in Mſſ. ſit diverſitas, aliaque habeant, *meam quidem*, alia *mean & quidem*. Puto igitur ſcripſiſſe noſtrum: *Ceterum non eadem eſt cogitatio eorum, qui pro me mori optant, & mea, qua quidem hanc benevolentiam veſtram meruiſſe me judico.* Conſidera, & liquebit, nihil aptius potuiſſe dici. Quod autem vocabulum *virtute* inſertum, id factum ex gloſſa, qua quis explicabat illud *qua*, cum ignoraret ad *cogitationem* eſſe referendum.

C. III. *certamen expoſcerent*) Qui? Nam ſemre, niſi unus Horrates, non propoſuerat quiſquam alius in ſuperioribus. Legendum igitur, *expoſceret.*

C. IIII. *qua iter in regnum erat*) Locus obſcu-

ſcurus, etiam Freinshemii ſententia, q
propterea mallet legere, *qui iterum regni*
erat Sami. Ego non repugno, tantum in
dubia dico, videri verba iſta, *qua iter in*
gnum erat, eſſe interpretis, qui volebat in
care, quomodo is quartus dies, de quo pr
ceſſit, debeat intelligi, nimirum poſtquam
veniſſent in regnum Sami. Colligo, qu
Mſ. habent, *quod in regno*, vel *in regnum*, ſuſp
corq; verba olim ſic fuiſſe formata, *quo itur*
in regnum erat. Vel ſi Curtii ſunt ipſius, omn
no conſtitui hoc modo oportere: *Qua*
deinde die, quo itum in regnum erat, ſecun
amne pervenit ad oppidum Sabi. Vel. *Qua*
deinde die, qua ei iter in regnum erat, ſecun
amne pervenit ad oppidum Sabi. Porro *Sabi o*
pidum intelligo, ubi degebat ipſe, ac ſeden
habebat ſuam.

C. IX. *in campos paulo ante ſiccos deſcender*
Vix integram hanc exiſtimo lectionem
Deſcendit enim, quod ex ſuperiori loco v
nit ad inferiorem. At mare tendebat ad ſu
periora, ideoque intumuiſſe dicit. Vera l
ctio eſt opinione mea: *paulo ante ſiccos eſce*
dere. Verbum *eſcendere* uſitatum optim
ſcriptoribus hoc ſenſu.

dum remos aptari prohibebant, conſederant
Acidalius: *dum conſiderent, remos aptari pr*
hibebant. Cui facile adſentior in cæteris,
pro *conſederant*, *conſiderent*, ſcribendum, no
exiſtimo. Putabat is hunc eſſe ſenſum, pr

hibi

isse remos aptare, nec curasse, dummo-
ssent considere. At nō ea mens scripto-
oc vult, eo ipso, quia ante tempus con-
rant, injectum impedimentum nautis,
ndi remos. Solebant enim primo aptari
, ac post demum eis aptatis fieri con-
io, & occupatio sedium, quam quisque
rum capere debebat, qua de re jam
m est à me in libris de Mil. Navali, &
ur amplius in curis secundis, si quando
ypographum idoneum invenient.

n receperant) Si non receperunt, quæ er-
ter has & priores naves oppositio? nam
æ non exspectabant, quæ simul esse de-
nt, & quomodo intelligendum, quod
tur, etiam *multitudo festinantes moraba-* Ego vix dubito, quin à Curtio sit scri-
m: *alia navium inconsulte ruentes omnes re-*
bant. Vitium ex eo natum videtur, quod
omnes compendiose scriptum esset per
m lineola in capite, quod imperiti li-
i reddiderunt per *non*.

c in naves subsistere) Scio, illud *in* adjun-
habere non raro accusativum etiam,
rem significat in loco. Puto tamen no-
m scripsisse, *nec in nave subsistere*, illudque
ine vocis *naves* transumptum esse ex
li vocis sequentis.

Nearcho) Nimis hæc abrupte sequun-
d superiora. Vereor itaque, ne exciderit
unctio *At* ante *Nearcho*, deleta quippe
ob

ob similitudinem literarum ultimarum vocis proxime præcedentis.

populabantur Indos) Hoc *Indos* suspectum mihi est, quia sequitur, *maritimos Ptolemeu urebat*. Nam si referas hoc ad Indos, non video, quomodo subsistat, quod paulo post subjicitur: *Hinc pervenit ad maritimos Indos*. Credo igitur scripsisse nostrum, *populabantur eos*, atq; retulisse ad Horitas, librarium vero, vel alium explicationis causa, quia non intelligebat rectius, adjecisse *Indos*, tandem hoc pro altero sumptum esse in textum.

sed etiam famam) Non video, quæ sit differentia inter *gloriam* & *famam*, aut quid ista velint: *æmulatus est non solum gloriam, sed etiam famam statuit imitari*? quid inquam sit *imitari famam*? Suspicor scripsisse nostrum, *sed etiam insaniam* &c. Notum est, hos Bacchi ludos, *furores* dici. Nec difficile fuit, hoc vocabulum sic corrumpi, sublatis primis literis *in* per præcedens *m* in fine dictionis præcedentis, cum ex *saniam*, quod superaret, fabricare semidoctus scriba nil potuerit melius, quam *famam*.

item in vehiculis) Nescio, annon scripserit, *Tum in vehiculis*. Nihil certe alias, quod præcedenti *Primi* commode respondeat.

alia candidis velis, alia veste pretiosa) Nil hic censeo mutandum, cum ne tabernacula quidem, ad quorum modum vehicula ista instructa, fuerint ejusdem generis, sed alia ex veste alba, alia ex colorata.

AD

D LIBRUM DECIMUM.

QUod tacitum prodesse) Mallem, quod tacite prodesse, ut respondeat superiori alam.

osti amnis subjectam) Quid est, subjectam n, quæ jacet sub ostio? At quid est, incens sub ostio fluminis? & num poqua sub ostio jacere? Vide, num legactius, ostio amnis objecta, id est, posita anum. Magis sane rei veritati hoc conveuia fuit extra ostium, uti Plinius te-

put nobilissimi & insontis exercuit) Loni videretur elegantius, si legeretur, .

ad deteriora credenda) Mallem scritem ad deteriora.

regna reduxerat) Acidalius regnare didiceqbd improbat jure Freinshemius. quod putat, videre potuisse, quod legen-, regna reddiderat, id nescio, an meapplausum, quando vox reddiderat nge abit à reduxerat. Quid? si leregna restruxerat: Quid? si regna & . Notum de regno Pori ex superio-

am enim esse destitistis) Mallet Freins-, jam enim me deseruistis. Mihi potior i videtur emendatio: jam enim esse de-Certe alias non respondet sequentibus

bus. Opponuntur quippe milites & no
milites ſed ingrati. Ad quod poſterius oſt-
dendum opus erat, non ut vocaret eos
ſertores, ſed non milites, & qui eſſe mili
deſiiſſent.

C. V. *Macedonia profecti*) Cogitandu
an ſic ſcripſerit Curtius. Sequitur enim,
ſtitutos ſe, cui cohæreret rectius, ſi legeret
Macedonia profectos ultra. &c.

eſſe cernebant) Recte delent hoc *cer*
bant. Cætera quoque ſic diſtinguenda
dentur: *deſtitutos ſe eſſe. Sine certo regis her*
regni vires ad ſe quemque tracturum. Quæ p
ter iſta leguntur in vulgatis, gloſſatorum
ſe videntur.

accidentis) Sic antique ſcriptum, pro
cidentes. debet enim ad neptem nepotem
referri.

quam à diis petuntur) Video ſic locu
poſſe explicari, ut tribuerit majora, qua
quiſquam eorum, qui accipiebant, auſus
ſet petere à diis. Quia tamen ſententia p
fertur generaliter, cogitandum forte, an
ſcripſerit, *quam à piis petuntur*, id eſt, iis,
amant regem, nec exhauſtum eum cupi
per ejuſmodi liberalitatem. Certe alias n
ſcio, quid non homo avarus atque inexp
bilis petere à Deo, vel, ut noſter loquitu
diis audeat.

ingentes profecto dotes) Non diſplicet, *in*
vij profecto dotes. Poſſet tamen quis puta
ſ

scripum quondam, *ingenita profecto dotes.*
C. VI. *in conspectum vulgi data*) Non con-
temno. Puto tamen posse cogitari, utrum
non commodatius fuerit, scribere, *in con-
spectum vulgi illata.*

regni atque imperij vires obsignare) Hoc ve-
ro novum genus est locutionis. Ecquid
enim, *obsignare vires imperij* ? Non dubito,
quin scripserit Curtius, *regni atque imperij res
obsignare.* Ut per *res imperii* significentur ne-
gotia. Vocabulo *res* adhæsit syllaba *ri* ex vo-
ce præcedenti. Inde factum *vires.*

tantum virum) Valde metuo, accidisse
et huic, quod alias non paucis, ut interpo-
latus ad nos per interpretes & glossatores
transmitteretur. Suspicor autem ad hunc
modum scripsisse Curtium : *intuentibus cre-
deret, tantum deos commodasse rebus huma-
nis, ut earum sorte completa, cito repeterent eum
sibi.* Omnia clarissima.

ad immortalitate) Ænigma hoc vocat
Freinshemius, & pro eo scribit *immortalitati*,
mihi verisimilius, scribendum, *quod semper
immortalitatem subducitur*, id est, quod sub-
ducitur, ut immortale maneat, sicut
natura.

hocne uno) Ista vero non intelligo. Ec-
quid enim vult illud, *hoc ne* ? Puto scriben-
dum : *Capite opus est hac re uno, an pluribus.*
Nam *hac re*, significat *ob hanc rem, ob hanc cau-*

 sam,

ſam, quo ſcilicet victoriam, partam poſſin obtinere ac ſervare.

vel ſubdere) Poſt hæc ſignum interro tionis ſcribendum, ut erigatur ſenten quæ nunc jacet.

C. VII. *qui tam bonorum*) Velim ſcire, c ſpectet illud *tam*, nihil certe habet, cui ſpondeat. Puto plane, *qui jam bonorum* bi oportere.

impenſa probra) Putat Freinshemius, *tenſa probra*, pro *intentata*. Sed fortaſſe mutandum, hoc quidem loco. At initio jus periodi poſt *caligare*, Mallem: *Ea b ambigue* &c. Porro *impendere probra in quem*, ut *impendere ſumptus*.

ſuffragari reipublicæ) Freinshemius c Sebiſio mallet, *ſuffragarii*. Ego putem, *ſuf gati* ſcribendum, hoc eſt, illi, qui ſuffrag erant, qui ſuffragium tulerant.

robur ætatis) Hæc perperam diſtincta, to ſic formanda: *robur ætatis experirentur do, ſtirpem Philippi, & filium ac fratrem reg duorum, ac ſibimet ipſis potiſſimum crederent*

Meleager. Iratusque Perdicca hos) Mall diſtinguere: *quorum princeps erat Melea iratusque, Perdicca hos* &c.

in urbe ſubit) Compendioſe verbum h poſtremum ſcriptum fecit lectionem p vam. Manſerat enim Perdicca in urbe, n exceſſerat eam, tantum in conſilio plac

r

rat ut egrederentur. Mea igitur ſententia legendum videtur, *in urbe ſubſtitit.*

que ille ſeditione) Quicquid explicat Freinshemius, veriſſimam puto lectionem integri hujus loci: *atque illi ſeditione proviſa, cum regem adiſſent, interrogare eum, an Perdiccam comprehendi ipſe juſſiſſet.* Ratio, quia ſine dubio rex reſpondit illi, à quo fuit interrogatus. Jam ſi Meleager hoc erat, quid ita dicit ipſi: *Meleagri inſtinctu ſe juſſiſſe?* quid ita ſine transitione ad milites ipſos converſus *ceterum non debere tumultuari?*

JOANNIS SCHEFFERI ARGENTORATENSIS

In

M. TUL. CICERONIS DE LEGIBUS NOTÆ.

AD LIBRUM PRIMUM.

Cap. I. L*Ucus quidem*) Proëmium deeſſe ait Turnebus. Ego quoque aliqua deſidero ; nec enim ſic

 abru-

abrupte sua exordiri Cicero consuevit. S
& τὸ *illo* non habet, quo hic commode re-
ratur. At proëmium abesse totum non e-
stimo, sed illius tantum quædam pau-
Ipsum certe capite quinto demum vere-
nitur.

si manet) Si superstes est. Ita Phædr
noster lib. IV. c. 4. *ô si maneret condito sen*
patri, ubi vide, quæ notavi.

commemoratione manet) Hinc apparet v
tus esse institutum, recentia venditandi p
antiquis. Sed & doli ejus caussæ vel occ
ones hic produntur. primum auctoritas sc
ptorum veterum, præcipue poëtarum.
inde studium acquirendæ admirationis
conservatione antiquitatis. denique fac
tas credendi, & absque diligentiore exa
ne, accipiendi falsa pro veris.

certe non longe) Turnebus suspicatur, *ce*
ton' non, Haud placet, quando cæteri in al
ram consentiunt scripturam. *Certe*, omi
interrogatione negativa, pro *certene*. cert
ne dixerit, est, an certe dixerit, num cer
dixerit Romulus. Ita solent alii. Vide, qu
notavi ad Phædri lib. I. c. 24.

& in Arpinati) Locus vexatissimus. V
go habent *sed veritas ate* Libri optimi: *&*
Arpinati homine, vel severitas à te postulatu
Sensus, quem exposuit nemo, hic est. Qua
runtur, ait, multa, num ficta sint, an vera,
poëmate tuo Mario. Nam ficta quidem v
der

[illegible]r, quia fidem omnem excedunt. Pro [illegible] tamen habent aliqui, primum quia [illegible] recenti memoria, qualia falſe trade[illegible]no velle videtur, cum mendacii aper[illegible]ſit argui. Deinde quia ſunt à te con[illegible], homine Arpinate à te ipſo poſtula[illegible]l ſeveritas, i. e. gravitas quædam re[illegible] procul à jocandi & mentiendi vanita[illegible]bidine. Alludit ad locum aliquem [illegible]llius ipſius carminis de Mario, qui & [illegible]rpinas fuit, in quo Arpinates ut ſeveri[illegible] riſcæ tenaces laudaverat Cicero, & [illegible]ſtimari dixerat.

[illegible] *periculo*) Ita habent libri optimi, & ex[illegible]t alii aliter. Ego ſic vocaſſe Cicero[illegible]oc opuſculum exiſtimo, quia ſcripſit [illegible]s ingenii periclitandi gratia. Atque [illegible]onit quoque Scaliger Auſon. Lect. 1. p. [illegible]

[illegible] *potes autem tu profecto ſatisfacere*) No[illegible] *ſatisfacere* hic abſolute poni, pro *cunctis* [illegible]*re.*

[illegible] *nihil poteſt eſſe jucundius*) Servant [illegible]ripturam Mſſ, fere omnes. Quare [illegible]iceronem hic *jucundum* poſuiſſe, pro [illegible]d jocum continet & riſum, quod eſt [illegible]e, atque riſum provocat, quomodo [illegible] *& à multis deriſum* dixit alibi hoc li[illegible] ſiſi plane ironia ſit in hoc vocabulo.

[illegible] *ineptus*) Libri optimi habent: *mul[illegible]ias, elatio ſummam impudentiã.* Quod

 puto

puto esse rectum, sicut prius *multas inepti* referatur ad *loquacitas*. Sensum sic accipi Quotiens loquitur populariter, habet al quid argutiarum, cum vero versatus in or tione, multa affert inepta, denique si effe re se, ac grandis esse cupit, figuras format ne pudore.

nondum ediderunt) Etiam hoc absolu positum, notari meretur.

C.III. *Sic enim mihi liceret*) Ms. *sic enim vi liceret*. Videtur Cicero scripsisse: *sic enim v re liceret*.

Cap.IV. *nemo noscat*) Puto simplex esse p composito *agnoscat*. ut sit *noscere causam* ide ac veram reputare ac bonam, quomo *agnoscere crimen* dicimur, cum verum e fatemur.

dicendum) sc. in foro, & agendæ causæ

numeros in cantu ceciderat) alii *cecider* Turnebus *cecinerat*. Puto rectum esse *ce derat*. *Cadere numeros* existimo dictum S necdochice, pro *numeris*, vel *quoad numer* Est autem *cadere* idem ac deficere. quom do *cadere animis* alio loco Cicero dixit.

jus respondendum) Respondent jus, qui i terrogantibus & consulentibus de eo, j indicant.

Egone? summos fuiße) Fateor, non satis i telligere me ista. Quid enim est, quod re *fuisse*. Puto, aut deesse quidpiam, aut i illo *egone* vitium latere. Quid, si scripser

Ne,

...nec ſummos? Nec pro non habet hoc ...pere.

...pulum præſtare) Turnebus explicat, ...am populo neceſſarium eſſe judicarunt. ...x corrigit, & accipit de iis, de quibus popu-...neri voluerunt. Puto ſimpliciter, præ-...opulum hic eſſe, multitudinem antece-... meliorem, peritiorem ea eſſe. Ut ſit ...hil, nil quæſiviſſe ultra, quam ut plus ali-...cirent, quam populus in commune. ...Cæſar: Galli præſtant cæteros mortales vir-...te.

...utem incognitum) Varie tentant hunc ...cum. Ego non dubito, quin Cicero ſcri-...rit Id autem incognitum eſt minus, quam neceſſarium. Senſus: jus civile minus eſt cognitum, quam eſt neceſſarium uſu. Po-...ratum uſu reipublicæ plus ignorari, quia ...nulla notitia facit litigioſos, ut mox ait ...tus.

...partum jure) varie libri veteres, porien-...tum, ponentium, ſunt, qui tantum exhibent ...nde faciunt pariantium, pareentium. ...puto, par eſſe litteras ſingulares ſive no-...as, & exponi pluviæ arcendæ oportere, reli-...a omnia à ſciolis adjecta eſſe. Valerius ...obus P. AR. Pluviæ arcendæ.

...V. magis honeſte) alii honeſto. mallem ...eſt.

...V. ratio prudentis) hoc prudentis mihi ...ſuſpectum eſt. Nempe nihil uſquam

quidquá præcedit de *prudente*, ſed *pruden*[...]
Puto plane ſcripſiſſe noſtrum, ut eſt in co-
ce Palatino, *prudentia*.

commodius vero) Scilicet, capiatur exo-
dium ab illo altera non ſcripta, ſed à natu[...]
profecta lege.

adſcribito) In Senatu priuſquam ſente[...]
tiæ ferebantur in tabellis, dicere ſinguli[...]
lebant ſuam, quæ excipiebantur & anno[...]
bantur, à ſcribis. Ergo qui in eadem cu[...]
alio erat ſententia, ſuam adſcribi alterius [...]
bebat.

Cap. VIII *cumque alia, quibus cohærent*) H[...]
mihi valde ſunt ſuſpecta, nec leguntur [...]
dem modo in Mſſ. Sane non cohærent, *a*[...]
quibus cohærent, & *quæ fragilia eſſent*. Exi[...]
mo ſcripſiſſe Tullium: *cumque aliquibus co*[...]
rent homines è mortali genere ſumſerit, quæ f[...]
gilia eſſent. Illud *ſumſerit* refero ad ſuperiu[...]
quo ſparſum in terras, auctum ſit Homines [...]
cuntur cohærere aliquibus, quia non ex u[...]
genere, ſed diverſis, anima videlicet & co[...]
pore, componuntur.

Cap. IX. *obſcuras & neceſſarias*) Libri vet[...]
res habent, *obſcuras ne ſatis*. ex quo Lamb[...]
nus *nec ſatis apertas*; inepte, ut opinor. qu[...]
enim credat, tam inani tautologia uti Cic[...]
ronem voluiſſe? Turnebus retinet *nec ſatis*
atque accipit, de non ſatis enodatis, quod [...]
non male ſeſe habeat, ita nulla loci corrup[...]
medicina eſt. Et ſane habeo pro deſperat[...]

Nar[...]

...quod alii scribunt, *nec faciles*, recedit ...us. Putabam ego, *nec statas*, sed nunc ...io. Alii cogitent.

...XI. *Similique inscitia mors fugitur*) Hæc ...genda sunt ex Philosophia Stoicorum. ... Stoicis sola vitia sunt *mala*, & iccirco ...*da*. Mors ipsis non est mala, & propter... fugienda, sed *rejicienda*.

...*e vivendi ratio meliores efficit*) Ex hoc lo... non expedio. Quo enim spectat illud ...*es*? num ad *homines*? at pro iis supra ...averat, *genus hominum*. Deinde, quo... intelligendi *meliores*? An simpliciter? ... eo non est sermo. Non quæritur, quo... fiant boni, sed quomodo à natura ipsa ...antur sociati. Hoc enim egerat toto ...Cicero, ut a similitudine hominum à ...a ipsa in animis, sensibus, voluntati... ...rca quasvis res, sive bonas, sive malas ...ucta, Sociatos eos demonstraret. Qua... ...picor, illud *meliores* de Societate opor... ...ccipi, velut diceret, tanto quemque ...magis idoneum ad societatem, alteri... ...agis conjunctum, quo magis utatur ... ratione vivendi, hoc est, magis sit ...).

... XII. *iustos esse factos*) Nam, quo ma... ...quuntur recte vivendi rationem, hoc ...s sunt justi, &, quo magis sequuntur re... ...vendi rationem, hoc magis sociantur ...ut paulo ante dixit.

à natura) id est, jure seu justitia. Nā[m] supra dixerat, jus & naturam se deince[ps] in omni hac disputatione pro eodem e[sse] habiturum.

Cap. XIII. *quasi officinas*) Credo, allude[re] ad officinas artificum, in quibus omnia co[n]ficiuntur cura singulari ac industria. Na[m] si de Schola quavis accipimus, non qu[a]drabit antecedens, cum & veteres Philo[so]phi Scholas habuerint.

& scilicet tua) Non mea solum, qui sup[ra] tibi concedere sum coactus, contra sec[tæ] meæ decreta, naturam omnem regi N[u]mine. Huc puto alludere nostrum joco[se;] sic τὸ & accipiendum esse.

Cap. XIV. *quam ut eos agitent*) Illud *qu[am]* libri veteres nulli agnoscunt. Itaque h[ic] erit ordo verborum, *pœnas luunt, non tam[,] ut furiæ judiciis eos agitent insectenturque*, no[n] scilicet tam pœnas luunt *ardentibus tædis, si[c] ut in fabulis, sed angore conscientiæ, fraudisq[ue] cruciatu.*

aut incauti) plerique libri habent, *at i[n]cauti.* Censeo, scripsisse Tullium, *ac inca[u]ti potius.* Idem Off. 1. *nec vero imperia exp[e]tenda, ac potius non accipienda.*

Cap. XV. *Scita sint in populorum institutis*) Suspicantur quidam *sita.* Sed eodem mod[o] noster alio loco hujus operis, *multa pernicio[]se sciscuntur in populis.*

& quod lex constituit una h. e. id, quod una

le

constituit, unum illud jus est, quod re[ct]a est jus, nempe lex rectæ rationis, absque qua lege nullum jus est, à quocunq; denique, ac quantacunque auctoritate sancitur.

[...]*tes omnes tollantur*) omnes libri habent, *tollantur*. Suspicantur quidam, *tollentur*; mallem ego *tolluntur*. Sic enim statim post: *Sed etiam in deos cæremoniæ religionesque tolluntur*, quod non procedit, propter conjunctionem tempora similia & mo[...] postulantem, si hic legas *tollantur*, vel *tollentur*.

Cap. XVI. *notas res efficit*) Sic habent libri omnes. Mallem tamen ego, *effecit*, propter sequens *inchoavit*.

easque inchoavit Locus obscurus. Suspicatur Turnebus; *res afficit eas, quæ in animis.* [...] non video, quo referri possit *quæ*, non [...] *res*, quia non procedit, *quæ res inchoavit*. Puto ergo retinendum *easque*, & in[choa]*vit* ex præcedentibus intelligendum. [...] *facere*, hoc est, notitiæ illarum dedit [...] veluti semina & principia.

[...] *quo abutimur*) id est, in qua re, si nimi[...] dicimus. Ita supra, *ô rem dignam, in* [...] *erubescant.*

Cap. XVII. *Nos ingenia*) Varie hic locus [...]tus est. Lectio haud dubie optima, [quam] exhibuit Gruterus. *Nos*, inquit, *in*[...] *juvenum.* scilicet judicamus, (hoc enim

enim ex ſequentibus huc trahendū) proc
nempe ipſa ſunt, *non ad ingenia* ſc. juvenum
judicamus ea, prout ipſis videntur. Num
igitur, vult dicere, ad ingenia hominum
judicabuntur virtutes & vitia naturæ, quæ ta-
men *exiſtunt* ac proveniunt *ab ingeniis*, pro
ut ea bona ſunt vel mala, prout virtute præ-
dita aut vitioſa? *An ea* vitia *non aliter* judi-
cabuntur? *An honeſta & turpia non ad natu-
ram referri neceſſe erit?* Utique.

Cap. XVIII. *viri boni*) Sapientis, cati. ſ
enim virum bonum hic intelligit.

nihil exprimit) id eſt, extorquet, præm
ſcilicet cauſa. non intellexerunt vulgo ho
vocabulum, itaque ex eo fecerunt *expet*
Noſter in Orat. pro Quint. *Extorquendum
eſt invito atque ingratiis, quod non debet, erip-
endum atque exprimendum eſt, de fortun
omnibus.*

expenditur) id eſt, ponderatur, æſti-
matur, valor ejus examinatur, ad rem
aliam, non ad ipſam. Sic uſurpat Plautu
quoque. Alii habent *expetitur*, contra vete-
res codices.

eum ipſum cernunt) i. e. concernunt, re-
ſpiciunt, conſiderant.

Cap. XIX. *erubeſcunt pudici etiam loqui d
pudicitia* repete τὸ *ergo* ex ſuperioribus, nil
mavis, contrariā ſententiā hæc inferre, qua
dicat, adeo hoc non faciunt, ut ruborem
colligant, ut erubeſcant, etiam cum de pu-
dici

icitiæ loquuntur. Ex pudore ſeu rubore, qui nullo imperari poteſt. Sed à natura naſcitur, colligit de pudicitia, ut ex effectu de cauſſa, illam quoque exiſtere nullo metu. Sed quomodo erubeſcunt loqui de pudicitia? Nempe quia pudicitia proprie loquendo intelligitur de corpore, cum ſint incorrupta & inviolata membra, quæ honeſte nominari nequeunt. Hoc modo Ovidius

—nullâ reparabilis arte
Læſa pudicitia, deperit illa ſemel.

cum ipſa infamia) Hæc obſcura ſunt. Quid ſibi vult illud *ipſa*? num ad *infamia* referri debet? Habebit ergo quandam emphaſin, quam hic difficulter intelligo. Mallem e-go referre ad *ſtupra*. Senſus eſt: non poſſunt evitari ſtupra propter infamiæ metum, quia prius facta ſunt ſtupra, ea deinde nota infamia. Notata ergo infamia, non quod ante, quam fierent, decretum quoddam vitanda ſtatuiſſet, ſed quod propter naturæ ſuæ turpitudinem infamia ſequeretur.

Cap. IX. *cuius apiſcendi cauſſa*) Sic Gruteri MS. habent *aſciendi, aſcendi.* Turnebi codex *ſciſcendi*. Videtur Cicero ſcripſiſſe, *aſciſcendi.*

ac non eam) in antiquis libris eſt, *ac non a-*... in aliis aliter, nec licet divinare facile veritatem.

Cap

Cap. XXI. *Quin iſtuc tandem*) Ita hab
Gruterus ex Victorio. Sed τȣ̃ *quin* reſpo
dere *quia*, ego nuſquam obſervavi. Pu
compendium ſcripturæ corrupiſſe locum
& pro *quin, quinam* legendum eſſe.

ſolum bonum eſſe diceret) Illud *diceret* ab
à plerisque veteribus, in quibus legitur *eſſ*
& mox *intereſſet*. Puto ſcripſiſſe noſtrum
Quia ſi, ut Chius Ariſto, dixit ſolum bonum eſ
quod honeſtum eſſet, & poſtremo, *abeſſent*,
tereſſe. Vitium ex eo natum, quia τὸ *di*
referebant ad proximum Ariſto, hinc m
alii ex *eſſe*, fecerunt *eſſet*, alii adjecerunt *di*
ret. Τὸ *dixit* non tam ad Ariſtonem, qua
Zenonem referre debemus, de quo ab
tio locutus eſt.

intra quinque pedes eſſe voluerunt) Ita hab
libri omnes, contra quos Victorius, Alc
tus, alii, *noluerunt*. Puto, *voluerunt* eſſe
ctum. Nam ſi noluerunt illæ leges, quid
ſequitur, *depaſci non ſinemus*? an potueru
ſinere contra leges, aut alter depaſcere,
gibus hoc prohibentibus? Puto ego, dup
cem fuiſſe controverſiam de agris, alteram
attingentem ſolos fines, alterá, partem e
rum. Finium controverſiam, cum quæ
tur de ſpacio, quinque pedes non exceder
latitudine ſua. Aliam, ſi de ſpacio majo
In hoc quinque pedum ſpacio uſucapione
conceſſiſſe leges duodecim tabularum, no
in majori, ac propterea fuiſſe opus, ut q

u

usucapione fines suos nollet amittere, per controversiam de finibus regundis jus suum tuetur. Hoc ita se habere, colligo ex constitutione Constantini, quæ extat in codice Theodos. his verbis: *Cunctis motibus & machinis amputatis finalibus jurgiis omnem modum quam præscribimus, ac de eo tantum spatio, hoc est pedum quinque, qui VETERI IURE PRÆSCRIPTI sunt, sine observatione temporis arbitros jussimus judicare. Quod si loca in controversiam veniant, solenniter judicare cognoscas.* Ostendunt utique hæc verba, fuisse præscriptionem illorum quinque pedum *veteri jure*, quod ego accipio de legibus duodecim tabularum, existimoque, postea istud illud immutatum per legem istam Constantini, quia nominatim dicit arbitros debere judicare, *sine observatione temporis*, præscriptionem firmantis, quod nimirum ante faciebant, sequentes legem XII tabularum. Nam iam autem legem censeo permisisse arbitros in disceptione de finibus, de quibus arbitris nil erat definitum lege veteri. Habet etiam Cœsius in Notis ad Agrimensores pag. 9. Et hæc verbis Ciceronis convenientissima videntur.

& supra virtute) Ita habent libri optimi, quod Turnebus exponit *virtute perfrui bonis adeo suppeditata*, quod fateor me haud intelligere. Quomodo enim cohærent, *bonis suppeditata*? Ego simpliciter conjungo *per-*

frui

frui virtute, non *apta virtute*, ut sit sen[...] summum esse bonum, vitam modicam[...] aptam, i.e. convenientem, usibus videli[...] necessitatibusque, non affluentem nin[...] tenuem, si quis perfruatur ea, *virtute*, h[...] una cum virtute.

C. XXII. *hæc de summo bono*) scilicet utr[...] in sola virtute, an maxime in ea consi[...] Nam alias omnino pertinet. Vid. su[...] cap. 13.

subornatus) Recte. Est autem *suborna*[...] compositum, pro simplici *ornatus*, i.e. inst[...]ctus, armatus. Ita Petronius in fragme[...] nuper edito, quod notandum.

Cap. XXIII *pæne prehenderit*) Opti[...] ac in respectu ad venationem, quam e[...] cet Philosophus, de qua dixi in de Phi[...] Pythag.

Cap. XXIV. *fusa latius perpetua*) Non [...] cet satis illud *perpetua*, suspicorque à g[...] sa esse.

AD LIBRUM SECUNDUM.

Cap I. L*Aqueata tecta*) Eleganti lacur[...] ornata, quod pingebatur inau[...] baturque, ait Turnebus. Sed cur laque[...] dicta isthæc tecta? A laquearibus, ait S[...] vius, quæ sunt idem, cum lacunaribus, [...] dictis à lacu, id est, trabium seu tignoru[...] interstitio, ut censet Vossius. Sed illud t[...]

bi[...]

m interstitium in tectis ædium etiam
ium. Disponuntur quippe trabes suis
llis, eis postea adduntur tabulæ ubi-
. Qui igitur sic dicantur tecta non vul-
Mallem ego derivare à laqueis, quia
a velut laqueis meandrisque erant
, qui prominebant extra planum,
q; figura. Effigiem expressit Serlius
ecturæ suæ lib IV.c.12. ubi videas, &
limus, facile intelligas.

ritatem) quæ non est ubique in calo-
tivis. De æstivo enim tempore hic
em esse & alii censent, & discas licet
cap. 5.

idem ego te accipio dicere Arpinum)
annon scripserit Cicero, *ac Arpi-*
dque *ac* per similitudinem sequenti-
arum sit deletum.

duo sui conservatores) Cicero, pro-
pressionem seditionis Catilinariæ,
propter superatos Cimbros, Teuto-
igurinos, qui civitati imminebant.
r. III. c. 3.

item cum in homine est perfectum, est
sapientis) Ita edidit Gruterus. At
suit, reperisse se in omnibus, *cum in*
perfecta, est in mente sapientis, sicut
ulgati. Ubi tamen ait lectionem
ri Turnebum, quod non intelligo,
rnebus habeat, *cum in homine est*
in mente sapientis. Sententia hæc

eſt: ſicut ſumma lex eſt in mente divina
eadem eſt in mente ſapientis ſumma pe
ctaque, quando eſt in homine.

Cap. VI. *mea quidem ſententia, melio multi nominant*) Locus ſine dubio co ptus, quia nihil hic, quod reſpondeat pr denti *Theophraſtus*: nec emendat hoc nebus. Lipſius putabat, *ſententia melior multis commemorat.* Ego cenſeo, ſcri Tullium: *At Theophraſtus, autor haud rior, mea quidem ſententia meliore eum nominat.* Meliorem Theophraſti vul appellat, in reſpectu ad Timæum, q invidiam & odium de veteribus pler peſſime locutus eſt. Ob quod ipſe qu ab omnibus deinde odio eſt habitus. *melior* in Theophraſto poſſit intelligi ſive quod in eo non appareret invidia, quod pudore nullo ex objectione calu cogeretur ſuffundi, quod utrumque fi Timæo.

Cap. VII. *ut in veteribus ex his ſacratis gibus*) Alii hic aliter conjiciunt. Cuj *veteribus XII.* Guilielmus, *veteribus ex* Puto ego ſcribendum eſſe, *in veteribus ſacratisque legibus.* Vetera Senatus co ta intelligit facta primis conſulum tem bus, Illud S, in *Senatusconſultis* deletu detur propter S præcedens in prior cabulo.

Cap. VIII. *Nec ulla vitiorum*) Alii

[illegible]t, *neucala* conjunctim, alii [illegible]
[illegible] qui *neucula*, quod puto esse rectum,
[illegible] a l geminetur *neu* est *neve*, sequitur
[illegible] uod quia incipit cum vocali, c conso-
[illegible] nseritur euphoniæ causa.

[illegible] *ta cadat*) Turnebi libri, *cadant*, quod
[illegible] esse melius, ut respiciat ad festa, nisi
[illegible] us τὸ *cadat* absolute dictum esse, pro
[illegible] *t*, seu *eveniat*, ut sit sensus, debet ita
[illegible] scriptum in amfractibus seu periodis
[illegible] ut hoc sic eveniat, ut familiæ ferias &
[illegible] suum habeant. Sed alterum magis
[illegible].

[illegible] *am rem rationem cursus annuos*) ita ha-
[illegible] bri omnes. Mallet *ratione* Turnebus,
[illegible] haud persuadet. Gruterus servat le-
[illegible] m veterem, sed *rationem* explicat *ata-*
[illegible] Ego ista censeo conjungi absque co-
[illegible] ratione veteri, sensumque esse, ad
[illegible] em, ne committi possit, & ad eam ra-
[illegible] n sive causam, cursus annuos finiri
[illegible].

[illegible] *icium præmonento*) scilicet eos, Inter-
[illegible] Jovis. *Præmonere auspicium aliquem*,
[illegible] onere aliquem, priusquam quid agat,
[illegible] sit auspicium illius rei.

[illegible] IX. *judices duo sunto*) Non video,
[illegible] illud *duo* debeat placere. Varro me-
[illegible] quatuor ad hoc negocium, alii plu-
[illegible] n antiquis libris legitur, *judices ne sunto*,
[illegible] facio, *feciales judicesve sunto*.

hos leto datos) Non concoquo illud, nec enim habet, quo referatur. nam deos Manes qui retulerit, monstrare debet eos leto dari. Quare suspicor illud *hos* compendium scripturæ esse, ac significare *homines.*

Cap: X. *optimæ reipul.*) Non scio satis, non foret rectius, si scriberetur *optimæ ei re*. Potuit certe illud *ei* facile interire ob similitudinem litterarum in fine prioris & in posterioris vocabuli. Sed nil definio.

Atque mea quidem sententia est) Locus ne dubio corruptus, cujuscunque personæ verbis hisce præfigas. Pal. tert. habet. *A quidē mea sententia est.* unde conjicio locū oportere scribi: *M. At tu Quinte? Quidem mea sentētia est.* Prima verba contra scripta fuisse videntur, *Atq;*, ex quo scio effecit *Atq;. Qu, quoq;* quod notabat personæ adjunctum τῷ *eadem*, verbis illis, & sic factum *quidem.* Mea sane opinione nihil conve huic loco magis, istis verbis. Possis pro us ad scripturam veterem *idem* legere *eadem.*

& ignotas cerimonias non à sacerdotib Non hæc lectio veterum librorum, ita en illi: *Suosque deos aut novos, aut alienigenas li, confusionem habet religionum, & ignotas cerimonias nossi Sacerdotibus. Nam patribus acceptos* &c. Quam quidem lectionem puto fere rectam. Duo ait habere cultum novorum

corum privatum: primum, confuſio-
ligionum, deinde, noſſe ceremonias,
Sacerdotibus, id quod prorſus vult
urdum. Illud *noſſe* Græca conſue-
poſitum pro *notitia* videtur, ut ſit
videri hos, qui ſacra celebrant hu-
i, habere notitiam quarundam cere-
um, quas ceremonias ignorent ſa-
s, cum tamen ſacerdotes ſcire omnes
nias debeant, cum ſui cauſſa, quia
tes ſunt, tum publici cauſa, ne quid
od civitati ſit exitioſum.

rint ipſi) ſc. patres, nec novos, nec
nas deos coluerint, ſed ex receptis
umve peculiariter coli in familia ſua,
erint. Ita locum hunc intelligo, non
explicavit Turnebus.

Patrum delubra) Suſpicantur *deo-
bra*. Nequicquam. Nam *patrum de-*
eſt idem, ac in ipſa formula legis:
à patribus delubra.

que vetus ſtat) Hic locus mire corru-
In Palatino uno legitur, *araque ve-
eſt Palatio.* Totum locum ita puto
lum; *At ara, quæ vetuſtiſſima eſt Pa-
ris, & altera Eſquiliis, Malæ Fortunæ
que omnia eiuſmodi repudianda ſunt.*
cilius fuiſſe videtur, quam ut ex *ædis*
deleta prima littera, propter ſimili-
præcedentis, facerent *deteſtatq;.*
andi) De hoc vocabulo adhuc deli-

berant eruditi, omnes. Mihi verosimilimu
videtur, scripsisse Ciceronem totum locu
isto modo: *Quod si fingēda nomina, vicepota-*
tius, vincendi atq; potiundi, Statæ standi, cog-
minaq; Statoris & invicti Jovis. Rerumq; ex-
tendarum nomina. Pro *statassandi*, scribo, S-
tæ standi, levissima immutatione. Statæ D-
meminit Festus. *Statæ matris simulacrum*
foro colebatur. Facit ejusdem mentione
Sext. Rufus in regione sexta. Fuit aute
hæc à stando dicta, sicut Vicepotæ, à v
cendo & potiundo. In verbis ipsis illud,
genda nomina, ἀπὸ κοινοῦ intelligendum i
quentibus, ita omnia erunt clarissima, c
hactenus pro desperatis habebantur. S
non de una Vicepota loqui nostrum
alius alterius præcedere debere men
nem, vel τὸ *cognomina*. ut est in vulga
ostenderit.

vel hujusce diei, nam valet in omnes dies) G
terus, *hujusce diei*, *valet hujusque diei*, *id*
unius cujusque diei. Non assequor, quid ve
Brissonius profecto ad quem nos relegat,
stinguit inter *hujusce*, & *hujusque*, imo h
loco legi vult *hujusque*, quod Marius Vic
rinus τὸ *hujusque*, explicet *uniuscujusque.* S
quicquid sit de Victorini verbis, apud Ci
ronem retinendum censeo *hujusce.* Sen
ille est, potest Fortuna coli sub cognom
to HUJUSCE DIEI, idque propter
quia hoc cognomentum valet non in c

tum diem aliquem, sed omnes dies. vis enim die coli poterit Fortuna ,· sicut qualibet diei, postquam ad- & facta fuerit hodierna, dicatur co- *a hujusce diei.* Hunc puto loci hujus um verissimum.

gnendum comes. tum) Ita Gruterus, ebus, qui posterior exponit: *quæ nos rtu comitatur.* Ego mallem legere : *à gignendo. Comes, tum,* ut illud *co-* que innuat cognomentum Fortunæ, migenia, & fors, & cætera. Neque ubito, quin & sub comitis cognomen- coluerint.

II. *Quas compositor anni*) Sic Gru- alii. Compositorem anni vocant qui componit annum, populumque itionē, nempe istam ex festis profe- diebus, docet. Sed quid est, *conferre perfectionem operum rusticorum*? Pu- : ac tribuere ita, ut nihilominus per- int opera rustica, prout ea requirit io, ut *conferre ferias ad perfectionem.* , ac referre, & in relatione ac re- ad perfectionem istam dare & con- e.

d tempus ut sacrificiorum) Non expedio is verbis. Quid est enim, quo refe- ista: *quod tempus*? Suspicor omnino, dum esse: *Quo tempus & sacrificiorum ta serventur.* Sensusq; diligenter ob-

ſervanda ratio intercalandi. Quare? q
ſervari poſſit tempus deſtinatum ſacrific,
ſervari quoque poſſint libamenta, in ſacri-
ciis adhibenda, fœtusque pecorum ini-
dem. Puta enim præceptum fuiſſe, ut ſac
ficarent fruges novos, at intercalandi i
peritia tempus illi rei deſtinatum inci
ſe in hyemem aut primum ver. Qui p
tuit inſtitui id ſacrificium ex ejus ſolen
tate?

conferendarum) Sic Gruterus ex Mar
tio. Vulgati, *confidendarum*. nec procul
ſcedit Palatinus qui habet *confitiendarum*
Ex quo poſtremo ſuſpicor, *conficiendar*
rectum eſſe, ut ſit *conficere religiones* dictu
ut *conficere ſacra*.

*& ſentiant mulieres, in natura fœminaru
omnem caſtitatem pati*) Sic Gruterus ex an
quis. Et probo illud *pati*. Pro *omnem* tam
malo ex vulgatis *omnium*, poſt quod co
ma ſcribo. Senſus: hæ ideo ſic inſtitui,
mulieres ſentiant, eſſe in natura fœmin
rum omnium, habereque hoc omnes ab ip
natura, ut poſſint pati caſtitatem, i. e. caſt
tatem ferre, ſervare, tueri.

reipubl. conſilio) Conſilium reipub
accipio, quod ſubminiſtrat respubli
intuitu ſtatus ac conditionis, in qua ve
ſatur.

neque multorum) ſcilicet vatum prædi
cta. Vult, non omnes temere prædictio
ne

...itum habitas pro talibus, ut exponi
...ent, ſed paucas tantum, ut Sybillinas,
...enus. Quæ hic aſſuit Lambinus, precii
...s ſunt.

...*l foris*) Libri veteres, *nihil familiæ, nihilve militiæ. Militiæ* contracte ...um, eſt, *mitiæ. v* conſonans mutatur ...pe in Mſſ.

Cap. XIII. *caterisque ſignis diſciplinæ noſtræ: ... ſummos Deos eſſe concedamus*) In libris ...s melioribus, Grutero teſte, legitur ... aliter. Poſt *ſignis* habent vel *que*, vel ...el *quid* dein conſenſu ſummo tollunt, ...*am*, item *deos*. Quare ſuſpicor, ſcri- ...noſtrum: *caterisq; ſignis. Quin diſcipli- ... noſtræ, Numina ſi eſſe concedamus* &c. Niſi ... libro *quin*, *atque*. Senſus eſt clariſſimus.

Cap. XV. *nervos juſſit, quod plures quam ſe- ... haberet, in Timothei fidibus demi*) Non ...veteres. Liber optimus S. Victoris pro ... habet *inde*. Hinc vulgati junctim *inde* ...ed nec ſenſus horum verborum is vi- ...tur qui debebat, eſſe. Nervos, ait, demi ... Lacedæmon, cauſſa, quod haberet plu- ...s, quã ſeptẽ. At docet nos Athenæus, quod ... quos tantũ nervos voluerit tolli, reli- ... ſervari. quare locũ totũ ſic conſtituen- ... arbitror: *nervos juſſit, quot plures quam ſeptem haberet, in Timothei fidibus ſcindi.* Alte- ... relativa eſt omiſſa, id quod turbas pe- ... *juſſit ſcindi, quot*: pro *juſſit ſcindi tot, quot*

Scindi quoque positum pro *rescindi*, vel *a*
scindi. In quo primam litteram absorbsit u
tima vocabuli antecedentis, dein ex reliqu
indi sciolus fecit *inde*, cui velut mutilo adj
ctum ad postremum *demi*, ut sic sensus int
ger existeret. Τῷ *scindere* sic alio quoque l
co usus est de capillis. Et Virgilius XII. Æ

Infelix crines scindit Iuturna solutos.

Cap. XVI. *apud eos*) ita Gruterus. Sensu
non assequor. An, *apud eos*, est, apud hon
nes? quæ ergo causa nihil reticendi? qua
mallem *apud Deos*, quod habent vulgati,
confirmant veteres. Propter deos eni
quorum laus & honor in hac revertet
tur, nihil ait velle sese reticere. Sed qu
modo apud Deos loquitur? credo respi
re ad vicinam forte aram, aut delubru
aliquod.

Cap. XVII. *Reprimam jam*) Addunt, *n*
Ego nihil muto, censeoque absolute ita p
situm, ut quandoque noster solet etiam i
aliis. sic enim & lib. I. cap. 2. usurpavit, *c*
derunt.

tantum ponam, erui) Hæc conjectura
Turnebi veteres habent, *pœnam merui*, v
pœna merui. Est ex Palatinis, qui exhib
metui, quod vix dubito, quin sit rectum
Totum porro locum ita censeo scribendu
tantum ponam, metui duplicem pœnam esse di
nam; quod constat & ex vexandis vivorum a
mis, & ex fama mortuorum, ut eorum &c. M

dicitur, quod metum incutit, quomo-
d dicitur *esse gaudio, esse voluptati.* Illud
on est causale, ut vulgo arbitrantur,
onomen generis neutrius, & refertur
nui esse. Hoc, hæc res, timeri scilicet
em pœnam, constat & ex eo, quoni-
eleratorum animi, quamdiu vivunt,
tur, estque hæc una pœna divina, ma-
licet conscientiæ; deinde & ex eo,
am post mortem dicuntur apud infe-
uciari, estque hæc pœna altera divi-
pplicii scilicet infernalis.

XVIII. *vero, & apertissima*) Ita pla-
ro primo circa finem cap. 24. *vero facie*
rite

XXI. *Super dicebant, quicquid cepisset*)
ant de hoc loco. Turnebus judicat,
ndum *superiores.* Ego censeo conne-
um cum sequenti *cepisset,* hoc ordine ac
: quicquid cepisset super, sc. quam
bus hæredibus relinquatur. *Super cape-*
ictum, ut *super habere,* in illo notissi-
atis superque habere, pro habere plus,
satis. Ita plane hoc loco.

XXIV. *de unctura, quibus*) Turnebus
quæ, puto fuisse *queis* à prima manu.
rræ prætereantur) Non displicet, quod
Palatin. IV. *prætereant.* Et quid, si scri-
s, *acerræ prætereant. At illa* &c. Potuit
ut conjungi præcedenti vocabulo, in-
formari syllaba *ur.* Cæterum *præterire*
acerra

acerra intelliguntur, cum feruntur præ eos, qui sunt in funere, odoris grati caussa Cap. XXV. *quam cum proximi injeceran*) Sic Gruterus, ex conjectura Turnebi. Ve teres habent *fecerant*, quod puto esse ctum. Non enim illud *fecerant* referri deb ad præcedens terra, sed subintellectum *h mationem*. Præcedit quippe *terra human* quod mente accepit Cicero pro *humatio*, eoque retulit sequens *quam*. Reperias exe pla istiusmodi etiam apud alios.

At justa conjecta erant) Sic plerique vet res. Sed suspicor, scribendum *ac*. hoc est ita, atque hoc modo conjecta erant jus Ubi tamen simul in eorum venio sente tiam, qui pro *conjecta* scribunt *confecta*. Cap. XXVII. *quam quod quinque diebus a solverint*) Turnebus scribit ex Platone, *qu quinque homines quinque diebus*. Vix est mi dubium, scripsisse Ciceronem, *quod quinqu quinque diebus*. Sed quia alterum *quinque* in perito librario nimium visum, maleque b positum, ideo omissum est.

AD LIBRUM TERTIUM.

Cap. I. P*Latonem videlicet dicis*) Tres opt mi codices habent, *diligis*, quo Gruterus non putat contemnendum. Re quirit tamen sensus illud *dicis*, & sequitur *istum ipsum*, quod ad *diligis* non satis commo

de

...erri poteſt. Suſpicor tamen, Tullium ...ſis ſcripſiſſe; *Platonem videlicet dicis, ... diligis.*

... *deinde etiã deinceps poſteris prodebatur*) ... *deinde, deinceps* non habet gratiam hoc ... nec Tò *prodebatur* poteſt intelligi, quid ... *prodebatur*? Mallem: *deinceps poſteris ... atur*, puta, genus illud imperii, quod ... erioribus huc trahendum. Nam eo-... modo etiam lib. II. de Off. *Deinceps re- ... poſteris per manus à patribus tradita ſunt.* Il-... *nde* gloſſa eſt alterius *deinceps.* Poſtea ... nctio *etiam* interpoſita.

... *ut illi cœleſtibus*) Probo Guilielmi ſen-... n, legentis, *quia*, cum ſequatur in ple-... codicibus non *averſantur*, verum *ad-... antur.* Cum eodem aliquid deeſſe hic ... ho, ſed fortaſſe non poſt vocem *eos*, ... aliquanto ante poſt vocem *legibus.*

... p. II. *& noxium*) Libri plures habent, ... *xium*, quod Gruterus putat retinen-... Id ſi concedimus, *innoxius* de valde ... erit explicandum. Et ſolet in quibus-... iud *in* non minuere ſenſum, aut con-... m ſignificare, ſed augere, quomodo ... valde canum denotat.

... *privata judicet*) Veteres quidam ha-... *privato*, quod puto eſſe rectius, ſi refer-... præcedens vocabulum *juris.* Jure pri-... dicare, eſt judicare ex eo jure, vel ſe-

cun-

cundum illud jus, eratque hoc propriu Prætoris.
Cap. IV. *proposita, in ærario cognita*) Gru. rus *condita*, quod placet.
Cap. V. *in libris*) Lambinus putat, *in libr illis*; posses propius legere *in libris iis*. Sed n hi totum hoc ex glossa irrepsisse videtur, illud *in libris* delendum.
Cap. VI. *Ab hac familia*) Hoc admodu suspectum mihi est, quia de nulla fam præcessit. Suspicor autem corruptum hu locum propter compendium scripturæ. fu se nimirum olim ita scriptum, *Ab ac. fam* id postea mutatum esse in *ab hac familia*, que eo confidentius, quia libri veteres spirationem sæpissime omittunt. Cum men scribi debuisset: *Ab Academica fam* vel *Academicorum famlia*. Sane non est frequens in libris, ut nomina ejusmodi p pria literis initialibus indigitentur.
Cap. VIII. *deinde cum esset cito legatus*) cum pro desperato habent. Neque ego m dicinam promitto, dicam tantum, quid mentẽ venerit, si forte ansam præbeat al meliora excogitandi. Puto autem, leg dum esse; *deinde cum esset torto ligatus*, qui libris optimis pro *cito* legitur *octo*. Nam facile formari potuit ex *orto*, & *t* litera tialis deleri ob similitudinem finalis in v præcedente. Sensus porro erit, fuisse bus & fasciis ligatum recens editum, q
me

membris esset distortis, quam rem putamus
…eptam legibus duodecim tabularum, ut
…s distortis membris esset natus puer, is
…etur fasciis, quo corrigerentur ea mem-
…fieretque forma emendata, eoque allu-
…i Cicerone.

…*evi tempore creatus*) mallem, *brevi tem-*
…*i creatus multo quoque tetrior & fœdior na-*
…*t.* Intelligo autem *natum*, qui alias est
… ut sit sententia; distortum illum tribu-
…, licet membra ejus emendare quæsivis-
…, paulo post tamen edidisse ipsum quo-
…prolem adhuc deteriorem, sicut nempe
…t parentes vitio corporis insigniti, ad-
…vitiosiorem de se gignant prolem.

…IX. *quem enim ille non edidit*) Quidam
…res habent *qua enim*, quod placet, præ
…o. Quia tamen pro *edidit*, in quodam
…e notæ reperitur *addidit*, possit videri
…isse: *quem enim ille non allisit*. Sic sane τὸ
…*re* usurparunt Columella & Scriptores
…ptimæ notæ.

…X. *& quidem sæpe sedatur*) Puto scri-
…um: *equidem & sæpe sedatur*. vel, hoc
…o: *Equidem. Sæpe sed sedatur.*

…*n solum nectus*) Locus desperatus, in
…propterea licebit impune divinare. Pri-
…utem notandum, quod voculam *per* ab
…o libri multi non agnoscant. Deinde,
…l pro *nectus* habeant *vectus*. Accedit,
…l in aliquo pro *fuerat*, reperiatur *servave-*
rat.

rat. His positis, suspicor scripsisse Cice-nem: *Qui in ipsum Tiberium Gracchum non-lum invectus, verum etiam sublatus interce-fuderat.* Illud *invectus* accipio passivo sen-pro *reprehensus, culpatus*, sicut hujus gene-à deponentibus formata passim reperiunt-plurima. *Fuderat* autem intelligitur ex-quenti *perculit.* Et videtur aliquis ejus exp-candi gratia adscripsisse glossam *straverat*, -qua deinde factum *servaverat*, quod dixi i-antiquo libro reperiri.

sapientia majore nihilo) Placet Turneb-legens, *Sapientiam majorum in illo.* Nisi mal-*sapientiam majorem in nihilo.*

nullas in omni memoria) Interrogatio-nota, quam post *tribunos* vel *plures* collocar-mihi equidem non placet, cum videat-otiosa. Mallem pro *nullos*, *multos* scribere, v-deturque postulare, quod sequitur *forta-plures*. Certe alias non habet, quo possit com-mode referri.

Cap. XII. *popularem sane*) Ita libri omne-Verum explicari mihi velim ista. Quo enim-spectat istud *popularem*? Suspicor, illud *m*-esse notam nominis proprii, locumq; tot-valde obscurum alias, sic esse legendum, at-que distinguendum: *Ex his autem, qui magi-stratum cœperunt, quod Senatus, efficitur. Popu-lare, Marce, sane, neminem in summum locum-nisi per populum venire* &c. Sententia: effi-citur id, quod Senatus solet nominari, ex his,-qui

agistratum cœperunt. Quales nulli on cœperint judicio populo, popula- est, quod ad locum summum, qua- enatorum, nemo perveniat, nisi per um.

orem quærat) Mallet Turnebus *quærit*, entior. Debet enim respondere præce- *& late patet.*

XIV. *Sed etiam, quod corrumpunt*) Hoc m est in editione Hamburgensi, vi- rarii, ut arbitror, nam deesse non

XV. *extant voces, quam tabella*) Sic rus. Vulgati *vocis*, quod mihi quidem videtur. Ita supra, *nihil ut fuerit in suf- voce melius.* Et repetitur hic locus in . 17. *Eoque nunc fit illud, quod à te modo, dictum est, ut minus multos tabella con- quam solebat vox.*

XIX. *Quod qui permovet*) Locus ob- ru. Turnebus illud *quod* explicat de eo, moveri cœptum est in plebe. Mihi idetur, & referendum ad *concilium*. vere autem concilium, puto signifi- novere id magis magisque, ac in mo- persistere. Habet enim illud *per* in sitis hanc significationem aliquando, tantiam, moram, continuationem ua.

deinde posita deinceps) Illud *deinde* Tur- non agnoscit, neque dubito, quin ir-

 repse-

repſerit à gloſſa. Vide, quæ notavi ſu[pra] cap. 11.

meminiſſe maximis) Mallem, *memiſ[ſe maximis*]... *ſe maximis.* Nam illud *eſſe* alias non ha[bet] quo referatur, nec ex ſequentibus. τὸ *ſe* [...] modo huc trahitur.

opem referre) hoc eſt, capere auxi[lium] juvandæ reipublicæ, ſi nimirum addi[cere] auguria oſtendat, vel non addicere, [...] utile ſit reipublicæ vel noxium. Turn[ebus] legit *reipublica ferre.* Poſſes ſimpliciu[s] *ferre*, id eſt, negocio, de quo auguria c[on-ſu]lenda.

nondum initis) Libri veteres habent [...] ex quo ſuſpicor ſcripſiſſe Tullium, *viſis*, [...] quid alii hic divinent.

negotialis) Valde placet, quod ſuſpic[atus] eſt Puteanus, ediditque Lambinus, *ne[...] tetis.* Certe omnia hujus loci ſic erunt c[...] ſima, ſi legatur integer in hunc modun[m] diſtinguatur: *niſi maximo comitatu*, [...] *Nondum viſis ſeditioſis tribunis plebis, ne co[...] tis quidem, admirandum &c.*

ſcitum eſt, juſſum in omnes) Locus v[...] depravatus. Puto autem integrum [...] emendandum. *Cum legis hæc vis, ut ſci[...] tum & juſſum in omnes. Ferri de ſingulis [...] Centuriatis comitiis* &c. Sententia eſt cla[riſſi]ma. Potuit porro facile fieri, ut illu[d] poſt vocabulum *vis* omitteretur, quon[iam]

iiſd

... fere constat litteris, prout quidem in ...ibus antiquis pinguntur.

... *esse possent, neque ulla privilegii*) Tur... habet *posse*, quod haud dubie est re... quia tamen illud *possent* occurrit in ...ue, suspicor scribendum, *rata esse pos... neq; ulla privilegii*. Vitium est ex eo, quia ... junctim scriptum fuit *possesed*, deinde ... *posset*, quod emendans quispiam, & ...ns ad præcedens *essent*, scripsit *possent*.

...ANNIS SCHEFFERI ARGENTORATENSIS

...OTARUM IN P...TRONII FRAGM. TRAGUR.

SPECILEGIUM.

...*Rimalcio*) In ipso codice MS. sicut pu...licari fecit Marinus Statilius Amste...odami apud Johannem Blaeu. An. ...LXX. semper scribitur *Trimalchio*, ...utamus rectissimum. Gonsalii expo...eberet stare, non *Trimalcio*, sed *Tri*... dicendus esset. Nam à μαλακὸς est ..., non *malcio*, quomodo ab eodem est

malacia, item *malacus* & *malacum*, & ig
nus. *Malchio* idem eſt ac *Malchus*, de q
Rittershuſius ad Malchum in Paralip. l
13. l. 11. & Holſtenius in de vita & ſcri
Porphyrii c.2.

Amicum ergo) Mſ. codex, *amicimur*, q
eſt rectiſſimum. Finguntur namque e
è cubiculo venire ad menſam. Et ſeq
NOS INTERIM VESTITI, c
nempe Gyton abit in balneum, ipſi veſ
tur, vel ut ante dixerat, amiciuntur.

praſina) Putabam primum ex edit
vocandum, *ſparſiva*: nunc muto ſent
am, & ſequor Mſ. fidem. Nempe vix
ſuadeor, ut non credam, per Trimal
nem innui Neronem ſubinde. At illius
dium erga factionem praſinam ex Suet
eſt notum. Semel dicam, videri Saty
hanc ſcriptam nō in unum aliquem, ſed
res luxu, aliiſque defluentes vitiis, e
nomine publice infames, ipſos etiam i
ratores. Inde multa in Neronem co
nientia, ſicut hoc, de quo agimus. N
men omnia. Quædam enim magis ſpe
Tiberium, quædam Cajum & Claudi
quædam quoſvis alios, quorum nomina
die ignorantur.

vibrabant) Mſ. *vibrabat*, ſi ſe recte h
ante memorata editio, ſed *pila vibrabat*
poteſt ſtare, quare lectionem vulgatam
to retinendam. Vibrant pilæ, quando

C

æ ac jactatæ se movent in orbem & tre-
nt, sicut & *mare vibrare* dicitur Ciceroni,
commotum tremit.
ferretur) Mſ. *auferretur*, quod eſt rectiſ-
. Impoſitus eſt lecticæ & ablatus, ab eo
et loco, ubi luſerat pila, ad triclinium,
arata erat cæna. Fruſtra pro *afferre* ad-
t Hadrianides verba poſt ſequentia, *ipſe*
alchio ad Symphoniam allatus eſt, quia ſer-
bi non de loco hoc, ſed alio. Ab hoc au-
batur, ad illum afferebatur quod cuivis
ntiori manifeſtum eſt.
inimis Symphoniacis tibiis acceſſit) Quis
ſſit? hoc vero textus non oſtendit, ſicut
eſt editus. Corrigendus igitur ex Mſ.
natico, legendumque *Symphoniacus*. De
is ſymphoniacis res eſt nota, docuitque
em Pignorius. Sed quæ *tibia minima*?
nt quidam *mimicas* legendum. Verum
icæ tibiæ alibi non leguntur, neque ha-
unt mimi aliquas peculiares; verba quo-
n ſequentibus, *pantomimorum, non patris*
lia triclinium crederes, ad tibias nil perti-
Recte igitur minimæ, quæ minutum
ant ſonum, oppoſitæ longis. Itaque ſe-
ur, *tanquam in aurem aliquid ſecreto dice-*
quod manifeſte minimas oſtendit. Nam
oribus profecto ſi cantaſſet, talis non po-
et videri.
omam intrabat) Nondum nobis diſpli-
æc codicis Traguriensis lectio. Quod ſi

quis à vulgata non putaret recedendum e[...] posset *mœnia intrabat*, credique illud *Rom[...]* natum ex glossa, qua quis vocem *mœnia* [...]plicaverat.

in medio picturas haberent) Illud *habe[...]* est in omnibus. At præcedit tantum de [...] pariete, unaque porticu. An hæc duo [...]gularia respicit, num referendum ad ho[...]nes, sicut solemus in Germanico: Er f[...]te/ was sie da vor Gemälte hätten.

Odysseam) Ms. Tragurianum *Odixea[...]* quod non est contemnendum. *Ulyxes*, [...] *Ulysses* reperitur sæpe in codicibus antiq[...] & apud nostrum in sequentibus: *sic n[...]* *Ulyxes*.

navis aneum) Ms. *navis ereum*, Puto lec[...]nem veram *n. ereum*.

CN. NOSTER) Ms. Tragurianu[...] *cum noster*. Subest aliquid, quod non sta[...] liquet. Sane illud *Cnejus noster*, quod hab[...] editi, nimis humile videtur. Suspicor [...]bendum litteris quadratis C. V. M. N[...]STER, atque explicandum, *cum voto* [...]*moriæ*, vel *contra votum memoriæ*, aut si[...] aliquo modo.

in precario aureas numerantem) Manet [...]huc corruptus hic locus, neque placet [...]plius illud *imprecario deprecantem*, tanqu[...] revera ingratum, nec genio nostri [...] aptum. Ms. habet *mirantem*, non *numer[...]tem*. At quomodo miretur aureos disper[...]

An ſcribendum *aureaſ.mirantem*, id eſt, *ſigna mirantem*? Signa certe, eaque au- onvenirent precario, ſi precarium eſt um ſeu ſacrarium, ut Barthius volebat. utem miretur & illa, quæ familiaris & ſticus pridem poterat & ſæpius vidiſ- icas, ergo *numerabat aureos* ſervandum. m eſt & hic non nulla difficultas. Cur numerat in precario vel ſacrario? cur os numerat, & non quamlibet aliam niam? An erogabat ſolos aureos in idianos ſumptus familiæ? Quid ergo? tur mihi noſter ſcripſiſſe *taureas m na-* idque homines imperitos, cum quid t taureæ, neſcirent, legerentq; diſpen- em, vertiſſe in aureos, utque verbum eniret nomini pro *minatur*, feciſſe *nu- tur.* Quæ conjectura ſi eſt vera, reti- lum erit in prætorio, intelligendusque ;, ubi privatim quoque ac domi jus di- tur familiæ delinquēti vel litiganti. Ha- e enim inſtar fori veteres domi ſuæ qui liam alebant numeroſam, cum ex aliis, ex ipſo noſtro certum eſt. Cæterum ea quid ſit, oſtenſum pridem nobis eſt in is ad Mauritium & copioſius in de Re iculari lib. I. c. 14.

laphis objurgare) Mſ. *colaphis objurgari*, d ſine dubio eſt rectum. Si enim *objur-* puerum juſſiſſet, puer ipſe debuiſſet hoc re. At voluit eum colaphis puniri.

projicere prorsus) Alii habent, *rursus*, & mihi valde placet illud *prorsus*. Antea præ-ĉto non projecerat, ut nunc rursus pos- projicere, sed invito erat elapsa. Ergo re- *prorsus*, & ut hac ultronea, plana, & om- moda projectione monstraret, quam l- fiant parvi à Trimalchione tanta rerum c- pia abundante.

tangomenas) Vix dubito, quin sit vera c- jectura Cl. Vorstii *tengomenos nos* legen- Sunt enim τεγγόμενοι seu *tengomeni*, madi- Ita sententia erit, faciamus nos madidos, e- inebriemus nos vino. Quanquam illud fa- mus nos madidos valde honeste hic d- tur, præsertim si referatur ad præcedent- quasi medicamentum quoddam sit long- proferendæ vitæ. Si enim vinum vivit l- gius, ergo ait, vino faciamus nos madid- immergamusque totos, ut beneficio ips- vitam consequamur longiorem. Hæc er- subtilitas Trimalchionis est.

odopetam) Reinesius post omnes alior- divinationes legit *stlopetam*, accipitque instrumento puerorum ludicro, cum c- næ aptant pistillum, insertumque ex ch- ta masticata globum cum fragore exc- unt. Sed refellunt hanc sententiam ap- te verba præcedentia: *Superque propriu- convenientemque materiæ structor imposuer- cibum.* Ostendunt *cibum* fuisse ut alibi, hic impositum super signum sagittarii, no- instr-

umentum ludicrum puerorum. Quid dicendum? Mihi certissimum videtur, esse nostrum *alopecam*. Alopex, Græ- λωπηξ, caro musculosa est circa clunes, interiores lumbos, uti Pollux atque A- æus testantur. Eam ergo partem im- erat sagittario, quia alopex simul deno- ulpeculam, sagittario convenientem, iam debeat venari. Alopecam ergo con- entissimam vocabulo tributam sibi à tore habebat, revera partem illam est e, vel animali alio, quam dixi.

Laserpicario mimo Verus codex Dalma- s habet *dela serpitiari omino*. Non possum tare, quin lectio verissima sit *de laserpi- o vino*. Argumentum cantici fuit vinum pitio conditum, quod hic vocat *laserpi- um*. Mimi locus hic est nullus. At de vi- anebat apte, qui circumferebat panem.

unc quid, nec quare, in cœlum abiit) Ms. maticum: *nunc nec quid* &c. Mihi totus s ita videtur legendus: *nunc vero quid? uære, in cœlum abiit*. Fingit interrogan- ; at quid nunc est, quantum ejus muta- rtuna? Respondetque, non opus est, ut quæras, verbo dicam, abiit in cœlum, est tam magna, dives ac beata, ut sit ipsis similis. Illud *nec quare*, admodum legans, occurritque longiori dubitatio- plane sicut & Germani solent: Frage t einmahl/ du bedarffst nicht zu fragen.

Lupatria) Hadrianides, qui se reder[...] nobis bona fide Mſ. Dalmaticum gloriat[...] contra eam ſcribit *eupatria*, unius Reineſi[...] cutus auctoritatem. cum tamen in ſequ[...] tibus agnoſcat ipſe Reineſius, non conv[...] re cæteris, cum ſublata dicatur de mactr[...] non debere illud *eupatria*, niſi per antiph[...] ſin, intelligi. At quid opus antiphraſi? n[...] ne æque commode lupa dici potuit? N[...] ſi cæteræ laudationi ejus non potuit obſt[...] quod diceret *modo quid fuit? noluiſſes de m*[...] *ejus panem accipere*, cur obſtet lupæ voca[...] lum, cum præſertim joco ita dici potue[...] ſine propoſito convitiandi.

babœcalis) Etiam hic contra fidem. H[...] drianides edidit *bacelis*. Non poteſt eſſe [...] bium, quin in ſumma iſta multitudine fa[...] liæ ſimul ſummum ejus obſequendi ſtudi[...] noſter attolat: Huc vero nihil faciunt *ba*[...] *li*, qui per convitium ita dicuntur.

rutæ folium) Quæ de rutæ folio dixi, n[...] dum diſplicent. Nam quod Reineſius e[...] ſtimat, agere convivam de Trimalchio[...] charitate erga famulos, ut rutæ foliis, c[...] roſæ ſubſtratis eos collocare non dubit[...] nullo modo poteſt convenire. Præce[...] quippe, *puto non decimam partem eſſe, quæ* [...] *minum ſuum novit*. Si tot ſervi ignoraru[...] dominum, quot contra dominum putam[...] ignoraſſe ſervos? unde ergo illa charitas [...] ignotos, & à ſe partem maximam non viſo[...]

& contrarium constat manifeste ex p. 20 & 23. Ad postremum toto hoc loco memorantur facultates Trimalchionis, opes potentia. ad quæ quo pacto possit pertinere charitas? At vero servorum obsequia parum ea declarant.

poledra) Dixi, *lana erytra* legendum videri. Mallet Leinesius *poledra*, ut signentur greges equorum. Mihi non persuadet. Scilicet de rebus peregrinis varioque sermo est hoc loco, quod apparet ex pipere & lacte gallinaceo. Dicit, ea, quæ ab aliis è regionibus longe dissitis petuntur, Trimalchionem omnia habere nata domi. At cui nasci equos domi suæ, quam possit habere admirationem? Longe minus istuc quadrant *creta*, quas in textum etiam assumsit Hadrianides contra Mss. fidem. Cretarum enim vulgatissimus & frequentissimus in iis locis semper fuit usus, neque peregre accersebantur.

lac gallinaceum) Ms. Traguriense habet *lacte*, unde arbitror transpositis litteris legendum, *lac & gallinaceum*, idque eo magis, quia illi *&* inest emphasis huic loco apta & prope necessaria.

si qua Deus) Ms. sæpe dictus, *si quo Deus*. An vera lectio, *si quod Deus*?

liberti scelerati) Dixi, aliquid videri hic deesse. Negat Hadrianides, & verba, *liberti scelerati* putat esse plurativa. Nempe respiciens illud sequens *ad se fecerunt*. At hoc non

respon-

respondet verbis *liberti ſcelerati*, verum p… nomini *qui*, quod ſi abeſſet, id quod vult H… drianides, procederet. Nunc cum adſit, e… bebit is oſtendere, a quo regetur τὸ *liberti ſ… lerati*, nam ſi abeo, quod præcedit, *non ſua …pa*, quod arbitror, *liberti* utique non poſſ… eſſe numeri pluralis.

fericulusta) Dixi, *ſericulus* videri legendu… accipiendumque de homine alias ſerio… gravi, nec jocis multum dedito, qualis di… tur Ulyſſes fuiſſe. Reineſius τὸ *ſericulus* a… plectitur quidem, ſed exponit de eo, qui … ro incipit diſcere. At hoc quomodo ve… locum hunc, vel omnino in Ulyſſem qu… drat, fateor me non intelligere. Herma… nides edidit: *ſicut illi ſericulo*: *melleam hab… praxin*, quod nec cum Mſ. convenit, n… idoneum ullum habet ſenſum.

laniones) Locis aliis à me allatis pro h… lectione, adde Caprum, qui ſic in de Ort… graph. *Dixerunt tamen & veteres lanio in n… mine.*

præmala ſua) In Mſ. eſt *premala*. Suſ… cor lectionem veram eſſe, *quibus per mala ſ… cornua naſcuntur*. Per mala, eſt propter m… la, id eſt calamitates, damna ſua, vel labor… ærumnoſos. Illud *cornua naſcuntur* ſpecie… proverbii habet de iis, qui incidunt in ægr… tudines graves ob multiplices curas & ſoll… citudines.

pileatus) In ſignum manumiſſionis pr…
dian…

...æ, quia servi manumissi recens orna-
...ur pileis. Sequitur enim, *tanquam liber-*
... convivium venit. Servire tamen pileus
...nysio manumittendo debebat, ut liquet
...quentibus. Atque hæc inventi novi ra-
...ingeniosa scilicet.

...ravi interrogare) Recte, quod jam an-
...ostendi. Sunt, qui τὸ *durare* non satis la-
... putant apponi verbo alii. Sed revellit
...etiam Silius, qui sic lib. X.

Haud ulli durant visus æquare volantem.

...rcumeuntes puerum) Ms. Traguriense,
...meuntem puerum, quod est rectissimum.

...rbasiamus) Mallet Reinesius, *ter basia-*
... quia verbum *basiare* alias cum præposi-
...e tali junctum non legitur. Atqui mul-
...pud nostrum, quæ & ipsa non leguntur
... . Nec adversatur ratio, cum sic *perbibo*
...Plautum, *perdespuo* apud Catullum re-
...antur. Ipse noster tali modo usurpavit
...bum *percoquo.*

...itaracina) Reinesius in litteris ad Nob.
...nsium, præter ea, quæ publice sunt edi-
...c habet: *Legebam* par duracina, *intelli-*
... persica. *Sed cum hujus convivatoris ebrij*
...onem, clamantis, diem nihil esse, dum te
...as, nox fit, itaque nihil melius, quam de
...culo recta in triclinium ire, *accuratius*
...ndo, apparet, queri eum de nimis cito diei &
...l cœna transitu. Iam enim surrexerat Tri-
...io, & videbatur quoq; convivis faciendum
idem.

idem. Quare velut abiturus è convivio pat
cina, vel ἐπεκτεταμένως pataricana, intellig
ceamenta vel sandalia, nimirum quæ accu
rus ex more deposuerat, poposcit. Ita Nasia
cœna pater apud Horatium II. sat. 8. soleas
Dinarchus surgens è convivio apud Plau
Truc. II. s. 4. v. 12. Cedo soleas mihi, pro
rate, auferte mensam, inquit. Sunt auten
πατάρων σανδάλια, σανδάλια πανταρικὰ, Pat
Lyciæ confecta, quod genus ἐπίχρυσα fuisse n
mus apud Lucianum in Dial. ἑταιρ. Derion
Myrtales. Scilicet adjectivum neutro genere
tum substantivascit, quod in re vestium script
bus usu venit. Pataracana igitur, ut calceam
ta subintelligantur, dicuntur ut apud Lucili
Luc. l. 4. Cornif. ad Herenn. lib. 4. c. 3. juxta
ctionem editam, & Virg. in Cyr. v. 169. Sic
nia, pro calceis Sicyoniis, quos Cic. I. de Ora
Luc. l. d. ὑποδήματα ἐκ Σικυῶνος appella
& ut Martialis l. 9. ep. 50. vetera Cor
thia, pro vasis Corinthiis veteribus, & apud
cam de Tran. c. 11. patricia, pro calceamen
propriis patriciorum. Observandum simul,
taricana accipi συνεδοχικῶς, nomine speciali
generalis locum adhibito, pro soccis, in quib
ibant discubitum. Hæc prolixe satis Reir
sius, verum frustra. Certe omnia contrar
se habebant modo in cœna, quam ipse pr
dit. Exit quidem Trimalchio, sed ut nem
ni suspicio posset esse finiti convivii, Trima
chionisque non reversuri. Mensa plena era
cibo

rum, nec quales circa finem cœnæ, sed o vel medio apponi solebant. Quædam ula recens habebant illata. Deinde præ-t manifeste, *nos capimus invitare conviva-rmones* Antea proximi solum inter se lo-erant. Nunc omnium incipiunt misceri iones, nemo cogitat de abitu. Denique pse statim queritur, tempus cœnarum ve esse. Cur ergo ante alios festinet atque sandalia, priusquam id faceret s? debuisset pro ingenio suo expectasse em abitum reliquorum. Quare melius, d ante conjectaverat de duracinis. unquam *par duracina* pro *par duracinorum* modo Reinesius tueri valeat, non vide-Mallem ego illud *pa* in *pataracina*, quod habet, credere scriptum esse per com-dium, & pro eo *poma* legi oportere. Ut poma duracina, quæ alias simpliciter *acina*, genus persicorum. Nisi quis malit *a Taracinæ*, vel *Tarracinæ*, & intelligere i in Tarracina: Campaniæ oppido, cujus tio apud Livium occurrit. Licet ho-i pomorum apud alios, quantum ego po-observare, altum sit silentium. Juvat jecturam hanc, quod Trimalchio infe-dicatur habere prædium Tarracinensi-confine.

& mundum) Post conjecturas omnes locum sic legendum : *nihil est melius, n de cubiculo recta in triclinium ire & inun-ctum*

ctum. Frigus habuimus. Existimat balne & unctionem, quæ solebat cœnæ præmi posse negligi, quo longior fiat cœna. In mant conjecturam verba convivæ alteris *& ego non cottidie lavor.*

matus sum) Nihil hic mutandum. *Ma* est *humidus, madidus.* Glossæ Isidori: *M tus est, humectum est, emollitum, infectum*

vinum mihi) Ms. Dalmaticum habet *nus*, quod non contemno, vel propter Gr cum οἶνος, unde formatum est. Nam Græci usurparunt οἶνος & οἶνον, cur non cerint & Latini dixerintque *vinus* & *num.*

balıscus) Veram censeo scripturam, *b niscus*, ut sit diminutivum à *balneus*, sicu *calatus* est *calatiscus.*

homo bellus) Puto hæc corrupta, & corrigenda distinguendaque: *Fui enim ho in funus. Homo bulla est. Jam bonus Crisan animam ebullit.* Præcessisse quid de bul docet verbum *ebullit*, & quod statim seq tur, *non pluris sumus, quam bulla* Sed & voc bulum *homo* prope otiosum est, nisi ita leg cum mox Chrisantus nominetur.

finis tamen) Reinesio placet *cinis tamen* explicatque de cinere muscarum, explen alopecias aliosq; curante morbos. Vereo ne sic fiat doctior sermo, quam ut Seleu competat. Quid, quod ambiguam & du am habeat sententiam. Ecquis enim, qua

[illegible]git *cinis*, de muscarum cinere hic statim [illegible]iat ? In Ms. Dalmatico est *sum*, ex quo [illegible]inus fecit *sumus*. Ego arbitror scriben[illegible] *fumus* esse. Vitam humanam fumo [illegible]arari tam est frequens, quam quod fre[illegible]issimum.

[illegible]*mi consolatio*) Nihil patior hic mutari. [illegible] quidem Reinesius *mimica consolatio*. [illegible] ait, conclamatos bonæ spei figmento [illegible]tat. At si sustentant, quomodo sunt [illegible]a consolatio ? Mimicum enim intelli[illegible]od tametsi verum imitetur, verum [illegible] non est. Ita mimica consolatio non [illegible]nsolatio ; licet consolationem imite[illegible]i medici tantum sunt mimica conso[illegible]d est, non consolatio ? quomodo pos[illegible]stentare? Debet, qui sustentare vult, [illegible], non mimicas afferre sustentationis [illegible]. Quare à scriptura veteri non rece[illegible]am ut male censeamus de Seleuco, [illegible] nulla est. Plane noster dicit, quod [illegible] Declam. 8. *Fato vivimus, languemus,* [illegible]*scimus, morimur : Medicina quid præ*[illegible]*ut juxta te nemo desperet.*

[illegible] *mulier milvinum*) Ms. codex habet: [illegible]*lier quæ mulier milvinum genus.* Puto [illegible] esse lectionem, modo ita distingua[illegible]*ed mulier quæ. Mulier milvinum genus.* [illegible], *sed mulier quæ*, cum aposiopesi profe[illegible], omissis, quæ debebant sequi. Inte-

gre essent; *Sed mulier quaenam, quae vir-um ex toto pectore ploret?*

ac si in puteum conjicias) Locus est ger. *In puteum quid conjicere* locutio pr bialis de iis, quæ perduntur, unde fructus sperari potest. Quomodo Ge de spe, quæ decollavit, sie ist in den nen gefallen/ *delapsa est in puteum.*

manu uncta) Invertendum censet R sius, in literis ad Nob. Heinsium. *Des* ait, *hominem* ἐυεργητικὸν, *liberalem & l rem, simul* ἐςιάτορα *& hospitalem*, φιλοδει *sed prædicata non consentiunt subjectis*, *n mutentur*. *Lege igitur*, fuit manu plena na uncta. *Manus plena apud Ciceronem que & Senecam. Prius illud (ut* para m *apud Mart. XII. ep. 63. avarum & restrict cœna uncta posterius dixit. Unctum Hora Arte v. 422, est lautum, delicatum, opim* Unctior cœna *Martialis V. ep. 45. pro i cta electissimis cibis, quam ibidem* culinam jorem, popinam divitem *appellat. & Sat. 4. v. 12.* uncta vixisse patella sempe ἐυωχεῖσθαι, ἐυφραίνεσθαι καθ' ἡμέραν, *sple & opipare jentare, prandere, cœnare.* Sic nesius. Sed fortasse causa nulla neces quæ nos ad hanc transpositionem con lat. Potest enim *manus uncta* intelligi a sime, lubrica, & quæ sinat effluere, quid accipiat.

malam parram) Adscribam & quæ de

o censuit Reinesius. *Vera*, inquit, *scriptu-* *lectio ad mentem auctoris fuerit*; male por-mbulavit, *quod p*: 10. *dixerat*, male vacil-*, figurate de eo, cujus res & fides dubia erat, clinari potius ac trepidare, quã stare videba-Firmat hanc lectionẽ tã id, quod præcessit, de manu & cœna, quam id, quod sequitur de* rrectis costis, *quo rem ejus sustentatam re-amque fuisse perceptu uberis vindemiæ signi-ur. Totum autem hoc ex anatome humani ris explicari & intelligi prorsus potest. Spina, ις, canalis osseus, constituens dorsum, est id, beneficio animal stat, movetur, graditur, tur, curvatur, obliquatur, eamque ideo ca-in navi comparat Galenus 3 de usu part. 2, am fundamentum 12 de us. part. 13 cap. 3. autem spinæ vertebris annexæ sint per diar-in costæ, fieri non potest, quin, quocunque mo-læsa luxata, contorta ea, etiam hæ natura-iam constitutionem usumque amittant, & nimalis incessus, progressus, statio, flexio vi-r: sequuntur autem gibbi, claudicatio, & rca motum sive defectus, sive deformitates, amen sola repositione luxatorum, & distor-m rectificatu corriguntur. Hæc si applicentur ris nostri tropicis, simplicissimum optimumque dent sensum, quem proposui.* Reinesiana ista mvis longiora, volui apponere, quia ris adhuc visa, cum Appendix nostra ad s Petronianas in paucissimorum vene-anus. Quanquam nobis quidem ista

 emen-

emendatio haud placeat. Et qui probat illud *porro* doctis auribus Reinesius? qua... hoc loco habebit sententiam? Præterea *illa... mentem sustulit*, quod sequitur, intelligi ... potest, nisi quid præmissum habeatur ... mento demisso. Puto igitur pro *& inter* ... gendum, *At inter*, facta nova periodo ... sint verba objicientis & vult refutantis p... cedentia. Nisi quis rectius existimet, *at in... male portam pilavit.*

oracularios servos) Nihil puto hic muta... dum. *Servi oracularij* videntur dici, qui ... cula fundunt, futuraque prænuntiant, q... rum fidem est secutus in instituenda mer... tura. Et habuisse veteres ejusmodi qu... doque sua in familia vel ex sacris novim... Ita namque legitur in Actis c. 16. *Factum autem euntibus nobis ad orationem, puella quandam habentem spiritum pythonem obvi... nobis, quæ quæstum magnum præstabat dom... suis divinando.* Reinesius voluit oriculari... quod Hadrianides contra fidem Ms. I... matici recepit in textum.

cui datum) Puto, locum totum ita dist... guendum: *Tamen verum (quod frunitus ... quamdiu vixit) cui datum, est non cui desti... tum.* Sententia, verum est, quod sit ... res familiaris scilicet, pecuniæ multum, ... datum est, non cui destinatum. Datur ne... pe secundum ipsius sententiam à fortu... destinatur à fato. Id quod datur, eo ipso, q...

dat...

r, etiam habetur. At vero id, quod de-
tur, nondum habetur, ſed ſperatur tan-
Poſſunt autem plurima intervenire,
ſpem eam evertant, & deſtinationes
unt irritas.

m oliorum) Puto adhuc, rectum eſſe,
rarium. Gloſſæ Iſidori: *Famellarius femi-
ditus, quem antiqui mulierarium vocant.*

annum eſurio) Mſ. Dalmaticum: *jam
eſurio. fuit adiles male eveniat.* Non du-
quin legendum ſit, *jam annum eſurio tui.
libus male evenita.* Plautus Perſa 1, 3, 23.
o venio, non ſaturio.

idopabant) Mſ. Dalmaticum: *percolopa-*
An ſcribendum eſt, *percolæphabant*? ut
ſ ſit, depalmabant pugnis. Videntur
bo potuiſſe formare verbum *colophare*,
odo à *pugno*, *pugnare*. Ita *percolaphare*
requenter colaphis percutere.

asia dis) Reineſius putabat, *quid Aſia-*
uod ſine cauſa Hadrianides recepit in
m. Dicit quidem Reineſius, reſpicere
, qui frugalitate victus conſecuti
, ut ne quidem expuerent. At tam do-
rio Phileroti veniri potuiſſe in men-
quis crediderit? Nam ipſius quidem
iſtam Perſarum vulgarem fuiſſe fru-
m, neutiquam perſuadeor. Dein cur
et Aſiaticum, quod privatim erat
um, ac æq; facile Perſicum dici pote-
cum præſertim Aſiaticum illa tempe-

ſtate ſignificaret contrarium, luxum nem-
diffluens, molle, effeminatum, quod jam pi-
dem Paremiographi docuerunt.

non habemus) Reineſius: *nos habemus.* V-
rum haud perſuadet. Nempe trium ca-
nearum ædilis, vilis ille quidem, ſed tam-
trium caunearum. At vult noſter agere
viliſſimo ac pretii melius, ne quidem m-
mi, ne quidem trium caunearum. Plane
Germani, **der nicht drey Heller werth iſt.**

pannos meos) eleganter per figuram di-
nutionis: rem, ſupellectilem, veſtes me-
vult dicere, ut Germani, **mein Armütl-**
Nihil ergo hic mutandum.

ædilibus fieri) Nondum videre poſſun
quid ædiles hic faciant. Explicatio Hadr-
nidis eſt inconveniens huic loco. Quomo-
enim cohæreant, ædiles ſunt in culpa, ne-
enim cœlũ cœlũ putat? An, quia nemo c-
lũ putat cœlũ, ideo fit per ædiles, ut ſit c-
ritas annonæ. Poſſet tamen pro *ædilibus* l-
nõ cœlitibus, ſed *à ditibus* hac ſententia: Ita r-
hi meisq; bene eveniat, ut ego puto om-
hæc, quæ nobis annonam reddunt artar-
fieri à divitibus, lucrum ſuum captantib-
cum ſumma numinis negligentia & co-
temptu.

nec hæc ſua) Puto, illud *ſua* eſſe poſitu-
pro propriis, pertinentibus ad cujusque n-
turam, ut in illo, *ſuum cuique pulchrum*
apud noſtrum *ſuus hæres.* ut ſit ſenſus: no-
ſu

hæc propria regionis hujus coloniæ, ptius morbi, quo nunc laborat, culpa ntiorum, qui & lucri sui caussa ægenos unt, & deos ipsos impiissime conte-nt.

ellente inter duo) Scribo plane, *excel- inter duo*, hoc est, licet tantum daren-io, illud tamen excellens esset. Con-io & hic valde emphatica litteris con- adnexa est vocabulo præcedenti, ex orrector fecit *excellentę*.

dicer, ebrius) Reinesius vult, *caldicor*, ponit eum, qui sit θερμοκάρδιος, quod placet, quoniam analogiæ ratio est . Non autem dubito, quin scribi de- *caldi cerebri* nã *ebrij* vox hic otiosa est. *cerebri*, qui una voce alias est *cerebrosus*.

id utique) Hoc vitiosum est. Sententia ara; dicit, se hoc certo posse de eo tra-, ut qui sit domesticus ipsius, adeoque itos ipsius habeat mores. Sed quia hoc volunt verba, sicut nunc leguntur, ideo uspicor, aliquid abesse.

xcix) An scribendum *comixius*, ut sen-a sit, non est garrulus vel nugator, qui a dicat in vanum. Glossæ Isidori. *Comi- verbosus, loquax*.

m manios) Reinesius putat, *mannos*, id quulos, burichas, quod & Hadrianides pit in textum. Sed improvide, ut non- a alia. Nam loquitut noster de rebus

 omni-

omnimodo distinctis, quod conjuncti repetitio testatur. Itaque nec dici pot quod pertinuerint ad essedum. Et diver nos ostendimus in libro II. de Re Vehic 23, habuisse nempe junctos equos vel los, ubi & cætera hujus loci explicavim

occidit de lucerna equites) Reinesius v *exhibuit de lucerna pedites*. Nimis immutat multa. Et lubet scire, quid ita dicantur dites, qui simpliciter intelligi debent diatores? Nemo sane unquam pedites gladiatoribus usurpavit. Quare maneo mea sententia, & locum ita scribo dis quoque: *jam meliores bestiarios vidi* (*occidi de lucerna equites, putares eos gallos gallinac alter burdubasta* &c. Occasione gladiator etiam hoc commemorat de equitibus, ve quod ei revocatum ita esset in memoria sed in parenthesi, dicitque pugnam cæde que eorum non esse factam pluris, quan galli gallinacei ad pugnam inter se dati cisive fuissent.

argutat) nugatur. Propertius lib. I. &

Illa mihi totis argutat noctibus ignes.

nostra fascia) Reinesius has fascias acci endas putat de fasciis infantum. Frustra. L cutio desumpta est à mercatorum consu tudine, qui unius generis merces una fasc includunt. Res est hodie quoque recepti sima. Plinius lib. XV. c. 17. *Liguria uvas* *siccatas junci fasciis involvit.*

am quatuor partis dixit) Verus codex
D.maticus, *jam quatuor parti dicit.* Ex quo
..igo, ſcribendum, *jam quatuor par didicit.*
..eſt, didicit, quatuor, ſeu numerum,
..ternarium eſſe par, ſeu parem. Incipie-
..ex more veteri à mathematicis & arith-
..icis, diſcebatque, qui eſſent pares nume-
..ui impares. Quæ Reineſius hic habet, ad
.. parum faciunt.

..iam ſi tum naves) Reineſius, *etiamſi cum*
..eat. Hadrianides, *etiamſi in nave*, quod &
..extum recepit. Sed ſunt omnia ab hoc lo-
..lieniſſima. Scribo & diſtinguo: *Et bono*
..etiam. Sin aves; morboſus eſt. Illud *aves*
..nifeſte probant ſequentia, *ego illi jam tres*
..lueles occidi, nec poſſunt intelligi aut co-
..ere ſuperioribus, niſi ad hunc modum
..ndentur. *Naves* & *nauſea* huc nil faci-
.. At *Sin* poteſt habere dubitationem,
.. etiam in Mſ. Dalmatico legatur, *& bo-*
..lo etiamſi in naves, unde illud *Sin* haud
..e conficitur, cum totidem extet litteris.
..mpe dura eſt hic reticentia, & ellipſis
..i *adimo* vel *renuo*, ſuſpicorque potius,
.. integrum eſſe locum.

..d venit dem litteras) Suſpicor legendum,
..vendit identidem literas, & non vult labora-
re. Senſus apertiſſimus. Bene autem *vendit*
..ras, & in oppoſito ad ſequens, *quicquid*
..ris, contentus eſt.

..nſtremum) Hadrianides in textu edidit

tonsorium, quod miror. Qui enim artificiu tonsorium docere voluerit illum filium um, antequam didicisset? Deinde quomodo conveniunt, *tonsorium & praconem*? Sic *praconem* substantivum sequitur, ita substativũ aliud oportet præcessisse, quod illi respondebat, ut vel ex conjunctione manifestum est. Itaque non video, cur illud *tonstrineum* debeam repudiare.

thesaurum) Quæ antea scripsi de voce *thesaurum* confirmantur & à Capro in de Ortogr. ubi habet ita. *Thesaurum dicendum est, & thesaurus.*

penthiacum) Reinesius suspicatur *phasiacum*, id quod & in textum recepit Hadrianides. At ego rusticos apponere unquam phasiacos consuevisse, saltem per Italiá, ubi hæc finguntur gesta, hodie haud crediderim. Subest aliud genus cibi rustici & vulgaris, forte *denticem* aut *encitum*.

poricino) Reinesius vult *pernicillo*, quod assulam exponit, & recepit in textum Hadrianides. Sed *extorquere pollicem penicillo* pro *luxare assula*, miror Reinesium cuiquam potuisse approbare. Adde, quod *penicillo* à *poricino* abeat longissime, quod ne ipse quidem non agnovit Reinesius. Quare malem credere, scripsisse nostrũ *emporicino*, vocabulo composito ab ἔμπορ☉ & κοινὸς, quod viatorem per mare facientem iter, eumque conversatione gaudentem significat, aptissi-

mequ

...e quadrat in Ulyssem. *Em* in *emporicino*
...psit syllaba ultima vocis præcedentis.
ampulla) Reinesius in litteris ad N.
Heinsium: *Lege*, embolo. ἔμβολ@, ἔμβολον
... *ne*, *quod è plani superficie*, *velut e insser-*
... mmissumve tignum eminet & protuberat,
..., *ut de eo suspendi possint*, *quæ velimus*, *aptũ*,
... *lus*, *palus*, *paxillus*. *Sicut ambo*, *qui parie-*
... *ructus est*, *extatq; super eo figura rotunda*,
... *nei forma*, *in specie rostrum navis ære mu-*
..., *quo adversariæ tam extra aquam*, *quam*
... *vulnerari solent*, ἔμβολον *Polluci lib. I. c. 9.*
..., & *Nostro in editis*, embolum navis æ-
...n, τῆς νεὼς τὸ πολεμικὸν σιδήρεον *Varino*,
... *n machina hydraulica apud Vitruvium lib.*
... 2. *aliud De trabe pependisse Sybillam in si-*
... *cro*, & *respondisse sciscitantibus paulo veri-*
... *us*, *quam inclusam mersamve ampulla.*
... Reinesius, quæ tamen omnia refellun-
... so genere sermonis. Quomodo enim
... bolo dici possit pendere, quæ, ut ipse
... einesius, pendebat de trabe? Differunt
... oto cœlo, *pendere de embolo*, & *pendere in*
... *lo*. In embolo pendere non potuit, quia
... olum non fuit cavum, ut in eo posset
... ndi. Nec de embolo, quia clare noster,
... *pulla*. Nondum itaq; à vulgatis recedo,
... præsertim Mſ. ipsum eis faveat, habeat,
... *ampolla*, minima mutatione, neque sit
... insolens, ut in urnis, sic in ampulli ossa
... resve defunctorum condere, ut Reine-
... velle videtur. *certe*

certe nolunt) Hæc non sunt sana. Suspi-
bar olim *cateri nolunt*, nunc hæreo, vereo-
altius sub esse malum.

Hemerotes pugnassent petractis) Nimis co-
fidenter Hadrianides, Reinesii secutus co-
jecturam, in textu fecit, *Hemerotes signa esse*
veritatis in poculis. Ecquis enim quæso sens-
fuerit horum verborum ? Ms. Dalmaticu-
habet: *Nam Hemerotis pugnasset petrann*
in poculis, in quibus manifesta satis *pugnas fi*.
Cætera non assequor.

perimadeia) Reinesius, *perij ma deia*. M-
ror profecto, viro doctissimo potuisse h-
excidere. Quomodo enim integra famil-
diceret, *perij*? Deinde qui dicit *perij*, qua r-
tione feratur *concinere*. Qui concinit, deb-
uti fausto jucundoq; vocabulo, quale prof-
cto non est *perij*.

nocte villici) Ms. Dalmaticum *naste*. Lat-
nomen proprium ejus villici sub hoc voca-
bulo. Scribo, *Nassa*.

animalia Cromataricas meras esse) Hadria-
nides vult, *animalia & oramata*, quá suá con-
jecturam, tanquam certam, recipit & in tex-
tum. Ego veram lectionem puto, *animalia*
ac tomata caricas meras esse. Primum *tomata*
vocat, quæ alias sunt *caumata* Græcis θαύματα, res visu mirabiles, aptissimo huic loco
verbo. *Taumata* & *tomata* promiscue pos-
sunt dici, ut *aula* & *olla*, *caudex*, *codex*, *caupo*,
capo. Deinde *carica* sunt ficus. Porro ficubus
lude-

ant pueri. ergo *carica mera* proverbia-
ere dicuntur res ludicræ ac pueriles,
s convenientes. Id quod iterum huic
st aptissimum. Alios putat Trimalchio
oblectare se minutis rebus, tan-
pueros, se vero vivum & intelligen-
alium, capi solis gravioribus illis, in
is scilicet consistat ars vera atque abso-
uta.

Quod non expectes) Hæc sic debent scribi:
Quod non expectes, ex transverso fit, & super nos
—— fortuna negocia curat.
Quare da nobis,
—— vina Falerna puer.

un duo hemistichia, quæ ideo notanda, ut
igatur, quæ fuerit caussa, quod facta sit
io poëtarum.

epit passeres) Male hæc distincta viden-
ur. Scribo: *cultrum accepit. Passeres & mu-*
arium: uvam passam & mel Atticum: Cena-
ria & forensia: offlam & tabulas accepit. Illud,
asseres & muscarium sunt titulus apophore-
uitur deinde ipsum apophoretum, uva
nempe, quæ intelligebatur per passe-
es, & mel Atticum, quod intelligebatur
muscarium, quia fit per muscas. Apes enim
em muscarum præ se ferunt, & vice
Heliogabalus muscas, *apes mansuetas*
pellavit. Sic alius titulus, *cenatoria & fo-*
, apophoretum. offia, quæ intelligeba-
er cenatoria, quia offula pars cœnæ, &
tabu-

tabulæ, quæ intelligebatur per forensia tabularum usus est in foro. Verbum *ac* ad utrumque apophoretum refertur, n deest aliquid hoc loco.

Canalem &) Etiam hæc sic distingue *Canalem & pedalem : lepus & solea, est a Murenam & litteram : murem cum rana gatam, fascemque beta.* De cætero sunt i gra, & exponenda, ut superiora. *Canal* ctum, quod ad canes spectat, sicut *ped* quod ad pedes. Illo innuebatur lepus, solea. *Canalem & pedalem* ergo habemu tulum apophoreti. Similis titulus est *m nam & litteram.* Per *murenam* innueba mus cum rana. quia mus rana differt tantum litera à murena. per *litteram* fasc lus betæ, quia beta inter litteras. Notũ i Juvenalis *alpha & beta puellæ.* Frustra torquent, qui hæc emendant, vel aliter terpretantur. Omnia ad jocum erant fa tituli erant joco confidti, his respondeb apophoreta, sed & ipsa non nisi jocosa plicatione.

bellum pomum) Reinesius vult, *mom* Sed sequitur *larifuga* in primo casu, ex q verisimile, tali casu & hoc positum fuisse. vero *momum* quarti casus est. Manet er locus mea sententia corruptus. nam nec *p mum* nostrum amplius placere potest.

emit lana) Reinesius vult *Lamia*, quia c gnomentum hoc in familia Ælia. Sed se

n

est de Asclyto. quomodo ergo nunc fit *nia*, vel in familiam venit Æliam? To-
locus hic est valde obscurus & corru-
s; quid enim vult illud *pater*, quod præ-
t? quis est pater ille, aut cujus est pater?
scribam festinantem per compendia pu-
rimum sic scripsisse: *numquid g. nter fœ-*
emit l. a. n. a. ex eo deinde factum, quod
c præferunt codices. *G.nter*, vel *ga. ter*,
Gajus noster, quomodo & in superioribus
nalchionem vocant. *l. a. n. a.* significant
quaginta nummos aureos. Ut sic locus to-
integre videatur scribendus: *Num quid*
us noster fœtum emit quinquaginta nummis
is? at eques Romanus es.

amellulas paravi) Hadrianides putat po-
s has lamellulas pro argenteis, æreis, &
enus vasis ac supellectile, quod mihi non
suadet, nimis enim dura est figura. Rei-
us exponit lacus, piscinas, rivaria, à la-
. Sed qui agros ac glebas emit, habet has
sociatas, nec parantur seorsum. saltem
ellulæ pro piscinis durum est, cum ne
lamæ quidem tale quid significent, ve-
loca depressa, in quæ aquæ pluviæ con-
runt. Putem ego, scripsisse nostrum *sa-*
ulas, & intellexisse semina, quibus ulma-
iunt, Columellæ descripta lib. V. c. 6.
ellula est à *samera*, sicut *puellula* à *puera*.
n à *puera* est *puella*, & *puellula*, sic ergo &
nera, *samella*, & *samellula*. Hoc itaq; vult,
se

ſe emiſſe ſibi terræ aliquam portionem, & ea feciſſe ulmarium, conſeviſſe ſpatium ill ulmis.

mali iſto) Ex *mali iſto* facile fit *maliſto*, n ita *macariſto*, quod vult Reineſius. Et di mox, unguem ejus pluris fuiſſe, quam al rum totum. Debebat ergo eſſe maliſtos, enim unguis meus ſuperet alterum totu oportet me eſſe multo majorem altero, n huc facit τὸ μακάριςον.

cepa pirrata) Reineſius nimis confident ut ubique fere ſolet, *pica cirrata*. Ego puto ctionem iſtam poſſe retineri, ſi *pirrata* exp cetur de induta aut veſtita *pirro* ſive *birr* Pirrus ſive birrus (utraque ſcriptura repe tur) eſt de genere lacernarum, ſic dictaru à colore, de quo ſatis, qui veſtimenta vet rum expoſuere. Ab hoc *pirro* videtur fo matum *pirratum*, ſicut à *pileo*, *pileatum*, à *ca ceo calceatum*. Et habebant iſtiusmodi lace nas pueri ſervique etiam, ut ex locis vete eſt manifeſtum. Ita cepa pirrata erit ce quidem per convitium ob acrimoniam & r ſum odioſiſſimum, pirrata tamen, ob lace nam, quam utebatur.

quando viceſimam numeraſti) Reineſiu hæc accipit de conſtituto viceſimæ canc ne, pendi ſolito propter eos, qui manumi tebantur ex lege Manliana, de qua Liviu lib. VII. c. 12, quod ſignificavit mihi pl. Rev & Doctiſſ. Dn. Arnoldus. Verum ut hæ

docti

ce cogitantur, ita loco huic nil ſunt accommodata. Vult nempe Reineſius, hanc verborum iſtorum ſententiam: quamdiu eſt, quod es factus libertus? At hoc libertus ipſe in præſentia aliorum credo ereret. Deinde, quomodo cohærerent ô Saturnalia! rogo, menſis December Quando factus es libertus? Quid ad i factionem menſis December & Saturnalia pertinent? Denique quomodo fa- dicendi libertatem, ut quis cito vel ſe- t libertus, cum & ſervuli ipſi eſſent iſſimi. Poſtremo Glyton à Petronio citur non ut libertus, verum ſervus, puerile ſcortum. Verba ſunt Petronius in ante editis: *Video Glytona cum & ſtrigilibus parieti applicitum, triſtem ſumque, ſcires, non libenter ſervire.*

ge, qui tibi non imperant) Legendum *rat*, unus enim tantum fuit, quem re- . Sic ſupra; *& iſti, qui tibi non imperat.* uid *genge?* Reineſius putat *geta*. at hoc ; longe abit. Mſ. Dalmaticum habet , è quo tamen nil exſculpo, niſi quod itium ex Græco formatum videatur.

thana) Reineſius vult *Sagana* ex Ho- , qui facit aliquam hoc nomine, ſociam diæ ſagæ. Ac conveniebat in venefi- nomen à *Saga* derivatum. Verum alia tio hujus loci. Mallem *Satuna* à *ſatu* & *do*, quia meretriculæ convenientius

Nisi quis præferat *Athara* nomen Ph[illegible]
cium, & Syrorum, Derceti olim tribut[illegible]
quo valde inclino.

& qui te primus decero defecit) Rein[illegible]
qui te primus condocefecit. Sed quid ha[illegible]
volunt ? Curabo, ut iratus tibi sit, [illegible]
primus condocefecit. Quis est ille, aut[illegible]
nam ea, quæ condocefecit ? Mſ. Dal[illegible]
cum verum habet ita, *qui te primus dec*[illegible]
fecit. An scribendum, *q. t. primus do*[illegible]
refecit? hoc est, qui te primus erexit, [illegible]
ut, cum ante curvus esses, spectares te[illegible]
vilis scilicet, humilis, & abjectus, post [illegible]
res te erigere. Dictum esset eo prope m[illegible]
quo supra *costa recorrecta.*

literas lapidarias) In Mſ. vero legitu[illegible]
darias. Nondum igitur hic locus ita se[illegible]
bet, ut oportet, cum præsertim illæ la[illegible]
riæ litteræ, quas subjecerunt nobis eme[illegible]
tores, commode satis, locoque huic co[illegible]
nienter, nequeant exponi.

lana) Reinesius hinc facit *Lamiam*, [illegible]
modo nempe & in superioribus pu[illegible]
usurpatum, verbis, *Lamia eques Romanu*[illegible]
Atqui eo loco nomen honoratum, qu[illegible]
do ergo hic per convitium ponitur? Mſ.
maticum habet lanna. Puto scribend[illegible]
sanna: Glossæ veteres : *Sanna, subsann*[illegible]
Μῶκος.

te natum non putat) Illud *natum* non [illegible]
minem, sed *puerum, infantem* puto nun[illegible]

dum. Comparat se cum altero, se vi-
illum esse ait puerum, nec dignum,
im eat in certamen. *Glossa: Nati &*
τέκνα. Non putat est *non reputat*, non æ-
, facit te nihili.

perversa) Reinesius legendum putat
sa. Sic enim ait in litteris ad N. Hein-
Cum togæ essent alares, nec adstrictæ cor-
t tunica linea, & gressum celeriorem cur-
e eo impedirent, fiebat, ut qui currere vel-
as suspensas retraherent ante se ad pectus
lium in caput vel collum conjicere solebant
operantes & fugitivi in comœdia) in ru-
tractas: quo schemate togas in anteriora
adductas, & complicitas fuisse nemo non
it. Et ut hoc voluisse Petronium capia-
mnino legendum est, præversa. *Præ-*
proversa toga, quæ & prorsa & antevorsa
& sic sursum, *est susversum*, rursum, *re-*
, retrorsum, *retroversum*) *fugientem*
n naviter persequitur, qui adducta ad an-
veste laxa & laciniosa, totum corpus in-
te crura ad gressum cursumque libera sibi
dita reddit, uti utrumque brachium in
io illi, qui togam ideo submittebat. Idem
ήσεως Auctor ad Heren. 4. Contorta
um pluribus aliis ire celeriter cœpit:
n poterat in veste fluente & fusa, actuo-
navum remorante. Hæc Reinesius. Sed
auca obstant huic interpretationi.
dicit, retraxisse in pectus, item in an-

teriora versã adduxisse. Quod quo mod[o]
beat intelligi, nõ video. Ut toga verter[etur]
in anteriora, nil necesse fuit, quia & ant[erio-]
ra & posteriora semper tegebat. Voluit [for-]
tassis dicere *in anterioribus*. Sed quomod[o]
verteretur? Suspensa, inquit, erat a[d]
ctus. Vellem scire, unde igitur pepe[-]
rit, si suspensa fuit, & simul versa. Pot[uit]
fortassis tunica sic suspendi ad cingul[um]
Toga, quæ fuit vestis extima, quomod[o]
potuerit suspendi, non excogito. Jam fa[ci-]
mus versam ita, ut anguli alarum pert[ine-]
rent ad pectus, non poterat ea res festi[na-]
tem multum facere liberiorem, cum t[ota]
vestis esset multum demissa, & ad ipsos [pro-]
pe pedes pertinens. Imo per istam ve[rsio-]
nem circa genua & femura facta fuisset [du-]
plex, id est festinanti molestior prope[mo-]
dum, quam ante fuerat. Igitur non app[ro-]
bare possum illud *præversa* Reinesii, co[n-]
togam perversam accipio de rejecta in [hu-]
meros & tergum, eo modo. Sicut ho[die]
videmus pallia sua, maxime si sint longi[ora,]
rejicere in humeros, ut brachia, pectus [&]
anteriora omnia habeant libera. Sic pl[ane]
existimo, togam in anterioribus collecta[m]
subductam ad superiora, & mox, omne [quod]
quod alias à pectore descendere ultra ge[nua]
ad pedes usque solebat, rejectum fu[isse in]
unum humerum. Ista enim rejectione t[oga]
vere pervertebatur, id est, quod ante [...]

p[...]

debat ad pedes, verſum ad collum &
habebat. Quo ſenſu & *perverſi faſces*
tur apud Jul. Obſequentem c. 130. ubi
uſtratione lictor perverſis faſcibus lauream
it. Sunt enim *perverſi* hoc loco, qui
erſi aut *inverſi*, cum eorum pars ſupe-
ertitur, ut fiat inferior, quod in notis
Idem apud Plautum eſt *pervertere au-*
ba exſtant in Caſina. A. IV. ſc. 1 v. 16.
coquis, diſſimulantibus ſe parare cœ-
& ſubmoveant Senem ab ea:

Aulas pervortunt, ignem reſtinguunt aqua.

e Lambinus, *ollas dejiciunt, percellunt.*
nim hoc faciebant coqui, ſed ollas in-
ant, ſicut hodieque ſolent coqui &
: poſtquam aqua expurgarunt, va-
inverſas reponunt ſuo loco, donec
adhibendæ ad coquendum.

frius) Reineſius trajecte legit, *non mu-*
magiſter. Scilicet putavit *muſſius* eſſe
um, atque ita citavit. Sed *mufrius* eſt
in Dalmatico Mſ. Deinde, quid ſigni-
debeat, non muſteus magiſter, hic
ideo. Loquentem convitia profun-
res ipſa, totusque locus oſtendit. At
ter non muſteus ne ipſi quidem Rei-
convitium eſt. Fit quoque oppoſitio
llum mufrium quemcunque denique
giſtrum. Ideo ſequitur: *dicebat enim,*
er contra ſcilicet, quam faciebat mu-
, qui propterea magiſter eſſe nequit.

Poteſt videri ſcriptum fuiſſe apud noſtr *nuſtorius*, id eſt nupthorius, νυφθορεὺς, c corruptorem mentis animique ſignif Senſus ſane per accommodatus eſt. D ctione quisque ſentiat, quod volet.

lance clunaria) Nimis temerarie Had nides : *in lance decumana* in ipſum etiam tum recepit. Quæ enim vocis utriusqu ſimilitudo ? Reineſiii *centenaria* magis cet. Verum intercedit non nihil Mſ, in legitur *dunaria*. Deinde agitur hoc loc Lancis magnitudine, ea vero non ſtatim gnoſcitur ex pondere. Poſſunt enim & nora eſſe ponderoſiora, & minus ponde majora. Itaque nondum deſero prior conjecturam meam.

priapus a piſtore factus) Qualem mem & Martialis lib. XIV. inter apophoreta *priapum ſiligineum* appellat.

eſſe periculum) Reineſius vult *fericul* idque ſuo more, id eſt temere in textum cepit Hadrianides. Ego non dubito, c *periculum* ſit & in Mſ. Dalmatico, quin debeat *peniculum*. Nempe de Priapo p ceſſit, ſolebat autem formari cum mem enormi ſexus maſculini, eratque membr illud vel præcipue ſacrum, quod eſt not mum. Hinc ergo *ſacrum peniculum*, à ne; membro iſto, quaſi ſacram mentula diceres, qua nempe Priapus unice cenſe tur, ſuamque tuebatur divinitatem. Ut

ſi

tia: rati ſumus illum Priapum cum
ulo ſeu mentula ſua eſſe rem ſacram,
mulacra deorum eſſe ſolent. *Peni-*
ſignificare penem ſive mentulam,
uto, atque ipſo Cicerone certiſſi-
eſt.

donem) Adhuc ſuſpicor, mendoſum
oc vocabulum, nec me liberat à dubio
ſius, quod dicat fuiſſe non inſolens,
ex fratribus Græco, alterum Latino,
ignificante vocabulo compellare. Li-
nempe illud agi per vocabula propoſi-
conſtaret, unde Trimalchio factus eſ-
n dives, eoque nomine Laribus age-
r gratiæ. Huc autem nil facit nomen
ignificans bis repetitum. Quare puto
um ſcripſiſſe potius *Credonem*. Sicut à
ndo *Lucro*, ita plane à credendo *Credo*
at formari, atque is intelligi, qui mul-
credat aliis. Habuiſſe namque hoc in
rpoſitum: Trimalchionem, liquet ex
actuarii, ubi ait: *eodem die in arcam*
m eſt, quod collocari non potuit, ſeſtertium
, Et eſt ordo conveniens, ut primo ſit
o, per quem pecuniæ credantur. dein-
licio, qui creditum reddat felix per bo-
eidebitores, tum Lucro, qui ex illis
tis lucrum Domino afferat.

m veram) Putat Hadrianides, hic ta-
latere convitiū, quia de Trimalchio-
oſter alias honorifice non loquatur.

Quaſi hoc in loco aliquid ad honorem e
dicat. *Erubuimus*, inquit, *præterire*, qu
abunde oſtendit, quam difficulter ac inv
venerint ad hoc officium. Reineſius vu
ceream pro *veram*, cauſſa, quia omnes iſti
modi imagines in armariis fuerunt veræ. S
ſic dici poſſet etiam cereas omnes in arm
riis fuiſſe Deinde ſermo eſt de laribus al
tis, non imaginibus cereis, quales habeba
repoſitas in armariis. Jam vero larium nu
certa ſpecies, exhibens hujus illiusve v
tum. Itaque tanquam ſingulare quidpia
notatur, quod inter lares eos fuerit, qui
ferret veram imaginem Trimalchion
Quem cum cæteri tanquam larem ſole
oſculo honoraſſent, ſe quoque non fuiſſe
ſos hoc officium denegare, licet manife
viderent, eſſe Trimalchionis effigiem, q
ſub ſpecie nomineq; laris cultu divino ve
honorari.

viderit) Id eſt, ſi vel unus eorum nequ
re ſenſu rideat, caveat, inquit Hadrianid
Quaſi vero poſſit minari, qui paulo ante
xerat, *timeas iſtos Scholaſticos*. Sunt itaq
non minantis, ſed contemptu ulciſcent
quæ hic dicuntur. Unde omnino neceſſe e
ut legamus aut *viderint*, ſcilicet ſcholaſti
illi, aut *riſerint*, quod præferrem.

baciballum) Hadrianides edidit *baſiba
lum*. Mſ. Dalmaticum habet *bacciballum*. N
ſcio an non *baſcaniballum* ſit ſcribendum, u
ſign

ſignificet eam, quæ oculis faſcinantia quaſi retemittit. Senſus ſaltem eſſet non inconveniens huic loco.

Per ſcutum, per ocream) Reineſius exiſtimat, ſcutum & ocream hic poni, tanquam inſtrumenta peregrinantium, quomodo eorundem ſunt & peræ & baculi. Sed lubet ſcire, cur *ocream* hic ſcribere maluerit, quam *ocreas*, ſi illud voluiſſet. Ergo cenſeo, pro *ocream* ſcribendum *ocrem*, ſic enim veteres vocabant montem arduum & inæqualem. *Ocrem antiqui, ut Attejus Philologus in libro Gloſſematum refert, montem confragoſum vocabant, ut apud Liviũ: ſed qui ſunt hi, qui aſcẽdunt altum ocrim.* At vero pro *ſcutum*, quod hic facit nihil, ſi legamus *ocrem* puto ponendum eſſe *lutum*, & explicandum de loco depreſſo ac humili, quippe ubi fere colliguntur aquæ pluviæ, unde lutum: ut, *per lutum, per ocrem*, ſit locutio proverbialis, qualis ea qua Germani utimur: **über Berg und Thal.** vel: **durch dick und dünne.**

In naſo eſſe) Tentat hoc explicare Reineſius, ſed nemo non videt, eſſe frigidam explicationem ejus. Lego, *mihi in animo, ô in capeſſes.* Senſus; cogitabam ego mecum in animo, utinam nunc eſſes in caſa & tugurio, longe ab hoc verſipelli. Verba ſunt ſe ipſum alloquentis, ex timore, cum voto.

Umbratacitata umbras) Reineſius, *in alacri-*

tate umbras, quod abit quã longiſſime à ſc[riptura] veri Mſ. quæ eſt *matavita tau umbr.* Et qui poſſit apta eſſe iſta emendatio, cur præcedat, *qui mori, niſi ego*? Sed & ſtati[m] ſequitur, *pene animum ebullivi.* Non fu[it] igitur ea alacritas, ſed ex morte imminent[e] ſumma deſperatio. Mallem, *& in tota v[ita] umbras.*

qui hoc de alibi exopiniſſent) Reineſius, *q[ui] hoc de alio eſſe opiniſcent.* Verum non intell[i]go, quid velit id, *de alio.* Sententia loci, u[t] exiſtimo, eſt talis: debere illos, qui hac de r[e] opiniones omnium examinarunt, vider[e] utrum poſſit fieri, nec ne, ut nimirum ho[mo] convertatur in lupum. Ad quam expri[mendam] rectius fortaſſe ſcriberetur, *qui h[oc] de alibi exopiniſunt.* Poteſt ſana *exopinus* in[tel]ligi, qui non opinatur amplius, ſed rem tenet certam exploratamque, ab *opinus*, quo à Phædro uſurpatur.

ipſas non vidimus) Legendum *ipſam*, quo[niam] ſermo eſt de una.

panemque ſemiſſem) Illud *ſemiſſem* absqu[e] dubio hic vitioſum eſt. Ecquid namque *pa[nis] ſemiſſis*? Latet nomen generis peculiaris ex quo fuit panis iſte, vel embammatis, qu[o] fuit intinctus. Id vero quale ſit, haud promptum nobis divinare.

manuque plena) Mihi non eſt dubium quin *manu plana* legi debeat, id eſt, non pugno, ſed palma.

Ad

ad pedes sedebant) Cur *sedebant*? Officium eorum alias, ut starent. Ita præter multa veterum loca, videas in ipsis imaginibus monumentorum. An legendum, *ad pedes edebant*? Et fortassis ideo jubet eis dari vinum, & misceri Trimalchio. Sed tamen & paulo post: *Servus, qui ad pedes Habinnæ sedebat*, ut nihil sit mutandum.

interdiu) Vox nihili. Quid enim est, *severa interdiu*? Legendum sine ambiguitate, *inter diu severa, nunc hilaria.* Hactenus, vult dicere, satisfactum est severitati solitæ, nunc ad hilaritatem vos invito.

saccum novendialem) nondum contemno, *saccum novendiale.* Sed quia in Dalmatico est *laucum novendialem*, potest videri auctor, scripsisse *ludum novendialem*, cum illi sacris ludos quoq; addere consueverint. Vide Gutterium.

non tam bonæ) Ms. Dalmaticum: *nam tam bene*, quod est rectum. Atque ita conjectaveram, priusquam id pervenerat ad meas manus.

periscelides tortæ) De his Reinesius: *Periscelia Tertulliano ornamenta illa, armillæ, orbiculi, annuli circa crura feminarum fluitantes plebeis ex argento fuere. Plin. l. 33. c. 12. Persis, Medis, & Asianis aliis, ψέλια περὶ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, ex ossibus albis piscis cujusdam confecta, & prælata aureis è Charetis Mityl. l. 7. Hist. Alex. Athen. l. 3. potioribus Græ-*

carum

earum Romanarumque & Fortunatæ, ut pa
ſequentibus, ex auro. Quare ſine dubio p
vum eſt τὸ tortæ, *& legendum totidem ſimili*
que brevibus literis aureæ: *prorſus ut ſupra*
ram *ſcripſerat, pro* ceream. *Qui* tortas *de*
dere volet, non dicet materiam, quæ tamen
vel maxime attenditur. Vincula vero pedu
quæ ſimiliter ex auro, nimirum textili, ſeu pe
la intorto, ſunt habenæ, quibus ſolearum vel c
ceorum anſæ conſtingebantur. Athen. l.
χρυσὲας ἀνασπαςὰς (*niſi* ἀνασπαςὰ *potius ſun*
vocat, quibus Parrhaſius Pictor τῶν βλαυτῶν
ἀναγωγέας *adſtringebat: aliud igitur à crur*
bus circulis, qui ex auro ſolido fuſi ductive. H
Reineſius, ſed ſine aliqua neceſſitate. Qu
enim cogitare poſſit, periſcelides argente
in Fortunata, tam divite ac opulenta, ux
reque ejus, qui id agebat unice, ut diviti
ſuas omnibus oſtentaret? Itaque mox qu
que *armillæ craſſiſſimæ* nominantur, absqu
mentione materiæ, quarum tamen eade
plane fuit ratio, quæ periſcelidum. Volu
nimirum aliquid haud vulgare in eis notar
quo non pertinebat, ſi dixiſſet aureas. Ide
factum in periſcelidibus. Eæ quod fueru
auræ, hoc commune habuerunt cum mu
tis, at quod *tortæ*, hoc prorſus ſingulare, qu
vulgo erant ſimplices ac leves, cum contr
tortæ funium referrent ſpeciem, ſtriis pe
ambitum ductis.

eſt te inquit videre) Reineſius: *Supple, du*

ce vi

vel volupe est te videre. *Absorpserat librario* *tanti vox* plaudentem *Io* dulce *vel* volupe, *ubus eadem pœne littera, alio ordine.* Omnia c sunt frustranea. Formula est cum ad-ratione quadam compellantis aliquem, t diuturnam absentiam ; nec desiderat dquam. Colloquium vetus Scholasti-n. *Et tenuit eum, & resalutavit, dicens: Est idere ? quid agis.* Sententia, daturne tan-n nobis facultas tui videndi?

nuta) Explicat Reinesius, *emenda, fac ius.* Mihi secus videtur, exegisse nimirum imalchionem à puero, ut subinde cantum ret alium, atq; aliũ more philomelæ, quæ cem innumeris modis solet variare.

præter errantis barbarie) locum hunc cor-ptum, puto ita emendandum: *præter er-tis barbariæ aut adjectum aut deminutum norem, immiscebat attellanicos versus.* ne si *barbarie* legamus in casu sexto, illud antis non habet, quo referatur. Dein. *ctus* clamor quis sit, nemo dixerit, nec modo respiciat *deminutum.* *Adjectus* tem ei est oppositus, significatque locus us voces editas clamore, alias mutilas, s auctas aliquot litteris, ut barbari nimi n solent.

ad circulatores eum) Censet Reinesius, cta hujus loci fore integra bonaque, si le ur, *mittens gaudebam.* Verum haud suadet. Præcedit nempe, *sed ego*, quod

osten-

ostendit, aliam hic loqui personam, eamqu Habinnæ, interroganti, *numquid didici* respondere. Fuit autem, servus, de qu Habinnas interrogabat, proprius Habinnæ Quare qui respondet ei, non potest dicer se misisse ipsum, & iccirco esse gavisum. Mallem ego locum ita legere? *Sed ego: a circulatores eum mitte, id audiebatur, itaque parem non habet* Sensus est, Habinnam quæ sivisse, utrum non recte didicerit servus ar tem? respondisse paulo submissiore voc quendam ex convivis, qui eam artem pa rum probabat, mitte eum potius ad circula tores. Hoc responsum contra, quam spe raverat, esse exceptum ab Habinna, nam per indignationem reposuisse, at ipse parem non habet. Sunt omnia negocio conveni entissima, & apertissima. Postremo lectio ni Mſ. Dalmatici proxime insistentia, qua talis: *Sed ego ad circulatores eum mittendo au diebatur, itaque parem non habet.*

recutitus est) Reinesius vult, *Cerritus*, quia recutitum esse nō habeat locum inter morbos mancipii. Ad hoc idem dixeris de stertente, id est, ronchos edente inter dormiendum, qualis hoc loco proprie intelligitur. Saltem inter formæ vitia referebatur, esse recutitum, quod ex Celso noverat Reinesius, qui propterea modum curandi hujus vitii docet lib. IV. Itaque nil patior hic immutari.

agaga

(*apaga*) Retineo adhuc illud *apaga*, vel propter sequens *ad cognosco Capadocem*. Nisi *apagula*, quod est in Glossis Isidori, & diminutivum hujus est, magis cui arrideat.

Sequum Ammeam) Hoc *Ammeam* suspectum mihi est, nec tamen habeo, quod pro eo possim commodius substituere.

Suae linguam) forte scripsit, *lingua mi.*

Omnia ista defricta sunt) Ms. Dalmaticum verum habet, *defacta sunt*. quo inducor, ut credam, scripsisse nostrum *de karta sunt*, pro *e charta*. Et cur non potuerit chartaceas habere cœnas, sicut Heliogabalus cereas, vitreas, ligneas, & id genus?

Porcam ad lacum) Omissa priori suspicione, scribo, retentis omnibus, *ob lacum*. Porculum accipio de vase grandiori, continentem aquam, cui fortassis habebant amphoras immissas, frigoris caussa. Glossæ. *Lacus*, ... Itaque & in sequentibus legendum: ... *in lacu adhuc amphoras habebant*, non ... loci.

Castris) Miror, Reinesio potuisse hoc placere, ut significetur quasi locus prælii. Vera lectio est *è cassis*. *Cassa* dicuntur rupta, fracta verberibus & concussione. Plautus in Aulul. A. III. v. 25.

—— *Nam quid id refert meâ*
An aula quassa cum cinere effossus siet,

Procilis omnes pugnas) Habetur etiam in ... pe...oribus hoc vocabulum. Sic enim vul-

gati-

gati : *Nam hemerotis pugnaßent petraitis i* *poculis.* Mſ. Dalmaticum itidem *petrai* habet hoc loco, at altero illo *petranctis*. L tere nomen quoddam proprium neceſſe eſ ſed à Trimalchione fortaſſe confictum, quale illud fuerit, difficilimum ſit divinar Suſpicabar quidem *Paridis*, nunc vero an mum ſuſpendo, & alterius expecto conj cturas faciliores.

vero, vero) Fruſtra lectionem hanc defe dit Hadrianides, neque locus Gellij hu quidquam facit. Puto autem, cuncta ſic l genda: *Vere, vere, inquit Habinnas, ac de u die duas facere. Nihil malo.* Dixerat Trim chio, *non pœnitebit.* Reſpondet Habinna *vere, vere* non pœnitebit, quod tu dicis ſci cet, conjicere ſe in balneum, atque ita ſ mul *de una die duas facere.* Nec eſt quic quam, quod ego malim facere.

ac nec ſi quidem) Reineſius delendum p tat *ne*, poſtea ſcribendum *effingere.* Nam inquit, nudus in turba lavabat, quod flag tium apud Romanos habebatur. An nud laverit, an id flagitium fuerit habitum, et dubitari queat, nunc non inquiro: illud n ſtrum voluiſſe, quod cenſet Reineſius, nor perſuadeor. Et oſtendunt ſatis ſequenti quam actionem intelligat, ſermonem ſcil cet ineptiſſimum : Subdit enim, *nam nih melius eſſe dicebat.* Quare omnia ſunt ſana Ne ſic quidem, ait, ei (Trimalchioni) li

cui

git effugere (evitare, cavere, omittendo scilicet) impudentissimam actionem.

sine turba) Reinesius vult, *in turba*, quia convivas evocaverat in balneum, quorum numerus fuit non exiguus. Imo propter hoc ipsum *sine turba* rectum est. Hæc enim una e putidissimis istis actionibus, quod fecisset maxime in turba, diceret se sine turba esse.

ipso aliquando) Ms. Dalmaticum, *ipso*, quod probo. Debet enim intelligi cum emphasi, in ipso loco, ubi lavabat, fuisse pistrinum olim. Et hæc una de putidissimis actionibus, quod pistrini faceret mentionem, qui ipse paulo ante servus loquebatur cum eis, qui similiter ante servierant, quorum supplicium solenne, pistrinum fuit.

pelapatur) Legit Reinesius, *pyriabatur*, exponitque, calefiebat. Verum solia in balneis seorsum calefieri, à nobis hactenus non observatum. Deinde loquitur persona, cujus verba proba, Latina, & elegantia per hanc cœnam totam, ut ei tale vocabulum minime possit convenire.

Ex eo ebrietate) Num scribendum. *Ex eo* *fervente*, ut respiciatur solium, de quo præcessit.

Aneolosque piscatores) Frustra Hadrianides piscatores hos defendit exemplo Marsyarum. Frustra eos Reinesius vertit in *nascabas*. Lectio verissima est, *aneolosque epistatores.*

tores. Sunt autem epiſtatores, tripodes, Gr
cis ἐπιστάτας. Scholia Ariſtophanis in Av
ἐπιστάτη, χαλκοῦς, τρίποδας, χυτρόποδος ἐκπ
ρείαν.

& vinum in conſpectu) Ante verba h
puto punctum collocandum, nec enim p
tinent ad præcedentia, cum id vinum n
fuerit inter lauticias Fortunatæ. Dein
mallem. *Sed & vinum.*

barbatoriam facit) Videor idonee ſa
oſtendiſſe, quid ſit, *barbatoriam facere.* Ti
bomenus putat non de prima raſura,
omni intelligendum, præcipue cum recu
bere cum aliis aut convivari vellent. Sed d
bebat locum hunc accommodaſſe interp
tationi ſuæ, ac oſtendiſſe, quomodo pot
rit dicere de ea ſola die, quod fecerit barb
toriam: quomodo ob eam rem convi
provocaverit ad hilaritatem.

micarius) Reineſius vult *amicarius*, e
plicatque lenocinatorem. At hoc ſcire v
lim, quomodo conſiſtat cum præceden
frugi? quomodo hoc ſic ad laudem ſer
pertineat, ut dicendum ſit præfiſcini?

ex quoius firmum) Recte Reineſius *ex aq*
probatque Mſ. Dalmaticum verum. Sente
tiam vero mire explicat. Hadrianides
jure conſuetudinis inter Trimalchionem
cinædum. Quaſi ullum jus ſit, quod tales i
ter ſeſe poſſit conjungere. Imo hoc vult n
ſter, Fortunatam, ut oſtenderet, illud d

mu

jus matrimonii esse firmum, quod utri-
onjugatorum æque competeret; quan-
a pars nõ plus licere sibi credat, quam
; quando maritus æquo putat sibi pro-
m amare cinædum, ac mulier, amare
erum, convitiis Trimalchionem pro-
è.

Tandra caligaria) Cum litteris eviden-
is ita scriptum sit etiam in codice Tra-
nsi, verbaque sensum habeant elegan-
um, quem antea exposui, frustra Rei-
nobis suum *casauras alicaria* obtrudit.
id? Annon hodieque etiam per Ger-
m nostram de muliere imperiosa, &
i sui hera dicimus, sie hat die Hosen an?
quod vere vestita sit femoralibus, sed
se gerat eo modo, uti solent, qui sic
ntur. Pari modo igitur & Fortunata
est *caligaria*, quod se gereret more cali-
rum, id est militum ferocientium, non
caligas gestaverit, quod miror, Rei-
m credidisse me opinatum, ideoq; cen-
a duxisse perstringendum. Cum ta-
ixerim, QVASI *qua ornata sit*. Sed
andræ vox huc videtur quadrare plu-
n, sive illo explicemus modo, quo dixi
sive nudum spectemus vocabulum,
κάσσα Græcis *meretricem* significet.

proxime) *here* putabam esse *heri*. Ma-
c intelligere dominam, ac scribere

dum bonatus ago) Reinesius *aporiatus*, qu
recedit plurimum, nec convenientem ha
sensum: Hadrianides dum *bona huic a*
quod & recepit in textum. Verum *agere*
cui bona, pro *facere*, hactenus non observa
Quid, si legas, *dum umbo natus ago*, pro du
ago tegens me umbone tantum ac defe
dens, non, quod oportebat virum, impetu
in Fortunatam faciens, eamque puniens
merito. Possis &, *dum bona ratus ago*, id e
dum ago ea, quæ ratus sum, esse bona. Q
lectio pæne plus placet.

arcisellium) Puto, vocem hanc serva
dam, explicandamque de sella, quæ sin
possit arcæ vicem præstare. Non est pla
nostris quoque moribus insolitum, habe
sellas & scamna intus cava, quæ janua v
operculo possunt claudi, ut simul sint & se
læ, & capsæ sive arcæ, supellectili servand
Nec ineptum, ab *arca* & *sella*, parva finge
arcisellium.

ipsimi domino) In Ms. vero extat; *ipsi*
domini. Non est dubium, quin *ipse mei domi*
legendum sit. Nisi quis existimet, inter a
chaismos illud *ipsi*, pro *ipse* referendum es
quia sequitur ad eundem modo mox in M
ipsimea domine. & iterum, *cepi ipsimi cerebe*
lum. Et profecto ad eundem modum vet
res pro *mane* dixerunt *mani*. Adde, quæ no
tavit Schoppius in Arte Critica p. m. 49.

fecit & accepit) Plane puto, *feci & accep*
legen

egedum, ut cæteris cunctis oratio respondeat.

Oneravi vinum) in Mſ. Dalmatico eſt, *oneravi vineam.* Sed recte ediderunt *vinum*, nam ſequitur mox in eodẽ Mſ. *oneravi rurſus vinũ.* Porro recte, *oneravi vinũ* Hadrianides quidem: *An dicemus, Trimalchionem eſſe hydaum, ut Virgiliana, dare claſſibus auſtros, ro dſſes auſtris ſive ventis ? Miror Dn. Scherrum, qui primam fregit glaciem, hujus rigorem non ſenſiſſe. Dn. Valeſius hyemi Gallica tribuit.* Sed nil neceſſe eſt. Poterat uterque meminiſſe illius Virgilii lib I. v. 199.

Vina bonus quæ deinde cadis onerarat Aceſtes.]

Et jampridem Turnebius lib. XXVII. c. 20. *Onerare Zamiam, quod proverbij ſpeciem habet, ratione Græci ſermonis mihi dictum videtur, ut ſit ἐπιβάλλειν, vel ἐπιθεῖναι ζημίαν. Eſt enim onerare, imponere, ut Æn. 1. vina bonus quæ deinde cadis onerarat Aceſtes. Merces enim onerari dicuntur, cum illis navis aut jumentum oneratur.* Ubi tamen fruſtra ζημίαν reddit, quæ eſt σαμία, navis ſcilicet ex Samo inſula, de qua in lib. de Mil. Navali. Proverbium eſt apud Plautum in Aulul. A. II. ſc. 2. ubi vide quæ pro iſto genere locutionis etiam Salmaſio notantur.

Neptunus) in Mſ. eſt *Neptuno*, verum puto prima manu fuiſſe *Neptunos*, antique, ut ſolet Trimalchio hoc genere, delectari, poſtea ultimam litteram adhæſiſſe ſequenti vocabulo.

tanquam nihil facti) Optimum fort[e] fuerit, ſcribere *tanquam nihil facta*, ut ad dem referatur: *Facta*, eſt *æſtimata*, *hab* quomodo quid magni aut parvi dicitur f *Tanquam nihil*, eſt tanquam res nulla, t quam nullum plane damnum.

Græculus) in Manuſcipt. vero eſt, *greci* quod oſtendit, lectionem vulgatam nor ſe veram. Et profecto Græculi per cont ptum dicebantur. At iſte mathematicus ſupra modum laudatur. Suſpicor ergo men regionis vel urbis, unde venerat, hic tere, quod nunc non excogito.

& cur vobis non dixerim) Mſ. habet, *& q vobis*. Forte ſcripſit, *& quid? vobis non xerim.*

cellationem) Quid? Si & hic *cenatione* ſcribendum, ut perinde ipſam quoque hal erit pars ædium ſuperior, ſicut inferi quemadmodum & cubiculum habuit.

Seſſorium) Præter vulgata, Reineſius litteras ad N. Heinſium ſuſpicatur etiai *ceſſorium*, quod amplecterer, ſi ulla niter tur auctoritate. *Nec*, inquit, *abludet ab e to, ſi legerimus* ceſſorium. *Intelligetur autem tum locus, in quem ſaturi ſecedunt, qui alias c* ſale. *Hoc vero à Græco* καίζειν χέζειν *formatu exiſtimari poteſt.*

habes, habeberis). Puto veram ſcriptura eſſe, *aves, aveberis*. Ut ſententia ſit, ſalut bis, etiam reſalutaberis. Nam in altera

&

...ce idem bis dici videtur. Quanquam si ...eam velit servare, non habebit me ad...um sibi.

...mesq; nos) Reinesius *omnesq; ungues*, quod ...lit longius. Nec fortassis multum pro...nt, unxisse ungues. Mallem *omnesque ... unxit*, nempe (sicut solet) ad tempo...l manus, & pectus, cum unguentis be...pirantibus etiam ægri sunt refocillandi. ...n præsertim paulo ante pæne mortuum ...nulaverat.

...OANNIS SCHEFFERI
ARGENTORATENSIS

NOTÆ

...N L. ANNÆI SENE-...CÆ APOCOLOCYN-THOSIN.

A Ποκολοκύντωσις) Hic verus libelli titulus, ut ex Xiphilini libro LX. recte observarunt Adrianus Junius & Ni...us Faber. De ratione nominis ambigi...ur. Junius ex eo putat derivari, quia, cum ...ti *medicati* esu Claudius legatur obiisse,

medicamentum illud Colocyntis fuerit, yum solvens, lubricamque reddens. S *medicatum* ibi positum pro *venenato*, sicut r cte observat Heinsius in dissertatione de h libro. Quomodo & Tacitus, & Nonius usu parunt. Ita apud Græcos φαρμακευ & φάρμακον, unde apud eundem Xiphi num φαρμακὶς Locusta, quam Tacitus A 12, 66. *venenorum artificem, & veneficij damn tam* appellat, ubi de hac ipsa boleti præpar tione loquitur. Quin & medicamentum ipsum, quod boleto additum, Tacito *viru* item *infusum delectabili cibo boletorum ven num*, Xiphilino φάρμακον ἄφυκτον, quod colocynthide intelligere nemo potest. Ig tur aliunde tractum nomen, nempe à *col cynta*, non Colocyntide. Est autẽ colocynta cucurbita. unde ἀποκολοκυντίζειν hic nil aliud quam quasi dicas *incucurbitare*, ut rectissim à Florente Christiano observatum, ubi & recte ait per ἀποκολοκύντωσιν nil aliud signifi cari, quam *fatuitatem*. Nempe colocynt tota caput est, quod indicium est stultitia apud Physiognomos; deinde sine ullo evidenti est sapore, quod & in cibis *fatuitas* vocatur. Innuitur igitur hoc vocabulo Claudii stultitia, & simul Romanorum dementia suggillatur, qui tantum monstrum in Deorum numerum referre non erubuerunt. Nam ἀποκολοκύντωσις, dicta est ad imitationem τῆς ἀποθεώσεως, ut ostendatur, inter

cu-

cucurbitas fungosque potius quam Deos Claudium referri debuisse. Est porro & alia hujus libri inscriptio, nempe *Ludus Senecæ de morte Claudii*, quam & ipsam, ut veram, agnoscit Vossius Instit. Poët. lib. III. c. 10, atque à diversitate jocorum dictam scribit. *Ad alios tamen* ait, *ridendos valde est idoneum: unde & ludum nominavit.* Sed primum simplicior is titulus videtur, quam ut conveniat operi tam salso & acuto. Deinde nec usitatum erat, tam simplices ejusmodi operibus titulos præfigere, ut ex Satyris Varronis intelligimus. Adde quod nec illud *de morte* quadret, cum argumento libri, in quo non de morte Claudii, sed iis, quæ eam secuta sunt, agitur, ut optime observat Heinsius prædicto loco.

Corpus porro totum est Satyricum, in quo ut dixi, & Claudii, & Romanorum stultitia traducitur. Vossius supra indicato loco rectius hoc genus *Saturam* dici existimat quam *Satyram*, quia sit a *Saturo*, id est, farto & pleno, quomodo usurpavit Justinianus in præf. Pandectarum. Sed obstat primo, quia est à σατύρος, quod cur non æque per Y quam V scribi latini possit, non video. Deinde in inscriptione Satirarũ Varronianarũ consensũ omnium librorũ *Satirã* vel *Satyrã*, nõ Saturã reperimus ut proinde causa nulla sit, cur à scriptione veteri recedamus & nihilominus intelligamus id genus, ꝙ hic in-

innuitur. Varium nempe ac plenum. Vo-ta enim hæc opera Satyræ, propter vari diversumque genus scribendi, quod in est, itemque argumenti, quod continet. S-*tyra* in universum *triplex* Vetus, Nova, M-dia. Illa, qua extemporalibus dicteriis mutuo lacessebant, per ludum, institutu ad avertendam pestem, aut ait Livius li VII. Nova, qua poëtæ privatim vitia hon-num insectabantur carmine, quæ ab Aut-re vel Illustratore dicitur *Luciliana*. Medi quæ itidem fiebat, sed vario genere carm-nis, cum Nova semper uteretur hexametr imo admixta etiam prosa. In qua cum en-nuerit Varro, *Varroniana* dici, ad differe-tiam reliquarum consuevit. Et hujusmo est hæc Senecæ Satyra.

Finis, est reprehendere vitia hominum non in universum omnia, sed ea quæ ri tantum puniri possunt, & solent. Itaqu non manifesta scelera hic traduntur, qu judicem metuunt, nisi forte in iis, adversu quorum potentiam judicis auctoritas non valet. Sed luxus, libidines, ambitio, avar-tia, & id genus, ut ex Juvenale intelligimu Et quia vitia hic reprehenduntur, appare ad Philosophiam pertinere, nec indigna e se Philosopho hæc opera. Sic dignissimum curæ Senecianæ fuit argumentum, Stulti-tia Romanorum, qua quosvis Principes, et-iam fatuos, inter deos referebant, & dignum

Saty

...ra, quia aliter puniri hoc dedecus non ...erat. Cur autem Satyra potissimum, & ... apertissima reprehensione uterentur, ...rei caussa videtur esse, quia apertum ...l genus scribendi odio ab omnibus habe... ac contemnitur, hoc occultum & va...n delectat, & ad lectionem invitat. Ita ...que & Varro à se factum ait apud Cice...em in Academicis. *In illis veteribus no..., quæ Menippum imitati, non interpretati, ...dam hilaritate aspersimus, multa admixta ex ...na Philosophia, multa dialectice dicta, quæ ...facilius minus docti intelligerent, jucunditate ...lā ad legendū invitati. &c. scribere volumus.*

...nte idus) Quibus Claudius obiit. Sueto... c. 45. *Excessit tertio Idus Octobris, Asinio ...arcello. Acilio Aviola Coss.* Sic Dio. ut à ...aubono notatum est. Sed cur *ante*? Primū ...pter ea, quę sequuntur de consilio senten...ue Deorum, circa obitum Claudii. Innu... enim, ne Diis quidem dignum visum, ... diutius imperaret. Deinde joci caussa, ... dum videtur certum indicare tempus, ...um indicat. Est enim ante id tempus, ...quid tandem antecessit.

...idus Octobris) Est Eidus, vel Idus pars ...ia mensis Romani. Nam apud Roma...no mensis quisque dividebatur in partes ..., Kalendas Idus, Nonas. *Kalendæ* di...à *calando*, hoc est, *vocando*, quia tum in...am à Pontifice minore vocabatur Rex sacro-

ſacrorũ, ut ſacra faceret tẽpore novæ lu-
Quam obſervabat Pontifex, & tempus p-
nunciabat ad *Nonas*, quibus ex agris in
bem ad ſacrificia venire populus debeb-
Unde & Nonæ dictæ putantur, quaſi n-
væ; vel ut alii, quaſi Nonæ, quia ab ipſis
Idus novem fere dies numerantur. Id-
ſunt tempus plenilunii ἀπὸ εἰδεῖν, ut puta-
quia tota tum luna conſpicitur. ut ter-
Idus Octobris ſit fere menſis ejus decim-
tertius, ſecundum verſum

Sex Majus nonas October, Iulius, & Mars
Quatuor at reliqui, tenet Idus quilibet octo.

Porro quia iſthæc obſervatio magis pertin-
bat ad ſacrorum curam, quorum alia no-
lunio, alia plenilunio erant peragenda, hi-
factum puto, ut iſta obſervatio primum fu-
rit apud Sacerdotes, iique jus haberent de-
niendi publica ejuſmodi tempora. Prim-
enim temporibus occultos domi ſuæ hab-
iſſe faſtos, apud Romanos, donec eos in lu-
cẽ protraherent Cn. Flavius, Appii Clau-
ſcriba, ex Macrobio intelligimus. Niſi for-
velimus, ideo à Sacerdotibus hoc factum
quia ſoli rationem ſyderum primis tempo-
bus tenebant. Nam & apud Ægyptios, un-
de orta hæc diſciplina videtur, ſyderum ra-
tionem obſervabant Sacerdotes, & ex ea d-
videbant tempora. Unde forſan hodie-
que Pontifex Romanus, velut ſummus Sa-
cerdos, ſibi jus definiendi tempora exiſti-
ma-

nat competere. Quanquam hic obstent exempla Numæ, Julii Cæsaris, & Caroli Magni, à quibus civili auctoritate ordinata tempora observamus.

Seculi felicissimi) Hoc est, Neroniani ita am; tum de eo augurabatur Seneca, more magorum bonorumque hominum, qui celitra semper sperant. Similiter Tacitus gr cap. 3, 1. *primo statim seculi beatissimi or-* &.

Nihil offensa vel gratia) Quibus duobus, ei s historiæ, cujus imaginem hoc opu- un n refert, intervertitur. Tacit. Hist. I. p. . *Veritas pluribus modis infracta, libidine assentandi, aut rursũ odio adversus dominantes.* on liat porro hoc dicto sibi benevolenti- m & attentionem, quomodo ab initio Hi- ori omnes consueverunt.

Liberum esse factum) Ingeniosa inventio ngg landi servitute pressa sub Claudio mpora.

Aut regem, aut fatuum nasci oportere) Ut np ne quibusvis insultare possis. Solorum ain Regum fatuorumque dicta factaque mns patienter ferre coguntur. Ergo ob his liber esse nemo potest. Porro cum & ex ierit Claudius, & fatuus, ut occulte nu hoc dicto noster, duplici hoc privile- io munitus, omnes in servitutem suam axi .

Quis unquam) Verbis hisce non tam hi- sto-

ſtoricos, ut vult Rhænanus, quam hiſto-
rum lectores carpit, qui quidvis, quod
hiſtorico etiam ſine argumento aut ſpe
veri proditur, ut verum arripiunt, per ſt
diſſimam credulitatem.

Qui Druſillam) Caji ſororem, cum c
ſtupri conſuetudinem habuit, fuit is autem
qui hoc vidit, Livius, ſeu potius Lucius G
minius, ut eſt apud Dionem l. LIX, non G
minus, ut ab Obſopæo ſcribitur. Exagi
porro noſter duo hoc loco, ſummam
meritatem mentiendi quidvis, etiam co
muni ſenſui repugnans, in viris non Rom
nis tantum, ſed & dignitate præditis; & a
jectiſſimam ſervitutem credendi, aut cred
re ſe ſimulandi in reliqua multitudine. Qua
quam utrumque ſolenniter fuerit obſerv
tum in iſta Cæſarum apotheoſi, ut teſtat
Juſtinus in Or. ad Ant. Pium. *Cur*, ait, *m
rientes apud vos Imperatores ſemper immortali
ti conſecrare dignamini, producentes quempiam
qui jurejurando confirmet, vidiſſe ſe è rogo in cœ
lum aſcendere ardentem Cæſarem?*

Velit, Nolit) Acerbiſſima irriſio, qua
diceret? qui hoc potuit videre, tam perſp
caci & valido præditus eſt viſu, ut etiam
cum nolit, tamen cernat, quæ in cœlo ge
rantur.

Appiæ viæ curator eſt) Refert hoc Tur
nebus ad Geminium, quaſi is fuiſſet curato

via

ppiæ. At hoc ego nuſpiam invenio.
um vocat βυλευτὴν, hoc eſt, ſenatorem,
viæ curator eſſe non potuit, cum via-
cura, primum ad cenſores, poſt ad
uorviros pertinuerit. Credo igitur per
n hæc à Seneca confiĉta eſſe, propter
æ de hac via ſequuntur.

a ſcis) Quomodo hac via Octavius &
ius in cœlos iſſe fingantur, nondum
ideo. Nec enim ſufficit, quod Tur-
ait, factum hoc, *quia Appiæ viæ
r jurarat, ſe Druſillam in cœlum aſcen-
vidiſſe*, cum hoc ex idoneo ſcripto-
bari nequeat. Sane verba Suetonii:
*Fuit vir Prætorius, qui ſe effigiem crema-
em in cœlum vidiſſe juraſſet*: præter-
quod de Appia via, vel illius curatore
ontineat, etiam de tali intelligenda
tur, qui effigiem ejus non per viam
m, quæ longe fuit diſſita à campo
o, in quo crematus fuit Auguſtus,
ipſo rogo, cum jam cadaver crema-
ſſet, adſcendentem in cœlos vidit.
imilius eſt, propterea viæ Appiæ hic
mentionem, quia in ea plurima ſe-
ra, ut ſic tacite populum argueret
itatis ſuæ, quod defunctos mortuos
ferant inter deos. vide Nepotem in
ttici.

narrabit) Ut rem arcanam, quam ne-
in publicum & vulgus propalari, quia

vulgus

vulgus stolidum nil credat, quod sit sup quotidianam consuetudinem. Imo, ut me dacio fidem facilius conciliat. Multis eni difficilius quid persuadeas, quam singul cum in multis semper sint, qui conferre r tiones suas cum aliorum, & mendacia d præhendere possint.

Ita illum salvum) Brissonius in formul lib. VIII. p. 810. scribit *almum*, pro *salvum* ubi usitatam hanc jurandi formulam fuiss ostendit. Quanquam hoc amplius in hc loco notandum, quod non modo per salu tem suam, quod à Brissonio monstratur, se & eorũ, quos habebant charos, jurare co sueverint. ut per conjugem, natos, nepote cujusmodi exemplum est apud Ovidiu lib. II. de Ponto Eleg. 8. Addit autem no ster juramentum, ad irridendum Gemin um hac imitatione ejus, deinde & ad exe crandam ejus impudentiam. Qui enim eu vult tam salvum & felicem habere, quar vera sunt, quæ hic narrantur, is eum mini me salvum esse vult, ac felicem.

Puto magis intelligi) Quia sermo poëti cus recedit à vulgari, & est velut ænigma ticus, ut qui non res ipsas propriis vocabulis sed per effectus earum causasque, aut adjun cta alia tradere consuevit. Suggillat inte rim hic nimiam Poëtarum περιεργείαν, præ sertim in descriptione temporum aut loco rum, quod & ex Horatio Rhenanus hic no tavit.

Horan

Quam non possum) Respicit incertitudinem temporis, quo mortuus est. Suetonius cap. 44. *Etiam de subsequentibus diversa fama est. Alii statim hausto veneno obmutuisse ajunt; non nulli inter initia consopitum. &c.*

Inter Philosophos) Quorum tam variæ diversæque in omnibus sunt sententiæ, ut circa unum de finibus quæstionem. Varro ducentas & octoginta septem numerarit.

Inter horologia) Quæ & ipsa variant perpetuo aut ob imperfectionem artis, aut instrumentorum & materiæ vitium. Nec enim ex una eademque materia veteres habuere nec eadem forma. Antiquissimum ...erat per stylum ferreum & umbram solis radiis projectam, cujus autor Berosus Chaldæus à Vitruvio lib. IX, cap. 9. laudatur. Fuitque id figura semi circulari. Post inventa est scapha ab Aristarcho Samio, & discus, ab Eudoxo vero aranea, ab aliis aliæ horologiorum figuræ. Quanquam inter Græcos horologia *Sciaterica* primum invenerit Anaximenes Milesius, Anaximandri discipulus, idque Spartæ proposuerit, ut ex Plinii lib. 2. cap. 28. observamus. Apud Romanos horologium publice datum est primum à L. Papyrio, duodecim annos ante bellum, quod cum Pyrrho gestum est, sed imperfectum, mox perfectius à Valerio Messalla, bello Punico primo.

Porro præter Sciaterica ejusmodi horo-gia, erant & *clepsydra*, quarum primus ...ctor fuit Ctesibius Alexandrinus teste V...truvio lib. IX. cap. 9. Hæ aqua destillante baculo certis spatii, distincto numerum h...rarum indicabant.

Inter sextam & septimam) Hoc est, ut Tacitus, *medio diei*, Annal. 12. cap. 69. S... tunc mortuus erat Claudius, ut ex eode... apparet, qui post ejus mortem *cunctas adi... custodiis clausos ait ab Agrippina, crebroque v...gatum, ire in melius valetudinem Principis*, q... intelligi non possunt, nisi de Principe ... dem defuncto. Cum quo consentit Sue...nius, qui, ait, *mortem ejus celatam, donec ci... successorem ejus omnia ordinarentur*, cap. ... Certe cum in cibo porrectum ei sit ve...num, in quo consentiunt, fieri haud pote... quin id factum sit in cœna diei præceden... adeoque ad summum circa tempus mat...num diei sequentis perierit. Verum Se...ca hic loqui videtur non tam de eo, qu... factum est, quam de eo, quod publicat... est in vulgus. Id autem erat, meridia... tempore, cum jam ostentaretur Nero, Cl...dium periisse.

Horam tam bonam) expectatam, felic... morte Claudii, plenamque gaudii lætit... que, cujus caussa & versus subjungit. C... enim hic potius, quam alibi utatur carmi... non alia verior videtur caussa, quam sig...

fica...

…cato publicæ lætitiæ, ex Claudii obitu, quo & in præcedentibus obſervandum.

Propior nocti) quia poſt ſextam, quæ præciſe diem ſecat in duas partes æquales, ut quicquid ſit ulterius, id ſit verſus veſperam.

Animam agere cœpit) Ludit in ambiguitate vocabuli *anima*. Sic infra: *cum majorem ſonitum emiſiſſet illa parte, qua facilius loquebatur*. Item: *animam ebulliit*, & *exſpiravit*.

Non invenire exitum) Indigitat tacite illos boletos, quibus *excruciatum nocte tota* ſcribit Suetonius, item clyſterem, quo, tanquam abundantia laboranti etiam hoc genere ſubveniendum eſſet, venenum immiſſum ait. Ipſe enim exitum non inveniebat, donec clyſtere aperta eſſet via.

Mercurius) Etiam hic ambiguitate quadam ludit. Mercurius hic enim introducitur ψυχοπομπεύς, aut ταμίας τῶν ψυχῶν, ut Græci appellarunt, hoc eſt, is, qui imperium in animas habebat, & de quo Claudianus.

—— commune profundis
& ſuperis numen, qui fas per limen utrumque
Solus habes ——

Cum tamen & accipi poſſit Mercurius artium, veriarum auctor, & ingeniorum Deus, propter ea, quæ ſequuntur.

Qui ſemper ingenio) Non aſſequitur Rhenanus acumen Satyricum horum verborum.

rum. Volebat Claudius docto videri in nio, & facundia pollenti, quod ostend ista omnia, quæ in Suetonio habentur ca 41. & seq. Imo ut ibidem legitur, nov tres litteras commentus erat. Jam ap veteres autor eloquentiæ & litterarum bitus est Mercurius: ergo propter simili dinem placuisse dicitur Mercurio, sicut p ma specie videri potest. At vero aliud nuebat Seneca. Nam quia Claudii cru litas infinita, perque eam multi ex hac v missi ad inferos, istam potius intelligit si litudinem, qua ut alter Mercurius anin ad inferos agebat.

delectatus esset) Ut æstimaret? an poti ut sibi jungeret, hoc est, ex hac vita, cui gnus non erat, ad inferos ablegaret? Utru que sub esse videtur.

ne unquam) Locus corruptus, Rhenan & Junius ajunt in priscis libris legi: *nec u quam tamdiu cruciatus esset.* Faber: *nec u quam tam cruciatus esset.* Puto omnino gendum: *nec unquam tandem cruciatum e* Hoc est, cur non efficis, ut tandem aliqua do sit cruciatus, pœnaque tandem desin & non perpetuo crucietur? Sententia, si qu video, aperta.

Annus sexagesimus & quartus est) Non i teger, ne erres, sed incœptus. Vixit eni Claudius annos LXIII. menses duos, di

tr

tredecim, ut ſupputat Caſaubonus ad Suetonium, quem recte ibi ait annum inchoatum pro integro enuntiaſſe in definienda Claudii vita.

Cum anima luctatur) Dictum eſt, quaſi e diſciplina Stoica, ſecundum quam corpus carcer, vinculum, & cuſtodia animæ. Sed inſit reſpectus aliquis, per ambiguitatem Satyricam, ad id, quod de Claudio dicebat Antonia mater ejus, ut refert Suetonius cap. 3. *portentum eſſe hominis, nec abſolutum a natura, ſed tantum inchoatum.* Poteſt et id fuiſſe, quod de ventris crepitu notat Rhenanus, quanquam illud alterum ſuptilius, Senecæque ingenio convenientius videatur.

Patere mathematicos) fallitur Rhenanus, quando hæc verba Parcæ eſſe putat, ac proinde *patiar* ſcribendum eſſe. Sunt enim Mercurii, adhuc loquentis, unde ſtatim poſt: *Sed Clotho &c.*

Aliquando verum) Mordet Mathematicos, vanasque eorum arguit prædictiones. Qua de re videnda eſt accurata diſputatio Sexti Empyrici cap. 21. adverſus Mathemat. Diogenes, cum quem cerneret ex eorum numero, nil ſtultitius ajebat eſſe homine, ut de eo teſtatur Laërtius. Itaque & Alexandriæ, ut refert Suidas, tributum nomine Blaccunomium impoſitum Aſtrologis,

gis, quia ad eos accederent ſtulti. In mon-
mento antiquo apud Gruterum p. 708. le-
mus: *decepit utrosque maxima mendacis fa-
mathematici*.

Ex quo princeps) In Principum enim vi-
frequentiſſime, & cum cura maxima inq-
runt. Vide Tac. An. 16, cap. 14. Obſer-
tamen & ante de eo prædictum, quod a-
quando imperaturus eſſet. Suetonius cap.
*Soror Livilla cum audiſſet quandoque impe-
turum* &c. Itaque hoc tempus accipie-
dum de iis prædictionibus, quibus ei m-
denunciabatur.

Omnibus menſibus) Faber & Junius
ſtantur, non *menſibus* ſed *menſis* legi in a-
quis libris quod rectum puto. Vider-
Mathematici, fore, ut veneno circumve-
retur. Itaque ſingulas ejus epulas ut ultin-
prædicebant, & in quibus propinatum v-
nenum exitium ei allaturum eſſet.

Horam) Eleganter de natali hora, p-
quandam excellentiam. *genitalem horam* T-
citus appellat. An. 6. cap. 21. Videtur ſt-
dio omiſiſſe epitheton Seneca, ne pugna-
videretur cum eo, quod mox ſequitur.

Natum putavit) falſa eſt interpretat-
Rhenani, ad obſcuritatem Claudii hæc r-
ferentis. Quomodo enim obſcurus eſſe p-
tuit Claudius, qui patrem Druſum, avu-
Auguſtum habuit? Itaque aliud quid ſub-
eſ-

est. Natus nempe dicitur, qui absolutus perfectusque editur in lucem, qui nondum absolutus est, non tam nascitur, quam effunditur, aut ejicitur. Ulpian. L. si servum ad L. Aquil. *Si mulier pugno, vel equa ictu percussa ejecerint* &c. At mater Antonia Claudio ajebat, *non absolutum à natura, sed tantum inchoatum.* Ergo hoc est, quod Seneca tacite innuebat.

Fac, quod faciendum est) Alludit plane his verbis ad formulam veterem, qua supplicium de aliquo sumere jubentes magistratus debuit, *hoc age.* Suetonius in Galba. c. 20. *plures prodiderunt, obtulisse ultro jugulum, &, ut hoc agerent, ac ferirent, quando ita videretur, hortatum.* Seneca lib. I. de Ira. *leni magis gravique quam rabida voce concipiam, & agi jubebo, non iratus, sed severus.*

Dede neci) Virgilii versus ex lib. IV. Georgico ignavum & prodigum regem apum monet neci dedendum. Est hic valde accommodatus, propter similitudinem, quia hic de Principe, eoque ignavo, & laboribus aliquorum in voluptates suas abutente sermo est.

Constituerat enim) Hoc apud veteres alios non lego. Suetonius contrarium tradere videtur cap. 25. ubi ait: *Peregrinæ conditionis homines civitatem Romanam usurpantes in campo Esquilino securi percussit.* & Dio l. 60.

ἄλλους ἀναξίως (ita ſcribit Caſaubonus) πολιτείας ἀπήλασε. *multos quoque alios n ſuo merito in peregrinitatem redegit.* Inter hic ipſe dicteriis agitatum ſcribit, quod Meſſalinam ejusque familiares promiſc quidam jus civitatis acciperet. οὕτως πῆς εὐχερείας ἐπευωνήθη, ὥστε καὶ λογοποιηθ ὅτι κἂν ὑάλινα τὶς σκεύη ἰσωτελεσμένα δῷ πολίτης ἔσται. *adeo vile factum eſt* (Jus Ci tatis) *ut vulgo jactatum fuerit, etiam ſi quis cui vaſa vitrea confracta dediſſet, civem Ro nam fieri poſſe.* Et oratio ipſius apud Ta tum An. XI. cap. 24, pro Gallis civitatis & gerendi magiſtratus poteſtatem peten bus, ut proniorem æquioremque peregri oſtentant.

Togatos videre) Quales alias Roman cives in publico eſſe oportebat, ex edic Octavii, de quo Sueton. cap. 41. *Negoti Ædilibus dedit, ne quem poſt hac paterentur foro Circove, niſi poſitis lacernis, togatum conſiſ re.* Cæterum hoc dictum eſt ad ſumma invidiam, cum res nulla Romanis eſſet m gis acerba, quam omne promiſcue gen videre eodem dignitatis gradu apud ſe co ſtitutum.

Augurini, alter Baba) De Augurino nih extat apud veteres. Babam, ut hominem ſtolidum, memorat ipſe noſter ep. 15. ut F ber annotavit.

Illu

num incomitatum (Quia hoc moris fuit, in principum funeribus. Servius ad V. Æn. *ut hac majorum consuetudo, ut quotiens reges nobantur, cum his dilecti equi vel servi, & nde uxoribus charior circa rogum occisi inerrentur.* Alludit ergo ad hunc morem eca: in quo subest ea acerbitas, quod ui fere dilectissimos occidere consueve-, hi tales simul inter amicissimos Clau-icite numerentur, adeoque & ipse stul-rm societati hoc pacto immisceatur. d plane festivum est.

ontentus erit) Videtur alludere ad di-n Augusti : *Contenti simus hoc Catone*, de Suet. c. 87.

lac ait) Rursum hic carmine utitur, in clementiori scilicet affectu gaudii, ob suc-ebrem Neronem.

urea sacula) de quibus primum omni-m Hesiodus, mox & Ovidius.

assis) Sic recte Rhenanus pro *lapsis*. hic, fessi, malis nempe prioris seculi. v. ui notavi ad Pacatum cap. 3. *lassas res* eo-em modo dixit Ovidius lib. V. Trist. el. 2. ct: recte ibi, pro lapsis, quod in quibusdam ft scribitur.

gumq; silentia) Qualia sub Claudio, rc potestate sua & arbitrio omnia ge-ere.

Qualis discutiens) Curtius lib. X. cap. 9.

velut Sol exortus lucem caliganti reddidit mundo. v. quæ notavi ad c. 3. Pacati.

χαίροντας) Verſus eſt ex Cteſiphonte Euripidis. Ne is quidem ſine circumſpe-ctione hic uſurpatus. Agebat enim de vitæ humanæ difficultatibus, ob quas lætandum ait, ſi quis moreretur, in præcedentibus. Ergo reſpectum habet ad id, quod præmiſſum eſt, *quid hominem miſerum torqueri pateris?*

Animam ebulliit) Satyrice. *Ebullire* proprie eſt ferveſcentis aquæ. Habet ergo reſpectum ad ſolutam Claudii alvum, vel vi veneni, vel immiſſo clyſtere. v. Suet. c. 44 & Tac. XII. c. 67.

vivere videri) Rurſum ſatyrice, & acute, ut ſupra.

Plus cibi ſumpſit) tanquam hic cibus cum feciſſet nullius poſtea cibi indigum, Satyrice. conſiſtit autem jocus iterum in ambiguitate ſenſus. nam qui moriuntur, & qui fiunt immortales, cibum non deſiderant, cum cibo vita communis ſuſtentetur.

Nemo felicitatis ſuæ obliviſcitur) Elegans ſententia, in qua tamen ipſa verbum ultimum quid ſapere ſatyricum, ac arguere Claudii naturam obliviosam videtur.

Bonæ ſtaturæ) Quia talis erat Claudius, ut ex Suetonio cognoſcimus. Quanquam & hic ſubeſſe ſal ſatyricus videatur. Non enim verbis his laudari Claudium, quodam-

modo

modo ex ſequentibus de motu capitis, & variatione pedum in eo, intelligitur. Itaque ſpeciem tantum laudationis præferunt, intus continent acerbam exagitationem. Nimirum bonæ dicitur ſtaturæ, & qui juſtæ alias magnitudinis, & qui eam ſuperat. Quomodo apud Terentium in Eunucho *bona fecitas* à donato exponitur, *magna, nimia.* At vero proceritas corporis tarditatis, hæbetudinis, ſtultitiæ nota eſt, quæ proinde vitia tacite in Claudio ſic notantur. Ariſtotele in libello de Phyſiognomia. *Qui ſunt valde magni, tardi, Motu enim ſanguinis magnum locum continente, motus tarde accedunt ad ſaere.*

Pedem dextrum) Suetonius de utroque pede cap. 30. *Ingredientem deſtituebant poplites minus firmi.* Videtur itaque & hoc in Claudium compoſitum Satyrica arte. Scilicet dextra felicia & auſpicata. Unde illud Horatii: *I pede dextro*: Inauſpicatus igitur quodammodo, cujus pes dexter ſe male habet: itaque inauſpicatum ejus occurſum hic aliquomodo ſignificat.

Nec ullius gentis nota) Verba ſunt nuntii Jovis, qui cum non potuerit non omnes gentes novisſe, ſatis apparet id argui occulte, quod & mox ſequitur, non tam hominem, quam prodigium aliquod ac monſtrum eſſe Clau-

Claudium, proindeq; ad gentem nullam re-
ferendum.

viſus eſt quaſi homo) Propter ſpeciem ex-
ternam, quæ tamen hominem non facit; ut
proinde ex ea verus homo cenſeri non poſ-
ſit, ſed ex anima & mente, qua Claudius
carebat.

τὶς πόθεν) ex Odyſſ. A.

Hiſtoriis ſuis) Perperam Rhenanus hic
Græcas Claudii Hiſtorias, aut Tyrrhenicas
aut Punicas indigitari putat: Reſpexit e-
nim Seneca ad eas, quas de vita ſua compo-
ſuit, & in quibus multa de ſe commentus
fuit. Suetonius cap. 41. *Compoſuit & de vita
ſua octo volumina, magis inepte, quam inelegan-
ter.* Inepte, ait, propter mendacia, & ficta
tragice de ſe fabulas, unde etiam factum, ut
apud neminem in precio eſſent, ſed riderен-
tur. Et hæc cauſſa, cur hic ſperat Claudius,
fore, ut hiſtoriæ ſuæ inveniant locum, quia
audit placere Herculi Homerica, quibus ſi-
milia erant, quæ ipſe de ſe ſcripſerat.

Ἰλιόθεν με φέρων) Verſus ex Odyſſ. IX.
de Ulyſſe. Is enim ita loquitur apud Poë-
tam. Tribuitur autem Claudio hoc loco
non ſine calliditate ſatyrica. Nam primo
ingens inter Ulyſſem Claudiumque diſcri-
men: ille aſtutiſſimus, hic ſtolidiſſimus, il-
le laborioſus, hic iners ignavuſque. Ergo
ex ipſa contrarietate aſſumptæ perſonæ, vi-

tia

ia eis apparent. Deinde traducitur stulta Claudii ambitio, qui se æquiparare summis apud veteres viris volebat. Præsertim Troianis, à quibus oriundum se passim jactabat. Sed & tertio inane illud studium in quotidiano sermone carminis Homerici exigitur, de quo Suetonius: *Multum pro tribunali etiam Homericis locutus est versibus &c.*

(...ιθα) Ait, veriorem fuisse hunc versum propter crudelitatem & sævitiam.

(*Herculi homini minime vafro*) Delendum est *homini*, quod est in editione Gruteriana Lugduni, ut opinor impressa. Certe non est homo, sed ut aliquis è numero divorum hic inducitur. Tribuitur porro Herculi simplicitas & facilitas credendi non modo ex historia, sed & secundum Philosophiam, ex qua novimus esse tales, qui animo fortes atque magni. Contra subdolos ac fraudulentos, qui infirmi.

(*Altera mendacia*) Nempe, quod Ἰλιόθεν ostendunt, quæ mox sequuntur de Lugduno.

(*Munatii municipem audis*) Turnebus in suis aliquibus legit, *vides.* Puto conjungendum utrumque hoc modo: *Munatii municipem vides. Audis, quod tibi narro?* Sane illud *quod* non satis commode præcedentibus cohæret. At si illud *Audis* adjungitur

tur, eleganter innuit aſſeverationem Fabr. vehementiorem, ob intervenientem Herculis ſtuporem, qui vix perſuaderi ſibi paſſus eſt, Claudium tali loco natum, tam proterve iſta de ſe auſum mentiri. Et ſic Germani. Du hörſt es wohl.

Romam cœpit) Hæc in reſpectu eorum quæ ſuperius ex Homero, ὤλεσα δ' αὐτούς.

Ego reddo tibi) præfero, quod habet codex Jureti, *recipio*, & *tibi* deleo. Terentius Phormione v. ſ. 8. *An verebamini ne non id facerem, quod recepiſſem ſemel.* Niſi quis putat per iſtud *reddere* reſpicere ad imperium febris in eum per tot annos.

Ubi L. Licinius) Rectiſſime hic Lipſius adducit Dionem. lib. LIV. Licinium hunc ut obſcurum & ignobilem, gravem tamen tributorum ſeveritate Gallis, deſcribentem. Scilicet ideo ejus ſit mentis hoc loco, ut appareat quo exemplo Claudius *municeps Munatÿ*, adeoque vilis, auſus ſit ſummum Romæ faſtigium invadere, & in eo cuncta ſumma libidine adminiſtrare.

Plura loca calcaſti) Reſpicit id, quod in ſuperioribus de Hercule: *quia totum orbem pererraverat.*

Excandeſcit) Suggillat hic intemperantiam Claudii in ira, cujus meminit Suetonius cap. 38. *Iræ atque iracundiæ conſcius ſibi utrumque excuſavit edicto, diſtinxitque, pollici-*

tum

alteram quidem brevem & inmoxiam, alteram non injustam fore. Ira hic *excandescentia*, itaque per brevitatem excusat. Adde eundem cap. 30.

Quid diceret, nemo intelligebat) Sic enim ...o & Suetonius cap. 30. & noster supra, ...quam hoc in eo vitium tunc maxime ...stendat auctum, cum excandesceret, ...sciam; an non & apud Suetonium di...oco, quæ de linguæ titubantia dicit, re...debeant ad præcedentia de ira, tali di...tione. *Ira turpior, spumante rictu, humentibus naribus, praetereaque lingua titubantia: Caputque, &c.* ut *titubantia* non primus casus ... sed ultimus. Sed hoc alii considerent; de ...nguæ hæsitatione in ira, etiam apud a...ios vulgoque, multis agemus in commen...tario nostro de Ingenio perturbationum, si vitam Deus dederit.

...oluta manus) liberæ, expeditæ, quæ ali... morbo erat velut vincta astrictaque. Cicero IV. Acad. *Hoc liberiores & solutiores sumus, quod integra nobis est judicandi potestas.* Im... potius pendentis, immobilis, languidæ, to...rentis, quomodo *membra solvi somno* di...cuntur. Unde recte mox Gronovius: *Sed ad hoc unum.*

...d hoc unum satis firma) cum in cæteris essent instabiles ac tremulæ. Memorat Dio in...ta ejus.

De-

Decollare homines solebat) Ipse? Nihil habet Suetonius, nec Dio. Et revera de solo gestu hoc intelligendum.

Adeo illum nemo curabat) De hac libertorum pervicatia contra mandata Claudii habet exempla Tacitus XI, 37.

Ubi mures ferrum rodunt.) Rhenanus ad hunc locum: *quasi diceret, si mures hic ferrum rodunt, quales nos esse putas.* Ego censeo, primum respicere illum Claudii gestum, quo decollari Febrim jusserat, quasi frustraneum non sit ferrum in cœlo, nisi à muribus arrosum. Deinde exagitare prodigia sæpius memorata Livio & Julio Obsequenti de muribus ferrum arrodentibus, quasi hujus generis sit, quod in cœlis victitat, cum vulgares istos ferrum rodere haud posse constet.

Citius mihi verum) Comparativus propositivo quomodo alias, & frequentius, dicimus *ocius*.

Ne tibi alogias) Ludit Satyrica arte in ambiguitatem vocis *alogias*. Alogia enim & linguæ vitium significat, seu sermonis hæsitantiam, & defectum rationis. Scilicet utrumque admiserat Claudius: alterum inarticulate murmurando, alterum ibi exigendo ferrum, ubi mures rodunt.

Tragicus fit) Concinne, quia Herculis irati

...exprimere ſermonem volebat. Ergo ...competebat ſermo tragicus, cum ob ...nam, tum ob affectum. Quem vehe-...orem, cujuſcunque ſit generis, car-... amat explicare in hoc opuſculo. ... in ſuperioribus ob gaudium ingens, ... ſequentibus ob luctum verſus adhibet.

...de qua genitus cluas) Decorum perſo-... ſervat in antiqui verbi uſu. Hercu-... enim Deus antiquus, antique loqui debet.

...entis ſua non eſt) Mens ſua non hic ... ac ſana, integra, ſed præſens, in po-...e noſtra, quia qui non timent, mente ...fruunt præſenti; contra qui timent, ...mentem quodammodo amittunt, ejiciente ...timore. Mentis igitur ſuæ non eſt, hoc ...timet, veretur.

Μωρῦ πληγὴν) Propter illam ſtultorum ...iam, in cujus reſpectu etiam ab ini-...dixerat de Claudio, aut regem creari ...buiſſe, aut ſtultum. Et quia opponere ...ſe huic eorum licentiæ, & ob eam ira-... nihil eſt aliud, quam ſuam ipſius pro-...ſtultitiam. Ut non ſine cauſa metuat ... Hercules, qui ſi accepiſſet plagam, & ...omnium commoviſſet, & ulciſci hanc ...injuriam honeſte non potuiſſet.

Olitus) Vocabulum acrimoniam Saty-... continens. Alludit enim ad iſtam ...lii μετεωρίαν, de qua Suetonius, cap. 39.

...eminem parem) Dicitur in comparatio-

V ne

ne Herculis, quem modo vocabat *virum v*
lentem. Sed hoc ad robur corporis ac mem
brorum refertur, quod in Claudio fuit nu
lum. Itaq; Satyrice hoc arguit, & simul sum
mam Claudii crudelitatem, abutentis non
corporis, sed imperatoriæ dignitatis viribus
in bonorum exitium, traducit.

Gallum in suo sterquilinio) *Galli* vocabul
respicere Satyrice ad id, quod superius aje
bat, *Gallus germanus*, etiam Rhenanus obser
vavit. At nos addimus, quod & voce *sterqui*
linio tetigerit id, quod dixit, *omnia concacavit*

Hæc visus est dicere) Satyrice, propter i
quod superius inquiebat, *quid diceret, nem*
intelligebat. Sic itidem supra: *desiit vivere v*
deri, & iterum, *visus est quasi homo.*

Fortissime Deorum) Blanditiæ Claudii, tra
here in partes favoremque suum studentis
Herculem.

Tibi ante templum tuum jus dicebam) Cur
tibi? Non hoc satis assequor. Sed nec illud,
cur *ante templum tuum.* Nam ante templum
Herculis jus dictum non reperio. Ait sane
Dio, quod *in Foro plurimum jus dixerit* Clau-
dius. At forum ad templum Herculis non
pertinebat, forum dico, ubi jus dicebatur.
Nam Herculis templum imminebat foro
Boario, ut ex monumentis priscis notum est.

totis diebus) Contra consuetudinem &
leges XII. tab.

Mense Julio & Augusto) Etiam hoc solus

noster

r prodit: quid innuat, non satis perspi-
o. Certe subest caussa, cur nominatim his
ibus jus dixisse ferat. Forte id traducit,
est apud Suetonium cap. 14. *Jus dixit
suis suorumque diebus solennibus, non nun-
festis quoque antiquitus & religiosis.* Na-
im ipse Kalendis Augusti, ut Julius in
s præcedentis die undecima, qui dies ei
es ob familiam.

Quantum illic miserarium) Suetonius c. 15.
*uoque à majoribus natu audiebam, adeo
icos patentia ejus solitos abuti, ut descen-
è tribunali non solum voce revocarent, sed
nia toga retenta, interdum pede apprehen-
erent.* Hæ istæ miseriæ.

Cloacas Augiæ) Dicterium est in Caussidi-
citaq; exagitatio illorum temporum,
huic generi hominum pestilentissi-
idvis impune licebat.

quoniam) Hic ingens est lacuna.

Nihil tibi clausi) Verba sunt alicujus ex
ceteris, Herculis temeritatem exagi-
, quod in Curiam ipsam secum addu-
Claudium. Ludit autem voce *clausi* in
Claudii, ut opinor; quoniã & Clau-
iquitus Clausi dicebantur. Ait, *nihil ti-
clausi*, propter istam Claudii à majoribus
erationẽ, quos omnibus temporibus
virtute claros nobilesque fuisse con-
quam proinde factus sit non Clausus,
Claudius.

ὅτε αὐτὸς πρᾶγμα) Dixerat Claudius f pra de laboribus suis, & patientia. Ideo h negat eum aptum, ut fiat Deus Epicure qui non laborare scit, sed otiari.

ὅτε ἄλλοις παρέχει) Puto carpere Clau varias criminationes, quibus multos sæpe levissimis caussis circumvenit.

Sine capite) Scilicet paulo ante Hercul cum vocaverat caput, in illis: *qua gens mo le eduxit caput*. Et fuit *prolixo corpore*, ut Su tonius testatur, atque adeo & capite. Ja autem grande ac enorme caput nota stu ditatis, ut refert Aristoteles in Physiogn monicis. *Qui magnum habent caput, sunt st pidi, quod ad asinos refertur*. Hoc ergo in Cl dio exagitat, istoq; proposito verba ea V ronis adducuntur. Rhenanus nō intellex

Sine præputio) Rhenanus iterum hic err Ait hoc dici, quod *careat præputio, vel ob m bum, vel quod jam ob ætatem ad venerem imp tunus & inutilis foret*. Imo vero contrariu ait, quisquis hic loquitur. Ideo enim, q Claudius caput habet ac præputium, ne posse fieri Deum Stoicorum, in quo n hujusmodi. Quare magis est, ut hic Clau libidines exagitari dicamus, ac per præpu um totam eam partem intelligi, qua erat. Suetonius c.33. *Libidinis in fœminas pr profusissima*. &c.

Nec cor) Ob stoliditatem, cor enim sed ac domicilium prudentiæ ex Philosoph Socratica, dixi ad Pacatum.

N

(*Nec caput*) Quomodo? cum ob hoc ipsum paulo ante negaverit, posse Stoicorum Deum fieri. An, quia non tam caput, quam imperfecta inelaborataque moles, cui multum esset demendum, ut caput fieret? An, quia nulla Claudii existimatio vel dignitas, ut reficiat id, quod supra dictum est: *adeo lum animo curabat*? Sane caput pro dignitate & existimatione accipi, etiam aliis notum. Et qui servorum suorum servus, is merito sine capite censetur esse, quia servi caput habere non censentur. An denique caput inter obscœna? quo sensu id significaret, quod in præcedentibus volebat Athennus, de ineptitudine Claudii ad Venerem.

(*Caput habet*) Addunt aliqui, *ne pedes*, quod cum historia non pugnaret. Porro videntur hæc esse verba ejusdem, qui supra negabat, Claudium caput habere, corrigentis se quasi, postquam alius ex Diis istis eum interrupisset illa voce: *Est aliquid in eo* &c.

(*Si mehercules à Saturno petisset hoc beneficium*) Nempe, ut in Curiam induceretur. Verba sunt tertii alicujus ex diis, Herculem temeritatis ejus cassa incessentis. Junius exponit de relatione in numerum deorum. At hoc nec dum impetraverat Claudius, imo resistebant omnes, præter unum Herculem. Imperasse vero id, de quo sermo est, verbum *petisset* ostendit. Igitur mea quidem

opinione verior hæc expositio, licet in alt ram & Rhenanus consentiat.

Cujus mensam toto anno) Sic Gruterian editio, quam suspicione sua firmat Juniu Similis locutio in superioribus, *omnibus an nis, omnibus mensis efferunt*, pro *mensibus*. qu cum expressæ reperiatur in vetustis libri non profecto caussa est, cur cum Fabro tan topere hoc in loco repudiamus. Et postul quodammodo oppositio à nemine observa ta, quæ hic fit inter Saturnum & Herculen inter templum hujus, & illius mensam, i ter dies totos & totum annum. Dicit is, qui quis est, Deus, Saturnum, etiamsi Claudi non diem unum alterumque, aut mensen sed annum integrum ei celebraverit, nor facturum id fuisse, quod fecit Hercules c exiguum cultum, quem supra Claudius præ dicabat.

Toto anno) Cum alioquin sacra Saturn tantum durarent per paucos dies in unic mense, ad quod voce *mensam* ambigue allu dit. Respicit porro ad Claudii intemperan tiam, de qua Suetonius cap. 32. Et in ea i præcipue, quod convivia agitaret *locis paten tissimis*, item *omni tempore*, ut idem loquitur Hoc enim convenit, cum ritu Saturnalio rum. Præterea cum in superibus per illud *nec caput habet*, ingenium servile ei objece rit, non sine sale Saturnalia hic celebrasse di cit, anno toto, cum in Saturnalibus ista li-

centia

certa non dominorum fuerit, qua in luxu ac conviviis usus est Claudius, sed plane servorum.

Hunc tum deum apage) Verba sunt quarti alicujus ex Deorum cœtu, sine ordine Herculem reprehendentium ob adductum in Curiam Claudium.

Propenque sororem suam) Nihil video melius sanando huic loco, quam quod affert Lipsius. Emendatio ejus talis est: *Oro propter quid Sororem suam, festivissimam omnium puellarum, quam omnes venerem vocarent, maluit Junonem vocare. Quare, inquis, quare iniit Sororem suam? Stulte, stulte, Athenis* &c. Sensus apertus, si attendamus non quidem duorum inter se colloquentium sermonem esse, sed unius interrogantis pariter & respondentis sibi. Cæterum si quid immutare licet in Lipsii correctione, propius ad scripturam veterem puto ita scribi: *Oro, per quæ. Sororem.* &c. & paulo post: *Quare, inquis, quare init Sororem suam?* τὸ *enim* pro *tantum*, vel quod Lipsius reperit, *inquit*, legi in vetustis ad oram libri sui Miigius Nobilis Argentoratensis, vir omni genere doctrinæ instructissimus notaverat. Et sic amant loqui optimæ notæ Scriptores, quotiens pertinacius quid quærunt. Suetonius in Claud. c. 16. *Quare enim ego scio, quam amicam habeas.*

Omnes Venerem) Tacitus lib. XII. cap. 4. *Ferre crimina in Silanum, cui sane decora &* pro-

procax Soror, Iunia Calvina. Habes cur Venerem. propter formam nempe, & pudicitiam publicatam.

Maluit Iunonem vocare) Lipsius: *Hoc volet, pro uxore habere. Nam mariti blandientes uxorculas, Iunones appellabant.* De nomine bene, de re perperam. Tacitus expresse prædicto loco: *non incestum, sed incustoditum amorem ad infamiam traxit.* & huc pertinebat quod adjectum est in præcedentibus, *quantum quidem in illo fuit.* Itaque de sola appellatione locum hunc interpretor. Vocavit sororem suam Silanus forte pro *Iunia, Iunonem.* Id alii sic interpretati sunt, tanquam turpem cum ea haberet consuetudinem.

Athenis dimidium) Quia hic germanas tantum ducere licebat, non uterinas; contra etiam has Alexandriæ. vide Corn. Nepos in Cimone, item Rutgersium Var. Lect. I. c. 9. Itaque, vult dicere, tantum non est crimen, si vel maxime commisisset, quippe quod gentes tam cultæ civitatesque pro crimine non habent.

Quia Romæ, inquit,) iterum legendum est, *inquis*, continet enim aliam objectionem. Porro innuitur his frequens etiam Romæ fuisse hoc scelus, sicut nempe frequens est, ut mures molas lingant, atq; ideo emendare hoc Claudium voluisse.

Quid in cubiculo suo) Puto hæc dici per jocum inflectendo verba præcedentia in sen-

sum

um lium, quam quo dicebantur. Nempe
ſta roverbiali locutione erant prolata; hic
ec rvitatis correctione, cujus in cubiculis
ſi ais, interpretatur. An potius illam cor-
ect nem indigitat, quæ eſt in veſtimentis,
ap is, cætero ornatu? Sane ſubeſt quid
jus nodi, cum alias nullus hic ſit locus diſ-
re di de cubiculo. Ac forte id, quod prius
ixi cum ob Claudii libidines, tum id, quod
qu ur: *etiam cœli ſcrutatur plagas*; quaſi ne-
io uas plagas alias ſcrutari ſolitus ſit in
ub ulo, ac iccirco correxerit.

T nplum in Britannia) vide Tac. XIV, 13. 5.

Q uod nunc barbari) Lipſius ad Tacitum
me dat: *quod hunc*: puto ſine cauſſa. Vult
icee, parum videri Claudio eum honoré,
ue jam nunc conſecutus eſt apud Britan-
os niſi eundem obtineat apud gentes cul-
as, ſosque Deos. Illud *nunc* reſpicit Clau-
ii titionem, quam hactenus impetravit,
t à arbaris colatur.

ώϱϰ) corrupta hæc ſunt & ſine ſenſu:
id ntur autem deſumpta fuiſſe ex veteri
u am, & vitium aliquod in Claudio ar-
ui e. Gronovius ſuſpicatur, *μῶϱοι Μόϱιχοι*,
vel *ωϱότεϱον Μόϱιχυ*.

rivatis intra curiam morantibus ſententiam
dic , nec diſputare) Locus obſcurus. Qui
ni hic illi privati? quomodo eoſdem mox
voc t *Patres conſcriptos*? deinde in editione
Grueriana non eſt *morantibus*, ſed *motanti-*

 bus,

bus, quod ad contentiones cum Hercule
Claudio referri posse videtur. Est enim *m*
vere ac *motus* aliquando idem ac ira
irasci, ut in Pacatum annotavimus. Verun
plane corruptum hoc Typographi vitio ex
stimo, & *morantibus* legendum, ut sensus si
cum Jupiter cerneret, privata agi intra cu
riam, loco publicis destinato, iisque priva
tis impediri publica, venit ei in mentem, ut
le fore si diceret sententiam, nec cum cæt
ris ipsorum more disputaret. Privata h
vocare videtur ea, quæ supra de Silano
Sorore ejus, & Claudii cubiculo dicebantu
hæc impediebant, quo minus ageretur
proposita quæstione, an in numerum De
rum referendus esset Claudius. Non pl
cet, quod Pithæus scribit, *extra* pro *intra cu*
riam. Nempe putavit ipse, Senecam hoc d
cere, venisse Jovi in mentem, dicendas es
sententias non in præsentia privatorum, se
absentia, ideoque submovendos esse. Se
primum scribendum fuisset *dici*, non *dicere*
item *disputari*, non *disputare*. Deinde nec *pri*
vatis in plurali numero satis commode ve
apte usurpatur de uno Claudio. Deniqu
ipsum etiam privatorum vocabulum parum
recte sumitur pro partibus litigantibus in
judicio. Porro si quam Jupiter sententiam
intelligat, quæras, non est ea alia, quam
quæ statim sequitur: *Volo servetis disciplinam curiæ.*

Eg

...o, inquit, P. C. Mallem: *ergo, inquit, P.* ... evidentior ſit connexio cum præce... bus.

...era mapalia) Lipſius in ſuo reperit: *...nuptialia.* Junius in ſuo *me rapamalia*, ex ...acit *me rapatolem*, & de eo qui ſtipulam ...at, exponit. At Rhenanus, Turnebus, ...ger, vulgatam retinent lectionem, & ...ſto *mapalia* diſſolutionem iſtam deo... exponunt, cum quibus hactenus ſen... um puto, donec certius quid ex priſcis ...ibus appareat.

...Kal Iulias) Cur in hunc potius diem, ...alium? Subeſt ſane aliquid. An, quod ...migrationes ex ædibus fierent Romæ? ...dius autem poſt mortem cœlum, ut æ... ovas ambiret? De quibus Jano merito, ...uarum præſidi, ſententia ferenda fuit, ...n per eas admittendus eſſet Claudius, ...cludendus. Sed hoc amplius conſide... um.

...ſt meridianus Conſul) Non ſerium inter... tur Turnebus, quia eo tempore nihil ...iebat apud Romanos. Probo.

...α πρόσσω) Hemiſtichion Homeri ex ...s Α vel Γ, quo fere utitur in deſcriptio... udentis. Seneca more ſuo & hoc ſenſu ...avit & ſimul ad duplicem Jani frontem ...xit. quæ ambiguitas hic feſtiva eſt, & ...ula, prorſusque Satyræ conveniens.

...uod in foro vivat) Adeoque actionibus

inter-

intersit, optimosque audiat Oratores, Jani namque templum fuisse in foro Romano testis Rossinus. quod de nummulariis hic adferunt, quid faciat, non video.

De magnitudine Deorum) Videtur ludere in ineptos oratores, locis communibus inopiam suam explentes.

Iam fama minimũ facit) Rhenanus, Junius, Hornius consensu tradunt legi in Mss. non *minimum*, sed *nimium*, nec *facit*, sed *fecisti*. Scilicet Jani oratio erat ad Jovem cunctis indulgentem illum honorem. At quid hic facit illud *fama*? ego sane non intelligo. Nec enim Famam deos facere Janus voluit, sed Jovem. Quid ergo, si legamus? *jam fana nimia fecisti*. Sed videtur fuisse quædam oppositio inter præcedens & hoc membrum. Ac potius scribendum esse, *jam ferme minimam fecisti*, scilicet, rem eam.

& jam pessimum) Sunt ex inepta glossa, nec Mss. agnoscunt, ut disertim testantur, quos prædixi.

Ἀρούρης καρπὸν ἔδουσιν) Hemistichion Homeri ex Iliade 2, quo Glaucum quærit Diomedes, an homo sit, ut pugnando eum interficiat. Atque hoc respectu usurpasse noster videtur, quia ibi ostenditur differentia inter deos & homines. Hos mori posse, illos non. Quasi dicat hic Janus, censeo eos in Deorum numerum non recipiendos, quorum finis ultimus mors esse debet. Quanquam & longius

gi[illegible] spectasse potuerit ad istam Claudii ignaviam, quippe qui ventri deditus & fruges ca[illegible]um consumere natus, in Deorum numerum recipi haud merebatur, ad quos aditus olim non erat, nisi per ingentes virtutes ac excellentia facta.

[illegible]ut ex his) Consentio Dan. Heinsio, rejicienti hæc ex textu.

[illegible]t ipse designatus Cos.) *Ipse*, quia supra, *is designatus erat*, &c. fuit autem in usu, ut hi primi sententiam rogarentur.

Diespiter) Rhenanus hoc loco: *Iovis cognomentum*. Sane hoc verum esse constat ex Gellio, quique testimonio ejus utuntur, Gyraldo Vossioque. At hic Jovem significare non puto. Quomodo enim ipse sententiam, & post Janum dicit, qui toti conventui Deorum præest, sententiasque rogat? Deinde filius dicitur Vicæpotæ; at hoc de Jove verum non est. Ergo alium hic innuit, quem autem, non video. Forsan hoc totum confictum est. nam Vicæpotæ dea eadem cum victoria, ut multis probant Rubenus Elect. 1. & Salmasius ad Solinum. Ac victoriæ, ut virginis, nullus apud veteres filius. Quid, si dicamus innuere aliquem ex iis, qui pecunia obtinuit, ut consul fieret? Unde forsan *nummulariolum* appellat, & quia pecunia vicit, Vicæpotæ filium facit. Quid, si Pallantem libertum Claudii? de cujus immani avaritia, immensaque apud Claudium potentia multa Suetonius

tonius

tonius & Tacitus. Sane videor quid iſtiuſmodi ſubodorari, cum plane certum ſit, non convenire, quæ dicit, hiſtoriæ de deorum originibus ac genere.

Vendere civitatulas ſolebat) Cur hoc additur? quia Claudius civitatem aliam ambit, & in numerum deorum cupit transſcribi.

Auriculam ei tetegit) ritu monentis. Virg. Ec. VII. *Cyllenius aurem vellit.* Servius: *id eſt, movit.* nempe inſtare ſolebant, hoc vult. Ade Lipſ. IV. ep. 27.

Divus Claudius divum) Ad riſum repetit totiens illud *Divus, divum*, & exagitationem turpis in Romana gente adulationis.

Quam ipſe) Qui nunc ſupplex ſuam divinitatem hic emendicare nititur, tam ſcilicet egregia iſta dea, ut iccirco & hic Deus eſſe mereatur.

Sapientia antecellat) Sunt hæc palam Satyrica.

Ferventia rapa) Hemiſtichion neſcio cujus ex antiquis. videtur hic carpere aviditatem Claudii, de qua Suetonius: *Cibi quocunque & tempore & loco appetentiſſimus.* Porro hoc ait eſſe *e republica* non Romana ut vult Rhenanus, ſed cœleſti, ne Romulus ſolus hac dignitate eminens aliquid novi moliatur, cum cæteri dum nectare ſint contenti ac ambroſia. Sunt omnia jocoſa & ſalis Satyrici plena.

Ad

Metamorphosis) Sicut Julii Cæsaris & Romuli, de quibus noster in præcedentibus, & Ovidius. Hæc aperta sententia, & in speciem externam. Intus vero id subest, quod Rhenanus vidit, de re prorsus fabulis, quibus plenum est id Ovidii opus, simili.

Tua res agitur) Quia Claudium adduxerat, eumque fieri exoratus à Claudio vovebat, quod nisi obtinuisset, turpe sibi futurum apparebat. Ergo recte res Herculis, sicut res Veneris, cum Jovem oraret pro Romulo, ad quod absque dubio hic respicit. Quæ hic Rhenanus memorat, nil huc faciunt.

Deinde si quid) Servat decorum in personati oratione. Nam Herculem supra *minime vafrum* appellaverat. Hinc ista promittendi simplicitas, & per locutiones proverbiales.

Nullum verbum) Satyrice, de defuncto.

Terra marique pacem peperi) Exagitat magnifica de Augusto elogia, quorum hodieque aliqua extant. Et memorat Occo aliquid p. 29. in quo legitur: ORBE MARI ET TERRA PACATO. Quanquam eo ire inclinem, ut in ipso monumento Ancyrano hæc verba Augusti extitisse putem.

Post jus imperii) Assentior Rhenano & Fabro, qui hic legunt *præcidit*. Sed post *imperii*, comma ponendum puto. *Præcidit* exhibeat & novissimæ editiones.

quam

quam canis exta edit Sic vulgati veteres *quam canis excidit:* Quod Rutgersius in Varii de aleæ infelici jactu, *canis* appellato, putat exponendum. tam facile, inquit, homines occidebat, quam jactus infeliciter cecidissent. Consentio: cum hac comparatione simul & ingens ejus studium circa aleam, & crudelitatem, sorte potius, quam ex caussa definiendo supplicia, & misere sic pereuntium frequentiam numerumque, cum semper frequentior canis jactus sit, quam Veneris, auctor arguisse videatur.

Sed quid ego) Puto deesse commemorationem quorundam, quos Claudius interfecit, ex Senatoribus.

Alteram fame) Juliam Drusi filiam intelligit, quam in exilium ejecit teste Tacito An. 14. c. 63. Ita enim accipio, τὸ *à Claudio pulsa*. Ergo ibi in exilio fame absumpta, & sic intelligendum *accidit*, quod apud Suetonium c. 29, & Dionem legitur.

Videris Jupiter, an in caussa mala; certe in tua) Puto probam hanc esse lectionem. Cicero pro Quintio: *Viderint ista officia boni viri.* Sed quomodo *in tua*? quoniam ad majestatem Jovis pertinebat, ne quosvis, omnium minime stulte crudeles in collegium deorum assumeret, quippe quæ hoc pacto vilesceret apud homines, uti supra quoque Janus innuebat. Ita quondam censueram accipiendum Locum. Nunc accipio Cl. Gro-

novii

novam explicationem, quæ apud ipſum pot-
eſt legi. Hoc vult, & dicit Auguſtus ad Jo-
vem Videndum tibi, an in deorum nume-
rum referre debeas hunc neceſſariorum
ſuorum interfectorem. Dicet foraſſe, recte
eos [illegible]e interfectos, tanquam libidinibus in-
ceſti conſpurcatos. Silanum enim Juliam
ſororem pro uxore habuiſſe. Verum ſi hæc
cauſa ſufficiens ad parricidium, cogita,
quid de te cenſeat, qui ſimiliter uxorem ha-
bes ſororem tuam, & vide, ne quod probas
in Claudio, alius tanquam æquum & lau-
dabile arripiat, & in exitium vertat tuum, &
quoque, ſicut ipſe Silanum, ſubvertat.
Hoc fieri ſolet in cœlo?) Alii, *hoc fieri ſolet?*
cœlo &c. Puto neutram lectionem bene ſe
habere, & iſta verba eſſe non Auguſti inter-
rogantis, ſed Claudii, reſpondentis, vel ſal-
tem Auguſti, tacitam Claudii reſponſionem
opponentis, atque ideo delendam eſſe in-
terrogationis notâ. Nempe innuebat Clau-
dius Jovem neminem vocare in judicium,
neminem punit, nec facti ſui cuiquam reddere
rationem. Idem proinde ſe facere feciſſeque,
qui alter eſſet aut fuiſſet Jupiter in terris.
[illegible]ci ſententia, ut puto.
Ne fit) verba Auguſti, evertentis Clau-
dii reſponſionem.
Qui tot annos regnat, uni) Aſſentior Junio,
[illegible] ex Mſ. qui habent, *Vulcano quot t. a*
[illegible]atum, h.e. cui regnatum, ſive qui regna-

vit. Ostendit, Jovem nil ejusmodi, qua Claudius, commisisse, etiamsi is tam diutur no tempore imperaverit atque ideo & cau sas sæpius justæ iræ habere potuerit, & pr autoritate sua æquius & excusabilius hoc fa cere. Consistit autem refutatio in eo, quo Jupiter pœna tantum aliqua affecerit eo quibus iratus fuit, & vel crus eorum frege rit, vel non nihil suspenderit, Claudius ve ro prorsus interfecerit.

Vulcano) vide fabulam apud Homeru Jl. A, unde & mox sequens versus, ad quoque Lilium Gyraldum in Syntagm. Diis.

Suspendit illam) non ad necem, in coll sed mænibus forte, ad dolorem, idque aure catena, incude insuper duplici suspenso i pedibus. Vide Ili. O. & Palæph. in Jab.

Iste Cajum) verba Augusti convertent se ad concilium.

Mortuum prosequi) Alii libri habent *per qui*, quod rectum esse puto. Dicit, non desi tisse Claudium omni occasione reprehende re facta Cai, cum tamen melior quodam modo ipso fuerit. & huc subsequens specta comparatio. Sane Claudium cuncta Cai in rita fecisse ac abolevisse memoriam ejus, sta tuas etiam sustulisse, Dio testis est libro LX

Socerum) Marcum Silanum, uti ex Sue tonii cap. 12. intelligimus. At hoc minus est quam generum occidere, quia vulgo magi

aman

rantur generi, ob spem in futurum, quam soceri ob spem jam præterlapsam; & amor fonius descendit, quam ascendit.

Crassi filium) Crassum etiam infra vocat patrem generis sui. *Socerum*, ait, *filiæ suæ Crassum* &c. Hujus ergo filius fuit, quem Suetonius vocat Cn. Pompejum. Verba sunt in vita Cai c. 35. *Cn. Pompeio stirpis antiquæ, Magni cognomen ademit.* Antiquam stirpem vocat Pompejanam, qua in stirpe proinde etiam Crassi cognomentum fuisse ex hoc loco discimus, quod alii non annotarunt, qui Calphurniis tantum, Claudiis, Fonteis, Liciniis Otaciliis, Papyriis tribuere.

Hic nomen illi reddidit) cum cognomento enim Magni legitur apud Suetonium vita Claudii c. 27. Torrentius ad eundem vita Cai cap. 35. *Huic Cn. Pompejo reddito Magni nomine, Claudius postea filiam despondit.*

Caput tulit) Frustra hic acumen quærit Rhenanus. Legendum enim *sustulit*, non *tulit*, exigente oppositione, quæ est intet *tollere* & *reddere*. Similitudo syllabæ posterioris, vocabuli *caput*, abstulit & absorpsit syllabam priorem sequentis *sustulit*, quod verissimum credent, qui Mss. tractarunt. Porro sustulisse Pompei caput, & noster infra ait, & firmat Suetonius c. 25. *E generis Neronem adoptavit, Pompeium atque Silanum non recusavit modo, sed & interemit.*

Scriboniam, Bassioniam, Assarionem) Scri-

 boni-

boniam infra vocat *socrum filia sua*, unde v[...] Crassi, vel Appii Sylani conjugem fuisse ne[...] cesse est: nec enim cujus filiæ socrus fueri[...] exponit, quanquam Crassi magis putem.

Baßioniam) Alii habent *Trestioniam*, qui[...] dam non duas faciunt Scriboniam Bassioni[...] am, distinctione aliqua, sed unam, distin[...] ctione sublata.

Crassum vero tam fatuum) Infra: *Crassum* [...] *frugi hominem, tam sibi similem, quam ovo ovum*. Fuit ergo stolidissimus. At hunc acerbissi[...] mo joco ait vel propterea potuisse regnare. Scilicet exemplo Claudii, quo quisque de[...] mentior, hoc ei magis omnia impune licent: unde illud superius, *timet μωρῦ πληγὴν*, &: *au*[...] *regem, aut fatuum nasci oportere*. Ergo simu[...] quo quisque dementior, hoc magis aptus ad imperium, & hoc magis imperare debet.

Principis pietate) Isthæc omnia, usque ad iste, *Hunc nunc Deum* &c. inducenda esse, autoritate veterum Mss, in quibus non le[...] guntur, & Historiæ, cui repugnant, juxta cum Fabro Lipsioque censemus.

Summarei) τὸ *rei* ex glossa & interpreta[...] tione puto esse. Cicero in epistola quadam ad Atticum: *Summa autem, Afranium cum classe venere* &c.

Craßum frugi hominem) Ludit in cogno[...] mentum Crassi, *Frugi* namque dicebatur, Sueton. c. 17. Claudii. *Crassus Frugi equo phalerato, & in veste palmata secutus* est currum triumphalem

...umphantis Claudii, de Britannis. Et fuit ...usitatum in Crassorum familia cogno-...ctum.

...*llo obtorto*) tanquam in jus, & ad tribu-...al pud Inferos. Plautus in Rudente Act. ...cen. ult.

In jure caussam dicito, hic verbum sat est,
Sequere. LA. Obsecro te, subveni, mi Charmides,
Rapior obtorto collo.

...*r viam sacram*) quæ tendebat ad forum, ... Suetonii Vitellio cap. 17, intelligimus. ...i Rostra, ubi solenniter laudatos fuisse ...peratores, constat ex ejusdem Julio cap. ...ugusto, cap. 100. Tradit porro idem ...r Claudium *funeratum solenni principum* ...*a*. ut proinde hic ad id respexerit autor ...er.

...*ntus conventus*) Ita vulgati: sed plane ...ror legendum *concentus*. Arguit, quod ...m sequitur, *ut etiam Claudius exaudire* ...*ss*. nec enim conventus auditur, sed con-...us, & caussa nulla est, cur, cum paulo ... *turba*, nunc statim *conventus*, hoc est, ...n bis dicat.

Matho) Alii habent *Agatho*. Sed ista ve-... lectio. Meminit hujus Mathonis Caus-...i, Juvenalis, nõ tantum Satyra 1. ut ob-...at Junius, sed & septima, & undecima. Scholiastes ejus: *Mathonis, advocati, qui sce-...ratus dives effectus est.*

...*auci caussidici*) ut Pedo, cujus idem Ju-...nalis meminit, Sat. VIII. & Curtius, Sat.

XI. Per cauſſidicos hic porro rabulas intelligit, & fori purgamenta, quibus aurem præbere ſolitum Claudium, ex ſuperioribus didicimus.

Pallidi, graciles) Scilicet eorum nulla tum fuit opera in republica, proindeque nec ſtipendia accipiebant, nec habebant præmia, unde ſe alerent. Itaque non ſine cauſſa graciles: cum, contra Matho aliquis rerum omnium affluentia pinguis eſſet, atque craſſus. Hunc enim ex oppoſito horum arguere Seneca videtur vel præcipue. nam & Scholiaſtes Juvenalis de eo, *plena ipſo lectica, quia craſſus fuit.*

Non ſemper Saturnalia) Alludit ad id, quod ſupra neſcio quis de Claudio: *Saturni menſem toto anno celebravit.*

Ut vidit funus ſuum) Acerbiſſima exagitatio, ejus ἀβλεψίας, quam in Claudio deſcribit Suetonius cap. 39.

Cordatus homo) lepidiſſime. Sed non ad ſtultitiam Claudii refertur, & ideo dicitur, quia ſine corde, & ἀναίσθητ☉, ut nonnemo eruditiſſimorum putavit: verum potius, quia natura fuit timidiſſimus. Suetonius cap. 35. *Nihil æque, quam timidus & diffidens fuit.* Adde cap. 10. Itaque & præcedit *cecidit pulchre*, quod de iis uſurpatur, qui poſt fortiter commiſſam pugnam interficiuntur in media victoria. At Claudius inter epulas, non in acie, boleto, non ferro interem-

tus ſt. Cæterum pro *homo* in Mſſ. omni-
ius libro teſte eſt *tano*, de quo alias videbi-
nus. Sane timidi natura, quibus cor ma-
nus eſt, Plinius lib. II. cap. 37. *Audacia*
xiſtimantur animalium, quibus cor parvum,
pavida, quibus prægrande. Ut ſic cordatus
icatur, ut *vaſatus, comatus.* Quanquam ut
im..is, ſic amentiæ quoque ac oblivionis
...ictur eſſe nota. Nam & de Hermoge-
ne .iro narrat Suidas, quod cor ejus reper-
tum ..t majus, quam vulgo eſſe ſolet.

..tior orbe) qui vix hoſtem vidit; imo,
qui ..bem cæpit, exemplo ſc. Ulyſſis, qui tam
faci.. homines occidit, ut canus exta edit,
qui ..blica clade Imperiũ Romanũ affecit,
vere πυργοπολυνίκης, ut eſt in præcedenti-
bus. Amat enim ex ratione ac ingenio Saty-
ræ plures ſenſus ſub eodẽ dicto per pulchrã
ambiguitatem noſter comprehendere.

Pacere curſu) feſtiviſſime de eo, qui in-
grecens deſtituebatur à poplitibus minus
firmis, uti Suetonius ait, cap. 30.

..ndere Parthos) de his & ſequentibus nil
referunt Hiſtorici. Nam quod de Parthis ex
XII An. Tac. habet Rhenanus, id non ad
hujus, ſed Neronis tempora pertinet. Itaque
hic amplius cogitandum, & vide Suet. 17.
ab initio.

..rtaque manu) de eo, qui habebat maxi-
me nobilem ac tremulam. dixi ſupra.

..lla catenis) Heu quam magnifice. At

Suetonius cap. 17. *sine ullo prælio aut sanguine intra paucissimos dies parte insulæ in deditionem recepta, Romam rediit.* Igitur & hoc ad risum. nam quæ postea Vespasianus, teste Tacito in Agric. cap. 13 fecit, ea huc non pertinent.

Tremere Oceanum) Frustra est, quod hic Rhenanus affert de Orcadibus à Claudio imperio Rom. adjectis, ex Eusebio. Pugnant enim aperte, quæ habet Tac. Vit. Agr. c. 10, ubi tempore Agricolæ, hoc est, multis annis post, id ait factum. Rectius cum Daniele Heinsio exponimus de corona navali, fixa fastigio Palatinæ domus à Claudio, insigne DOMITI OCEANI, ut Suetonii sunt verba.

Dicere caussas) Stephanius ad Saxonis lib. VI. exponit, *caussas agere*, Nequicquam. Et repugnant sequentia Nam audire partes non est caussidici, sed judicis. Ergo *caussas dicere* hoc loco idem, quod *ius dicere.*

Una tantum parte audita) Mordacissimũ, quo respicit, quod est apud Sueton. cap. 15. *Absentibus secundum præsentes facillime dabat, nullo delectu, culpane quis, an aliqua necessitate cessasset.*

Sæpe & nulla) Simile superiori, Suet. c. 29. *Juliasque, alteram Drusi, alteram Germanici filiam crimine incerto, nec defensione ulla data, occidit.*

Venale genus) Propria eorum nota, quæ à Juris-

Jurisconsultis discriminantur. Vide Pollecum lib. II. Fori Rom. cap.9.

Vosque Poëtæ) Qui exigui lucelli gratia omnia, etiam pessima Claudii dicta factaque attollebant.

Deorum nuntius) *Tò nuntius* cum Cambdeno & Grutero delendum puto, natum à manucioli.

Compendiaria via) Valde hoc festivum. Scilicet Claudius primum iter fecit ad cœlos ibique diu egit cum Jove reliquisq; cœlitibus de divinitate sua; mox reversus, funus suum spectat: At vero Narcissus ante, quam Claudio funus fieret, se ipsum interficere coactus, Claudium istis occupatum antevertit. Maxime cum nulla solenniori pompa, nemineque prope conscio sit sepultus: ad quod compendiariæ viæ mentione alludere videtur. Adde Tac. An. XIII. c.1.

Narcissus) Libertus Claudii, eunuchus, potentissimus in aula,

Indulsit Cæsar cui Claudius omnia ——

sic Juvenal. ait in fine Sat. XIV. Adde Suet. c.28. & 29. Tac. XI. An. c.33.

Dominus Domini) Suet: dicto loco: *His libertis addictus, non principem se, sed ministrum egit* eadem sententia, sed noster acutius acerbiusque, propter manifestam contradictionem. Plinius in panegyrico similiter, sed contrario modo c.88. *Plerique Principes cum essent civium Domini, libertorum erant servi.*

Ut erat à balineo) Suſpicor planehis verbis Satyrice ludere in genus mortis, quo obiit. Ait namq; Tac.An.XIII.c.1, quod *neceſſitate extrema ad mortẽ* ſit *actus*. Id credo ex hoc loco factum in balneo, reſolutis ferro venis, pro conſuetudine illorum temporum, indeque balnei hic fieri à Seneca mentionem.

Ille autem) Puto cum Junio, abeſſe hæc debere ad iſtud, *dicto citius*, nec continere, niſi expoſitionem brevitatis, qua hic ex natura negocii uſus eſt Seneca.

Bellua centiceps) Veteres: *bellua centiceps, puſillum ſuperturbatur* (*albam canem i. d. h. aſſueverat*) *ut illum vidit canem nigrum villoſum, ſane non quem velis t. i t. o. Et magna voce: Claudius, inquit, venit.* Puto rectiſſime hanc lectionem ſe habere, editaque ingenio ſcioli interpolata eſſe.

ηὑρήκαμεν) Sic codex Junianus: alii εὑρήκαμεν, quod probat Faber: Sed in alteram ſcripturam magis conſentio. Non enim valet, quod ait Faber, eſſe hæc ſolennia verba in ſacris Oſiridis. Nam ob hoc ipſum per jocum pauliſper immutaſſe Seneca videtur.

C. Silius) qui Meſſalinam duxit. Tac. XI. c.35. ubi & reliquorũ nomina leguntur. *Admotus Silius tribunali, non defenſionem, nõ moras tentavit, precatus, ut mors acceleraretur. eadem conſtantia & inluſtres equites Romanos cupidos naturæ necis fecit, Titiũ Proculũ cuſtodem à Silio Meſſaliæ datũ, & indicium offerentem, Vectium*

Va-

Valentem, & confessum, & Pompejum Vibicum, ac Saufellum Trogum ex consciis trahi ad supplicium jubet. Decius quoq; Calpurnianus vigilum præfectus, Sulpitius Rufus ludi procurator, Junius Virgilianus senator, eadem pœna affecti.

Junius Pretorius) Rhenanus & Junius in codicibus suis repererunt *unus pretorius*, probat Junius. At vero Sex. Traulus, quem recte pro Trallo substituit, prætorius fuisse nõ traditur, sed eques Romanus. *Ne Trauli quidem equitis Romani defensio recepta est*, ait. Itaque magis inclino eo, ut dicam scribendum *Junius* ex *Tacito*.

Decoris caussa) Si recte video, hic iterum lusum est in ambiguitate vocis. *Decor* vel *decus* enim refertur ad corpus, quo potissimum histriones censebantur, & erat pulcher is Mnester. Refertur & ad facta, quæ in se honestatem habent. Dicitur autem is Mnester interfectus à Claudio, non tam, quod meritus esset supplicium, quam ne solus veniam impetrasse ex tã multis accusatis videretur. Tac. XI: An. c, 36. *Solus Mnester cunctationem attulit: dilaniata veste clamitans: aliis largitione aut spei magnitudine, sibi ex necessitate culpam. Commotum his & pronum ad misericordiam Cæsarem perpulere liberti, ne tot illustribus viris interfectis, histrioni consuleretur* &c. Itaque hoc decus, quod respexit Claudius. Forsan & statura fuit procerior, ut sic & illud *minorem facere* magis conveniret in corporis ejus habitu.

Con-

Convolarunt primum) Totum hunc locum lege ex Junii Fabrique codicibus hoc modo: *Convolarunt primum omnium liberti, Polybius, Myron, Harpocras, Amphaus, Pharonactus: quos Claudius omnes, necubi imperatus esset, pramiserat.* cætera deleo.

Imperatus esset) Sic legi in plerisq; vetustis, confirmant Rhenanus & Faber. Neq; muto. Scilicet est eadem scribendi, seu loquendi ratio, qua supra *mensam* pro *mensem* bis habuimus. *Imparatus* autem, quia nihil agere sine ope libertorum potuit. *Imperatus* vero quia dictis eorum, ut minister domini imperiis, obsequebatur. Porro ex *imperatus* qui non intelligebat, *imperitus* fecit, ut in quibusdam legitur.

Rufus Pompei F.) Putat Junius, esse eum, qui Tacito XI. An. c. 21. *Curtius Rufus.* Sed is in Africa *defunctus* dicitur, cum hic qui memorantur, omnes fuerint interfecti. Igitur Junio hic non assentior, sed puto esse *Rufum Crispinum.*

Saturnius Luscius) Scribunt alii *Luscus.* Sed scribendum *Lusius*, quomodo & in veteri codice reperit Junius. Sic enim & Tacito vocatur An. XIII. c. 43.

Iustus Catonius & Rufus, Pompei F.) Dixi Rufum hunc esse non Curtium Rufum, sed Rufum Crispinum, de quo Tacitus An. XII. c. 42. *Nondum tamen summa moliri Agrippina audebat, ni pratoriarum cohortium cura exsolverentur*

rentur Lusius Geta, & Rufius Crispinus, quos Messalinæ memores, & liberis ejus devinctos credunt. Intelligitur simul ex hoc loco, quales *Præfectos* putaverit Seneca, nimirum cohortium prætorianarum, cujusmodi cum nuspiam in vita Claudii Catonis fuisse quidam legitur, nescio an non pro eo hoc substituendum sit nomen, quod est apud Tacitum.

Celer Asinius) quid? si *Gallus* Asinius? qui in eum conspiravit. V. Suet. c. 13.

Postulat, nomen ejus recepit, edit subscriptionē) Junius, *recipiat, cedit subs.* Rectissime, quod habent alii: *recipi, edit,* sed post *recipi* duo puncta, vel punctum minus scribendū Cic. IV in Ver. *Si quis absentem Sthenium rei capitalis reum facere velit, sese nomen ejus recepturum.* Porro ista verba, *is lege Cornelia, quæ de sicariis lata est, quærebat*, puto parenthesi includenda esse.

Edit subscriptionem: Occisos) Hinc illa subscriptio, in qua summa accusationis. Ita enim consuevisse, patet ex Luciani Bis Accusato, quem vide.

Occisos Senatores XXX) deest una littera numeralis nempe V. Suet. c. 29. *In quinq; & triginta senatores, trecentosq; amplius equites R. animadvertit.* Ex hoc Suetonii loco, perperā intellecto, aliquis in superioribus hos omnes scripserat interfectos die nuptiarum Claudii & Agrippinæ, quia post verba de nuptiis, ea statim sequuntur, quæ attulimus.

atq;

atq; plures, ceteros) Scribendum est: *Equites Romanos CCC atq; plures, ceteros ὅσα ψάμμιατος* &c. Rhenanus scribit *CCXXI. ceteros*. Id mox in textum ab aliis assumptum post vocabulum *ceteros*. Sed perperam. Nec enim certum numerum ediderat Seneca, sed rotundo usus pro definito, plane sicut Suetonius fecit, unde nec illud, *atq; plures*, deleri posse apparet.

P. Petronius) Forte is, cujus meminit Tac. An. VI. c. 45.

Postulat advocationem) h.e. jus advocationis, ut adesse reo liceat. vide Brissonium de formulis lib. V. p. 412.

Magnis clamoribus) Non Pompei, sed reliquorum, quos supra memoravit. Sic namq; solebant partim approbantes, quæ dicerētur ab accusatore, partim concitantes Judicem ad vindictam. Plin. IX. ep. 13. *Mirum, qua intentione, quibus clamoribus omnia exceperint.* vide me opusculo de Stylo c. 10. §. 3.

Incipit patronus velle respondere) Quomodo *patronus*, cum ei paulo ante patronus negaretur? Aut nihil video, aut scribendum est *Petronius*. Volebat nempe hic invitis ceteris & prohibitus id minus in se suscipere, igitur mox statim ei silentium quoque imponitur. Atque ita video nunc & in novissimis editionibus excusum.

Altera tantum parte audita) Alludit ad id, quod est superius: *una tantum parte audita* de quo ibi.

Eme

(ικε πάθοι) Faber ſcribit ex Mſſ. αἴκε πάθας τὰ ἔρεξας. Senſus eſt: *Si forte hæc te ad iram moveant, dabitur jus æquum*, vel potius *ſimile*, quale ſcilicet tu dare ſolebas. Alludit ad id juriſconſultorum, qui æquiſſimum ajunt eſſe, ut quis patiatur id jus, quod in alium ipſe ſtatuit.

Si minus dij latura feciſſent) Codices vetuſtiſſimi *ſi uni dij laturam feciſſent*. Ex quo Junius: *ſi qui dilaturam*. Alciatus *ſi ullam dilaturam*. Quid? ſi, *ſi uni dij dilaturam*? Quanquam ſenſus non propterea integer. Præceſſit abſq; dubio Sententia, qua aliqui volebant, Claudium uni ex ſontibus adeſſe, ceu miniſtrum, eumque in ſupplicio juvare, cui adſtruendæ additum erat: niſi dii uni & alteri dilaturam facerent, eumque velut reſpirare paterentur, fore, ut brevi pereant, atq; ideo pœna eximantur. Huc reſpicit quod ſequitur, *Tantalum ſibi periturum*, quæ proinde verba puncto à præcedentibus ſeparanda ſunt.

Non unquam Siſyphum) Ex iis, quæ jam modo dixi, patet uno verbo legendum: *Nonnunquam*, & mox, *relevandum*, non *relevari*, propter ſequens *ſufflaminandam*.

Excogitari debere, inſtituendum) Perperam: nec enim *inſtituitur* labor, ſed *conſtituitur*. Ergo accipio lectionem Mſſ. Rhenani & Junii, *conſtitui debere, excogitandum*.

Ut alicujus cupiditatis ſpecies) Ego plane hic legen-

legendum autumo *ex alicujus cupiditatis specie*, vel, *& al. c. speciem.*

Ab illo flagris) Respicere id, quod habet Suetonius c. 8. videtur *interdum ferula flagroque, velut per ludum, excitabatur à Copreis.* Porro flagra, inter supplicia servilia, hinc argumenti, quo Cajus Cæsar utitur, vis, ac ratio.

Adjudicatur C. Cæsari) Rectissime Junii codex. *Adiudicatur; C. Cæsar illum Æaco donat.* Vulgata ab eo est, qui τὸ *adjudicatur* neutraliter poni posse nesciebat.

Menandro liberto) Num integrum hoc nomen sit, alias dispiciemus plenius, nunc enim vix opinamur.

Ut à cognitionibus ei esset) dele τὸ *ei*. Acerbe autem à *cognitionibus*, propter incogitantiam Claudii, ac judicii imbecillitatem, tanquam, si hoc ei imperaretur, non minus inde supplicii, quam cæteri ex aliis laboribus, sit perlaturus.

EXPLICIT.

JOANNIS SCHEFFERI

Argentoratensis

OPUSCULORUM

diversis temporibus locisque publicatorum

INDEX.

LECTORI BENIVOLO S. D.

Ante annos fere decem Bibliopola Upsaliensis opusculorum meorum edidit Indicem, subnexum meis Dissertationibus Politicis in Livium, quibus Regni Romani *titulum præfeci. Ab eo inde tempore non destiterunt Amici variis ex Locis per litteras me adhortari, ut quæ interea sint publicata mihi, significare ne gravarer. Quorum postulationi quo satisfiat tandem, ecce istum, quem nunc edo, Indicem. Quem eo libentius juris facio publici, quo scio certius, esse, quæ sive oscitantia Librarii Upsaliensis, sive caussis aliis hic jacent pulvere sepulta, & iccirco alibi ignorantur. Consulendum quoque fuit votis eorum, qui cum ex regionibus peregrinis huc delati, honorarent me congressu colloquioque suo, scire simul nomina laborum meorum, nec id una tantum vice, voluerunt. Maxime cum ea orbis parte simus constituti, ex qua raro eorum, quæ in litteris geruntur, ad alios pervenire possit fama. Dum Bibliopolæ peregrini commercia cum nostris exercere vel nequeunt, vel per rationes suarum consuetudinum non volunt. Nam alias non erat tanti, ut mea cum absurda & invidiosa specie ambitionis velut in tabula proponerem. Sunt enim minuta pleraque, ac talia, quæ neque numero, neque dignitate cum laboribus aliorum possint comparari. Quod ipse facile agnosco, nec pro ingenuitate mea sustineo diffiteri.*

Vale.

IN-

INDEX.

I. DIssertatio de varietate Navium. Argentorati, 1643. 4to.

II. Agrippa Liberator, seu de Novis Tabulis. Ib. 1645. 12.

III. Æliani variæ Historiæ Græc. Lat. cum Notis. Ibid. 1647. 8.

IV. Lat. Pacati Panegyricus cum Notis. Holmiæ, 1651. 8.

V. Oratio funebris in obitum Jacobi Ponti de La Gardie, Comitis in Lekö, Regni Sueciæ Architalassi, Upsaliæ, 1652. fol.

VI. De Stylo, ad consuetudinem veterum, Liber, Ibid. 1653. 8.

VII. De Militia Navali veterum, libri IV. Ibid. 1653. 4to.

VIII. Oratio in discessu CHRISTINÆ Reginæ. Ibid. 1654. fol.

IX. De Antiquorum Torquibus, Syntagma. Holmiæ. 1656. 8.

X. Gymnasium Styli, seu de vario scribendi exercitio ad exemplum veterum. Præmittitur Liber de Stylo, auctior, Upsal. 1657. 8

XI. Titulus sepulchralis in obitu CAROLI GUSTAVI Regis. Ibidem 1660. fol.

XII. Memoria Jacobi Augusti, & Johannis Caroli de La Gardie, Comitum in Lekö, fratrum. Ibid. 1662. 4to.

XIII. Æliani variæ Historiæ secunda vice, auctioribus cum Notis. Argent. 1662. 8.

XIV. Phædrus cum Annot. Upsaliæ. 8. Accedunt-

XV Franc. Guyeti Notæ ad eundē, antea non pub.

XVI. De Natura & constitutione Philosophiæ Italicæ seu Pythagoricæ, Liber, prodromus

 magni

magni operis de Philoſophia Pythagoi ca
Ibid. 1664. 8.

XVII. Arriani Tactica, nunquam ante publicata, Gr. Lat. cum Ann. ib. 1664. 8. jungitur

XVIII. Mauritii Strategicon, & ipſum antea nunquam publicatum, Gr. Lat. cum Notis.

XIX. Annotationes in Anonymum veteri Lingua Gothica ſcriptum de Gœthrici & Rolonis, Regum Weſtrogothiæ. ibid. 1664. 8.

XX. Petronii Fragmentum Traguriaņum cum Notis. Ibid. 1665. 8.
Idem ſecunda vice editum per Cl. Thomã Reineſium Lipſiæ 1666. 8.
Idem tertia vice editum cum Petronio integro per Michael. Hadrianidem Amſtelodami. 1669. 8.

XXI. Oratio ad CAROLUM Regem, cum Studiorum gratia primum veniſſet Upſaliam, Upſal. 1665. 4to.

XXII. Regnum Romanum, ſive diſſertationes Politicæ ſeptem in librum primum Livii, Upſal. 1665. 4to.

XXIII. De Stylo liber, idem Gymnaſium Styli. Auctiora & emendatiora omnia edita, Upſal. 1665. 8.
Eadem edita iterum, cum Diſſertatione J. H. Bœcleri de comparanda Lingua Latina, & Indice neceſſario, per Cl. Andr. Boſium, Jenæ, 1670. 8.

XXIV. Upſalia Antiqua, cujus occaſione plurima in Antiquitatibus Borealibus & gentium vicinarum explicantur. Upſaliæ 1666. 8.

XXV. Phædrus ſecunda vice cum Notis auctioribus. Accedit verſio Gallica & Index, Ibid. 1667. 8.

XXVI

XX[illegible]I. Lat. Pacatus collatus cum Mss. tribus, secunda vice editus auctioribus cum Notis, Ibid. 1668. 8.

XX[illegible]II. Appendix Notarum in Fragm. Petronii, Ibid. 1668. 8.

XX[illegible]X. Memoria Johannis Canuti Lenæi, Archiepiscopi Upsaliensis. Ibid. 1669. 4to.

XX[illegible]. Graphice, seu de Arte pingendi, liber. Norimbergæ, 1669. 8.

XX[illegible] Konunga styrelse, seu Institutio Regia, lingua veteri Suetica, cum versione Latina & Notis. Holmiæ 1669. fol.

XX[illegible]. Aphthonius, Theon, & alii, Gr. Lat. cum Notis brevibus, & Indice Auctorum ab ipsis citatorum. Upsaliæ 1670. 8.

XX[illegible]I. Epistola ad Axelium Oxenstierna, Comitem in Södermöra postquam valedixisset Upsaliæ. Ibid. 1671, 4to.

XX[illegible]I. De Re vehiculari veterum, libri III. Francof. 1671 4to. Accedit.

XX[illegible]V. Pyrrhi Ligorii Commentatio de re eadem, Italice, cum versione Latina & Notis.

XX[illegible]. Memorabilium Sueticæ gentis Exemplorum, liber. Hamburgi 1671. 8.

XX[illegible]I. Sam. Bocharti de quæstione, num Æneas unquam fuerit in Italia, dissertatio, ex Gallico versa in Latinum, Hamb. 1672. 12. Eadem secunda vice recusa, una cum ejusdẽ Geographia sacra, Francofurti.

XX[illegible]I. Oratio ad CAROLUM Regem, cum primum manus admovisset gubernaculis imperii, Upsaliæ 1673. 4to.

XX[illegible]. Phædrus tertia vice editus, auctioribus & emendatioribus cum Not. Hamb. 1673. 8

XX[illegible]. Anonymi Sueci veteris breve Chroni-

con

con Archi- episcoporum & Sacerdotum U-
psaliensium, nunquam ante editum, cum No-
tis, Upsaliæ 1673. 8.

XL. Lapponia, seu gentis regionisq; Lapponum
descriptio adcurata, cum fig. Franc. 1673.
Eadem versa in sermonem Anglicanum,
edita cum præfatione, Oxoniæ, 1674.
Excerpta quædam ejus edita Germanice per
Erasmum Francisci, Norimbergæ 1674.
Eadem Germanice edita integra 1674.

XLI. Index in Libros Grotii de Jure B. & P. scri-
ptus in usus Studiosorum, qui privatim eo
audiebant explicari a Cl. Bœclero An. 165
editus sine nomine Auctoris Amstelodam
1670, & secunda vice Jenæ, 1673. 4to

XLII. Hygini quæ extant, cum Notis, Indicibus
& Dissertatione de eorum vero auctore
Hamb. 1674. 8.

XLIII. Israel Erlandi de vita S. Erici, Regis Sueciæ
ejusdēq; miraculis, cum Not. Holmiæ 1675

XLIV. De tribus orbibus aureis nuper in Scania e
rutis e terra, disquisitio antiquaria. Holmi
1675. 8.

XLV. Lectiones Academicæ, seu Notæ in scripto-
res veteres diversos Hamburgi. 1675.

XLVI. Julius obsequens de Prodigiis, cum Noti
prælo subjiciendus Amstelodami.

Prælo parata
cum se offeret idoneus typographus.

XLVII. De Re ac Militia Navali libri N, ita auct
mutati, atq; emendati, ut haberi possint pr
plane aliis & novis.

XLIIX. Commentarius politicus in Taciti vita
Agricolæ.

XLIX. De veris Regni Sueciæ Insignibus Liber

Iustinus cum Annotationibus.
I. Annotationes in Auctorem de Præadamitis.
II. Æliani variæ Historiæ collatæ cum Mss. & multo auctioribus cum Notis.
III. De scriptis & Scriptoribus Suecorum, Liber
IV. Anonymi veteris vita Ethici seu Adalrici Ducis, nunquam ante publicata, cum Notis.
V. Doctorum virorum ad Joh. Schefferum Epistolæ, cum responsis, & nonnullis aliis.
VI. Basilicæ, seu Orationes habitæ coram Regibus aut de Regibus.
VII. Liber adversariorum, in quo Notæ ad Scriptores plurimos, veteres & recentes, quæ augentur indies.

Manum ultimam desiderant.

IX. Commentarius in Libros Ciceronis de Officiis.
X. Sciographia Juris Naturæ, illustrata Notis.
X. Vita Pythagoræ & de Claris Pythagoricis.
XI. Philosophiæ Pythagoricæ Libri III.
XII. De Opilione Liber.

& non pauca alia.